

! CHIP DVD İÇERİĞİ ARTIK İNTERNETTE HERKESİN KULLANIMINA AÇIK VE BEDAVA!

CHIP

SİZİN İÇİN SEÇTİK

EN İYİ 5

MMORPG OYUN

ŞUBAT 2016 • TEKNOLOJİ KÜLTÜRÜ • AYLIK YAYINDIR ISSN:1300-9419 • 112415 • YIL:21 • 8,50 TL

Bedavaya daha fazla özellik

GÜNCELLEYİN, YENİLENSİN

DONANIMINIZIN FIRMWARE'İNİ GÜNCELLEYİN! ONLARA YEPYENİ ÖZELLİKLER KAZANDIRIN!

►Akıllı telefon/Tablet ►Modem/Router/NAS ►SSD ►Televizyon ►Dijital kamera

ACİL KURTARMA USB'NİZİ OLUŞTURUN

Ya PC'niz çökerse?

Boot etmeyen PC'den verilerinizi kurtarmak için en iyi yöntem!

WWW.CHIP.COM.TR

2016 Model

Hacker teknikleri

YENİ YILDA TUZAĞA DÜŞMEYİN

+ SOSYAL MÜHENDİSLİK İLE BİLGİLERİNİZ NASIL ÇALINIYOR?

UYGUN FİYATLI EN İYİ TABLETLER

12 tablet kıyasıya yarışıyor

2016'NIN EN YENİ TEKNOLOJİLERİ

8K, 4.5G, e-sim ve diğerleri

FATURANIZI AZALTIN!

Elektrik faturanızı azaltmak için evinizdeki teknolojik güç canavarlarını durdurun

OTOMOBİL TEKNOLOJİLERİ

5 yıl içinde tüm araçlarda yer alacak teknolojileri şimdiden açıklıyoruz...

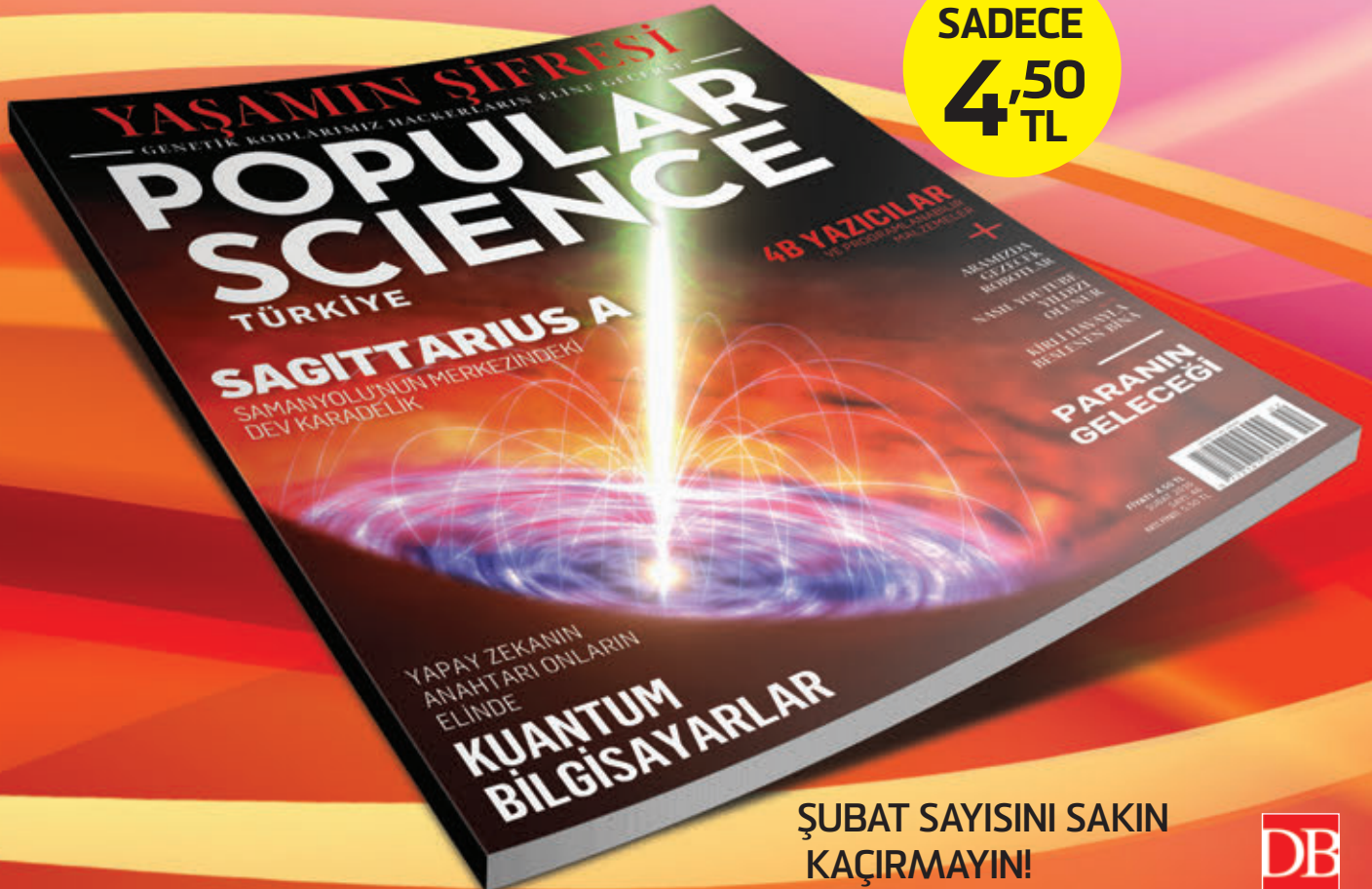
TAM 15 SAYFA İPUÇU >>

Windows, Office, Donanım, Fotoğraf, Mobil, Sosyal Ağ için onlarca pratik çözüm

GALAKSİMİZİN MERKEZİNDEKİ CANAVAR KARADELİK: SAGITTARIUS A.

- Paranın geleceği.
- DNA'nın şifresi çözülürken hackerların da eli boş durmayacak.
- 4B yazıcılar yeni malzemelerle harikalar yaratıyor.
- Kuantum bilgisayarlar sayesinde yapay zeka çağ atlayabilir.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve videolar, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

ŞUBAT SAYISINI SAKIN
KAÇIRMAYIN!

UFUK YAMANKILIÇOĞLU
CHIP Yazı İşleri Müdürü

Otonom sürüş ve sanal gerçeklik

“Consumer Electronics Show (CES)” etkinliğinde tanıtılanlar genelde kullanıcılara heyecan ve keyif veren şeyler olur. Bu yılın en büyük konusu ise hiç şüphesiz kendi kendini sürebilen (otonom) arabalardı. Birçokları bunu otomobil kullanımının geleceği, trafik ve çevre problemlerinin çözümü olarak görüyor. Ancak bence saçmalık bu. Elbette teknoloji konusunda bir sıkıntı olmayabilir, en azından kapalı, önceden çok iyi hesaplanmış bir lineer otoyol sürüşünde. Aslında, arabanız kendi kendini sürerken şoför koltuğunda bir bilim kurgu okuyabilme düşüncesi kulağa oldukça cazip geliyor. Ancak pratikte durum böyle değil. Otonom sürüş, atom enerjisinden bu yana en pahalı teknolojik çıkmaz sokak. Dua edin ki fren asistanı yolun sonunu görebilsin ve dönmek için yeterince mesafe kalmış olsun. Zira otonom sürüşe en büyük darbeyi insanların kendisi, özellikle de insani hata ve dalgınlıklar vuruyor. Bazen bu insani kusurlar karşıdan gelen bir araçta olabilir. Aynı şekilde yol üzerinde önceden hesaplanamayan şeyler karşınıza çıkabilir, insanlar ve hayvanlar gibi. Böylesi bir durumda otomobildeki teknolojinin durumu algılayıp algılayamayacağı ve sorunu çözmek için ne yapacağı çok kritik bir soru işareti. Şahsen böylesi bir durumun üstesinden gelemeyen ilk otonom arabanın üreticisi olmak istemezdim.

Buradaki asıl sorun otonom arabada oturan insan. Tehlike anında sürücü her zaman tetikte olmalı ve gerektiğinde sürüşü devralmalı. Şu anda kendi kendini süren araçları gözetleyen test sürücülerini bu işten oldukça keyif alıyor olabilirler. Ancak otonom araç için gerçekten para ödeyenler için durum çok daha farklı olabilir. Zira onların trafiğe her an dikkat etmesi ve başka işlerle uğraşmaları gerekiyor. Onlar için sürüş hiç şüphesiz daha az yorucu olacaktır, ancak kendileri için gerçek bir zaman tasarrufundan bahsedemeyiz. Bu yüzden otonom sürüşün başarısından çok ümitli değilim, daha keyifli ve risksiz bir sürüş için trafikteki tüm araçların bilgisayar tarafından kontrol edilmesi gerekir.

CES’te öne çıkan diğer büyük konu ise benim çok daha fazla ilgimi çekti: Sanal gerçeklik. Bu teknolojiye yatırım yaparak teknolojiden daha fazla keyif alacağınızı garanti edebilirim. Bir Oculus Rift ve üst seviye bir oyun PC’si satın alın. Bu ekipmanlarla her türlü fanteziyi sanal da olsa yaşayabilirsiniz. Hatta arabanız sizi harika manzaralar içinde seyahate de çıkarabilir, üstelik trafiğe de dikkat etmeniz gerekmiyor.

uyaman@chip.com.tr

Ufuk Yamankılıçoğlu

Ucuz tabletler

Sayfa 38

TREND

- 8 **Tablet balonu patladı mı?**
Günlük hayatın vazgeçilmezi olacağı düşünülen tabletler için yolun sonuna mı geldik?
- 10 **Güncel haberler**
Bu ay dikkat çeken önemli gelişmeler
- 17 **Güvenlik raporu**
Bu ay dikkat edilmesi gereken kritik güvenlik açıkları ve çözümler
- 18 **2016 teknoloji trendleri**
RAM ve SSD'ler yeni süper belleğe dönüşüyor
- 24 **AB sınır güvenliği**
AB ülkeleri sığınmacı akınlarından dolayı sınırlarında ileri teknoloji kullanmak istiyor
- 28 **Reklam takipsiz sörf**
Reklam engelleyiciler internet sayfalarının finansmanına darbe vuruyor
- 34 **Teknoloji ve sağlık**
Elektronik cihazlar özellikle çocuklarımızın sağlığını tehdit ediyor

TEST

- 38 **En iyi ve ucuz tabletler**
Piyasadaki uygun fiyatlı en iyi tabletler
- 42 **Yeni ürünler ve uygulamalar**
Yeni donanım ürünleri ve mobil uygulamalar incelemede
- 48 **En iyi uygulamalar**
En güncel mobil uygulamalar testte
- 50 **CHIP TOP10**
Farklı kategorilerde en iyi donanımlar
- 52 **CPU rehberi**
Piyasadaki en iyi masaüstü, mobil ve grafik işlemciler
- 54 **CHIP fiyat barometresi**
En iyi dizüstü ve PC tavsiyeleri, 7 aygıt türü için fiyat tahminleri

TEKNOLOJİ

- 58 **2016'nın en iyi ücretsiz yazılımları**
Birkaç yeni ve kullanışlı yazılım kurarak farklı deneyimler yaşayın
- 66 **Ücretsiz MMORPG'ler**
En iyi ücretsiz çevrimiçi rol yapma oyunları
- 68 **Tarayıcı ipuçları**
Her tarayıcı için daha yüksek hız sağlayan ipuçları
- 72 **Sosyal mühendislik**
Bir bilgisayara ulaşmanın en kolay yolu bazen kullanıcılarıdır
- 76 **Gerçekten ücretsiz mi?**
Ücretsiz uygulamalar nasıl para kazanıyor?
- 80 **5 yıl sonra otomobiller**
Lazer farlar, uzaktan kumandayla park, otonom sürüş fonksiyonları yakında her araçta
- 82 **Kurtarma disk**
USB'den boot edebilen kendi özel kurtarma diskinizi oluşturun
- 86 **Gizli güç canavarları**
Elektrik faturanız yüksek geliyorsa sistematik bir şekilde hareket edin
- 90 **Donanımlara yeni fonksiyonlar**
Firmware güncellemeleriyle daha hızlı, daha güvenli ve daha fazla özellik
- 94 **Az bilinen tarayıcılar**
Denemeniz gereken, az bilinen web tarayıcılar
- 98 **2016 hacker raporu**
Hacker taktikleri 2016'da değişiyor, her zamankinden daha fazla tehdit altındayız
- 103 **Soy ağacı: ICQ**
- 104 **Cooltech**
- 112 **Teknik Sözlük: Duty Cycling**
- 114 **Pratik ipuçları**
Windows, uygulamalar, iletişim ve internet, donanım için en iyi ipuçları

Bölümler

3 Seyir Defteri	110 En iyi ücretsiz araçlar
6 Okur Yorumları	119 Abone Formu
106 Yazılım Günlüğü	130 Gelecek sayıda ve Künye
108 CHIP Cloud içeriği	

LEVEL

Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi

**TAMAMEN
YENİLENDİ!**

Yeni tasarım ve yeni
bölümlerle daha eğlenceli
ve daha dolu bir **LEVEL!**

**Tam 34
Sayfa**

Hearthstone ve
HotS Kitapçığı

2 Dev Poster Homefront : The Revolution ve Far Cry Primal

Dosya Konusu Homefront : The Revolution, League of Legends, VR

İnceleme Assassin's Creed Chronicles: India, Homeworld: DoK İlk Bakış Mirror's Edge: Catalyst

Yeni Bölümler Hearthstone, CS:GO, Cosplay, Anime / Manga, Soru & Cevap ve fazlası...

Şubat Sayısı Bayilerde ve Süpermarketlerde.

Dijital Dergi Aboneliği için;
www.eMecmua.com

Tablet versiyonu için
LEVEL Türkiye App Store'da!

“Windows ince ayarları sadece boot sırasında işe yarıyor!”

Erdem Soydan

Windows 10 dayatması

Microsoft terfiye zorluyor

CHIP 1/2016 – SAYFA 20

Microsoft Windows 10 terfisi ile aslında kişisel mal sahiplerine ait olan milyonlarca bilgisayara zorla giriyor diyebiliriz. İster kişisel amaçlı kullanım için olsun, ister evde kullanın, Microsoft bunların mahremiyetine müdahalede bulunuyor ve kendisine ait olmayan, yabancı bir mülkte keyfekerde davranıyor. Benim gözümde bunun bir eve zorla girmeye çalışmaktan farkı yok. Hatta eve girmekle kalmayıp, ev sahibinin kaynaklarını (6 GB) da izin almadan kullanıyor. Bence bunun hırsızlıktan bir farkı yok, bana sormadan internet kotamdan böylesine büyük miktarda bir verinin harcanması kabul edilemez bir durum.

ŞENCAN EDREMIT

İkide bir çıkan “Windows 10’a terfi edin” uyarıları fazlasıyla can sıkıcı olmaya başladı. Bunları iptal etmenin bir yolunu da bulamadım. Umarım ki ABD’de bu durum toplu halde şikayet edilsin ve mahkeme kararıyla bu dayatmaya bir son verilsin. Şahsen bu dayatmalardan çok rahatsız oldum ve Apple’a ciddi ciddi geçmeyi düşünüyorum. En azından kullanmak istemediğim bir işletim sistemine zorla da olsa geçmeyi düşünmüyorum.

NECMI KADER

Ücretsiz uygulamalar

Microsoft terfiye zorluyor

CHIP 1/2016 – SAYFA 76

Uygulama mağazasından Windows 10 için binlerce uygulama indirmek mümkün. Bunların arasından en iyi 15 tanesine yer vermişsiniz. Bunların çoğu gerçekten de faydalı yazılımlar, ancak bence çok daha iyi uygulamalar da var. En azından listeyi daha geniş tutup mesela 50 programlık bir “olmazsa olmazlar” listesi hazırlayabilirdiniz. Sanırım herkesin çok bilmediği, farklı ama işe yarayan uygulamalara yer vermeyi tercih etmişsiniz. Önümüzdeki sayılarda bu tip yazılara daha geniş bir içerikle yer verebilerseniz sevinirim. Tüm ekibe başarılar ve mutlu bir yıl diliyorum

YURDAŞEN KOCAMAN

Yeni Google

Harika fikirler...

CHIP 1/2016 – SAYFA 32

Basit bir arama motoruyla yola çıkan küçük bir şirketin bugün gelmiş olduğu noktaya gerçekten de hayret verici. Google’ın artık kendi kalıbına sığmaması, Alphabet fikrinin ortaya çıkması, dediğiniz gibi firmanın hırsının artık web’i aşmış, hayatımızın her alanına uzanabilmesi üzerinde düşünülmesi gereken konular. Tüm bunlar internetin gücünü göstermesi açısından önemli. Ancak ortaya çıkan yeni devin verilerimizle neler yapmak istediği sorusuna cevap vermeye çalışınca endişelenmiyorum değilim. Bunların içinde hiç kuşkusuz harika fikirler de var. Bunlara yazınızda yer vermişsiniz. Ancak benim gelecek vizyomda sadece bunlar yok. Özel şirketlerin sahip oldukları kişisel verinin içeriği ve kapsamı artık korkutucu boyutlara vardı ve bunların şeytana uyup verilerimizi kötü amaçlı olarak kullanmayacaklarının garantisini kimse veremez. “Seyir Defteri” köşesinde de Ufuk Bey bu konuya gayet güzel değinmiş.

KAHRAMAN YÜCE

Veri tacirleri

Verilerimizle zengin olanlar

CHIP 1/2016 – SAYFA 64

Güvenlik veya reklam engelleme amacıyla kurulan yazılımların bile hakkımızda kişisel bilgiler topladığını okuyunca dehşete kapılmamak elde değil. Bilgi çağında en değerli hammadde hiç şüphesiz ki kullanıcı verileri. En küçüğünden en büyüğüne tüm şirketler bu değerli hazineye ulaşabilmek için her yolu deniyorlar. Whatsapp gibi yazılımların milyarlarca dolar’a satıla-

bilmesinin en önemli nedeni bu. Ancak bence bu konuda çok da kafa yormamak gerek. Çok güzel hizmetleri bedavaya kullanabiliyoruz ve bu hizmeti sunanların da bundan para kazanmaları gerekiyor. Verilerimizi kötü amaçlı olarak kullanmadıkları sürece bir sorun yok. Ancak devamlı takip ediliyormuş hissinde olmak da hoş bir şey değil. Yazılarınızda bunları nasıl engelleyebileceğimizi ayrıntılı bir şekilde anlatıyorsunuz. Bunlar gerçekten de çok işe yarıyor. Yayın hayatınızda başarılar diliyorum.

ARDA YOLDAŞ

Sağlık sorunları

Her an stres altında

CHIP 1/2016 – SAYFA 90

Benim de uzun süredir şikayetçi olduğum bir konuya son sayınızda yer vermişsiniz. Günümüz iletişim teknolojisi ve cihazları sayesinde her an ulaşılabilir, her an stres altındayız. Sizin de yazdığınız gibi uzun vadede bu durum beynimizi devamlı strese sokup hastalıklara davetiye çıkarabilir. Bence teknolojinin sağlığımız üzerindeki olumsuz etkilerini önümüzdeki 5-10 yıl içinde daha iyi görebileceğiz. Bu konuda elimizde çok fazla araştırma sonucu ve veri yok. Özellikle telefon bağımlılığından kurtulmak çok da kolay değil. Elinde telefon olan insanları evde, işte, yolda kısaca her yerde görmek mümkün. Umarım bu alışkanlığın geri döndürülemez sonuçları olmaz. Ben telefonu mümkün olduğunca az kullanıyorum ve geceleri kapatıyorum, ama yine de kendimi her an stres altında hissediyorum.

DERİN KUZUCU

BİLGİ VE YARDIM

Okur mektupları

CHIP yazı işleri
Trump Towers, Kule2, Kat 21-24 34387
Şişli / İSTANBUL
Tel: (212) 478 03 00,
Faks: (212) 410 32 16

Dergi ve DVD ile

ilgili sorular

okurhizmetleri@doganburda.com

Abonelik, Eski sayı

siparişi ve özel sayılar

Tel: (212) 478 0 300,
Faks: (212) 410 35 12 - 13
abone@doganburda.com
www.doganburda.com

Diğer gerekli tüm bilgileri Künye’de bulabilirsiniz. (S. 130)

BLUE jean DEĞİŞTİ!

ARTIK DAHA BÜYÜK, DAHA OLGUN, DAHA DOLU...

ŞUBAT SAYISI BAYİLERDE

bluejean.com.tr

bluejeanmagazine

bluejeandergi

bluejeanmagazine

Tablet balonu patladı mı?

Tablet satışları bir süredir düşüşte. Laptopların yerini alacağı ve günlük hayatın vazgeçilmezi olacağı düşünülen tabletler için yolun sonuna mı geldik?

Cem SANCI

Nisan 2010'da Apple'ın sürpriz lansmanı ile hayatımıza giren tabletler için şu sıralar işler hiç iyi gitmiyor. Apple, ilk iPad'i tanıttığında, bu yeni cihazın kısa sürede hayatımızın vazgeçilmezleri arasına gireceğini düşünmüştük. Artık gazeteleri, televizyon kanallarını, sosyal medyayı, sinema filmlerini izlemek, web'de gezinti yapmak için tabletleri kullanacaktık. Üstelik, minik ancak faydalı çok sayıda uygulama sayesinde tabletlerle farklı farklı görevleri de yerine getirebiliyorduk.

Ancak tabletlere hayran kaldığımız, tabletlerin arzu nesnesi olarak görüldüğü yıllar geride kalıyor gibi görünüyor. Tabletler hakkındaki ilk şikayetler, onları her an yanımızda taşımamanın zor olmasıydı. 10+ inçlik boyutları ile ceplere sığmayan tabletleri taşımak için kullanıcıların çanta taşımaları zorunluluğu hakkındaydı. Ardından, 6-7-8 inç ebatlarındaki küçük tabletlerin dönemi başladı. Bu minik cihazlar da tabletleri cebinde taşımak isteyenlerin ihtiyaçlarına cevap oldu. Ama yine de işler yolunda gitmedi, çünkü cep telefonu piyasasında 2010-2012'ye dek süren "küçük" telefon modası sona erdi, 4-5-6 inçlik ekrana sahip akıllı telefonlar moda olmaya başladı ve bu telefon sahipleri için ikinci bir 7 inçlik cihazı cepte taşımak fazlusu bir uğraşa dönüştü. Akıllı telefonlar hem boyut hem de işlem gücü bakımından, tabletlerin yerini almaya başladıkça, tabletlere olan ilgi-

yaç da azaldı ve sonunda tablet satışlarındaki büyük düşüşler başladı.

IDC'nin araştırmasına göre, 2014'ün ikinci yarısında tablet satışları %7 oranında düştü. Bu zaten başı başına büyük bir düşüş anlamına gelirken, aslında daha da büyük bir düşüşün başlangıcını da oluştuyordu.

Araştırma şirketi ABI'nin raporlarına göre, 2015'in ilk çeyreğinde tablet satışları, 2014'ün aynı dönemine göre %13 düşüş gösterdi.

Bu düşüşten en çok etkilenenler ise, pazarın iki lideri Apple ve Samsung oldu. Diğer rakiplerine oranla çok daha yüksek fiyatla tablet satan Apple ve Samsung'un tablet satışları tam anlamıyla çakıldı. IDC'ye göre, 2015'in ilk çeyreğinde iPad satışları %17,9, Samsung satışları ise %12 oranında düştü.

Bu rakamlar, piyasada kullanıcıların fiyata da çok duyarlı olduğunu gösterdi. En yüksek fiyat etiketine sahip iPad'lerin satışı %18 oranında düşerken, daha makul fiyata tablet satan Samsung'un satışları %12 düşüşle sınırlandı. Bu noktada kullanıcıların ihtiyaçlarını da doğru tespit etmek gerekiyor. Zaten 5-6 inç boyutlarında telefonlara yüzlerce dolar ödeyen ve minik bir tablet ayarında akıllı telefonlara sahip olan çoğu kullanıcı için artık 7 inçlik veya 10 inçlik ikinci bir cihaza ihtiyaç kalmadığını anlamak gerekiyor. Profesyonel kullanım amacıyla şirketlerde veya eğitim amacıyla okullarda hala tablet

kullanımına ihtiyaç varken, yetişkin bireylerin kişisel kullanım için tabletlere ihtiyacı giderek azaldı ve bu da satışlara olumsuz etki yaptı. IDC'nin raporlarına göre, 2010'da iPad'ler ortaya çıktığında yaşanan tablete hücum satışlarının alevi artık aynı hararetle yanmıyor. Apple'ın 2015 üçüncü çeyrekteki iPad satışları, Mac satışlarının da altında kaldı. Oysa, tabletlerin geleceğine yönelik yapılan tahminlerde, bu yeni nesil cihazların, laptopları tarihe gömeceği düşünülüyordu.

Yani, tablet satışlarındaki bu büyük düşüşü tam olarak akıllı telefonların yükselişiyle de açıklamak mümkün değil. Başka önemli faktörler de var.

Aslında tabletlerin tabutuna çakılan son üç çiviye şöyle tanımlayabiliriz:

Bunlardan birincisi, tablet teknolojisinde durağanlığa girilmesi. 2010'da ilk iPad'in piyasaya çıkmasıyla birlikte şirketlerin birbiriyle rekabet etmek için yepyeni teknolojileri tabletlere uyguladığını gördük. Bu yarış sırasında, Retina ekranlar, Full HD ekranlar, daha ince tabletler, daha hassas dokunmatik ekranlar, daha güçlü işlemciler, GPU'lar, styluslar, daha gelişmiş kameralar, etkileyici uygulama desteği derken piyasada tabletlere olan ilgi sürekli sıcak tutuldu. Ancak artık denizin sonuna geldik. Artık ekran çözünürlükleri daha fazla büyümüyor, pil boyutları daha ince tablet yapmaya imkan vermiyor, daha hızlı dokunmatik ekranlar üretmenin imkanı bulunmuyor. Üretile de insan duyuları bu farkı hissedemiyor. Kısacası artık tabletleri daha fazla geliştirmenin fazla bir yolu kalmadı. Daha güçlü işlemciler ve GPU'lar ortaya çıksa bile uygulamalar bu güç artışını fark etmemizi sağlayacak kadar hızla gelişmiyorlar. Belki, çoklu ekranda çalışmak gibi yeni yetenekler tabletlerin yeni bir düzeye yükselmesini sağlayabilir ama zaten insanlar şu anda tabletlerdeki uygulamaları arkaya atarak yeni uygulama açabiliyorlar. Tabletlerin ekran boyutları da aynı ekranda birden çok uygulamayı ekrana sığdırmak için zaten yeterli değil.

Belki daha güçlü GPU'lar, daha güzel görsellere sahip oyunları çalıştırmak için gerekli olabilir ancak tablet kullanıcılarının çekirdek oyuncular olmadığını ve tabletlerini en son teknoloji ürünü oyunlarını çalıştırmak için kullanmadıklarını da hatırlamak gerekiyor. Oyun için cihaz satın alan çekirdek oyuncular zaten konsollara ve yüksek seviye PC'lere para harcayarak oyun ihtiyaçlarını gideriyorlar. Hatta çoğu oyun sever, mobil oyunlarla alay ediyor. Dolayısıyla, oyun severlerin tabletlere yüzlerce dolar yatırmak için sıraya girmesini beklemek de gerçekçi değil.

Araştırma şirketi Forrester'ın 2015-2018 Global Tablet Öngörülleri raporuna göre, yeni nesil iPad'ler daha ince boyutları, daha güçlü pili, daha hızlı Wi-Fi bağlantısı ve daha güçlü işlemcileri ile önceki

nesil iPad'lere oranla daha yetenekli olmasına rağmen zaten bir iPad sahibi olan kullanıcıların 850 dolar ödeyerek yeni bir iPad almasına yetecek kadar "yeni" olmadığı yorumu yapıyor.

ABD'nin ünlü elektronik zincir mağazası Best Buy'ın CEO'su da bir röportajında aynı konuya dikkat çekiyor: "Zaten evinizde bir tabletiniz varsa, yeni nesil bir tablet alma ihtiyacınız çok da keskin değildir."

Bu detay da tablet satışlarındaki düşüşün ikinci önemli sebebi oluşturuyor: Ürün ömrü...

Ürün ömrü, bir cihazın kullanıcısının ihtiyaçlarına cevap verebildiği zaman dilimini tanımlıyor. Tim Cook'un da bir röportajında belirttiği gibi, tabletlerin ürün ömrü, diğer cihazlara oranla daha fazla. "Tabletlerin kullanım ömrü iPhone'dan çok daha fazla. Muhtemelen iPhone ile PC'ler arasında bir yerde..."

Sıradan bir kullanıcı her 1-2 yılda bir akıllı telefonunu değiştirme ihtiyacı duyabiliyor ancak bir tablet için 3-4-5 sene kullanım söz konusu olabiliyor. Hatta 2010'daki ilk nesil iPad'ler veya diğer tabletler hala kullanılıyor ve not almak, web'de gezinmek, uygulama çalıştırmak, film seyretmek gibi ihtiyaçlara cevap veriyor.

Elbette tabuttaki üçüncü çivi de Phablet'ler. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, büyük boyutlu ve güçlü telefonlar yaygınlaştıkça, tabletlere olan ihtiyaç ortadan kalkıyor.

Gartner'in Temmuz 2015'de yayınlanan raporuna göre, mevcut tablet kullanıcılarının %44'ü bu cihazları başka bir cihazla değiştirme eğiliminde. Yani tablet yerine, büyük ekranlı bir telefon almak niyetinde. Tabletlerle aynı işlevlere sahip, üstelik de telefon görüşmesi imkanı ve geniş iletişim olanakları bulunan phablet'ler dururken, artık kimse tabletlere para vermek veya ceplerinde ikinci bir cihaz taşımak istemiyor.

Tabletler için hala umut var mı?

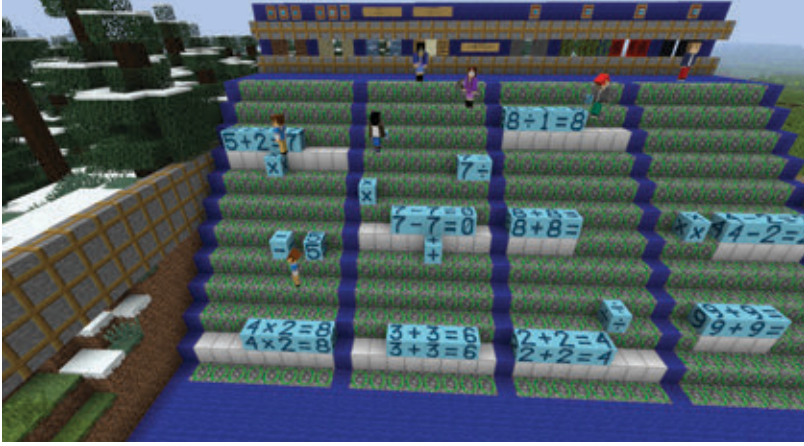
Bu üç önemli tehdit tabletlerin satışını düşürüyor ancak tabletlerin piyasadan silineceğini düşünmek için de henüz erken.

Tabletler hala okullar, aileler ve işletmeler için önemli bir cihaz. Eğitim kurumları tabletleri çoktan benimsedi ve kolay kolay vazgeçmeye hazır değiller. Üstelik çocuklar da tableti çok seviyor. Bu pratik, taşınabilir, PC'ye yakın ayarda güçlü ve büyük ekranlı cihazlar, çocukların dijital dünyaya açılan penceresi konumunda. Üstelik eğitim uygulamaları da tabletleri çocuklar için vazgeçilmez kılıyor.

İş dünyası da tabletlerden kolay kolay vazgeçecek gibi görünmüyor. Doktorlar, mühendisler, avukatlar, teknik ekipler şirket ağına bağlanmak ve iş için gerekli uygulamaları çalıştırmak için tabletlere ihtiyaç duyuyorlar. Akıllı telefonların ekranları ise şimdilik teknik işlemler için fazla küçük kalıyor. Dolayısıyla, iş dünyasının tabletlere ihtiyacı bir müddet daha devam edecek ancak önümüzdeki dönemde yükselişe geçecek olan artırılmış gerçeklik gözlükleri zamanla hem tabletlerin hem de telefonların tahtlarını ellerinden alabilir. Bu arada heyecanla beklenen kıvrılabilir esnek ekranlar istenilen düzeye ulaşabilirse, esnek, kıvrılabilir, rulo haline getirilip küçük hacimlere sığdırılabilir yeni nesil tabletlerle tanışmamız da mümkün olabilir. Bakalım gelecek ne gösterecek? 📺

ceansanci@chip.com.tr

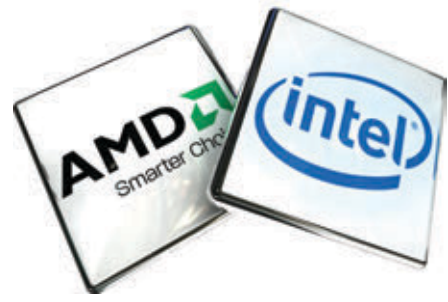

MinecraftEdu artık Microsoft'un!

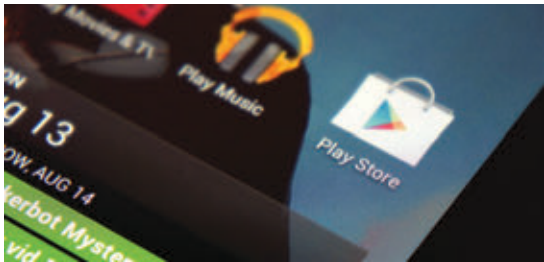
Microsoft, Minecraft'ın okullarda kullanılmak üzere modifiye edilmiş sürümü MinecraftEdu'yu satın aldı. Firma yeni oyununu "Minecraft Education Edition" adı altında yaz aylarında tekrar piyasaya sürecek. TeacherGaming'in geliştirdiği MinecraftEdu, öğretmenlere öğrencilerinin önlerindeki oyunları yönetmeye yönelik çeşitli araçlar sunuyor. Oyunu kullanarak verilebilen dersler, matematikten yabancı dillere geniş bir yelpazeye sahip. Microsoft'un yayınlacağı yeni Minecraft Education Edition ise mevcut oyunun temel özelliklerini korurken, bir dizi yeni işlev sunacak. Bu yeni işlevlerin hangi-

leri olacağı şimdilik açıklanmasa da TeacherGaming, iki oyun arasındaki farklılıkları sıralayan bir sıkça sorulan sorular sayfası hazırladı. Microsoft, MinecraftEdu'nun yeni sürüm çıkana kadar normal biçimde hizmet vermeye devam edeceğini söylüyor. Yeni sürüm hazır olduğunda mevcut kullanıcılar, Minecraft Education Edition'ı bir sene için bedava kullanabilecekler. MinecraftEdu, 45'in üzerinde ülkede, 10.000'den fazla okulda, ana okulu öğrencilerinden üniversite öğrencilerine çok sayıda kullanıcıya sahip. Microsoft'un Minecraft Education Edition'ı için beta test süreci ise Nisan'da başlayacak.

AMD yine suçladı

AMD, Intel'i benchmark sonuçlarıyla oynadığı gerekçesiyle itham etti. AMD'nin öne sürdüğü bu suçlamaya göre Intel'in yongalar üzerinde yaptığı testlerde Volkswagen'in emisyon testlerindeki üzerinde oynanmış dizel motorları kullanmasına benzer bir sahtekarlık yaptığı iddia ediliyor. Intel'in en büyük rakiplerinden olan AMD, 10 yıl kadar önce firmayı SYSmark adlı performans ölçen benchmark yazılımları üzerinde oynadığı gerekçesiyle suçlamıştı. Söz konusu iddia uzun bir süre yalnızca bir iftira olarak kalsa da 2010 yılında ABD'nin Federal Ticaret Komisyonu (FTC), AMD'nin haklı olduğuna karar vermiş ve Intel'e konuyla ilgili olarak bazı yaptırımlar uygulamıştı. AMD'nin Intel'e yönelttiği bu en son suçlamada yine SYSmark yazılımları başrolde. AMD yöneticileri John Hampton ve Tony Salinas'ın yer aldığı bir YouTube videosunda, SYSmark 2014'ün AMD ve Intel makineleri arasında yüzde 50'lik bir fark gösterdiği fakat aynı makineler arasında Futuremark'ın PCMark8 testinde yalnızca yüzde 8'lik bir fark olduğunu belirtiyor. Salinas'a göre, SYSmark'ta ölçülen şey bir sistemin yalnızca CPU değerleriyken, PCMark8'te bu değerlerin yanında GPU ve sistemin video alt bileşenleri de ele alınıyor.

Türkiye, Android uygulamalarında lider

Uygulama pazarını takip eden analiz ve araştırma firması App Annie, 2015 yılı raporunu açıkladı. Raporunda dikkat çeken, her zaman olduğu gibi, Apple kullanıcılarının, Android kullananlardan daha fazla para harcadığı oldu. Rapora göre Google Play'den indirilen uygulama sayısı, App Store'dan indirilenlere göre 2 kat daha fazla. Ama iş gelire geldiğinde, Apple'ın toplam gelirin yüzde 75'ini topladığı gö-

rülüyor. Yani Android kullanıcıları genellikle ücretsiz uygulamalara yönelirken, Apple kullanıcıları ücretli uygulamaları satın almaktan çekinmiyor. Raporunda Türkiye'yi ilgilendiren bir detay da bulunuyor: 2015 yılında Google Play'den en fazla uygulamaya indiren ülkelerin başında Türkiye geliyor. Ülkemizi, Brezilya, Hindistan ve Endonezya takip ediyor. App Store'un liderleri ise, ABD, Çin ve Japonya...

Drone'lar artık kaza yapmayacak

Drone'lar gittikçe popüler oluyorlar ancak aynı zamanda uçarken ağaçlara, direklerle, binalara hatta insanlara çarpma riski bulunuyor. Ancak MIT (Massachusetts Institute of Technology) araştırmacılarının geliştirdiği yeni yazılım, drone'lara hayvanlardakine benzer refleksler kazandırarak bu sorunu çözmeye yaklaştı. MIT'teki Bilgisayar Bilimi ve Yapay Zeka Laboratuvarı'nın yeni deneysel drone yazılımı, insansız hava araçlarına ip-

lerle örülmüş bir "orman simülasyonu" içinde çeşitli manevralar yapabilmeye kabiliyeti kazandırıyor. Drone yeni yazılım sayesinde, engelleri gerçek zamanlı olarak algılıyor ve kendisine hızla yeni bir uçuş planı oluşturuyor. Robotların en büyük sorunlarından bir tanesi, bulundukları ortama adapte olarak insan yardımı olmaksızın doğru kararlar alamamaları. MIT'in bu son başarısı, uçakları her türlü alanda daha akıllı hale getirebilir.

iOS 10'un tarihi belli oldu

Apple'ın bir sonraki geliştiriciler konferansı WWDC, muhtemelen Haziran'ın üçüncü haftasında düzenlenecek. Bu da, etkinliğin Pazartesi gününe denk gelen 13 Haziran'da yapılacağı anlamına geliyor. Apple, işletim sistemlerinin yeni sürümlerini WWDC'de tanıttığından etkinliğin önemi büyük. Bu yıl da yeni OSX sürümünün yanında, asıl bomba iOS

10 ile patlayacak gibi görünüyor. 13 Haziran tarihi Apple tarafından resmi olarak doğrulanmış olsa da, tarih Moscone Center'ın takviminde görüldüğünden doğru olabilir. Apple, geride bıraktığımız 7 sene boyunca tüm WWDC etkinliklerini bu mekanda düzenlediğinden, bu sene de aynısını yapmaması için bir neden yok.

Sony HDR-AS50 Action Cam

Yeni Sony HDR-AS50 Action Cam ile çekimler yaparak günlük maceralarınızı yeniden yaşayın. İster seyahat ediyor olun ister su sporları yapın, ister bisiklet sürün ister yalnızca dolaşın, HDR-AS50 bu deneyimlərinizi hepsini kaydetmenize ve Full HD videolar ile yeniden yaşamınıza imkân veriyor. HDR-AS50'de bulunan, ZEISS Tessar lens ile bir araya getirilen 11.1 megapiksel arkadan aydınlatmalı CMOS sensör, içeriklerinizin net olmasını sağlayan yüksek çözünürlük ile çekmenize imkân veriyor. Aynı zamanda yelpazenin üst modellerinden

olan FDR-X1000V'de bulunan ve öncülüne kıyasla üç kat daha güçlü olan gelişmiş SteadyShot, motokrostan kuşbakışı manzaralara kadar her şeyi çekerken titremesiz görüntüler sağlıyor. Görüntü sabitleme sistemi, telsizle kontrol edilen helikopter veya insansız hava araçları ile kullanım sırasında meydana gelebilen düşük genlikli titreşimlere karşı özellikle etkili. Hava dalışı, koşu veya bisiklet sürerken sarsılma ve bulanıklık telafi edildiğinden, aksiyon sporlarının net ve sabit görüntülerini kaydetmek de artık sıkıntı olmaktan çıkacak.

iPhone 7 için Li-Fi söylentisi

iPhone 7, yeni bir bulguya göre son zamanların merak edilen teknolojisi Li-Fi ile gelebilir. Twitter kullanıcısı Chase Fromm'un iOS 9.1 kodlarında yaptığı keşfe göre „Li-Fi Capability“ sözcükleri, firmware içerisinde yer alıyor. Buradan Apple'ın Li-Fi teknolojisini denediği anlaşılıyor. Edinburgh Üniversitesi'nden Profesör Harald Haas tarafından geliştirilen Li-Fi teknolojisi, verileri radyo dalgaları yerine ışık üzerinden aktarıyor. Bunun için gözün fark etmeyeceği kadar hızlı yanıp sönen LED ampulleri kullanılıyor. Yapılan testler, Li-Fi'nin 1GBps gibi hızlara ulaşabildiğini göstermişti. Ancak teknoloji henüz geliştirme aşamasının başında bulunuyor. Bu nedenle gördüğümüz ipucu, iPhone 7'de sunulmayıp, Apple'ın bir deneyi olarak da kalabilir.

Microsoft, eski Windows'ların ipini çekti!

Microsoft, Windows 10'u yaymak için yeni bir yol daha bulmuş görünüyor: Firmanın blog'unda doğruladığı bilgiye göre Intel'in yeni nesil Skylake işlemcilerine sahip bir bilgisayar satın almanız halinde tam olarak desteklenecek tek işletim sistemi, Windows 10 olacak. Skylake ile Windows 7 ve 8.1 kullananlar, sorun çıkma ihtimalini kabullenmiş olacaklar. Bu durumun nedeni, Windows 10'un en yeni nesil işlemcinin avantajlarından faydalanmak üzere geliştirilmiş olması. Firmanın Windows 7 ve 8.1'in kodlarını Skylake için güncellemekten kaçınmasının nedeni ise, muhtemelen bu işin çok zahmetli olması. Yine de Microsoft, Intel'in Skylake işlemcilerini ve eski Windows'ları destekleyen bilgisayarların kısa bir listesini yakında yayınlayacak. Bu listedeki cihazlar, Temmuz 2017'ye kadar Windows 10'a yükseltilmedikleri takdirde, bu tarihten sonra sadece „en kritik güvenlik güncelleştirmelerini“ alacaklar.

Tüm bunlar, Windows 7 veya Windows

8.1'i kullanan Skylake bilgisayarlarının Temmuz 2017'den sonra güvenlik risklerine maruz kalabileceği anlamına geliyor. Bu durum muhtemelen bazı kullanıcıların hoşuna gitmeyecek, ancak Windows 10'un ücretsiz bir güncelleme olduğunu düşünürsek sorunu çözmek çok zor olmayacak. Skylake'ten önceki nesil işlemcileri kullanan Windows 7 ve Windows 8.1'li PC'ler, „tüm güvenlik, güvenilirlik ve uyumluluk“ güncelleştirmelerini Ocak 2020'ye kadar alacaklar. Bu tarih, Windows 8.1'de Ocak 2023'e kadar uzatılmış olacak.

CEM ŞANCI, CHIP yazar
cemsanci@chip.com.tr,
twitter.com/cem_sanci

H A B E R İ N İ Z O L S U N

Robotlar işlerimizi elimizden alacak mı?

Bu yıl Davos'ta gerçekleşen Dünya Ekonomik Forumu, teknolojinin hayatımıza ne kadar büyük bir hızla girdiğini ortaya koydu.

Davos, Dünya Ekonomik Forumu nedeniyle her yıl dünya liderlerinin, ekonomistlerin, iş adamlarının akın ettiği bir şehir. Bu yıl da tüm dünyanın gözü yine Davos toplantılarındaydı ancak Davos'ta ortaya çıkan tartışmalar, öngörüler, açıklanan raporlar, önceki yıllara oranla daha fazla dikkat çekti, zira artık dünyanın tarihi bir döneme girdiği vurgulanıyordu.

Davos'taki raporlar, robotların artık hayatımızın önemli bir parçası haline geleceğinin ve hatta işlerimizi elimizden alacağının altını çiziyordu. Bu tartışmaları aslında tabloid gazete manşetleriyle ele alınca, "Robotlar yüzünden işsiz kalacağız!" veya "Kahrolsun robotlar" gibi sloganlar atmak mümkün. Ama aslında kazın ayağı öyle değil. Yani robotlar yüzünden kimse işsiz kalmayacak, robotlar yüzünden insanlar açlık ve fakirlik çekmeyecek. Hadise öyle düz mantıkla, "eğer robotlar gelip benim işimi alırsa, ben de işsiz kalırım, evime ekmek götüremem," şeklinde açıklanabilecek kadar basit değil. Dünya aslında, önemli bir devrimin eşiğinde. Bu devrim, insanlara daha konforlu, daha güvenli, daha refah bir dünyada yaşama imkanı sunuyor. Bunun için de devreye robotlar giriyor. Ancak bu robotlar, filmlerde gördüğümüz türde, mekanik elleri, mekanik sesli robotlar değil. Burada bahsettiğimiz robotların çoğu, "yazılım"ıyla tanımlanabilecek robotlar. Yani otomobilleri sürücü olmadan kendi başına sürebilecek otomobil yazılımları, güvenlik kameralarındaki görüntüleri tarayarak kalabalıklar arasındaki şüpheli kişileri tanıyabilen güvenlik yazılımları, bir hastayı baştan aşağı tarayıp, vücudundaki hastalıklara hızlı teşhis koyabilecek tıp yazılımları gibi ürünler...

Evet, bazı işler tarihe gömülecek. Örneğin 2025 yılına geldiğimizde, modern dünyada, zengin ülkelerde taksi şoförlüğü diye bir meslek kalmayacağına inanıyorum. Ama bu taksi şoförlerinin aç kalacağı anlamına gelmiyor. Aslında 2025-2030 arasında, çoğu zengin ve modern ülkede, insan sürücülerin yasaklanacağını ve sürücüsüz otonom araçları kullanmanın zorunlu olacağı da tahmin ediliyor zira bu şekilde, daha az trafik kazası yaşanacağı hesaplanıyor. Peki ama taksi şoförleri ne olacak?

İşin gerçeği şu ki, otoyollarına robot otomobiller dolduracak zengin ve modern ülkeler, sosyal devlet politikaları ile işsiz kalan taksi şoförleri için hem işsizlik fonları, hem de yeni meslek edindirme programları oluşturacak. Bu iş, bir günde olmayacak, bir yılda da olmayacak. Zaman içinde, bölge bölge, şehir şehir, tüm toplumlar işsiz kalan taksi şoförlerine yeni işler bulacak, yeni ekmek kapıları açacaklar ve şehirlerimizdeki insan sürücülü otomobiller yavaş yavaş devreden çıkacak. Benzer şekilde başka işler de robotların kontrolüne geçerken, o işleri yapan insanlara yeni alanlar açılacak. Dolayısıyla, bu "robotlar işlerimizi elimizden alacak" yaygarasına çok inanmayın.

Robotlar hayatlarımızı daha güvenli, daha sağlıklı, daha konforlu ve daha ekonomik yapacak ve insanoğlu zaman içinde, daha az çalışıp kendine daha fazla zaman ayıracak. Hadiseye bu açıdan bakın.

Çocuk işçi mi çalıştırıyorlar?

Teknoloji endüstrisinde daha çok telefonlar, dizüstü bilgisayarlar ve elektrikli araçların yapımında kullanılan kobaltın çocukları sömüren yollarla elde edildiğine dair bir iddia ortaya atıldı. Uluslararası Af Örgütü (Amnesty) tarafından geçtiğimiz gün yayınlanan bir rapora göre söz konusu metalin Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde çocuk işçilerin kullanıldığı madenlerden çıkarıldığı öne sürüldü. Afrika'nın yeraltı kaynaklarını koruma amacı güden sivil toplum kuruluşu African Resources Watch'la (Afrewatch) işbirliği yapan Amnesty yetkilileri aralarında Apple, Samsung ve Sony gibi teknoloji devlerinin yer aldığı birçok firmaya dair bazı suçlamalarda bulundu. Söz konusu firmaların Kongo'daki madenlerden çıkarılan kobaltı satın aldıkları vurgulandı. Rapora göre, dünya çapında satışı yapılan telefonlar, tabletler ve diğer tüketici elektroniği ürünleri, Kongo madenlerinde üretilen metal parçaları taşıyor. Konuyla ilgili açıklama yapan Apple ve Samsung yetkilileri bataryalarda kullanılan bu gibi materyallerin elde edilmesinde çocuk işçi çalıştırma gibi insan haklarına aykırı durumlara karşı sıfır tolerans gösterildiğini belirtiyorlar.

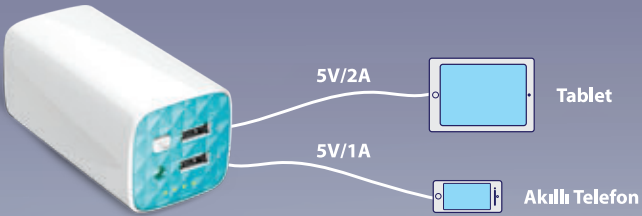
HERE haritaları geri döndü

Popüler harita uygulamalarından HERE Maps, bazı teknik zorluklar nedeniyle geçtiğimiz Kasım ayından beri Windows Store'da yer almıyordu. Bu durum da haliyle söz konusu uygulamayı güncellemeleri yönünde bildirimler alan fakat bunu gerçekleştirilemeyen kullanıcılarda bir tür kafa karışıklığına neden oluyordu. Windows'un mobil işletim sistemiyle çalışan akıllı telefonlara sahip kullanıcılar nihayet bu konuda artık rahat bir nefes alabilirler. Zira ilgili teknik sorunların üstesinden gelindi ve Here Maps uygulamaları sonunda Windows Store'a geri döndü. HERE Maps'e aşina olmayanlar için kısa bir özet geçmek gerekirse: Bir zamanlar Ovi Maps ve ardından Nokia Maps olarak adlandırılan uygulamalar üzerinde temellenen HERE Maps, indirilebilir haritaların Google Maps'ten çok daha önce havalı ve işlevsel olmasını sağladı. Büyük bir satın almayla 2008'de Navteq'ten Nokia'ya geçen hizmetin haritalandırma birimi geçtiğimiz yıl Avrupalı araba üreticilerine satıldı. Windows Store üzerinden kullanıma sunulan HERE Maps, HERE Drive+ ve HERE Transit ayrıca Android ve iOS platformlarında da mevcut.

Aşkınız da Şarjınız da Hiç Bitmesin!

10400mAh Power Bank
TL-PB10400

- 10400mAh kapasiteli yüksek performanslı batarya
- Çift USB çıkışı ile hem tablet hem de akıllı telefonu eşzamanlı olarak hızlı şarj etme imkanı
- iPhone, iPad ve çoğu Android cihazlar ile uyumlu
- Bütünleşik kısa devre, yüksek voltaj, aşırı gerilim, aşırı şarj, aşırı deşarj ve aşırı ısınma koruma modülleri ile güvenli şarj
- Bütünleşik el feneri
- 5V/2A giriş, DC 5V/2A ve 5V/1A çıkış gücü
- Dört adet LED gösterge ışığı ile batarya seviyesi hakkında detaylı bilgi

IRMAK ÖZKAŞIKÇI ORMAN
irmak.ozkasikci@gmail.com
twitter: irmak_ozkasikci

SOCIALIZER

Televizyon ratinglerine ne oluyor?

Ana akım medyanın yüzleştiği gerçekler

Televizyon ratinglerini yakından takip eder misiniz bilmiyorum fakat belki de işim gereği, benim bir gözüm hep TV ratinglerinde. Son birkaç yıldır talep gören programlar ve izlenen dizilerin formatı çok değişti. Haftanın neredeyse her günü izlenebilecek farklı konularda onlarca dizi, lig veya turnuva maçları, yarışma programları ve komedi sahneleri mevcut. Her zevke hitap edecek bir sürü program var. Bunca trafiğin ortasında, eline kumandayı alan her bir bireyin takılıp kalabileceği onca olta varken; benim bu yazıyı yazmakta olduğum günden önceki 1 haftanın ratinglerine baktım. 7 günün 3'ünde total izleyicilerde akşam haberleri rating şampiyonu olmuş, 2 gün de popüler programlardan hemen sonra ikinci sırada ana haber bülteni var. Bu durum televizyon yapımcılığı ve televizyonun gidişatını önemseyenler için bence önemli bir durum.

Ülke gündeminin en baba reality show'dan daha kalabalık olmasından mı, izleyicilerin artık dizilerdeki dramdan sıkılmasından mı yoksa bir noktadan sonra tüm programların kendini tekrar eder hale gelmesinden mi bilmiyorum ama artık televizyonda izleyicinin ilgisini çeken yegane yayınlar, ana haber bültenleri. Öte yandan TV kanallarının internet sitelerine girip de yayınlanan programları izlemek, hızla yükselen bir trend. Yani artık, izleyici izlemek istediği programı kanal yöneticilerinin belirlediği saatte değil de; kendileri ne zaman izlemek isterse o zaman izliyor. Yine geçen hafta yayınlanan bazı dizilerin online performanslarına bakınca, neredeyse 3,5 – 4 milyonluk bir izleyici kitlesinin online mecraaya kaydığını gördüm.

İşte tam da bu sebeple Netflix; Türkiye ile birlikte 130 ülkeye daha açılma konusunda çok doğru bir zamanda, doğru bir karar verdi. Neredeyse her sektörde olduğu gibi medyada da tüketim alışkanlıkları değişti ve özellikle genç tüketiciler için televizyon başında bir program "başlasa da izlesek" diye bir durum yok. Henüz Türkçe içerik olarak yetersiz ve kimilerine göre "1990'lardan kalma demode filmleri" sunuyor olsa da; Netflix'in Türkiye'ye gelmesi, Tivibu'nun uzunca süredir deneyip de bir türlü tam olarak oturtamadığı yeni bir akımın gün geçtikçe daha da tabana yayılacağını göstergesidir.

Her nasıl ki kasetçilere gidip VHS ya da Beta kaset almak zaman içerisinde yok olduysa, VCD – DVD akımı da benzer şekilde tükenmeye yüz tuttuysa; ana akım televizyonculuk da yavaş yavaş sonlarına geliyor. Gün gelecek canlı yayın içeriği kuvvetli olan anlık TV tüketiminde öne çıkacak ama yavaş yavaş herkes, karnı acıktığında yemek yiyip canı istediğinde tatlı sipariş ettiği gibi keyfeker programları takip edip kendi saatlerine göre yaşayacak.

Facebook'a Tor desteği geldi

Facebook'un Android uygulamasının son sürümü, artık Tor üzerinden bağlantı kurabiliyor. Tor Project'in "Orbot: Proxy with Tor" uygulamasıyla kurulabilen Tor bağlantısı, Facebook'a engelleri aşarak, daha güvenli biçimde bağlanmak üzere kullanılabiliyor. Facebook'un Android uygulamasına yeni eklenen bu işlev, firmaya yaz aylarında katılan bir stajyer tarafından geliştirilmiş. Stajyer Facebook'tan ayrıldıktan sonra işlevin geliştirme sorumluluğu, Facebook'un Londra'daki "Protect and Care" takımı tarafından devralınmış. Bu arada Facebook, Orbot uygulamasını Play Store'dan veya Orbot F-Droid deposundan yüklemenizi öneriyor. Orbot uygulamasını yükledikten sonra Facebook uygulamasını açıp, Uygulama Ayarları bölümüne gelip yeni işlevi etkinleştirmeniz gerekiyor. Yeni işlev, Çin gibi Facebook'u engelleyen ülkelerde sosyal ağı tekrar kolayca erişilebilir hale getirecek.

Sandisk'ten su geçirmez SSD

Taşınabilir SanDisk Extreme 500 modeli üzerine geliştirilen SSD Taşınabilir SanDisk Extreme 510, depolama cihazlarını yanlarında taşımak isteyen kullanıcılara üst düzeyde mobilite ve daha fazla koruma sağlıyor. Taşınabilir SanDisk Extreme 510, IP55 uluslararası standartlara uygun, su ve toza dayanıklı kauçuk tamponu sayesinde yağmur, tozlu yollar gibi tehlikelere ve düşmelere karşı korunuyor. Taşınabilir SanDisk Extreme 510, cep boyutundaki tasarımı ve sahip olduğu, saniyede 430MB/s aktarma hızıyla geleneksel bir sabit diskten dört kat daha hızlı bir şekilde video dosyalarına veya fotoğraf galerilerine erişim sağlıyor. Zorlu dış koşullara dayanıklı, 480 GB kapasiteye sahip ürün, güvenilir bir çözüm arayan herkese yüksek hızda depolama çözümü sunuyor. Yeni taşınabilir SanDisk Extreme 510, ayrıca sahip olduğu SanDisk SecureAccess yazılımıyla üzerindeki dosyalar için 128-bit şifreleme olanağı sağlıyor.

WhatsApp, Facebook ile veri paylaşabilir!

WhatsApp'ın program kodlarında yapılan bir keşif, popüler mesajlaşma uygulamasının gelecekte Facebook ile veri alışverişinde bulunabileceğini gösteriyor. WhatsApp'ın beta sürümünde keşfedilen kodlar, uygulamanın hesap bilgilerinizi Facebook ile paylaşabileceğini söylüyor. Bununla birlikte işlevin varsayılan olarak etkin olup olmayacağı bilinmiyor. İnternete sızan ekran görüntülerinden gelecekteki sürümlerin "deneyimi geliştirmek" için Facebook ile veri paylaşımında bulunacağı anlaşıyor. Bu işlevi açık kapamaya yönelik ayar ise WhatsApp'ın hesap ayarlarında bulunuyor. İşlev beta sürümünde bile görünmediğinden, kullanıcılara sunulup sunulmayacağı belli değil. WhatsApp'ın sahibi olan Facebook, bu tür bir bağlantıyla ücretsiz olarak sunulan WhatsApp'tan gelir elde etmeyi planlıyor olabilir. Bununla birlikte sohbet içeriklerinin Facebook ile paylaşılan verilere dahil edilmesi, gizlilik konusunda yeni endişelere neden olabilir.

**NE O
KADAR CİDDİ**

**NE O
KADAR SULU**

NE O ?

Oculus Rift'in fiyatı yüksek mi?

Oculus Rift'in 599 dolar fiyatla satışa sunulacağını açıklanmasının ardından başlığın hayranları şoka uğraşmıştı. Oculus'un yeni cihazının "çok ucuz" olacağına dair teminatları, çok daha uygun bir fiyat beklentisine yol açmıştı. Oculus'un CEO'su Palmer Luckey, yeni VR başlığının neden bu kadar pahalı olduğunu açıkladı ve beklentileri tam olarak karşılayamadıkları için özür diledi. Luckey, Rift donanımı üzerinden para kazanmadıklarını, üst seviye VR'ın pahalı olduğunu ve Rift'in sundukları için aşırı derecede ucuz olduğunu söyledi. Luckey daha önceki bir açıklamasında Oculus Rift'in fiyatı-

nın 350 dolar seviyesinde olacağını söylemişti. Şimdi ise CEO, bu açıklamaları cihazın 1.500 dolara satılacağına dair iddialar üzerine yaptığını söyleyerek kendini savundu. Ancak bu açıklamalar kafa karışıklığını bitirecek gibi görünmüyor. Firmanın geliştirme kitleri birkaç senedir 350 dolara satıldığından tamamlanmış ürünün de bu seviyede bir fiyata sahip olması bekleniyordu. Luckey'in bu durum için de bir açıklaması var. CEO, Facebook tarafından satın alındıktan sonra hem kaliteyi, hem de fiyatı artıracak daha iyi dahili bileşenler kullanmaya başladıklarını söylüyor.

Avea ve TTNET tarihe karıştı

Türk Telekom, entegrasyon süreci kapsamında yola tek marka olarak devam etme kararı aldı. Böylece Avea ve Ttnet markaları, Türk Telekom markası altında birleşmiş oldu. Birleşme sonucunda Avea ve TTNET markaları artık kullanılmayacak. Avea'nın satacağı telefonlarda ise Avea yerine Türk Telekom yazacak. Türk Telekom CEO'su Rami Aslan, marka birleşmesi sırasında işgücünde herhangi bir kesintiye gitmediklerini, birleşme sayesinde yolculuk yapan müşterilerine daha fazla bağlanma imkanı sunacaklarını söyledi. Birleşme, şimdiye kadar Avea ve Ttnet'in ayrı olarak sunduğu hizmetlerin tek bir yerden, tek mağazadan ve tek internet sitesinden erişilebilir olacağı anlamına geliyor. Avea, TTNET ve Türk Telekom'un internet, ev telefonu ve mobil hizmetleri "Türk Telekom" markasıyla kullanıcılara sunulacak.

Intel'den iki yeni Compute Stick!

Intel, Asus ve Archos gibi rakiplerin Windows 10'lu çubuk PC'lerine rakip olacak yeni Compute Stick'ini tanıttı. Compute Stick'in Core M Skylake işlemcili modeli, Windows 10, 64GB eMMC depolama alanı, 4GB RAM, HDMI çıkışı, üç USB 3.0 portu, çift bantlı AC 7265 kablosuz modem ve Bluetooth 4.2 ile geliyor. Bu modelin fiyatı 399 dolar iken Core m5'li mo-

del 499 dolara satılıyor, ancak içerisinde herhangi bir işletim sistemi bulunmuyor. Atom x5 dört çekirdekli işlemciye sahip model ise 159 dolar fiyat etiketine sahip. 32 GB depolama alanı sunan bu modelin 2GB RAM'i, bir HDMI portu ve iki USB 2.0 portu bulunuyor. Windows 10 yüklü gelen çubukta çift bantlı kablosuz bağlantı ve Bluetooth 4.0 işlevleri var.

Cep devi, PC üretecek!

Çin cep telefonu pazarının en büyük üreticilerinden biri olan Xiaomi, dizüstü bilgisayar pazarına girmeye karar verdi ve ilk ürününü hazırladı bile. Xiaomi'nin de dizüstü bilgisayar pazarına girmesiyle birlikte, sektördeki çoğu denge değişebilir. Zira şirketin cep telefonu pazarında ne kadar iddialı olduğu herkesçe biliniyor. İlk modelini hızlı bir şekilde ön siparişe sunan Xiaomi, bu modelle MacBook'a yakın bir çizgide duruyor. Modelin adı ise belirlenmiş değil. Çin'de bir e-ticaret sitesi olan Banggood'da

720 dolara satışa sunulan Xiaomi laptop, dış yüzeyiyle alüminyum kaplamalı bir tasarım sunuyor. 15,6 inç boyutunda bir ekranla gelen laptop, Full HD çözünürlük sunuyor. Teknik kadrosu da güçlü duran Xiaomi notebook, Intel Core i7 işlemci, 8 GB RAM ve Nvidia GeForce 760M GPU'yu barındırıyor. Detaylarda cihazın depolama alanına ilişkin bir bilgi verilmemiş. Fakat muhtemelen cihazda en az 128 GB'lık bir SSD göreceğiz. Cihazda işletim sistemi olarak Linux bulunacak.

Onay SMS'ini çalıyor

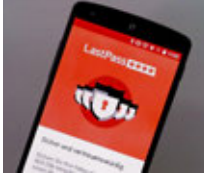
İnternet bankacılığının en önemli güvenlik işlemlerinden tek kullanımlık kodların bir Android zararlısının hedefinde olduğu ortaya çıktı. Symantec'in araştırmasına göre Android.Bankosy adıyla anılan zararlı, son güncellemesiyle birlikte iki adımlı oturum açma sistemlerinin bir parçası olan kodları izlemeye başladı. Birçok banka, kullanıcı adı ve parolayla oturum açma işleminin ardından güvenlik önlemi olarak tek kullanımlık bir kodu müşterisine SMS üzerinden gönderiyor. Zararlı uygulama, oturum açma bilgilerini ve bu SMS'leri çalarak banka hesabınızı hırsızların eline veriyor. Bazı bankalar, daha güvenli olduğunu düşündükleri ses üzerinden kod iletme yöntemini kullanıyorlar. Bununla birlikte güncellenen Bankosy, bu otomatik telefon aramalarını da yönlendirebiliyor. Asya-Pasifik bölgesinde

çoğu mobil sağlayıcı, *21* servis koduyla çağrıları yönlendirmeye izin veriyor. Zararlı, bu servis kodundan faydalanarak çağrıları yönlendirebiliyor. Zararlı, yaptıklarını ve bankadan gelen çağrıyı kullanıcıya fark ettirmemek için telefonu sessiz moda alıp, onu kilitleyebiliyor. İlk olarak Temmuz 2014'te keşfedilen zararlının bazen kullanıcıdan ödeme bilgilerini direkt olarak isteyebildiği de söyleniyor.

Şifre yöneticisi hiç güvenli değilmiş

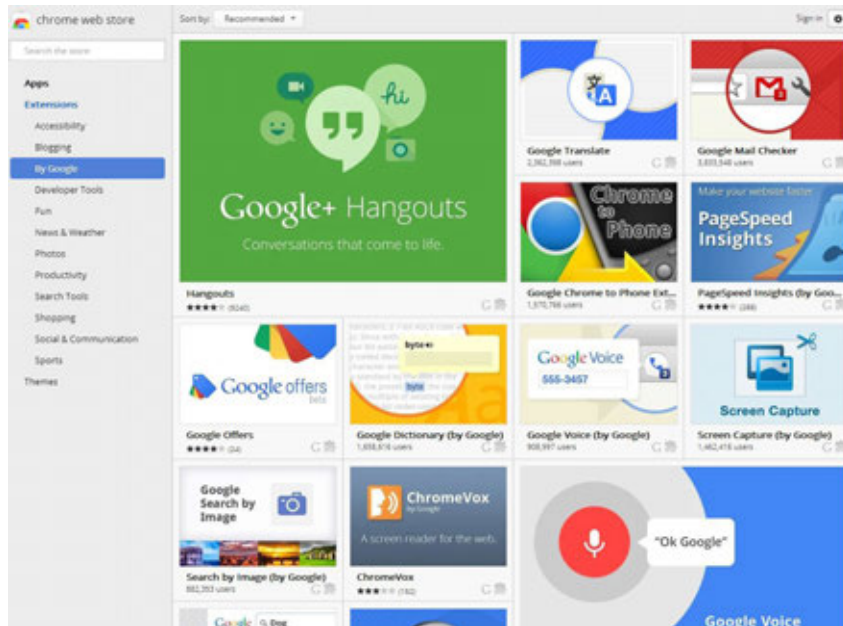
Şifre güvenliği ile ilgili yapılan yeni bir araştırma, bu alandaki en popüler şifre yöneticisi yazılımlarından LastPass'a yöneltilen basit bir ortalama saldırısının başarılı olduğuna işaret ediyor. LastPass 4.0 versiyonu tarafından bir tarayıcı penceresinde gösterilen bildirimlerin, kullanıcıların oturum açma bilgilerini ifşa edecek ve bir defalığına şifrelerinin ele geçirilmesini sağlayacak biçimde aldattığı ortaya çıktı. Geçtiğimiz günlerde düzenlenen bir konferansta Praesido CTO'su Sean Cassidy tarafından yapılan bir sunumda verilen bu bilgilerin yanında LastPass'in daha sonra bu tarz saldırıları gerçekleştirebilmeyi çok daha zorlaştıracak bazı geliştirmeler sunduğu da belirtildi. GitHub üzerinde söz konusu saldırıya atıfta bulunarak LastPass adı verilen bir aracı da kullanıma sunan Cassidy böylece bir saldırganın LastPass'ten gelen alarmları nasıl aldatıldığını ve nihayet kullanıcıların kimlik bilgilerini de nasıl ele geçirdiklerini gösteriyor. Cassidy'nin bu araştırmasının ardından bazı yeni savunma mekanizmalarını devreye soktuğunu duyuran LastPass ayrıca bu gibi aldatmaların

Chrome eklentileri başınızı ağrıtmazın!

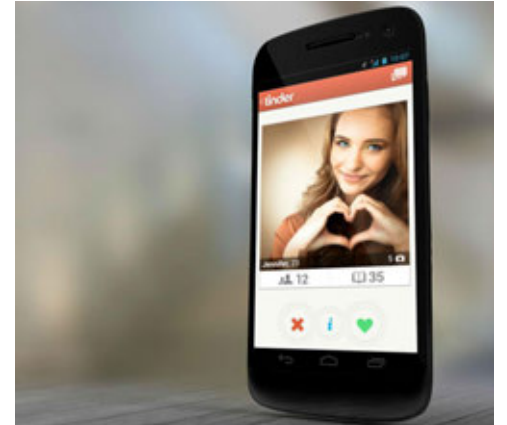
Steam'daki oyunlarınıza yenilikler getireceğini iddia eden web tarayıcısı eklentileri, size kötü bir sürpriz yapabilir. Güvenlik araştırmacıları, Counter-Strike: Global Offensive'in temasını değiştirdiğini iddia eden Chrome eklentilerinin Steam envanterinizi çalabildiğini ortaya çıkardı. Hırsızlıktan özellikle nadir bulunan sanal nesneleri biriktiren kullanıcılar etkileniyorlar. Haberi yayına hazırladığımız sırada söz konusu eklentiler, mağazadan kaldırılmış görünüyor. Ben-

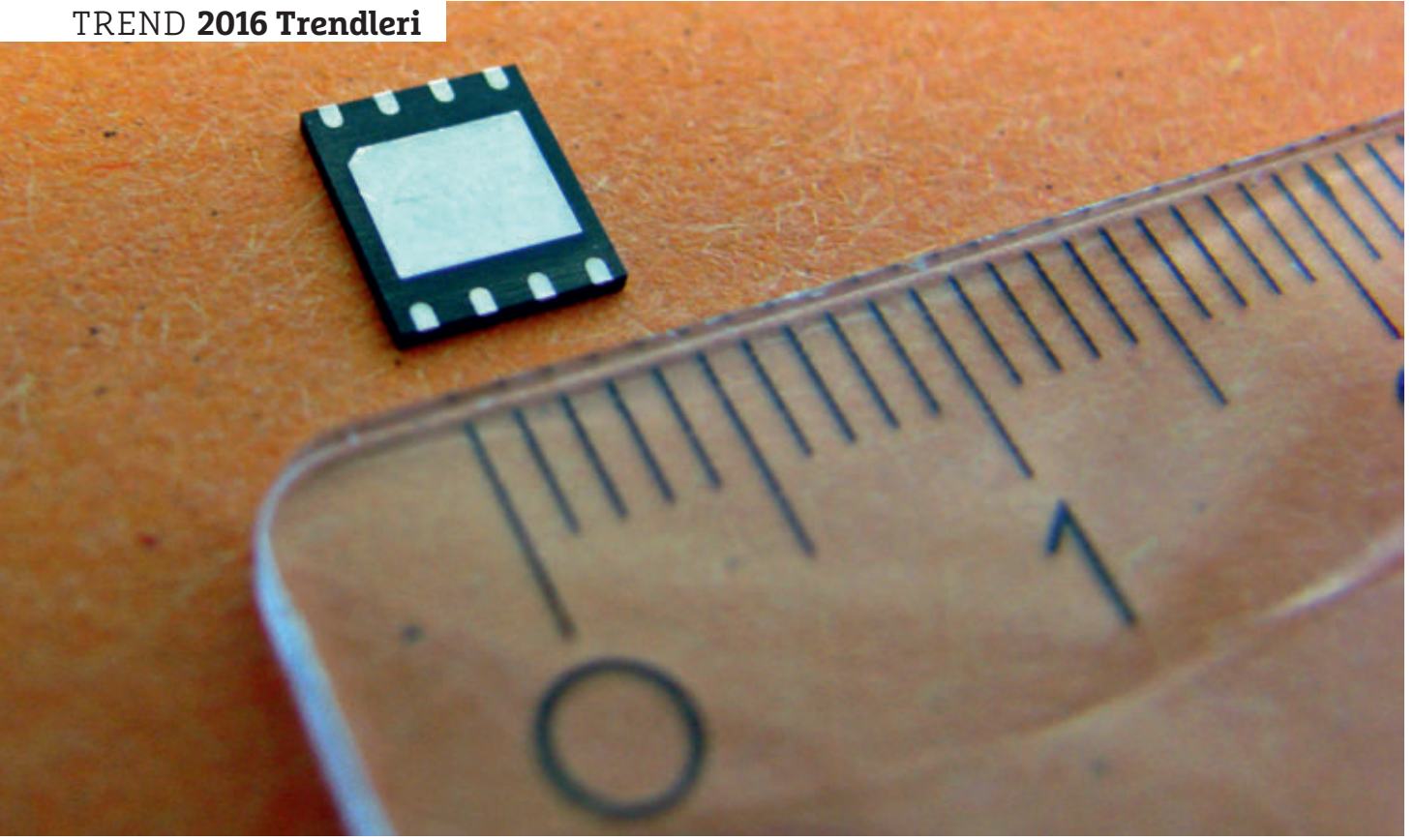
zer şekilde hırsızlık amaçlı kullanılan Steam hesabı da şu an erişilmez durumda. Kötü niyetli eklentilerden birini yüklediğinizi düşünüyorsanız, ondan kurtulmak için eklentiği kaldırmanız yeterli oluyor. Bu gelişme, Chrome eklentilerini yüklerken dikkat etmemiz gerektiğini bir kez daha gösteriyor. Google, geçtiğimiz aylarda mağaza kuralarını sıkılaştırmış olsa da, mağazadaki tüm eklentilerin temiz olduğunu düşünmemekte fayda var.

Arkadaş bulurken dikkat

Birleşik Krallık'ta 2015 yılı içerisinde Tinder veya Grindr'i içeren 412 suç bildirildi. Bu sayı 2014'te 204 ve 2013 yılında sadece 55'ti. Bu suçların çoğu cinsellik veya şiddet öğeleri içerse de, uygulamaların her dava için doğrudan etkili olduğu söylenemez. Bazı davalarda haraç istenmesi de söz konusuydu. Hatta İrlanda'da bir davada, bir kişinin Twitter'da tanıştığı birine tecavüz ettiği söylenirken, bir başka kişi de Grindr kullanan 14 yaşında bir çocuk ile ilişki yaşaması sebebiyle hapse atılmıştı. Gloucester'da bir çift ise, Grindr'da tanıştıkları bir kişiye şantaj yapmaktan dolayı hapse atılmıştı. Ne yazık ki özellikle yeni kullanıcılar, bu uygulamaların tehlikelerini anlamıyor. Birleşik Krallık polisi, birinden emin olana kadar, özellikle sizi bu konuda sıkıştırıyorlarsa, hiçbir kişisel bilginin paylaşılmamasını öneriyor. Eğer biriyle buluşmaya karar verirsiniz, güvendiğiniz bir arkadaşınıza nereye gittiğinizi söylemeniz ve kendisi ile iletişim halinde kalmanız da öneriler arasında...

2016

Teknoloji trendleri

8K televizyonlar, süper hızlı sabit diskler, elektronik SIM kartlar ve kulağınızın içinde bir doktor: CHIP size bu yıl teknoloji dünyasının gelişimini gösteriyor.

CS / Ertuğ Aydın

SÜPER HIZLI 3D HAFIZA

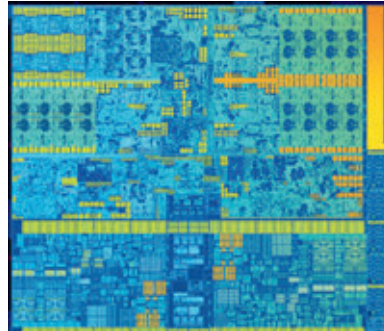
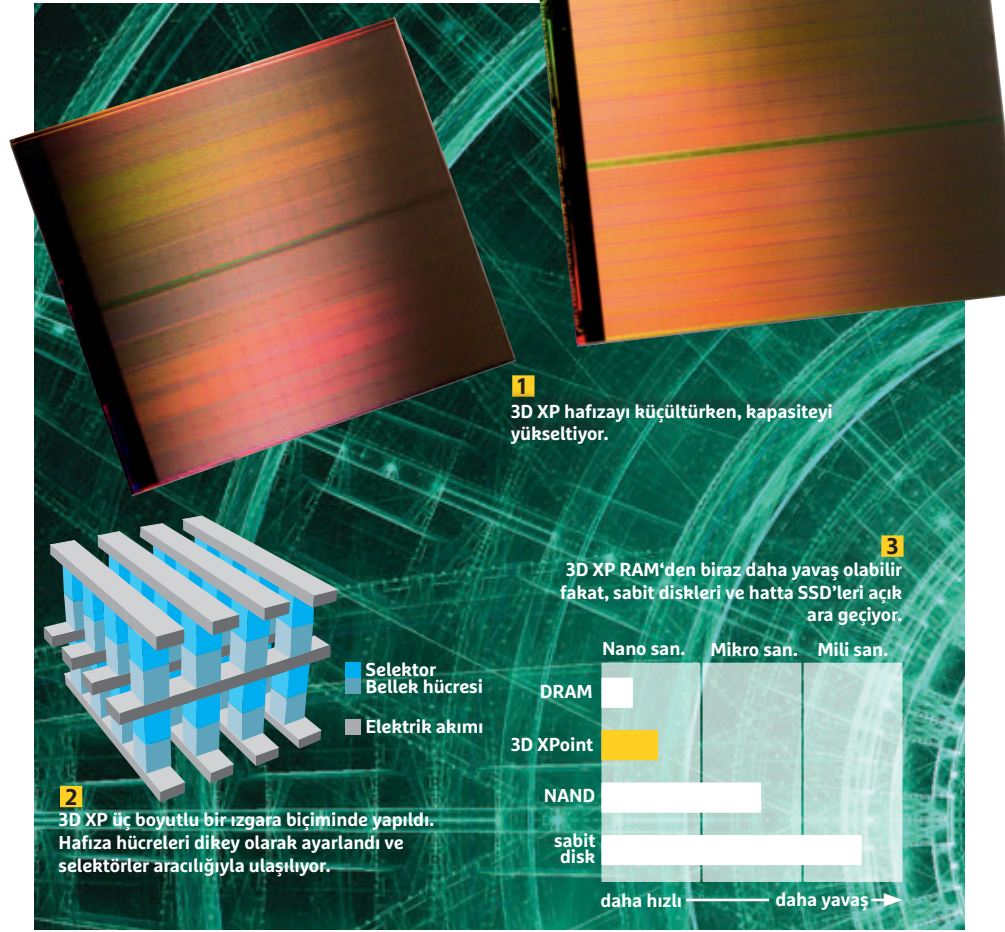
Notebooklar, PC'ler ve mobil araçlar için gelecek yılın en heyecan verici buluşu „3D cross point“ **1** olarak telaffuz edilen 3D XPoint, Intel ve hafıza üreticisi Micron tarafından tasarlanan teknolojiye dayanmakta. Bu teknoloji sabit diskleri mevcut SSD'lere göre 1000 kat hızlı ve 1000 kat dayanıklı yapıyor. HP ve SanDisk bile bu teknolojiye yönelmiş durumda. Bu bellek mucizesi Storage Class Memory ya da kısaca SCM olarak anılıyor.

Bir SSD ve RAM karışımı

3D Xpoint ve SCM'ler SSD'lerde ve daha hızlı DRAM'lerde kullanılan NAND flash belleğin bir karışımıdır. Nano saniyeler içinde işlem yapıp bunun üstüne NAND hafıza kartlarından 1000 kat daha hızlıdır. Fakat, daimi bir sağlayıcı olmadan yahut, yüksek bellek yoğunluğuyla üretilmediyse veri depolayamaz. Teorik olarak bakarsak, Micron ve Intel, 3D XPoint ile hafızayı üç boyutlu bir dama tahtası darlığında inşa ettiler. **2** Geleceğin sabit diskleri günümüz RAM modüllerinin boyutunda üretilebilir -ya da geleceğin RAM modülleri günümüz SSD'lerinin kapasitesine sahip olabilir. Yatay sıralar akımı ve sinyali sağlarken, veri dikey olarak yerleştirilmiş hafıza hücrelerinde depolanıyor. Bellek DRAM gibi geçici olmadığından, her bir selektör kendine ait bir transistöre ihtiyaç duymaz, bu da yer kazandırır. Bu düzenleme ayrıca NAND belleklerle karşılaştırıldığında çok daha kısaltılmış erişim zamanı sağlamaktadır: bunlar çift haneli nano saniye aralığını kapsamaktadır. Bu süre DRAM'a göre iki kat uzun olsa da, NAND belleğe göre 1000 kat hızlıdır. **3**

160 GB'lık RAM modülü

Yükseltilmiş bellek yoğunluğu aşırı derecede küçük sabit diskleri de mümkün kılmakta. Aynı oranda yer belli ki DRAM'lere göre on kat fazla veri depolayabilecek. Bu durumda bir RAM modülü 32 GB yerine, 320 GB'a sahip olabilir. Intel ve Micron henüz 6 cm'lik sabit disklerle ilgili herhangi bir bilgi vermedi. HP ve SanDisk SCM'nin teknik detaylarıyla ilgili sessizliğini korurken, rakiplerinin sağladığı hız ve dayanıklılığı sağlayacaklarına dair söz veriyorlar. Intel şimdiden 3D XPoint'ın deneme örneklerini ortak şirketlerine sağladı. Söz konusu şirketler muhtemelen 2016'da, belki de ilk olarak sunucu sektörü için, ilk ürünleri sergileyecekler. Tüketiciler için sabit disklerin de, ilk sergilemeyi hemen takip etmesi bekleniyor.

Bir Sonraki İşlemci Jenerasyonu

Skylake daha tam olarak piyasaya yerleşmemişken, Intel şimdiden 2016 için yeni nesil işlemcileri planlıyor. Kaby Lake 4K yayını, USB 3.1'i ve solda tanıtılan 3D XPoint hafızayı destekliyor fakat, Skylake'de olduğu gibi bir performans sıçrayışı olmayacak. 2017'de yalnızca Cannonlake jenerasyonu ile birlikte piyasaya çıkması bekleniyor.

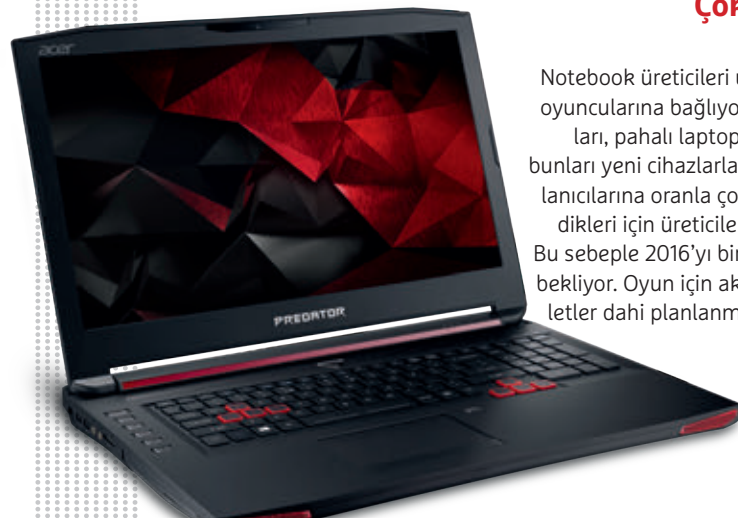
Esaslı Bir Win 10 Güncellemesi

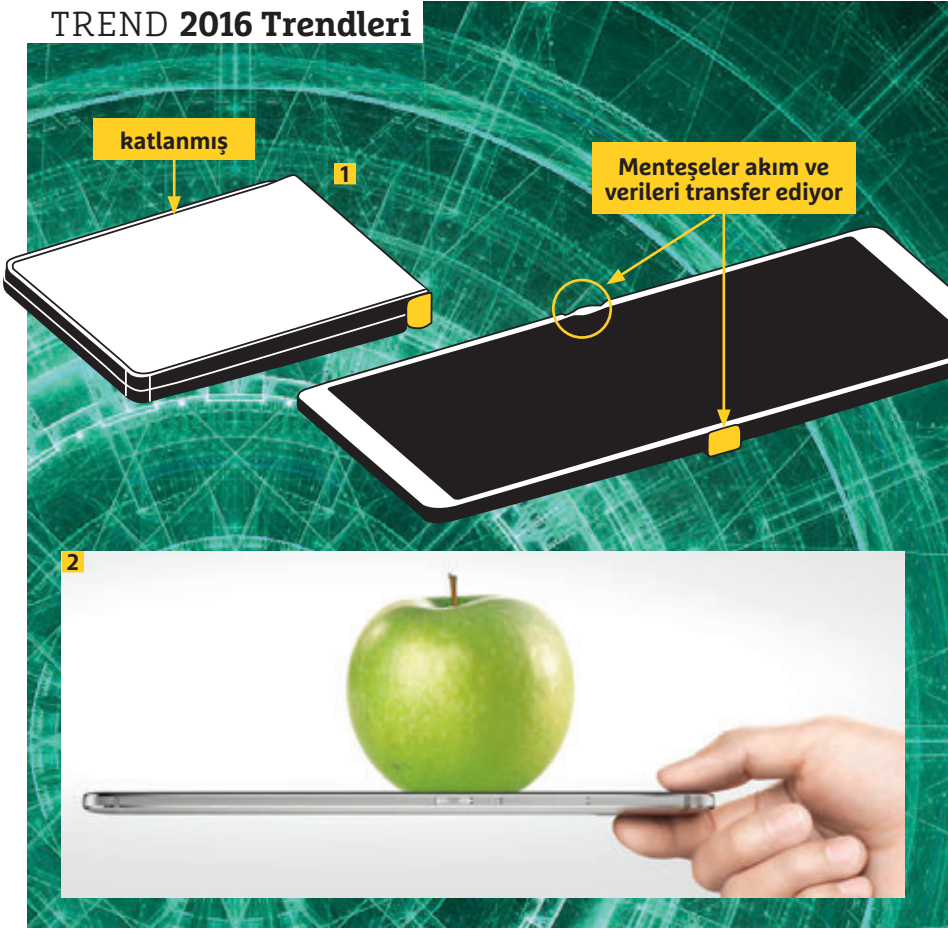
Bildiğimiz gibi, bir Windows 11 olmayacak, fakat 2016 yazı için ilk esaslı Windows 10 güncellemesi planlanıyor- adı ise: Redstone. Senkronizasyon sayesinde, kullanıcının sorunsuzca Windows 10 cihazlarına geçiş yapabileceği ve direkt olarak işlemlerine devam edebileceği bir artırılmış devamlılık özelliği barındırıyor.

Çok Sayıda Oyun Notebook'u

Notebook üreticileri umutlarını bilgisayar oyuncularına bağlıyor: bilgisayar oyuncuları, pahalı laptopları satın aldıkları ve bunları yeni cihazlarla diğer notebook kullanıcılarına oranla çok daha hızlı değiştirdikleri için üreticilerin favori tüketicileri. Bu sebeple 2016'yı bir oyun cihazı bolluğu bekliyor. Oyun için akıllı telefonlar ve tabletler dahi planlanmış durumda, Acer da örneklerden biri.

Katlanır Cep Telefonları Geri Döndü

Daha büyük, daha keskin, daha hantal: Akıllı telefon ekranları 2016 yılında da durmadan büyümeye devam ediyor. Bu lüks cihazların büyük köşeleri artık standart hale geldi ve 6 inçlik ekranlar da yükselişe geçti. Dev Çin marketinde büyük phabletlere özel bir talep var. Son dönemde Çin'de satılan akıllı telefonların %40'ı devasa telefonlar. Ev ile iş arası mesafesi yüksek olanlar laptopların yerine geçen phabletleri özellikle seviyorlar. 6 inç'lik ekranla, gözleri fazla yormadan 4K çözünürlük teoride mümkün görünüyor. Fakat, akıllı telefonların ekranları büyüdükçe, cihaz daha hantal hale geliyor ve cihazı pantolon cebinde taşımak daha imkansız hale geliyor.

Katlanabilir Ekranlar

Bu yüzden üreticiler esnek akıllı telefonlar üzerinde çalışıyor. 2016' da bu söz gerçekleşmeyecekse de, Samsung ve LG katlanabilir ekranları üretmeye oldukça yakınlar **1**. Bu eski katlanabilir telefonları tekrar canlandırarak -Samsung'un1 patent çalışmasına bakınız- ancak yalnızca büyük ekranla bu gerçekleşecek. LG hali hazırda tabletler ve televizyonlar için yuvarlanabilir ekran prototiplerini ortaya çıkardı. Pil, anten, işlemci ve diğer modüller gibi geri kalan teknoloji sabit kaldığından, ekranın arkasına akıllı telefonun alt ve üst kısımlarını birbirine bağlayan bir destek oturtulmalı. Bu biçimdeki destekler hali hazırda ekranın 360 derece döndürülebildiği çevrilebilir notebooklarda mevcut. Şubat ayı sonunda Barcelona'da yapılacak olan Dünya Mobil Telefon Kongresi, 2016 yılında katlama teknolojisinin gerçekten de markete girip girmeyeceğini yahut yalnızca birkaç prototip görüp görmeyeceğimizi açığa çıkaracak. Samsung ve LG Galaxy S7 ile G5'i kongrede sergileyebilir.

Hepsi İçin Force Touch

Bu durumda, bu iki Android cihazın Apple'ın iPhone 6 ile sunduğu "3D Touch" gibi Force Touch'a, başka bir deyişle dokunmaya hassas ekrana sahip olması mümkün görünüyor. Henüz piyasaya çıkmamış olan Huawei Mate S **2** ekrana daha sert dokunuşla, ekrana daha yumuşak dokunulduğunda çıkan işlemlerden farklı işlemler sunan teknolojiye sahip ilk Android cihaz. Huawei'nin akıllı telefonu bir tartı aleti olarak bile işlem görebiliyor. Çinli üretici force touch'ı gelecek modellerde kullanacaklarını duyurmuş bulunmakta. Bu arada Android versiyon 2.0'dan bu yana bu teknolojiyi desteklese de (2.0, 2009 yılında çıktı), hiçbir üretici bu zamana kadar istikrarlı biçimde bu teknolojiyi kullanmadı.

NFC İle Ödeme Yapın

Apple Pay, Android Pay, Samsung Pay - NFC akıllı telefonlarla ödeme yapmak artık moda. Aslına bakılırsa, MasterCard şu anda herhangi bir ev eşyasının -araba anahtarından bilekliğe kadar- kredi kartına dönüştürülebileceği bir NFC teknolojisi üzerinde çalışıyor.

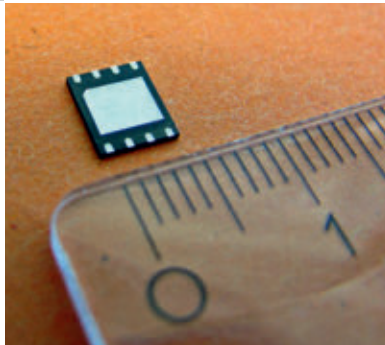
4,5G İle Mobil Bağlantı

LTE mobil iletişim sağlayıcının dördüncü nesli ve bu yüzden de 4G olarak da anılıyor. 5G için 2020' ye kadar beklememiz gerekiyor fakat, Huawei 2016'da bir ara basamak sunuyor: 1 GBit/s'li 4,5G. Bunun için yeni akıllı telefon kablosuz modülleri gerekli fakat, baz istasyonlarının yalnızca bir yazılım güncellemesine ihtiyacı var.

Elektronik SIM Kartlar

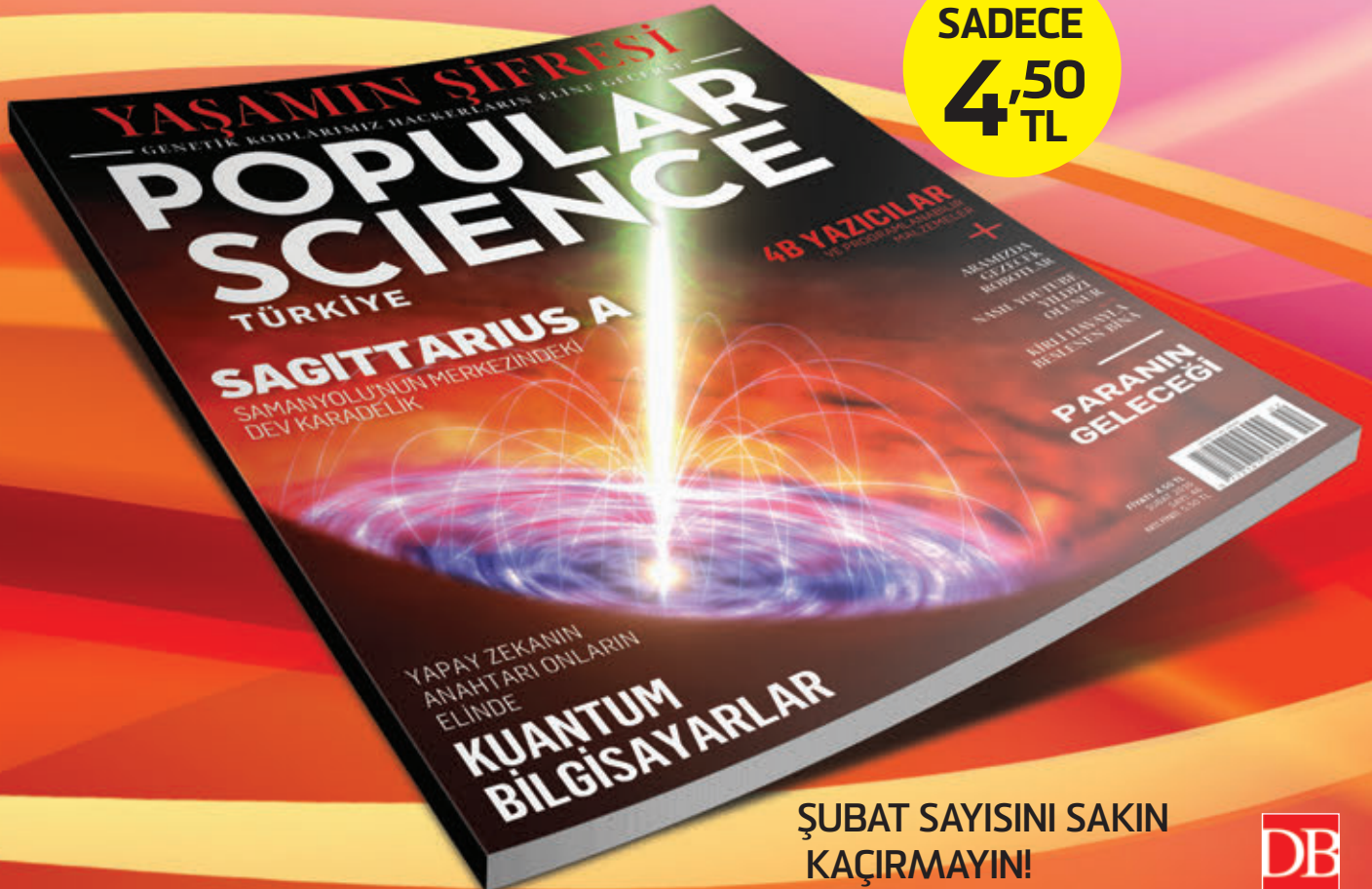
SIM kart teknolojisi eskimiş olsa da, servis sağlayıcılar halen bu teknolojiye dayanıyor. Apple ve Samsung da dahil olmak üzere büyük üreticiler artık Sim kartı temelli dahili eSim ile değiştirmek istiyor. İyi yanı: sağlayıcıları ve tarifeleri değiştirmek daha kolay olacak. Kötü yanı: eSim birden fazla cihazda kullanılamayacak.

GALAKSİMİZİN MERKEZİNDEKİ CANAVAR KARADELİK: SAGITTARIUS A.

- Paranın geleceği.
- DNA'nın şifresi çözülürken hackerların da eli boş durmayacak.
- 4B yazıcılar yeni malzemelerle harikalar yaratıyor.
- Kuantum bilgisayarlar sayesinde yapay zeka çağ atlayabilir.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve videolar, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

ŞUBAT SAYISINI SAKIN
KAÇIRMAYIN!

Gerçek Dünyadan Daha Pürüzsüz

Çoğu insanın evinde henüz 4K televizyon dahi yok ve bu çözünürlükte yeteri kadar dizi ve film de yok. Yine de, televizyon üreticileri şimdiden bir adım ileri gittiler. Bir dizi 8K televizyonlar Rio de Janeiro'da yapılacak 2016 Olimpiyatları başlamadan piyasaya çıkacak. 8K, 7640x4320 piksel karşılık geliyor, bu 4K' dan dört kat, full HD' den ise onaltı kat fazla piksel demek. İlk cihazlar şimdiden Sharp'ta satışta, Çinli üretici Hisense ise 8K televizyonları 2016 başında satışa çıkarmayı planlıyor.

85 inç üstü televizyonlar

Bu denli fazla piksel göstermek, belli ölçüde yer gerektiriyor. Çünkü iyi bir 200 dpi yoğunluğu, ki bir 8K televizyon 40 inç civarında olur, normal izleyiş mesafesinin alt eşiğinden çok daha ötede olacaktır. Bu yüzden de 8K televizyonlar son cihazlara oranla bir hayli büyük olacak **1**: ilk 8K cihazlar en azından 85 inç genişliğinde -bu köşeden köşeye 2,16 metre demek- olacak. Bu ölçünün bu denli büyük olmasının sebeplerinden biri de, üreticilerin ilk olarak görüntü kalitesinin yanında boyut olarak da en iyi modellerini piyasaya sürcek olmasıdır **3**. 8K televizyonlar yaygınlaşmaya başlamaz televizyon boyutları belli oranda küçülecek ancak yine de 4K televizyonlara oranla bir hayli büyük olacak.

8K Televizyon Test Olarak Başlıyor

Bununla birlikte, televizyon izleyicileri televizyon deneyimlerinin ötesine geçecek. Japon yayıncı NHK Tokyo'daki 2020 Olimpiyat Oyunları'nı ultra HD çözünürlükte, 5G mobil telefon sayesinde akıllı telefonlarda dahi yayınlama niyetinde. Bu yıl içerisinde bir deneme yayını yapılması bekleniyor. Bunun için NHK programlarından bazılarını özel olarak geliştirilmiş ve 2 kilogram ağırlığında olan 8K kameralarla çekiyor. Bu esnada dünya ise halen kapsamlı bir 4K içeriği bekliyor. Türkiye'deki televizyon yayınlarında 2016 yılı içerisinde bile bu teknoloji olmayacak.

8K İçin Yeni Bir Bağlantı

İnternette değişen bir şeyler var: Örneğin Netflix House of Cards'ın 2016 sezonunu yine 4K çözünürlükte gösterecek. Talep üzerine video servisleri için hiçbir 8K monitör bulunmamakta. Fakat DisplayPort eDP 1.4a **2** sayesinde, önümüzdeki yıl bu teknoloji en azından teknik olarak mümkün olacak.

Yuvarlanabilir Televizyon

Daha ince ve daha hafif - bu televizyonlar için de geçerli: LG Display 55 inç ekran ve yalnızca 1mm kalınlığında ve tamamen yuvarlanabilir bir televizyon üzerinde çalışıyor. Manyetik bir mat üzerinde duvara monte edilebilir ve dolayısıyla taşınabilir ve 1,9 kilogram ağırlığıyla oldukça hafif. LG üretim için yeni bir fabrikaya 1 milyar dolar yatırım gerçekleştirdi.

Kesintisiz Televizyon Yayını

2015 kesintisiz müzik yayını üzerinden tanımlandı, hatta Apple dahi Apple Müzik ile bunun bir parçası oldu. 2016 için ise, teknik ekipler televizyon marketine el atıyor: Kesintisiz televizyon yayın servislerinin ilk olarak Netflix'le, ikinci olarak da kablolu yayın sağlayıcılarıyla rekabete girmesi bekleniyor. Ek olarak set üstü kutular için Apple TV ve Amazon'un Fire TV' si gibi işe yarar içerikler sunuyorlar.

Dijital Fitness Cihazları

Hiçbir teknoloji cihazı vücudunuza giyilebilir olanlardan daha fazla yaklaşamaz ve şimdi üreticiler kapsamlı uygulamalar düzenlemeyi ve bunlardan veriler elde etmeyi planlıyorlar (sayfa 24'e bakınız). Akıllı saatlerin ve bilek bantlarının yalnızca nabızı ölçtüğü günler geride kaldı. Yeni nesil giyilebilir cihazlar çok daha fazlasını yapıyor: Örneğin 2016 Nisan ayından sonra çıkacak olan Philips'in **1** ürettiği HealthWatch oturur yahut ayakta olup olmadığınızı, uyuyup uyumadığınızı, ne kadar egzersiz yaptığınızı ve bu egzersize vücudunu-

zun nasıl tepki verdiğini bilecek. Altı çizilmesi gerekli nokta: saat, kan basıncı monitörleri gibi diğer kaynaklardan edinilmiş veriyi bir araya getiren HealthSuite isimli bulut sistemine entegre edilmiş. Eğer isterseniz, bu bilgiyi doktorunuzla tamamen yahut kısmi olarak paylaşabilirsiniz.

Akıllı saat Blocks **2** biraz daha az bilgili ve Amerika'da Kickstarter üzerinden milyonlarca dolar topladı: modüler bir dizayna sahip ve stres ve kandaki oksijen içeriğini ölçebilecek hatta ECG hazırlayabilecek modüllere sahip.

Kulağınızın içinde Bir Termometre

Avrupa'nın en başarılı kitle fonu kampanyası Bragi, 2016 yılı içinde akıllı kulaklık Dash'i **3** piyasaya sürecek. Öncelikli olarak müzik ve egzersiz cihazı olarak tasarlanmışsa da; nabız, vücut ısı ve kandaki oksijen oranını ölçebiliyor. Dahası, bir işitme cihazı gibi birtakım sesleri yükseltmek suretiyle, işitme engelli insanlara yardım edecek özellikler barındırıyor.

Akıllı, sıkı sınırlar

AB üyesi ülkeler, Şengen sınırlarının elektronik denetimini bazı pilot projelerle test ederek kendilerini kaçak göçmenler ve sığınmacılardan korumayı amaçlıyorlar.

Devletler arası iletişim ağı

24 AB devleti, emniyet müdürlüklerine bağlı izleme merkezleri, sınır güvenliği verilerini birbiri ile paylaşıyor.

Sınır taraması

Avrupa Birliği'ne ait Operasyonel İşbirliği Ajansı Frontex, sınır ihlali yapanları uydu, uçak ve karasulardaki gemiler yardımı ile tespit ediyor.

Uçak

Yasadışı giriş

Kuzey Afrika, Orta-Doğu (Türkiye) ve Balkanlar'dan birçok insan Avrupa Birliği ülkelerine vizesiz giriş yoluna başvuruyor.

Sığınmacıların tercih ettiği geçiş noktaları

Akıllı sınırlarda en büyük sorun

Veri güvenliği

Biyometrik verilerin toplanması, verilerin korunması anlamına geliyor. Her göçmen aslında şüphe ile izleniyor.

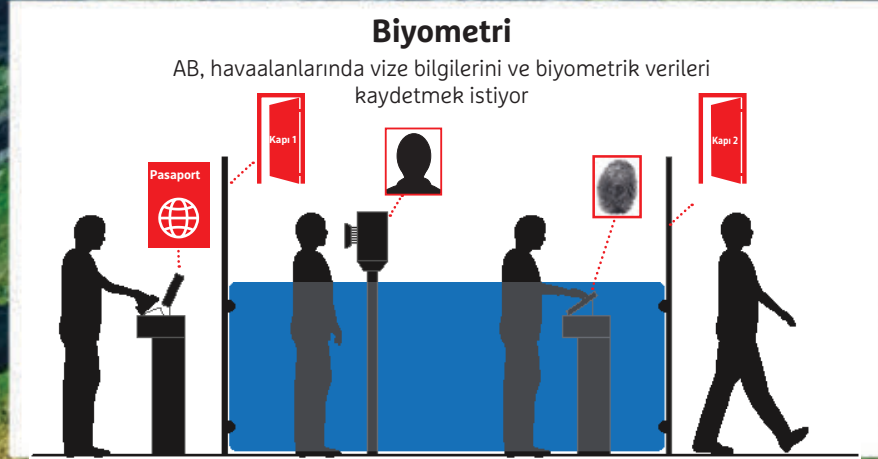
Teknik güçlükler

RFID çipleri pasaport kontrollerini yanıltabiliyor; Ağ bağlantısı kötü ise taşınabilir tarayıcılar çalışmayabiliyor.

Maliyet

Akıllı sınırlar, 1 Milyar Euro'dan daha yüksek bir maliyete sahip ve hükümet tarafında büyük bir masraf kalemi oluşturuyor.

AB sınırlarında yüksek teknoloji

Smart Border veya “Elektronik sınır denetimi” olarak adlandırılan akıllı sınır sistemleri bir gelişme olarak görülse de AB sınırlarını korumaya yönelik bu proje, aslında bir gerileme zira sınırları daha güvenli hale getirip getirmeyeceği kesin değil. Diğer taraftan veri güvenliğini sekteye uğratacağı ise gayet kesin.

Smart Borders projesi birkaç noktada fiire veriyor (sağda). Uydu, uçak ve gemi ile sınır kontrolü zaten yürürlükte. Kasım 2015 itibarı ile AB ayrıca, üye olmayan ülkelerden gelen herkesin kişisel verilerini elektronik olarak toplama sistemini test etmeye başlayacak. İlk noktalardan biri de Frankfurt havalimanı.

Yayınlanan son rapora göre sayısız teknik hata mevcut. Parmak izi taramaları en iyimser bakışla yetersiz; parmakların tamamı kaydedilmiyor. Ayrıca pasaport denetimlerinde üzerlerine sahte pasaport bilgileri bulunan RFID yongaları yapıştırılarak yanıltma yapmak mümkün. Ayrıca denetleme cihazlarında da veri kontrolü

için gerekli sertifikalar mevcut değil. Trenlerde kullanılan mobil tarayıcılar da mobil iletişimin zayıf olduğu alanlarda bağlantı kopmaları nedeniyle sorun yaşıyor.

Diğer taraftan, Smart Borders Avrupalı polisler için diğer bir gözetleme aracı. AB'nin sınır dairesi Frontex yardımı ile toplanan verilere erişebiliyor.

Şu ana kadar “yalnızca” sınır devriyelerinin elindeyken biyometrik veri toplama sisteminin artık test aşamasından tam uygulamaya (2020 yılında) geçiş yapması ve yetkililerin erişimine açık olması planlanıyor. 2013 yılında Almanya federal hükümetinin kişisel bilgilerden sorumlu temsilcisi Peter Schaar, bu projenin tam anlamıyla işleme olduğunu söyleyerek masum insanların bile arananlar listesine karışabileceğini öne sürmüştü. Bu durum AB vatandaşlarını henüz etkilemiyor fakat elektronik pasaport kontrolünün gelmesi ve yolcu verilerinin saklanması dair planlarla yakın gelecekte AB yolcuları bile denetlenecek.

yorum@chip.com.tr

SINIR KONTROLLERİ

Akıllı sınır projesi

Smart Borders projesinin kaynağını Giriş-çıkış sistemi (EES), Kayıtlı Yolcu programı (RTP) ve Eurosur oluşturuyor. Fakat veri toplama adına daha birçok fikir mevcut.

Giriş-Çıkış Sistemi (EES)

EES sistemi, AB vatandaşı olmayan yolcuların yaptıkları giriş ve çıkışları kontrol ediyor; vize ve biyometrik verilerini topluyor. Bunun amacı ise kişinin kalma süresini ve gelecekte yapılacak taramaları tanıyabilmek.

Kayıtlı Yolcu Programı (RTP)

RTP ile yolcular daha çıkış yapmadan verilerinin toplanması mümkün oluyor. Böylece varış noktasında sınır denetimleri daha hızlı gerçekleşiyor. AB'den Almanya, bu konuda ABD ve Hong Kong ile işbirliği halinde çalışıyor.

Eurosur

AB dış sınırlarını Sınır Koruma Ajansı tarafından yönetilen denetim mercii Eurosur ile gözetliyor. Frontex, “yüksek risk taşıyan” güney ve doğu sınırlarda” yasadışı göçmenleri izleme yoluyla koruyor.

EasyPass

AB vatandaşlarının Şengen bölgesi dahilinde giriş-çıkışları için düzenlenmiş “Hızlı Pasaport” kontrolü. Şu anda sadece Almanya'nın 6 adet havalimanında 140 adet e-Kapı bulunuyor. Biyometrik veri toplanmıyor, yolcunun verileri sınırdan geçiş yaptığı anda derhal siliniyor.

Yolcu verisi

ABD modeli temel alınarak Avrupa Birliği'nde de 60 yolcuya kadar veri kaydı (isim, adres, uçuş bilgisi, ödeme bilgisi vs.) 5 yıl boyunca saklanabiliyor. 2013 yılında AB bu plana karşı çıkmıştı, ancak Avrupa Parlamentosu LIBE (Kişisel Dokunulmazlık, Adalet ve Kamu İşleri) komitesi bu önergeyi onayladı. Sebep: teröre karşı korunmak.

Şengen Bölgesi – Avrupa'nın seyahat alanı

Şengen bölgesi, yolcuların sınır kontrolüne takılmadan seyahat edebilecekleri, AB üye ülkelerinin ortak alanı. Diğer ülkelerin vatandaşları ise bu bölgeye giriş yapabilmek için vize almak zorunda. Alamazlarsa tek çareleri yasadışı olarak girmek.

2014 YILINDA YAPILAN BAŞVURU SAYISI

RUSYA'DAN	5,8 MİLYON
ÇİN'DEN	1,8 MİLYON
UKRAYNA'DAN	1,4 MİLYON
BELARUS'DAN	0,9 MİLYON
TÜRKİYE'DEN	0,8 MİLYON

YASADIŞI SINIR GEÇİŞİ 2015 İLK YARISINDA)

TÜRKİYE'DEN YUNANISTAN'A	132.240 BİN
BALKANLAR'DAN MACARISTAN'A	102.342 BİN
K.AFRIKA'DAN İTALYA'YA	91.302 BİN
K.AFRIKA'DAN İSPANYA'YA	6.698 BİN

CHIP TV capcanlı karşınızda!

Bilişim sektörünün önde gelenleri canlı yayında sorularınızı cevaplıyor!

Bundan böyle en çok merak edilen konuları, konuların uzmanlarından canlı olarak dinleyebileceğiniz, aklınızda olan tüm soruları canlı yayında sorup anında yayın alabileceksiniz.

İletişim altyapısı Vodafone 3G ile sağlanan ve HD olarak çekilen CHIP TechTalks canlı yayınlarında her hafta farklı bir konuyu masaya yatırıyor ve enine boyuna tartışıyoruz. 3G'nin verdiği ulaşım serbestliği ile CHIP Online canlı yayınları size Türkiye'nin her yerinden, hatta dünyanın her yerinden ulaşıyor olacak. Zaman zaman gittiğimiz yurtdışı lansman ve fuarlarından en son gelişmeleri size sıcak sıcak aktaracağız. Tüm yapacağınız belirtilen zamanda CHIP Online ana sayfasını açmak. Canlı Yayın ekranınızda oynamaya başlayacaksınız.

CHIP Online canlı yayınlarının hepsi arşivleniyor ve <http://www.chip.com.tr/canli/> adresinden HD kalitesinde yayımlanıyor. Elbette Canlı Yayını canlı seyretmenin bazı avantajları var, örneğin her yayının sonunda verdiğimiz sürpriz hediyeler gibi!

CHIP TechTalks canlı yayınlarında görüşmek üzere!

CHIP TV TechTalk'ta ilk olarak, AVM'lerde, asansörlerde, marketlerde çalan müzikler hangi merkezden nasıl yönetiliyor sorusunun cevabını SMG Multimedia Kurucu Ortak / CTO Serkan Polat'tan dinledik.

Microsoft Lumia 950, Lumia 950 XL ve Windows 10 ile ilgili daha fazla bilgi almak için Ocak'ın 3. haftası Microsoft Mobil Cihazlardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Sertaç Şener ile görüştük.

TÜRKİYE'DE GÜZEL ŞEYLER DE OLUYOR!

...ve bizler teknoloji dünyasında güzel olan her şeyi sizlere tanıtmayı bir görev biliyoruz. Özellikle bunlar yerli ürünler olunca, koltuklarımız biraz daha kabarıyor.

Dünyanın en zengin insanının Bill Gates olduğunu biliyoruz değil mi? Peki Bill Gates kamyonla parayı ne satarak kazandı? Bir zamanlar kimse "para etmez, para getirmez" diye ciddiye almadığı yazılım satarak elbette. İyi yazılım, geliştirilebilir yazılım, esnek yazılım ve önemli bir ihtiyaca yanıt veren yazılım her zaman para kazandırır, bunu iki kere ikinin dört ettiğini bildiğimiz kadar biliyoruz.

Bu çerçevede bu ay sizler için gerçekleştirdiğimiz Canlı Yayınlar da kameramızı bir Türk yazılım şirketi olan SMG'ye çevirdik. Alışveriş Merkezlerinde, dükkanlarda, marketlerde çalınan müzikleri çalan yazılım ve donanımları hazırlayan, telif hakkı sorununu en pratik ve adil şekilde çözen, çalma listelerini, özel günlerde çalınacak müzikleri ayarlayan bu sistemi geliştiren firma hem dünyanın en hızlı yükselen şirketleri arasında dereceye giriyor, hem de geliştirdiği seçeneklerin neredeyse sınırsız olması dolayısı ile Türkiye'nin dört bir tarafındaki noktalara müziği ulaştırıyor. SMG merkezinden gerçekleştirdiğimiz Canlı Yayında bu işin sırrını tüm CHIP Online takipçileri ile paylaştık.

Bu ay gerçekleştirdiğimiz Canlı Yayınlar arasında en fazla ilgi gören yayınlardan biri de zamanın ruhunu yakalayan bir servisi tanıttığımız Canlı Yayın oldu. Malum 14 Şubat Sevgililer Günü. Bu güzel güne dikkat çekmek için teknolojinin kalbini bir kenara bıraktık, kalbimizi teknolojiye götüren bir servisi, eş bulma servisi olan ecift.com'u mercek altına aldık. "Aşkta Dijital Devrim" sloganı ile tanıtımını yaptığımız canlı yayınımda Türkiye'nin en büyük ciddi ilişki ve evlilik sitesinin yetkililerinden

den online dating sektöründeki son trendleri, sosyal medya ve arkadaşlık sitelerinin günümüz ilişkilerine etkisi ve aşkta yaşanan dijital devrim konusunda bilgiler aldık.

Son olarak da cep telefonu dünyasında gerçekleştirdiği farklı ataklarla adından söz ettirmeye çalışan ve IOS ve Android dünyasına ciddi, kurumsal ve sağlam bir alternatif getirmeye çalışan Microsoft'un Nokia satın almasından sonra ilk defa kendi markası ile piyasaya sürdüğü Lumia amiral gemilerinin bizler için ne anlam ifade ettiğini öğrenmek için kameralarımızı alıp Microsoft'un merkezine gittik. Microsoft'un uzun bir aradan sonra piyasaya sürdüğü iki amiral gemisi telefonu Microsoft Lumia 950, Lumia 950 XL ve Windows 10 ile ilgili daha fazla bilgi aldık ve merak ettiğiniz tüm soruları Canlı Yayında yanıtlattık.

CHIP Online Canlı Yayınları tam gaz devam ediyor. Pek yakında ülkemize 4.5G'nin gelmesi ile yayın kalitemizi daha da artıracak ve sizler şu anda iletişim altyapısı Vodafone 3G ile seslenirken 4.5G ile sesleniyor olacağız.

Tekrar nasıl izleyeceksiniz?

Canlı Yayınlarımızın tümünü tekrar tekrar izleyebileceğinizi biliyor muydunuz? www.chip.com.tr/canli sayfasına uğradığınızda, CHIP Online olarak gerçekleştirdiğimiz tüm Canlı Yayınların listesine ulaşabilir, istediğiniz tıklayıp izleyebilirsiniz. Gelecek ay CHIP Online Canlı Yayınlarının yeni atılımlarını ve sürprizlerini görüşmek üzere hoşça kalın, kendinize iyi bakın...

Ocak ayının son CHIP Online Canlı Yayın konuğu, Türkiye'nin en büyük ciddi ilişki ve evlilik sitelerinden ecift.com oldu. Online dating sektöründeki son trendleri ve aşkta yaşanan dijital devrimi konuştuk.

BU SAYFADAKİ VİDEOLARI NASIL İZLEYECEKSİNİZ?

1) Akıllı cihazınızda halihazırda bir QR kod okuyucu varsa bunu kullanarak ilgili sayfadaki QR kodu okutarak hemen video izleyemeye başlayabilirsiniz.

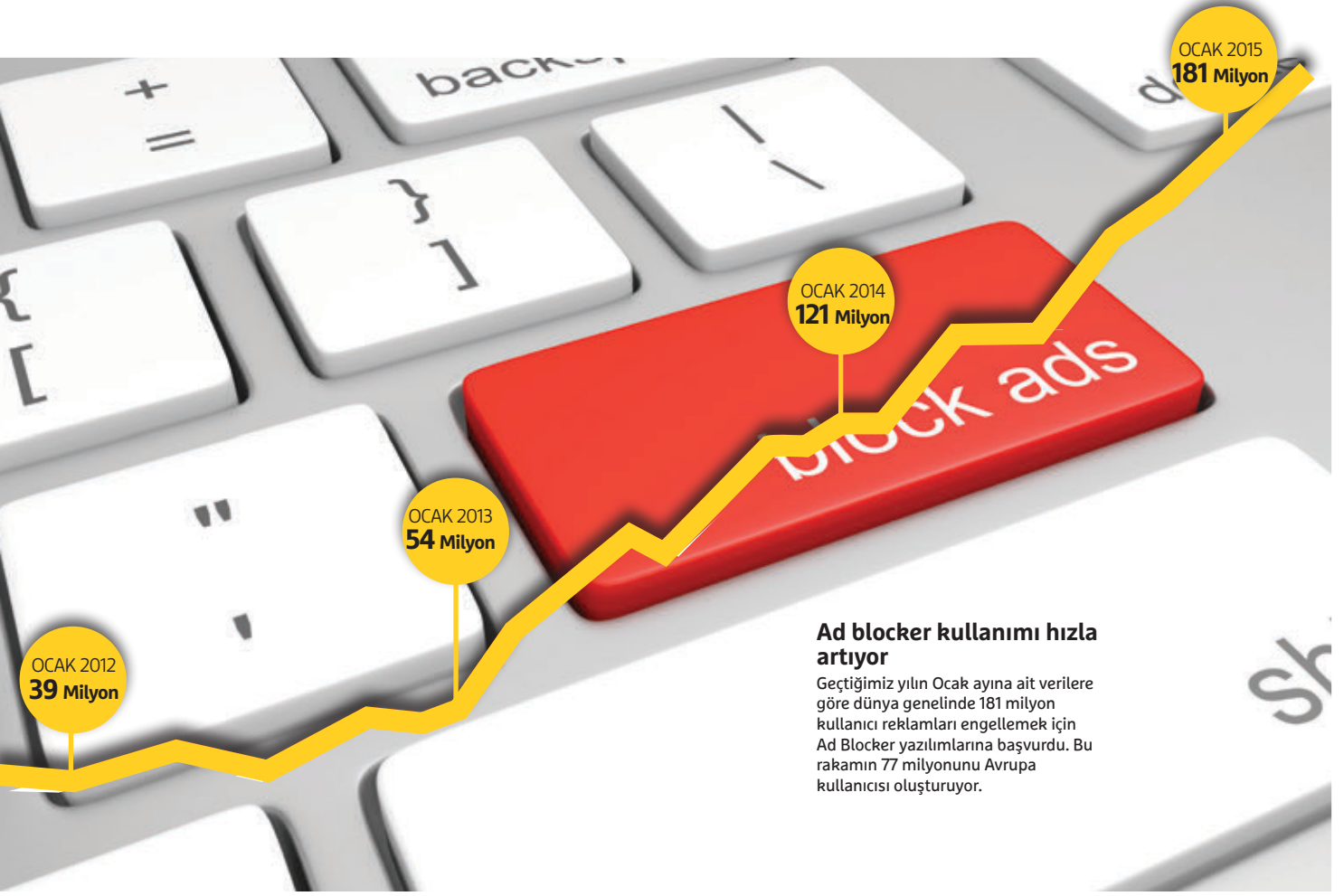
2) Eğer cihazınızda böyle bir uygulama yoksa Google Play ya da iOS Appstore'daki arama bölümüne "QR Code Reader" veya "QR kod okuyucu" yazdığınızda gelen uygulamalardan birini seçip yükleyebilirsiniz.

3) Uygulamayı çalıştırın ve sayfadaki QR kodu okutun. Eğer bu esnada uygulama size ne yapmak istediğinizi sorarsa linki açma komutu verin. Böylece ilgili videonun linkini göreceksiniz. Dilerseniz tam ekran yapıp daha rahat izleyebilirsiniz.

4) Cihazınızda izlediğiniz videoları GSM şebekesi üzerinden izlemeniz durumunda, veri akışının kullandığınız data tarifişi üzerinden gerçekleşeceğini hatırlatmak isteriz.

CHIPTechTalk

www.chip.com.tr/canli
adresinden izleyebilirsiniz

Reklamsız Web

Reklamlar bizi çılgına çeviriyor olsa da internetin büyük bir kısmını finanse ediyorlar. Onlara karşı açılan savaş internetin çehresini sonsuza dek değiştirebilir.

Tan Bodur / BH

Online reklamlar, internetin ekonomisini ayakta tutarken birçok kullanıcı için de kabus haline geldi. Reklamlar olmadan hava durumu gibi kanıksadığımız ürünlere bile ücretsiz olarak ulaşmak mümkün değil. Facebook, Twitter ve Google hizmetleri (Gmail ve YouTube dahil) de bunlara dahil. Diğer taraftan, online reklamların müthiş dezavantajı da var: Web sitelerini yavaşlatıyorlar, çünkü çağırdığınız site yüklenirken birkaç reklam da kendi reklam sunucuları üzerinden aynı sayfaya geri planda çağırılıyor. Bu da ek trafiğe yol açarak çoğunlukla mobil cihazlarda hız kesintisine mal oluyor. Online reklamlar ayrıca bir güvenlik riski de taşıyor: Geçtiğimiz Ekim ayı başlarında PageFair adlı firmanın reklam ağına sızmayı başaran kimliği belirsiz kişiler, 3 bin kadar web sitesine Windows için kötü amaçlı yazılım barındıran indirme bağlantıları bulaştırdılar.

Bu da yetmezmiş gibi, yanıp sönen banner reklamları, otomatik başlayan sesli ve görüntülü reklamlar, haber ve eğlence sitelerinin üzerine saydam olarak bindirme yapılan "overlay" reklamlar o kadar saldırgan hale geldi ki, kullanıcılar artık gerçek içeriğe ulaşmakta zorlanıyorlar. Bunun üzerine dünya çapında hemen herkes genel adı "ad blocker" olan reklam engelleyicilere bel bağlamaya

başladı. Bu yazılımların sayısı her geçen gün artıyor. Adblock karşıtı olan PageFair firması ve Adobe tarafından yapılan bir ortak çalışmaya göre Haziran 2015 itibarı ile dünya çapında reklam engelleyici kullanan kişi sayısı 198 milyon. Bu rakam, bir yıl içinde %40'ın üzerinde bir artışı temsil ediyor. 2015 yılının ilk yarısında dünya çapında reklam engelleyiciler nedeniyle internet reklam gelirlerine vurulan darbenin 22 milyar dolar civarında olduğu hesaplanıyor. Yayıncılık açısından bu büyük bir baskı oluşturuyor. Firefox gibi tarayıcılara entegre edilmiş reklam engelleme araçları da göz önüne alındığında durum, reklam gelirlerine güvenenler için bir kabus haline geliyor.

Reklam engelleyicilere savaş

Avrupa'da, özellikle Almanya'da Ad blocker eklentilerine karşı savaş açılmış durumda. Bu mücadelelerin en sıcak, Springer Publishing adlı yayın şirketi ve popüler Adblock Plus eklentisinin geliştiricisi Eyeo GmbH arasında gerçekleşiyor. Eklentiye yasaklamak için birkaç hukuki girişimden eli boş çıkan Springer şirketi, web sitesini reklam engelleyici çalıştıran kullanıcıların erişimine hiçbir uyarı yapmadan kapattı. Bu olay geçtiğimiz Ekim ayı ortalarında gerçekleşti. Daha sonra, siteye reklam engelleyici ile girebilmenin

yolunu gösteren bir YouTube kullanıcısı Springer avukatları tarafından resmi olarak uyarıldı. Ardından Eyeo GmbH sitesinin kurumsal bloglarında engellemeyi aşmak için kullanılabilecek filtre listeleri yayınlandı ve hemen arkasından bir mahkeme emri ile karşılaştı. Nihayetinde Springer firmasının reklam engelleyici kullananları sitesine sokmama niyetini ister haklı bir çaba, ister

Reklam pazarlamak için reklam engelleyici kullanmak

Klasik ad blocker grubu yazılımlar arasında, Springer tarafından da hedef alınan Adblock Plus (ABP) benzeri araçlar yer alıyor. ABP'nin prensibi basit: Bu eklenti, kurulu olduğu tarayıcının, bilinen reklam sunucularına ait içerikleri yüklemesini önüyor. Bunun için, bahsi geçen sunuculara ait adreslerin yer aldığı filtre listeleri kullanıyor. Bunlar arasında en bilineni ise kurulumda otomatik olarak yüklenen EasyList. Filtre ayarları, kullanıcının isterse üye olabileceği başka listeleri de ekleyebileceği ya da yeni listeler yaratabileceği şekilde esnek bırakılıyor.

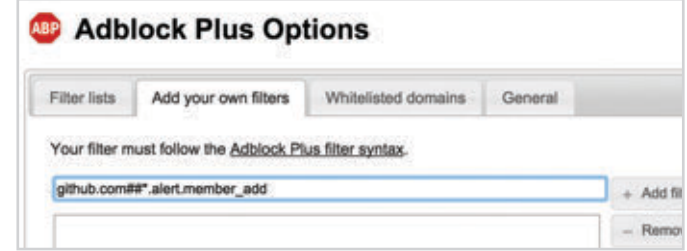
Yukarıdaki durum bazı kullanıcıların kafasını karıştırabilir; nihayetinde ABP'nin geliştiricisi de reklam pazarlayan bir şirket. Eyeo GmbH tarafından "fazla rahatsız edici olmadığına" karar verilen reklamlar bir beyaz listede toplanıyor ve tarayıcıda çalışan ABP eklentisine takılmadan kullanıcıya gösteriliyor. Bu beyaz listede yer almak isteyen yayıncı ve reklam ağlarının "makul reklam" kriterlerine uyması yetmiyor; tabii ki bir de para ödemeleri bekleniyor. Yine de hiçbir reklam görmek istemeyen kullanıcılar filtre ayarlarından bunu gerçekleştirebiliyor ya da ABP alternatifi uBlock Origin kullanarak aynı hizmetin beyaz listeye iltimas geçmeye-nini tercih edebilirler.

İzinizi süremezlerse belki reklamdan da kurtulabilirsiniz

İkinci kategori, "tracking blocker" adı verilen takip engelleyici ya da iz kaybettirici araçlar. Ghostery, Privacy Badger ve eBlocker gibi araçların temel amacı sayfalarda çıkan reklamları değil sizi gittiğiniz her sitede takip eden, çerezler ve sosyal medya düğmeleri gibi araçları engellemek. Online reklamcılar bu takipçiler sayesinde ki-

Reklam engelleyicilere rağmen reklam

Adblock Plus aracının sahipleri, "makul reklam" inisiyatifi sayesinde rahatsız edici olmayan reklamlara geçiş verebilmeyi amaçlıyor. Bu nedenle eklentiyi kullananlar, araç etkinken bile resimli ve yazılı reklamlar görebiliyorlar, ama yanıp sönen banner reklamlar filtreleniyor.

Taktikten korunun, reklamlar engellensin

Ghostery eklentisi gibi araçlar, takipçi çerezleri bloke edebiliyor; bu şekilde birçok reklam da engelleniyor.

Script engelleyicilere ince ayar

NoScript benzeri script engelleyiciler Flash reklamları engellediği gibi, videoları da bloke ediyor. Dolayısıyla duruma göre aracı devre dışı bırakmak gerekebilir.

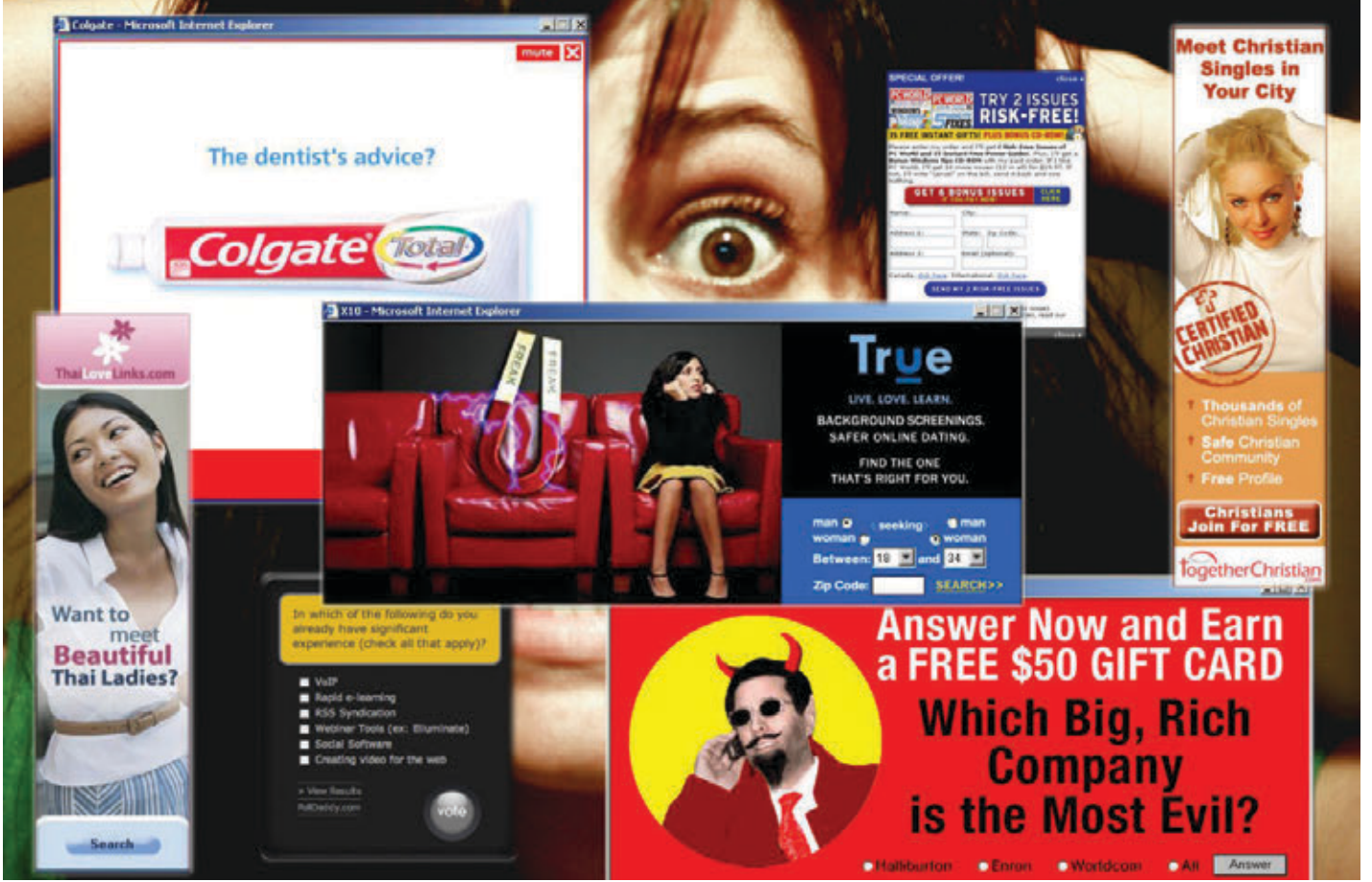
Reklam engelleyicilerin karşılaştırması

	Eklenti adı	REKLAM ENGELLEYİCİ		TRACKING ENGELLEYİCİ		SCRIPT ENGELLEYİCİ	
		Adblock Plus	uBlock Origin	Ghostery	Privacy Badger	NoScript	ScriptSafe
İŞLEVLER	Pop-up engelleme	■	■	■	□	■	■
	Video reklamları engelleme	■	■	Kısmen	Kısmen 2)	■ 3)	■ 3)
	Zararsız reklamları engelleme	Aktivasyondan sonra	■	■	Kısmen 2)	■ 4)	■ 4)
	Takip araçlarını engelleme	■	Ek filtre listesi gerekiyor	■	■	■ 5)	■
	Sosyal düğmeleri engelleme	Ek filtre listesi gerekiyor	□	■	■	■	■
	Flash içerikleri engelleme	Ek filtre listesi gerekiyor	□	□	□	■	■
	Yapılandırma seçenekleri	Kişisel filtre, beyaz listeler vs.	Kişisel filtre, beyaz listeler vs.	Takipçi ve çerezleri odaklı olarak engelleme	Takipçi ve çerezleri odaklı olarak engelleme	Unsurları teker teker engelleme vs.	Unsurları teker teker engelleme vs.
TARAYICI	Chrome	■	■	■	■	□	■
	Firefox	■	■	■	■	■	□
	Internet Explorer/Edge	■/□	□/□	■/□	□/□	□/□	□/□
	Opera	■	■ 1)	■	□	□	□
	Safari	■	□	■	□	□	□
	Android	Adblock Browser/ Firefox Add-on	Firefox Add-on	Ghostery Privacy Browser/Firefox Add-on	□	□	□
	iOS	Adblock Plus/Adblock Browser	□	■	□	□	□

1) OPERA MAĞAZASINDA uBLOCK ADIYLA SUNULUYOR
4) ENGELLENEN SCRIPT ÜZERİNDE MEVCUT İSE

2) REKLAM YALNIZCA TAKİPÇİ ARAÇ İLE İLİŞKİLİNDİRİLDİĞİNDE
5) ENGELLENEN SCRIPT KULLANILDIĞINDA

3) VARSAYILAN OLARAK TÜM VIDEO İÇERİKLERİ ENGELLİYOR

Reklam savaşları büyüyor

Yahoo'nun reklamları engelleyen kullanıcıların e-postalarını görmesini yasaklamasıyla internet dünyasındaki reklam savaşları yeni bir boyut kazandı

Berk Ergin / DC

Yaşamak için reklamlara ihtiyacı olanların, reklamları görmek istemeyen insanlara karşı yeni adımlar atabilmek için yeni taktikler denemesiyle bu durum karşılıklı bir mücadeleye dönüştü. Harcanan çabalar bu sene daha da yoğunlaştı ve son yayılım ateşi insanların sanal reklamlar ile izlemeye, görmeye ve etkileşmeye devam etmesini isteyen Yahoo tarafından ateşlendi.

Google Chrome ya da Firefox üzerinde e-posta servisine devam edebilmeleri için reklam engelleyicilerini kapatmaları gerektiği söylendi, özellikle de Adblock Plus programını. İlk önce, insanlar bunun kesinlikle bir hata olduğunu düşündü. 'Oh! Yahoo Mail'i açamıyoruz. Devam edebilmek için reklam engelleyiciyi kapatınız.' şeklinde bir mesajdı. Ama hayır, Yahoo ABD'de reklam engelleyicileri engellediğini onayladı ve aynısını başka yerlerde de yapabilirler.

Beklendiği gibi, bu hareket birçok kullanıcıyı rahatsız etti ve bir kısmı öfkelerini kusmak için Adblock Plus forumlarına girdi. Fakat Yahoo bunun gerekli bir adım olduğunu ve daha da çoğaltılabileceğini söylüyor. Cult of Mac sitesinin yazarlarının yazdığı gibi, içerik engelleyiciler reklam desteği alan tüm siteleri tehdit ediyor ve dünya üzerinde reklam engelleyicilerin ulaşılabilirliklerini ve gelirlerini yok ettiği için endişelenen birçok sanal servis bulunuyor.

Karşı Atak

Reklam engelleyiciler bir süredir ortamlarda bulunuyor (Adblock Plus 2006'da ortaya çıktı.) ama aynı süre zarfında da kullanımları tartışmalı olmaya devam ediyor. 2007'de, bir web geliştiricisi olan Danny Carlton reklam engelleyicilerin hırsızlıkla aynı şey olduğunu söyledi, çünkü reklamları engellemek önemli bir gelir kaynağını kesiyor. Asıl tartışma konusu, hizmetlerin reklam satabildikleri için ücretsiz olması aslında. Bir reklamseverin Adblock Plus forumlarında Yahoo'nun kararı üzerine yazdığı gibi: "Tüm bu reklam engelleyici kullanan insanların geniş bir kitle kendilerine karşı durduğunda kıvrınmalarını izlemek çok eğlenceli. Siz şunun farkındasınız değil mi? Yahoo üzerinden arama yapıyor ve mail hizmetini ÜCRETSİZ olarak kullanıyorsunuz, değil mi? İşte bu da reklamların amacı aslında. Yahoo sunucu, tasarım, programcılar vs. birçok şeye ciddi paralar ödüyor. Sizin bir kuruluş bile harcamanıza izin vermiyor. İşte reklamların orada olmasının amacı da bu."

Fakat Yahoo neden şimdi ayağa kalktı? Neden böyle bir şeyi daha önce yapmadı? PageFair tarafından yayınlanan bir rapor reklam engelleyici kullanan insanların sayısının son yıllarda çok fazla arttığını gösteriyor. Reklamların engellenmesi yayıncılara yıllık 22 milyar dolar gibi dünya çapında bir rakama engel oluyor. Gün-

müzde dünya çapında reklam engelleyici kullanan insanların oranı %41'i buldu. Bu da 198 milyon kullanıcıya denk geliyor. Bu durum sırtını reklam gelirlerine dayayan web siteleri ve iş alanları için oldukça endişe verici.

Her yerde olduğu gibi, insanlar reklamlarla karşılaşmaktan bıkmış durumda. Bu yüzden bir şey sosyal medyada yayıldığında insanlar bunu daha da kabulleniyor ve çözüm olarak engelleyicilere gidiyorlar. 2012'ye geri dönersek, 21 milyon insan masaüstü bilgisayarlarından engelleme yazılımları kullanıyordu. Fakat o zamanlar reklamlar daha azdı ve aniden beliren reklamlar olmadığı için kullanıcıları rahatsız etmiyordu. Fakat zaman değişti. Dijital reklam piyasası hızla büyüyor ve sanal reklamlar üzerine harcanan para artık yılda milyarlarca dolar'ı buluyor.

Geçen yıl boyunca mobil kullanım ise %51'e kadar yükseldi ve bu akım devam edecekmiş gibi görünüyor. Internet Advertising Bureau Digital Adspend raporu da bunu destekliyor: "Mobil cihazlar şüphesiz ki dijital gelişmenin beyni." IAB'den Tim Elkington da "Engelleyiciler gibi son zamanlarda dijital reklamcılığa karşı çok büyük mücadeleler gerçekleşiyor" diyor. Yine de kimsenin bu gerinliği durduracak bir şey yaptığı yok.

Bir sonraki gelişme ise şu: Apple'ın mobil tarayıcı Safari'de içerik engellemeyi destekleme kararı. İlk defa, insanlar reklamları, videoları, açılır pencereleri ve daha fazlasını engelleyen üçüncü parti yazılımları kurabilen iOS 9 kullanıyorlar. Birçok iyi web sitesi tarafından reklam engellemeye karşı başlayan savaş bu yüzden yoğunlaştı. Blocker'dan Silentium'a kadar reklam engelleyicilerin sayısında kesinlikle bir patlama yaşanıyor. Apple kendisi çok fazla bu tarz yazılım üretmiyor ve bu var olan genişletmelerin hiçbirisi Apple'ın kendi uygulama içerikli reklamlarını etkilemiyor. Fakat reklamların sayısından ötürü giderek yorulan ve bıkan kesim için, Safari'nin eklenebilir bir yazılımı reklamları engellemeyi oldukça kolay kılıyor. Bu genellikle bir düğmeyi kaydırmakla sınırlı bir iş ve bir kere yapıldığında, reklamlar ve web sitesinin yaşam kaynağı kayboluyor. Peki, bu kimi ilgilendiriyor? Raporlara göre, gençler ve oyun sitelerinde vakit geçiren teknoloji meraklıları reklamları engellemekte lider pozisyonda. Eğer bunu yapmaya devam ederlerse, o zaman diğer birçok şirketin, reklam engelleyicileri kullandıkları sürece Yahoo'nun yolunu izleyip insanların hizmetlere erişimini engellemeleri oldukça olası.

Bazı şirketler reklam engelleyici kullanımını azaltmak için yapabilecekleri her şeyi yapıyor ve reklam engelleyicileri mahkeme kadar taşıyan bazı şirketler de var. Bild ve Die Welt gibi gazetelelerin sahibi Alman medya patronu Axel Springer, karşı harekete geçiyor. Adblock Plus'ı üreten Eeyo'yu da içeren önceki davalarda, üreticinin lehine ilerledi fakat Springer savaşı kazanmakta ısrarcı görünüyor. Eğer bir reklam engelleyici kullanmakta ısrarcıysa, Bild'i ziyaret eden herkesi aylık bir ücret ödemeye zorluyor. Bu da yüksek sayıda insanın ziyaret sırasında siteyi kapatmasına sebep oluyor. Sektörden bir yönetici olan Mark Thompson ekliyor "kali-

iOS'ta reklam engelleyici kurun

iOS 9 ile, üçüncü parti bir reklam engelleyicisi kurmak artık mümkün. IBlocker, Crystal, Adament, Silentium ve Blockr gibi birkaç uygulama var ve birden fazla kurabilirsiniz. Bu harika bir şey çünkü farklı engelleyicilerin farklı işler yaptığını görebilirsiniz.

Adım 1

iPad'inizde ya da iPhone'nuzda App Store'a girin ve bir reklam engelleyici bulun. Şimdi burada bir tanesini kuracağız ve daha hızlı bir tarama için Silentium Privacy'yi ve Ad Blocker'ı açacağız.

Adım 2

Cihazınızda Ayarları açın ve Safari'ye gidin. "Content Blockers (içerik engelleyici)" şeklinde etiketlenmiş seçeneği bulun ve indirdiğiniz engelleyiciyi görebilmek için üzerine basın.

Adım 3

Reklam engelleyicinizin etkin olduğundan emin olun. Gördüğünüz gibi, bir taneden fazla alabilir ve her biri de isteğinize göre açılıp kapatılabilir.

Adım 4

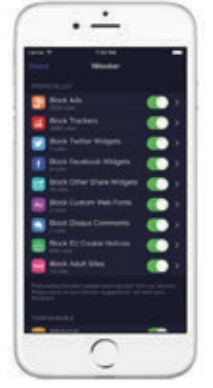
Reklam engelleyiciyi açın ve size verilen ayarlara bir göz atın. Genel engelleyici kurallarını açabilirsiniz ve ayrıca iz sürme servislerini de engelleyebilirsiniz.

Adım 5

Ayrıca bazı web sitelerini beyaz listeye eklemek de mümkün. Seçeneğe gidin ve izin vermek istediğiniz siteyi ekleyin. Reklamlara izin ver, kodlara izin ver vs.

Adım 6

Ayrıca "Advanced Rules" (Gelişmiş Kurallar) var ve bunlar sizin tüm resimleri, kodları engellemeyi ve sosyal medya yorumlarını ve butonlarını kaldırmanızı sağlıyor.

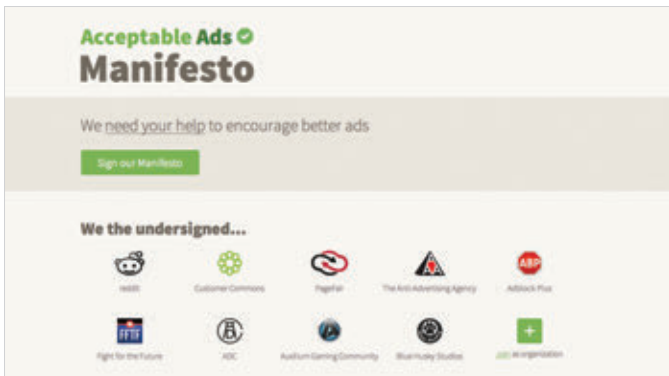
teli haberlerin yaratılması oldukça pahalı ve dijital reklamcılık bizim ve bizim gibi diğer kaliteli habercilerin ödenek bulması için önemli bir yol!"

Kabul edilebilir reklam manifestosu

Adblock Plus engelleme programları içerisinde en geniş kapsamlı kullanılan program ve yaratıcısı reklamlardan gelir elde eden web sitelerine karşı adil olmayı dener. Aynı zamanda Reddit, DuckDuckGo ve PageFair tarafından da kabul edilen bir manifesto öne sürüldü: Acceptable Ads Manifesto (Kabul Edilebilir Reklam Manifestosu). Bu manifesto yeteri kadar anlaşılabilir. Kabul edilebilir reklamların sorun olmadığını, rahatsız etmediğini ya da okunan sayfa içeriğini saptırmadığını, reklam olmak konusunda saydam olduklarını ve kullanıcının ziyaret ettiği siteye uygun ve etkili olduğunu belirtiyor.

Kabul edilebilir reklamların görüntülenmesiyle, kullanıcılar ilgili siteleri destekleyebilir. Şirketler, beyaz listeye alınabilmek için Adblock Plus ve Eeyo'nun geliştiricilerine başvurmak zorundalar. Bir form bir kere tamamlandığında, Eeyo'dan bir temsilci bahsi geçen reklama karar vermek için iletişime geçiyor. Sonra teklif Adblock Plus forumunda açılıyor ve tartışılıyor. Bir kere kabul edildi mi, toplamda 10 günlük çalışma süresi sonrası sitede izin veriliyor.

Amazon, Google ve Microsoft gibi bazı siteler, Adblock Plus'ın sahibine beyaz listeye girebilmek için ödeme yaptılar. Yine de hala 'Allow non-intrusive advertising' kısmından seçimi kaldırarak kabul edilebilir reklamlardan kurtulmak mümkün.

Yeni cepheler

Reklam engelleyici yazılımlara karşı süren savaş tamamen kafa kafa bir savaş değil. Daha yaratıcı bir adım atmaya çalışan ya da reklamlar olmadan hizmetlerin bir şekilde ödenmesi gerektiğine vurgu yapan şirketler de var. Google Youtube Red adıyla, Android kullanıcıları için aylık 9,99 dolar (iOS için 12,99 dolar) gibi bir fiyat isteyen bir abonelik servisi piyasaya sürdü. Ürünlerini farklı bir yolla pazarlamaya çalışan şirketler de var. Criteo sanalda ne aradığınızı öğrenmek için çerezler kullanıyor ve sonra sizi e-postaların veritabanı ile eşleştiriyor. Bu şekilde, web sitelerin içerisinden reklamları görüyor olup olmamanızın bir önemi kalmıyor.

Ayrıca insanların neden reklamları engellediklerini açıklayan bir anlayış var ve bu tamamen reklamları görmek istememekle ilgili değil. Kullanıcılar hızı artırmak, verileri ve bant kayıtlarını kaydetmek ve gizliliklerini korumak için bu tarz şeyler kullanıyor. Bu da şirketlerin farklı taktikler denemesine yol açıyor. The Washington Post ve Slate, internet hızını artırmak isteyenleri beyaz listeye alma umuduyla web sitelerinin hızlarını artırmayı amaçlıyor. Ayrıca reklamlarının kötücül yazılımlardan uzak durması için de ellerinden geleni yapıyorlar. Bu geçmişte büyük bir konuydu ve kullanıcıları kızdırıyordu. Sadece bu problemi çözerek de insanlar reklam engelleyicilerini engellemek için yeteri kadar güvende hissedebilecekler.

Oldukça ılımlı bir yaklaşım da kendi içerisinde bir taktik ve bazı şirketler okuyucuları ile bir savaşa girmek istemiyor. Digiday Programmatic Summit sırasında “Eğer kullanıcılarımız reklam engelleyici kullanıyorsa, o zaman buna izin vermekten başka bir seçeneğimiz yok” demiş Gawker Media’nın programlama başkanı. “Gawker Media’nın kalkıp da okuyucularına reklam engelleyicinin olduğu için içeriği okuyamazsınız gibi bir şey dediği bir durumu düşünmüyorum”.

Suçluluk psikolojisi

Fakat Gawker Media gibi şirketler kullanıcılarının bir adillik anlayışı gösterdiğine dayanıyor. İnsanların sanal ortamda görmek istedikleri şeyler için kontrol sağlayabilmeleri ve ücretsiz hizmetlerin bir şekilde kullanıcılar için ödeme yapmaları arasında bir denge kurmaya çalışıyor. Tabii herkes de reklamları bir dert olarak görmüyor. Daha önce de dediğimiz gibi, onlar olmadan şu anda kullanılmaktan keyif aldığımız ortam gibi bir ortam sağlanamayabilir.

Bu arada kalmışlık bazı reklam engelleyici geliştiricilerin bir vicdan krizi yaşamasına da sebep oldu. Marco Arment kendi iOS reklam engelleyici uygulamasının –Peace- üzerine iki uykusuz gece geçirdi ve App Store’a koyduktan sonra iki gün içerisinde geri çekmeye karar verdi.

Her ne kadar Peace’in başarısını, kariyerinin dönüm noktası olarak nitelendirse de, Peace’in başarısıyla böyle olacağını beklemesi gerektiği ama beklemediği bir kötü his yaşadığını blog gönderisinde paylaştı. Yazılımı satın alan insanlara bir geri ödeme önerdi ve reklam engelleyicilerin önemli bir yıldız imi ile geldiğini, bazıları bunlar sayesinde birçok şeyden faydalanırken bazılarının da kötü olarak etkilendiği ve bunları hak etmediğini söyledi.

Etkinlik sırasında, Apple araya girdi ve Peace’i satın alan herkesin otomatik olarak geri ödeme alabileceğini söyledi. Arment’in dediğine göre bu onu mutlu etti ya da en azından birden çok fazla para kazanıp suçluluk ve stresle yaşarken sonra beklenmedik bir şekilde her şeyi kaybetmiş biri gibi mutlu olduğunu belirtti.

Yine de, hala reklam engelleyicilerinin gerekli olduğunu düşünüyor. İnsanların Purify, Ghostery ya da Crystal gibi uygulamalar kullanmasını öneriyor ama bütün reklam engelleyicilerin bütün reklamlara aynı şekilde davranması konusunda hala endişeli (siteler beyaz listeye alınmadığı sürece). Sorun artık reklam engelleyicilerin çok geniş bir alanda mevcut olması ve talebin fazla olması.

Kısa bir zamanda kaybolacak değiller. İnternet reklam engelleyicileri gittikçe genişliyor ve görülen o ki giderek azalmak yerine çoğalacaklar.

İz sürmek

Tabii ki eğer web siteleri kullanıcı verileri ile ne yapacakları konusunda daha açık olacaksa ve onların web sitelerini ziyaret etmek gizliliklerini tehlikeye atmayacaksa, insanları engelleyicilerini kapatmaları konusunda ikna edebilirler. Görüldüğü üzere, iz sürme aracı reklam ağları tarafından kullanılan en tartışmalı araçlardan. Örneğin, bir düşün web sitesini ziyaret ettiğinizde, ziyaret ettiğiniz diğer sitelerdeki yüzükler hakkında reklamlar karşınıza çıkabiliyor. Bu tarz durumlarda, iz sürücüler sizin ilgi alanınıza göre reklam yapmaya izin veriyor, verilerinizi bir saniyede topluyor ve bunu paylaşıyor. Böylelikle istatistik olarak tıklamak isteyebileceğiniz reklamlar size gösteriliyor.

Bunun gibi durumlar üzerine oluşan kızgınlık, engelleyicilerin neden bu iz sürmeden kurtulmaya çalışmak istediğini açıklıyor. Mozilla, Kasım ayında Windows, Mac, Android ve Linux’un iz sürme korumasını da içeren yeni bir Firefox sürümü yayınladı. Siteler arasındaki kullanıcı hareketleri üzerinden çalışan reklamları, analitik iz sürücülerini ve sosyal ağ paylaşım butonlarını engelliyor. Bu, Stanford ve Princeton araştırmacıları Jonathan Mayer ve Arvind Narayanan tarafından yürütülen Do No Track gibi web siteleri tarafından hoş karşılanacaktır. Eğer çeşitli sitelerdeki iz sürmeyi nasıl engelleyeceğinizi görmek isterseniz, ziyaret etmeniz gereken site kesinlikle bu.

Bu da gösteriyor ki kullanıcıların gördükleri şey üzerinde çok fazla kontrolü var ve iz sürme ve reklamlar konusunda istedikleri kararı verebilirler. Aynı zamanda hizmet sunan şirketlerin de bir seçimi var. Bild gibi, insanlara ücretli hizmet sunabilir ya da Yahoo gibi basitçe hizmeti kullanmalarını engelleyebilir.

Bizim tahminimiz birçok sitenin Yahoo’nun yolunu izleyecek olması olsa da, bu durumun gelecekte nerelere gideceği şu an belirsiz. Yine de, alternatifler olsa da birçok insanın reklam engelleyicileri kullanacağını göreceğiz. Tor gibi anonimleştirilen web tarayıcıları kullanabilirsiniz. Tor reklamları engellemez ama gizlilik konusunda endişeleniyorsanız doğru tercih. Ayrıca, eğer kullandığınız hizmetleri seviyorsanız, reklamların ne olduğunu görebilir ve onların aslında kötü olduğunu fark edersiniz. Asıl problem reklamlara gömülü olan iz sürme kodları ile geliyor ve bu yüzden şimdilik konudan uzak durabiliriz. En sonunda mutlu bir sona bağlanacağından eminiz fakat iki taraftan birinin önce adım atması gerekiyor.

Etik reklam engelleyici deneyin

Eğer web sitelerindeki reklamları engellemek kafanızda sizi rahatsız ediyorsa, o zaman Darius Kazemi’nin etik engelleyicisine (“The Ethical Ad Blocker”) bir göz atmak isteyebilirsiniz. Ziyaret etmek istediğiniz sitelerde herhangi bir sayfada herhangi bir reklam görünemenizi engelliyor. Tek sorunu eğer bir web sitesinde reklam olduğunu saptarsa, reklam destekleyen siteleri de göstermeyecek.

Onun yerine, size şöyle bir mesaj verecek: “Üzgünüz. Bu sayfa reklam destekliyor. Bu siteyi görüntülemek etik olmayabilir. Bunun yerine Mozilla Developer Network, textfiles.com ya da zombo.com gibi siteleri ziyaret edebilirsiniz. Onlar içeriklerini ücretsiz veriyor.” Kazemi de şöyle yazıyor: “Elimizdeki merak edilen konu şu: kullanıcılar reklamları görmek istemiyor ama içerik sağlayıcılar içeriklerini ücretsiz vermiyor. Çözüm kolay: Eğer bir web sitesi reklam içeriyorsa, kullanıcı basit bir şekilde bunu görmemeli. Bu şekilde kullanıcı reklamlara katlanmak zorunda kalmaz ve aynı zamanda onlarda ücretsiz içerik vermemiş olur. Herkes kazanır!”

yorum@chip.com.tr

Cihazlarımız sağlığımız İçin zararlı mı?

Birçok araştırma insanoğlunun teknolojik açlığı ile gözlerdeki sorunlar, çocuk depresyonu, obezite ve uyku sorunları gibi sorunlar ile olası bağlantılara işaret ederken, CHIP ekranlarımızın bize verdiği zararları inceliyor...

Ertuğ Aydın

Kaç adet cihazınız var? Eğer bunu okuyorsanız, tahmin ediyoruz ki bir kaç tane vardır. Şahsen benim bir laptopum, bir akıllı telefonum, bir Kindle'im ve bir iPod'um var. Bir adet akıllı TV'ye de sahibim, bunu da sayarsak. Günlük hayatlarımızda, belki bazen yemekler hariç, hepimiz bu cihazlarla öyle veya böyle ilgileniyoruz.

Bu nedenle, bu cihazların potansiyel zararlarını okuyunca insanın endişe etmesi çok doğal, örneğin uyku bozuklukları (şahsen benim yaşadığım bir durum) ve daha da kötü durumlar söz konusu olabiliyor. Bu tür durumların insanın hayat kalitesini ciddi derecede düşürdüğü de göz önüne alınırsa, bunlara karşı bir önlem almak da gerekli.

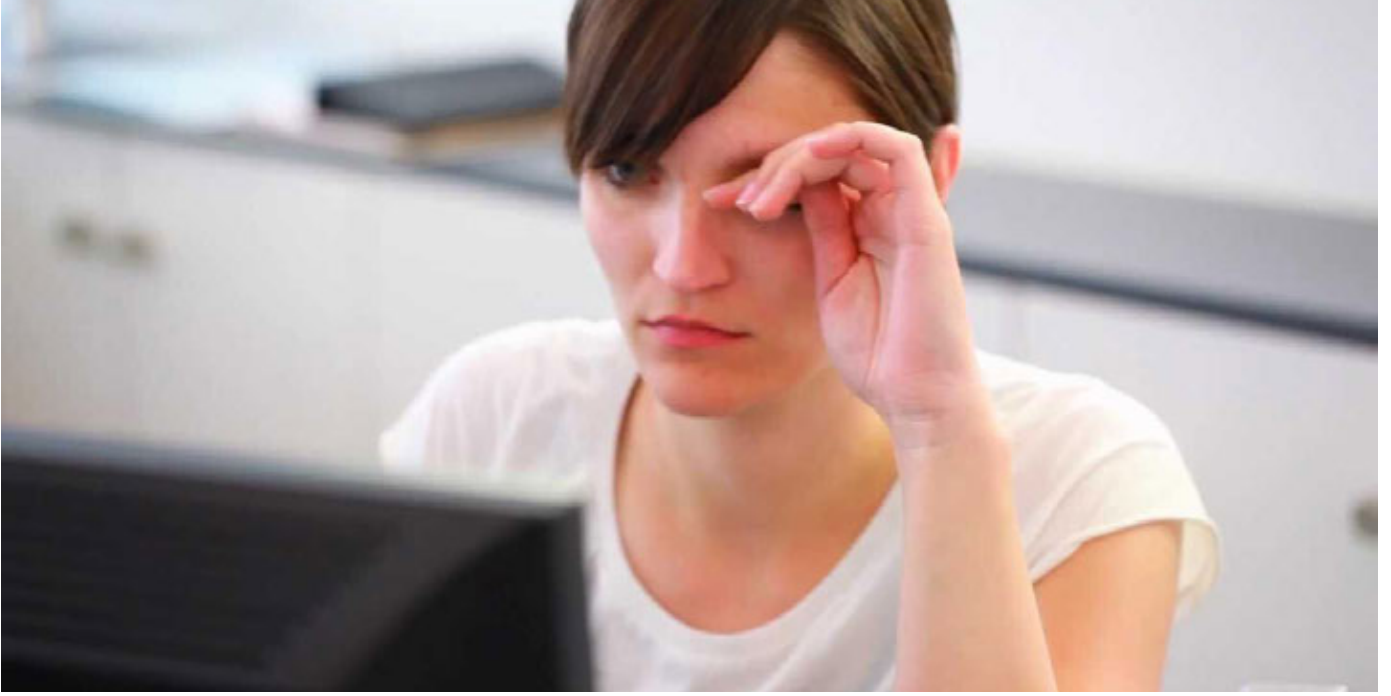
Konunun derinliğine inmek- veya en azından bilgi sahibi olmak için- internette bu alandaki teorilere daha derinden bakmaya çalıştık.

Görme sorunları

İlk olarak hepimizin sorunu olan mevzuya, uzun süre ekranlara bakmaktan dolayı bozulan gözlerimize değinelim. Computer Vision Syndrome (veya Digital Eye Strain) adı ile anılan göz sorunları, artık Amerikan Göz Sağlığı Birliği (AOA) gibi ciddi kurumlarca tanınmış ciddi bir sorun.

AOA bu sorunu “göz ve görme ile ilgili, uzun süre dijital ekranlara bakmak sonucu oluşan sorunlar grubu” olarak tanımlıyor.

“Birçok kişi uzun süre dijital ekrana bakmaktan dolayı gözde rahatsızlık ve görme sorunları yaşıyor.” diye websitesine not düşmüşler. “Rahatsızlığın seviyesi ekrana bakma süresi arttıkça artıyor.” AOA Computer Vision Syndrome'da en çok rastlanan sorunları göz yorgunluğu, baş ağrısı, bulanık görüntü ve kuru gözler olarak saymış. Ayrıca aynı sorundan mustarip hastalarda boyun ve omuz ağrılarına da sık rastlanıldığını belirtmişler. Tanıdık geldi

mi? Bana kesinlikle geldi. Bu semptomlar içinden özellikle yetersiz aydınlatma, kullandığınız ekranın kalitesi, yanlış bakma mesafesi, gözdeki sorunların ihmalı ve yanlış oturma pozisyonlarının ön plana çıktıklarını belirtmişler.

Peki bu sorunları nasıl engelleyebiliriz? Bunların sebeplerine dikkatli bakmamız gerek. Eğer iş yerinde gözlük takmanız gerekiyorsa, bunu ihmal etmeyin. Eğer bunlara her zaman ihtiyacınız yoksa bile, iş yerinde takmak kesinlikle biraz rahatlık sağlayacaktır.

Ekranı baktığınız seviye de çok önemli. Tavsiye edilen, monitörünüzün (veya ekranınızın) göz seviyenizde veya çok az altında olmasıdır. AOA ek olarak ekranın ideal olarak gözünüzden en az 70 santim uzakta olması gerektiğini belirtiyor. 50 santimin altı çok yakın kabul ediliyor. Yüksekteki bir ekrana uzun süre bakmak ekstra bir rahatsızlığa da yol açabilir, bu nedenle tüm ekranları aynı seviyede tutmaya dikkat etmek gerekiyor.

AOA bazı tavsiyelerini rutin olarak uygulamayı da öneriyor. Örneğin iki saat kesintisiz bilgisayara bakmanın ardından, 15 dakika molayı öneriyor. Her 20 dakikada bir sadece 20 saniyelğine bile olsa başka bir yere bakmakta fayda var. Örneğin uzaktaki bir nesneye bakın, gözlerinize biraz yardımcı olun. Sık sık göz kırpma da öneriliyor.

Aydınlatma seviyesine de dikkat etmek lazım. Ekrandan yansımayı en alt seviyeye indirin. Bu ofisteki yerinizi değiştirmek veya basitçe ekranın yansımaya sebep olan yerden uzaklaştırılması ile kolayca elde edilir.

Uyku sorunları

Bazılarımız uyumadan evvel bir e-kitap okuyucuya gömülmeyi seviyorsa da, uzmanlar cihazların uyku sorunlarıyla da direkt olarak ilgili olduklarını tespit

ettiler. Dr. Mari Hysing, Uni Research Health isimli Norveçli araştırma merkezinin çalışanlarından, bu konu ile ilgili bir araştırma yaptı ve özellikle 20 yaş altı gençlerin uyku şemalarını inceledi.

10.000'e yakın 16-19 yaş arasında gençten veri toplayan doktor (BMJ Open isimli online platformda araştırmasını yayınlamadan önce), günde 4 saatten uzun süre bilgisayar ekranına bakan gençlerin yüzde 49 oranında daha yüksek bir riskle uykuya dalmadan önce en az 1 saat vakit geçirdiklerini tespit etti.

Ek olarak bu gençlerin gecede 5 saatten az uyuma ihtimallerinin diğerlerinden 3,5 kat daha fazla olduğu ortaya çıktı. Bunun sebebi sinir sisteminde ve vücut saatinde saklı. Bir şekilde cihazlarımızı fazla kullanmanın kötü uyku ile bağlantısı var.

Sonuç olarak, bu araştırma sağlıklı ilgili yetkililerin gençlerde bilgisayar kullanımı ile daha ciddi önlemler alması gerektiğini belirtiyor.

Dr. Hysing'in şahsi tavsiyesi – Independent gazetesinde belirttiği üzere– “ebeveynlerin her cinsten elektronik cihazı çocukların odasında çıkarması ve bu konuda dikkatli olmaları yönünde.” Doktor, “En azından geceleyin ekranın yatak odasından çıkarılmasında veya gençler uyumadan en az bir saat önce kapatılmasında fayda var.” diyor.

ABD National Sleep Foundation (NSF) (Amerikan Uyku Vakfı) da benzer verilere ulaşmış, Dr. Charles Czeisler araştırmasında “gün batımından yattığımız süreye kadar yapay ışığa maruz kalmak, uykuya dalmamıza yardımcı olan melatonin hormonunun salınımını azaltıyor, uyanık kalmayı sağlıyor ve günlük ritmimizi bozuyor – bu da uykuya dalmayı zorlaştırıyor.” diyor.

Bunu basitçe yorumlamak gerekirse: bir e-kitap okumak, oyun oynamak veya laptopta vakit öldürmek, beyninizi uyanık tutmanıza sebep oluyor, onu rahatlatmıyor. Bu nedenle, uykuya dalmaya, gece bu tip cihazları kullandıkça zorlaşıyor. İlginçtir, NSF ayrıca ekrana bakarak pasif bir biçimde vakit geçirmenin (oyun oynamak yerine TV izlemenin) sonuçları değiştirebileceğini gösterdi.

Bundan bağımsız olarak, NSF'in araştırması insanların gece yatmadan evvel ekranlara bakmak suretiyle kendilerini zora soktuklarını ortaya koydu. Bu tip cihazların yatak odasına girmesi önemli sayıda insanın gerekenden çok daha az süre uyuyabilmele-ri anlamına geliyor. NSF'nin tavsiyesi basit- uyuyacağınız saatten bir saat öncesinde herhangi bir ekrana bakmayı bırakın. Eğer bunu yapmakta zorlanıyorsanız, gece yanınızda bir kâğıt kalem tutarak, sabah bakacağınız hususları not edebilir ve bunlara gömülmezsiniz. Bu evden çalışanların sevmeyeceği bir tavsiye, NSF saat öğlen 3'ten sonra 45 dakikayı aşan şekerlemelerin zararlı olduğunu belirtiyor.

Obezite

Ekranlara uzun süre bakmak çocuklarda obezite ile bağlantılı diyor New York Üniversitesi'nden Dr. Leonard Epstein ve California Stanford Prevention Research Center 'da çalışan meslektaşları... 2008'de bu konu ile ilgili yeni araştırmalar yayınlandı.

Amerikan Diyabet ve Sindirim Hastalıkları kurumunun da desteği ile Dr. Epstein 70 çocukla çalıştı ve onların sağlık durumunun teknoloji ile ilgisini inceledi. Bunu yaparken çocukları iki gruba ayırdılar- bir grup ekrana diğerinden çok daha az maruz kaldı, diğer grup ise gönüllülerince TV izledi ve oyun oynadı. Araştırma tam iki yıl sürdü.

Daha az ekrana bakan çocuklar (ki bu süre araştırma ilerledikçe kademeli olarak daha da azaltıldı) günlük rutinlerinde ciddi değişiklikler yaşadılar, haftalık ekrana bakma seviyeleri haftada 17,5 saat kadar düştü. Fakat diğer gruptaki çocuklar için bu süre 5,2 →

saat seviyesinde kaldı. Ekrana daha az süre bakan çocuklar çok ciddi derecede daha sağlıklı bir hale geldiler. Günlük enerji alımları ciddi derecede azaldı (günde 200 kalori civarı) ve vücut kitle endeksi değerleri diğer gruptakilerden ortalama 0,1 puan daha düşüktü. Bu anlamda araştırmacılar “televizyon izleme ve bilgisayar oyunu oynama süresinin azaltılmasının çocuklarda obezite ve yüksek vücut kitle endeksi (VKE) sorunlarını azalttığı ve bu tip değişikliklerin çocukların günlük enerji alımlarını ve fiziksel aktivitelerini de etkilediği” sonucuna vardılar.

Sonuç olarak daha az ekrana maruz kalma daha az yeme içme ve daha az kilo alma anlamına geliyor.

Fakat bu araştırmanın da kendince sınırları vardı. Örneğin, seçilen çocuklar kendi yaşları için öngörülen VKE'nin yüzde 75'i oranında yüksek değerlere sahiptiler. Bu sonuç olması gerekenden daha az kilolu çocuklarda daha farklı olabilirdi. Aynı zamanda araştırma ev dışındaki ekrana bakma sürelerini hesaba katmadı. Çocukların dışarıda, okulda veya arkadaşlarının evinde neler yaptığını bilmek mümkün değil. Aynı zamanda çocukların bu süredeki beslenme düzenlerinin etkisi de araştırmaya dahil edilmemiş.

“TV ve bilgisayar oyunları çocuk obezitesinde etkisi değiştirilebilecek bir bileşen.” şeklinde bir not düşülmüş, “fakat uzun vadeli etkilerini daha net araştırmalar ile ortaya koyabileceğiz.”

Bu araştırmanın da gösterdiği gibi, TV izleme süresinin azalması illa fiziksel aktivitenin artması anlamına gelmez, fakat ailelerin çocuklarına eğlence adı altında TV izlemektense fiziksel aktivite yapmayı öğretmeleri bu anlamda faydalı olacaktır.”

Yani obezite ve cihazlar arasında net bir ilişki var. Bu konuda daha da derinlemesine araştırma yapıp daha fazla bilgi edinilebilir.

Depresyon

2013'te – obezite araştırmasından çok daha yakın bir tarihte- başka bir grup araştırmacı, Public Health England mensupları (PHE-İngiliz Halk Sağlığı Kurumu) gençlerle cihazlar arasındaki ilişkiyi incelediler. Bu sefer çocuk depresyonu ile ekrana bakma süresi arasındaki ilişkiyi incelediler. Araştırmada 42.000 8-15 yaş arası çocuk incelendi ve bu tıtsız bilgiler içeren rapor ‘Çocuklarımızın sağlığında doğru davranışın etkileri’ adı ile yayınlandı. Bu rapor medyada ciddi bir ilgi çekti. Independent gazetesinin web sitesinde, PHE'nin raporundan bazı rahatsız edici kısımları alıntıladi. PHE'nin müdürü Profesör Kevin Fenton'a göre “çocukların ekran önünde geçirdiği süre ne kadar uzunsa, fiziksel ve duygusal sorunlar da o kadar büyük oluyor ve çocuğun gelişimini etkiliyor.”

“Yüksek seviyede TV izlemek çocuğun sağlığını her anlamda kötü etkiliyor, çocuğun özdeğerini ve saygısını düşürüyor ve mutsuzluk seviyesini artırıyor.”

PHE kendilerince “doz etkisi” adı verdikleri bir konsepte de değinmiş, fazladan TV izlenen her saat, “doz”, çocuğun sosyo-duygusal sorunlar yaşaması ve düşük özgüven sorununu artırıyor.

Lily Caprani – PHE'nin basın danışmanı – Independent'e verdiği demeçte çocukların bilgisayar veya telefonla sosyal etkileşiminin insani ilişkiler için direkt insanla ilişki kadar faydalı olmadığı görüşünü belirtmiş. “Fark çok ama çok büyük” demiş. “Sosyal etkileşimin faydalı kabul edilebilmesi için arkadaşlarınızla fiziksel olarak aynı ortamda bulunmalısınız. Mesajlaşma, Facebook veya hat-ta görüntülü konuşma bile insana bir uzaklık hissi veriyor ve faydayı azaltıyor.”

TV başında geçen uzun süre (“sosyal kabulle ilişkilendirilen duyguların ciddi derecede azalması ve artan yalnızlık hissi, ilişkilerde sorun ve öfke”) ve bilgisayar oyunları (“uzun süre oyun oynayan çocukların daha ciddi duygusal sıkıntılara, anksiyete ve depresyona daha yatkın olması”) çocukların ve gençlerin durumu hakkında insanı endişelenmeye itiyor. Şunu unutmamak lazım,

B İ L G İ

İyi uykular

Eğer yatakta akıllı telefonunuzla oynarken pişmanlık duyuyorsanız, burada bahsettiğimiz tipten uyku sorunlarını yaşamışsınızdır. Belirttiğimiz gibi, ekranların yaydığı mavi ışık, melatonin hormonu ile ilgili sorunlara sebep oluyor.

Tabii ki, en iyisi yatmadan evvel teknolojik cihazlardan tamamen uzak durmak, fakat bu her zaman mümkün olmuyor ve insanlar bunu yapmakta zorlanıyorlar.

Neyse ki, bunun için de uygulamalar var, örneğin Android'de bu mavi ışığı azaltan Twilight ve iOS'ta F.lux uygulamalarına bir göz atabilirsiniz. Aynı zamanda fiziksel çözümler de var, örneğin WaveWall Sleep gibi. Bu farklı bir tip ekran koruyucusu. iPhone, Samsung Galaxy S modelleri ve HTC One'a uyumlu bu koruyucu sadece ekranı çiziklere karşı korumuyor, aynı zamanda mavi ışık seviyesini de azaltıyor. Bu uykusuz gecelere son anlamına gelebilir.

En iyi yanı, sadece 20 TL'lik bir fiyatı var. Daha detaylı bilgi için :goo.gl/OJ5l6j.

sağlıklı bir fiziksel aktivite ve sosyal etkileşimin yerine konulacak bir şey yok.

Başkaca araştırmalarda ise ekran bağımlılığın beyindeki fiziksel etkilerine bakılmış. Farklı araştırmalar – ‘Psychology Today’ adlı blog'da ‘Gray Matters’ adıyla Victoria L. Dunckley tarafından derlenmiş. Ekrana uzun süre bakmak beyne zarar veriyor ve ekrana bağımlı yaşayanların beyinlerinde endişe verici semptomlara rastlanılmış. Bu konuda yapılan araştırmalar ciddi derecede rahatsızlık verici sonuçlara işaret ediyor. Daha fazla bilgi için, Dunckley'in bloguna bakabilirsiniz.. Kısaca durum şu: ekrana bağımlı olmak mümkün ve beynimiz ciddi derecede sorun yaşayabilir.

Neler öğrendik

Bu aşamada ekrana bakıp geçirdiğiniz sürenin size zarar verdiğini ve bunun azaltılması gerektiğini anlamışsınızdır.

Uykuya dalmadan önce cihazlarınızı kullanmak uyku düzeninizi bozabilir. Mola vermeden bütün gün ekran başında oturmak gözünüzü bozabilir. Gençlerde, ekran başında geçen süre ile obezite ve depresyon arasında bir ilişki var. Bağımlılık seviyesine vardığında, beyin bundan etkilenebiliyor.

Bu yazıyı hazırlamak benim için oldukça aydınlatıcı oldu ve buradan dersler çıkarmayı düşünüyorum. Buradan çıkarılacak en önemli ders nedir? Bence en önemlisi şu: kendimizi ve özellikle de sorumluluğumuz altındaki genç insanları korumak için cihazlarımızdan biraz uzaklaşmalıyız. Çocuklarda günde 4 saati aşan kullanımlar ciddi araştırmalara göre çok zararlı kabul ediliyor.

Tabii ki, yetişkinler için de bu süre çok kısa, 4 saati çoğu insan çoğu zaman aşmak zorunda kalıyor. Eğer bunu okuyorsanız, büyük ihtimalle bugün ekran önünde ciddi bir süre geçirmişsinizdir ve bu süreyi belirlemek elinizde olmamıştır.

Fakat biraz mola verip kaçamaklar da yapabilirsiniz, en azından umarım ki öyledir.

Çalışma ortamınızı uygun şekilde ayarlamaya ve en azından iş çıkışı cihazlardan uzak durmaya çalışabilirsiniz. Spor yapmak, doğru ve düzenli beslenmek ile yüzyüze sosyal iletişime de dikkat edilmeli.

Sonuçta ekranların, tabletlerin ve oyunların cazip dünyasına dalıp gerçek hayatı ve sorunlarını unutmamak lazım. Bunları zaten biliyordunuz, ben sadece bir kaç bilimsel veri ile bunu hatırlattım. Görüşürüz, ben yürüyüşe çıktım... yorum@chip.com.tr

LEVEL

Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi

**TAMAMEN
YENİLENDİ!**

Yeni tasarım ve yeni
bölümlerle daha eğlenceli
ve daha dolu bir **LEVEL!**

**Tam 34
Sayfa**

Hearthstone ve
HotS Kitapçığı

2 Dev Poster Homefront : The Revolution ve Far Cry Primal

Dosya Konusu Homefront : The Revolution, League of Legends, VR

İnceleme Assassin's Creed Chronicles: India, Homeworld: DoK İlk Bakış Mirror's Edge: Catalyst

Yeni Bölümler Hearthstone, CS:GO, Cosplay, Anime / Manga, Soru & Cevap ve fazlası...

Şubat Sayısı Bayilerde ve Süpermarketlerde.

Dijital Dergi Aboneliği için;
www.eMecmua.com

Tablet versiyonu için
LEVEL Türkiye App Store'da!

Daha düşük fiyata daha kaliteli tablet

Ucuz teknoloji kullanmayan ucuz tablet mi arıyorsunuz? Bunlar mevcut. Size uygun fiyatlı, ekranı, işlemcisi ve pilleri en üst kalitede tabletler sunacağız

Ertuğ Aydın/MM

Kutusunu açın, giriş yapın ve başlayın – Tabletler sonsuz cihazlar oldukları yönünde haklı bir ün elde ettiler. Bu günlerde, tablet söz konusu olunca akla sadece Apple'ın pahalı iPad'leri gelmiyor. Artık, potansiyel alıcılar tasarrufu ön planda tutan tercihler yapıyor ve bazı fonksiyonlardan feragat etmeleri gerekmiyor. Kelepir tabletler her ebatla ve şekilde mümkün ve sıra dışı özellikler de, 3D kamera gibi, sunabiliyorlar. Bazıları da güçlü bir pil ile kullanıcıya bir tam gün gibi bir sörf ömrü de sunabiliyor. Biz testimizde en yüksek fiyat olarak 1200 TL baremini seçtik. Genel performans ve önemli kategoriler açısından, bu tabletler pahalı üst seviye modellerle mücadele edebilecek kalitedeler, örneğin 1500 TL'den yüksek fiyatı olan iPad Air 2 gibi. Mukayeseli tablo her tabletin öne çı-

kan ve bunları tavsiye etmemizi sağlayan özelliklerini gösteriyor.

Sıradışı özellikli cihazlar

Eğer 1200 TL'den ucuz en iyi tableti arıyorsanız, iki stratejiden birini seçmelisiniz: Üst seviye bir tablet seçip bazı aksesuarlardan feragat edebilirsiniz. Apple söz konusu olunca, bu kendinizi 16 GB hafıza ile sınırlandırıp bir nesil geriden takip etmek anlamına gelebilir (iPad Air ve iPad mini 3).

Daha iyi bir ekran ve performanstan vazgeçiyorsanız da, pil ömrü daha uzun olacaktır. Aynı strateji Android'ler için de uygulanabilir: Performans testlerinde, Google Nexus (geçen yıl satışa sunuldu) ve Samsung Galaxy Tab S 8.4 daha yeni pahalı tabletlere denk performanslar sergilediler.

Performans ve Sistem

Kaliteli donanım sayesinde, ucuz tabletler de pahalı tabletler gibi sorunsuz çalışabilirler. Hatta pil performansında çoğu zaman daha bile iyi performans gösteriyorlar. Çoğunluğu en son işletim sistemine geçiş imkanı da tanıyor.

İkinci strateji ise piyasa lideri olmayan markalara yönelmek. Örneğin, Huawei MediaPad X2 ve Dell Venue 8 en iyi Android tabletlerden. Windows tabletler de kendilerine dönüştürülebilir olmaları nedeniyle piyasada yer buldular: Bunlarda ayrı bir klavye söz konusu. Bu klavye tablete bağlanınca tablet bir laptop gibi kullanılabilir. Biz ayrıca Amazon tabletlerin en son neslini de test ettik. Yeni Android 5 bazlı Fire OS, eski versiyonun aksine oldukça akıcı çalışabiliyor. Daha öncekiler gibi, Fire OS Amazon içeriğe ciddi derecede yönlendirme sağlıyor- bu alıcıların farkında olması gereken bir husus. Amazon ekran anlamında fedakarlıklara gitti, düşük çözünürlüklü 1280 x 800 pikseli ekranı artık çağ dışı kaldı. Fakat fiyatı da 750 TL'nin altında.

Performanstan ödün vermek yok

En üst seviye tabletlerde, Kindle'in bu kategoriye dahil olmadığı kesin. HD çözünürlüklü (veya daha yüksek) tabletler genelde 1000 ila 1200 TL fiyat aralığında. Alıcının bir seçeneği var: Venue 8 ve Galaxy Tab S'in amoled ekranları 2560 x 1600 piksel çözünürlüğe sahip ve harika renkleri var. Parlak IPS paneller, MediaPad X2 ve Nexus 9'dakiler, daha bile kaliteli. Hatta Nexus 9 şu an piyasadaki en iyi ekrana sahip tablet. Uygun tabletlerin performans anlamında en üst seviye cihazlardan hiç aşağı kalmadıkları da oluyor. Bu hususta, Nexus 9 dikkati çekiyor (bkzn. sağ taraf): Google'ın tableti Tegra K1 kullanıyor ve bu çipi nVidia'nın Shield isimli oyun tabletinde de görüyoruz. Bizim performans testlerimizdeki ölçümlere göre, K1'in grafik performansı diğerlerinin tamamından çok daha iyiydi. Hatta salt bu anlamda bizim testlerimizin lideri iPad Air 2'den bile iyi. Bir başka yüksek sırada da Dell Venue 8 tablet var ve bu da PowerVR G6430 grafik ünitesi kullanıyor. Apple da bu grafik ünitesini kullanırdı, ta ki ilk nesil iPad Air'e kadar. Söz konusu AnTuTu işlemci benchmarkı olunca, Nexus 9 Air 2'den biraz daha yavaşsa da kesinlikle ona yakın bir seviyede. Bir kaç tanesi hariç, bu durum bizim test alanımızdaki tablet listesinin üst kısmının tamamı için geçerli, Asus ZenPad'e kadar...

Eski tabletler illa yeni işletim sistemlerini desteklemez diye bir durum yok- Bu tablo her birinin üst limitini gösteriyor. Sonuç olarak iki iPad de iOS 9.1 destekliyor. Toshiba ve Acer'in ürettiği Windows tabletleri Windows 10'a fazlasıyla uygun. Konu Android olunca biraz daha karmaşılaşıyor: Son sürüm Android 6.0 sadece Google Nexus 9 tablette kullanılabilir. Google'ın üretmediği tabletler için update'ler daha geç geliyor - Çoğu tablet için update hiç gelmiyor, zira Google'a ait yazılımla donanımlarının uyumunu sağlamak için göstermeleri gereken çaba, üreticinin bakış açısına göre çok fazla.

En son işletim sistemini yüklemek

Fakat bu durum her zaman çok büyük bir dert değil: Acer Iconia Talk S'e kadar tüm modeller, en azından bir Android 5 sürümü kullanıyorlar. 6.0'a kıyasla, versiyon 5'te bazı özellikler eksik, örneğin uygulama optimizasyonu gibi (bkzn. sağ taraf), tüm verilerin şifrelenmesi ve SD kartı dahili hafıza olarak kullanabilme gibi. Bunun dışında, Google özellikle işlemleri basitleştirmeye önem verdi; daha da ötesinde >>SystemUITuner<< seçeneği arayüze kullanıcının kullanım özelliklerine uyum sağlama imkanı tanıdı. Esasında iOS, Android veya Windows, hepsi birbirine çok yakın performanslar sergiliyor. Bir PC gibi bireyselleştirilebilen bir tablet arıyorsanız Windows veya Android'i seçin. Apple iOS sınırlı olsa da etkileyici. iOS 9 için, Apple performansı optimize etti ve enerji tasarrufu modu ekledi. Tüm tabletlerin kullanım ömrü, pil kapasitesi, toplam ağırlık, ekranın ve çipin güç sarfiyatı

İşlemci ve grafik: Yüksek performans

Test laboratuvarımızdaki ölçümlerimizde performans konusunda bizim listemizin zirvesindeki cihazların, iPad Air 2 ve Sony Xperia Z4 gibi üst seviye cihazlarla başa çıkabileceğini gördük.

GRAFIK: 3DMARK ICESTORM UNLIMITED (PUAN)

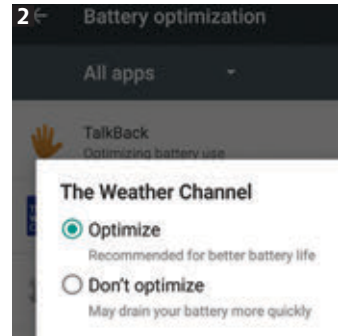
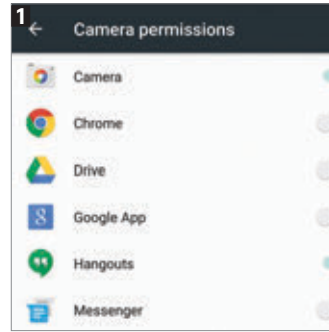

İŞLEMCI: ANTUTU TOPLAM SKORU (PUAN)

Nexus 9: Android 6.0 güncellemesi

Üst seviye tabletler söz konusu olunca, sadece daha eski olan Nexus 9'da en son Android sistemi mevcut. Önemli yeni özellik olarak erişim ayrıcalıkları 1 ve bir uygulama için 2 pil optimizasyonu öne çıkıyor.

Pil: Enerji tasarruflu uzun süreli kullanım

Uzun kullanım ömrü ile iyi performans - MediaPad veya Venue gibi ufak tabletler bu anlamda Apple Air 2'den daha başarılılar. Click Mini'de klavyede ayrıca bir pil de bulunuyor

PİL ÖMRÜ: VIDEO (SAAT)

PİL ÖMRÜ: WEB'TE SÖRF (SAAT)

* KLAVYEDEKİ EK PİL İLE

■ TESTTEKİ ■ REFERANS CİHAZLARI

TEST Tabletler

tını dengelemek suretiyle ortaya çıkıyor. Pahalı tabletlere kıyasen, bizim seçtiğimiz en iyi cihazların çok üstün olduğu söylenebilir: Pahalı 10 inçlik tabletler, iPad Air 2 ve Sony Xperia Z4 gibi, ince, hafif ve güçlü olmalı; ve bu yüzden de pil ömürleri ortalama kabul edilebilir. Öte yandan, kıyaslanabilir bir performans sunan daha ufak tabletler, Venue 8 ve MediaPad X2 gibi, bir sokele bağlanmadan 10 saatten uzun bir süre kullanılabilirler. Klavyesindeki ek pil sayesinde, Toshiba Click Mini de iyi bir performans sergiledi – Cihaz 10 saate yakın bir süre çalışabilirken, klavyesiz tablet kısmı sadece yarısı kadar bir süre çalışabiliyor.

Bir laptop ve cep telefonu olarak kullanım

Testimizdeki bazı cihazların özellikle dikkat çektiğini belirtmemiz gerek. Click Mini'ye ek olarak, Acer Aspire Switch 10 da bir klavye yuvası ile geliyor. İki cihaz da duruma göre bir laptopa alternatif olabiliyorlarsa da performans açısından biraz yetersiz kalıyorlar. Maalesef, laptoplar gibi, bu tabletlerde gereksiz birçok yazılım bulunuyor. Ufak 7 inçlik tabletler değişik bir tip her işi yapabilen cihazlar, zira bunlar bir akıllı telefondan sadece çok az daha büyükler. Test alanımızdaki verilere göre, MediaPad X2 ve Acer Iconia Talk S'de iki adet SIM kart yuvası var ve LTE

Huawei MediaPad X2'de iki adet SIM yuvası var, bunlardan birinde ek bir SD kart da kullanılabiliyor

Acer Switch veya Toshiba Click Mini (bknz. fotoğraf) klavye yuvası ile laptopa dönüşebilirler

Özellikli tabletler

	MEDIAPAD X2	GOOGLE NEXUS 9	VENUE 8 7840	IPAD MINI 3	IPAD AIR
Üretici	Huawei	HTC	Dell	Apple	Apple
Fiyat (yak.)	345 €	333 €	349 €	310 €	340 €
Toplam puan	90,0	88,7	87,5	86,6	85,6
Kullanım (%50)	86	93	88	98	99
Taşınabilirlik (%20)	98	69	95	72	64
Ekran (%20)	92	100	87	83	85
Donanım özellikleri (%10)	92	82	74	65	63
Özel fonksiyonlar	Yüksek RAM, güçlü pil, çok hafif, çift SIM, LTE, iyi kamera	En iyi ekran, çok iyi performans, Android 6.0	Harika amoled ekran, iyi performans, güçlü pil, 3D kamera	Kusursuz işçilik ve ekipman, iOS 9	Kusursuz işçilik ve ekipman, iOS 9

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşletim sistemi	Android 5.0	Android 6.0	Android 5.1	iOS 9.1	iOS 9.1
Ekran diyagonalı	7,0 İnç	8,9 İnç	8,4 İnç	7,9 İnç	9,7 İnç
Boyutlar	18,4 x 10,4 x 0,8 cm	22,8 x 15,3 x 0,8 cm	21,6 x 12,5 x 0,6 cm	20,0 x 13,5 x 0,8 cm	24,0 x 16,9 x 0,8 cm
Ağırlık	255 g	423 g	310 g	341 g	473 g
CPU	Hisilicon Kirin 930	nVidia Tegra K1 Dual Denver	Intel Atom Z3580	Apple A7 + M7 Motion	Apple A7
İŞLEMÇİ: Saat/Çekirdek	2,0 + 1,5 GHz/8 Çekirdek	2,3 GHz/2 Çekirdek	2,33 GHz/4 Çekirdek	1,3 GHz/2 Çekirdek	1,4 GHz/2 Çekirdek
GPU	Mali-T628	nVidia Kepler	PowerVR G6430	PowerVR G6430	PowerVR G6430
RAM/Hafıza	3 GByte/16 GByte	2 GByte/16 GByte	2 GByte/16 GByte	1 GByte/16 GByte	1 GByte/16 GByte
WLAN/Mobil bağlantılar	802.11n/LTE (4G)	802.11ac/□	802.11ac/□	802.11n/□	802.11n/□
Arka kamera: Fotoğraf çözünürlüğü	13,0 MegaPiksel	8,1 MegaPiksel	6,0 MegaPiksel	5,0 MegaPiksel	5,0 MegaPiksel
Ekran: Çözünürlük	1.920 x 1.200 Piksel	2.048 x 1.536 Piksel	2.560 x 1.600 Piksel	2.048 x 1.536 Piksel	2.048 x 1.536 Piksel
Ekran: En boy oranı/Piksel yoğunluğu	16:10/323 ppi	4:3/288 ppi	16:10/359 ppi	4:3/324 ppi	4:3/264 ppi

LABORATUVAR ÖLÇÜMLERİ

3DMark IceStorm Unlimited – Genel	10.877 Puan	25.020 Puan	20.559 Puan	14.715 Puan	15.006 Puan
3DMark IceStorm Unlimited – Grafik	11.378 Puan	35.791 Puan	20.532 Puan	19.704 Puan	19.154 Puan
Kompleks websitlerini yükleme süresi	13 s	11 s	13 s	10 s	6 s
Ekran: Parlaklık	478 cd/m²	457 cd/m²	227 cd/m²	400 cd/m²	397 cd/m²
Ekran: Kontrast oranı – Satranç tahtası	134:1	170:1	167:1	134:1	143:1
Pil ömrü: Video/Web'de sörf	10:34/8:33	6:52 / 7:21	10:09/9:49	7:15/6:32	7:53/6:05
Pil: Şarj süresi (saat)	3:26	5:01	3:19	3:45	4:24

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) | ■ VAR □ YOK

Asus ZenPad S 8.0'ın
Z580CA-1A027A sürümü
USB-C soket desteği
sunuyor

Dell Venue 8'deki üç boyutlu kamera derinlik bilgisini analiz ederek fotoğraflarda mesafe ölçümü yapabiliyor. Fakat bunların ölçümlerde az da olsa yanlış olduğunu tespit ettik.

desteği sunuyorlar. Asus ZenPad S 8.0'da ise yeni trend olan C soketli USB desteği var. USB C yeni bir standart fakat bu tip bağlantı için bir adaptöre ihtiyaç var. ZenPad'de geniş bir dahili hafıza mevcut, 64 GB. Diğer üreticiler böyle büyük bir hafıza için ciddi fiyat farkı talep ediyorlar. Alternatif olarak (Nexus 9'da olduğu gibi) çoğunda hafızayı artırmak mümkün bile değil. Venue 8'in RealSense kamerası da oldukça etkileyici: Fotoğraf çekmenin yanında, tablet resmin derinlik bilgisini de hesaplayabiliyor, böylece iki obje arasındaki mesafeyi ölçmek mümkün oluyor. Bu teknoloji oldukça eğlenceli ve ölçüm anlamında daha iyisi henüz yok.

Sonuç olarak, biz şimdiden test alanımızdaki tüm tabletleri tavsiye edebiliriz, bazılarını bazı özelliklerine göre diğerlerinden daha fazla tuttuk. Son olarak boyutun da çok önemli olduğunu belirtmemiz gerek: Yedi sekiz inç boyutundaki cihazlarda, 1200 TL piyasadaki en iyi tabletleri almak için yeterli olacaktır. 9 inçten büyük tabletlerde ise, önerimiz geçen yılki listemizin ilk iki sırasındaki cihazlar olacaktır: Nexus 9 ve iPad Air. Bu cihazların eskimeye başlamış olmalarına rağmen, hala üst sınıftaki cihazların onlarla farkı kapatamadıklarını belirtmemiz gerek. Ayrıca bunlar her türden önemli uygulamayı da destekliyorlar.

yorum@chip.com.tr

GALAXY TAB S 8.4	ZENPAD S 8.0 Z580CA	FIRE HD 8	ICONIA TALK S	ASPIRE SWITCH 10	SATELLITE CLICK MINI L9W-B-102	FIRE HD 10
Samsung	Asus	Amazon	Acer	Acer	Toshiba	Amazon
349 €	270 €	180 €	229 €	338 €	277 €	200 €
83,9	82,9	77,7	77,6	75,5	74,8	74,6
86	89	85	79	82	82	85
84	76	68	89	67	56	60
82	80	80	67	73	78	73
77	76	56	71	64	70	56
Yüksek RAM, harika amoled ekran ve kaliteli pil	Yüksek hafıza ve RAM, düşük fiyata yüksek çözünürlük, USB C	Yeni Fire OS, uygun fiyat, Amazon entegrasyonu	Telefon konuşmaları için ideal, çift sim ve LTE desteği	Hızlı şarj aleti, HDMI portu ve klavye yuvası	Klavye yuvası ve entegre ek pil	Yeni Fire OS, uygun fiyat, Amazon entegrasyonu
Android 5.0.2	Android 5.0	Fire OS 5.0.1	Android 4.4.4	Windows 10 Home	Windows 10 Home	Fire OS 5.0.1
8,4 inç	8,0 inç	8,0 inç	7,0 inç	10,1 inç	8,9 inç	10,0 inç
21,3 x 12,6 x 0,8 cm	20,3 x 13,5 x 0,7 cm	21,4 x 12,8 x 0,8 cm	19,0 x 10,0 x 0,9 cm	26,2 x 17,7 x 0,9 cm	23,5 x 16,1 x 1,0 cm	26,2 x 15,9 x 0,8 cm
300 g	281 g	305 g	270 g	563 g	475 g	429 g
Samsung Exynos 5 Octa 5420	Intel Atom Z3580F	MediaTek MT8135 (1,2 + 1,5 GHz)	Qualcomm Snapdragon 410	Intel Atom Z3735F	Intel Atom Z3735F	MediaTek MT8135
1,9 GHz/4 Çekirdek	2,33 GHz/4 Çekirdek	1,2 + 1,5 GHz/4 Çekirdek	1,2 GHz/4 Çekirdek	1,33 GHz/4 Çekirdek	1,33 GHz/4 Çekirdek	1,2 + 1,5 GHz/4 Çekirdek
ARM Mali-T628 MP6	PowerVR G6430	PowerVR G6200	Qualcomm Adreno 306	Intel HD Graphics	Intel HD Graphics	PowerVR G6200
3 GByte/16 GByte	4 GByte/64 GByte	1 GByte/16 GByte	1 GByte/16 GByte	2 GByte/32 GByte	2 GByte/32 GByte	1 GByte/16 GByte
802.11ac/□	802.11ac/□	802.11ac/□	802.11n/LTE (4G)	802.11n/□	802.11n/□	802.11ac/□
8,0 MegaPiksel	8,0 MegaPiksel	4,9 MegaPiksel	4,9 MegaPiksel	□	4,9 MegaPiksel	4,9 MegaPiksel
2.560 x 1.600 Piksel	2.048 x 1.536 Piksel	1.280 x 800 Piksel	1.280 x 720 Piksel	1.920 x 1.200 Piksel	1.920 x 1.200 Piksel	1.280 x 800 Piksel
16:10/359 ppi	4:3/320 ppi	16:10/189 ppi	16:9/210 ppi	16:10/224 ppi	16:10/254 ppi	16:10/151 ppi
13.358 Puan	13.054 Puan	10.031 Puan	4.402 Puan	14.147 Puan	13.838 Puan	10.027 Puan
13.530 Puan	14.992 Puan	10.785 Puan	3.835 Puan	14.755 Puan	15.165 Puan	10.616 Puan
18 s	17 s	11 s	15 s	18 s	14 s	14 s
241 cd/m²	273 cd/m²	550 cd/m²	342 cd/m²	328 cd/m²	310 cd/m²	408 cd/m²
145:1	141:1	128:1	122:1	128:1	129:1	136:1
9:01/7:19	5:49/6:24	5:14/4:51	8:38/8:07	7:26/7:58	4:44* / 4:33*	5:35/4:55
3:59	3:35	3:54	3:38	2:58	3:33*	4:35

*EK PİL OLMADAN ÖLÇÜM

Lenovo VIBE Shot Fotoğraf özellikleriyle dikkat çekici

VIBE Shot, tasarımıyla çok şık bir model. Hem ön hem arka yüzeyiyle cam malzemeden oluşan telefon, özellikle sırt yüzeyiyle dikkat çekici duruyor. Zira sırt yüzeyinin bir kenarını farklı bir malzeme ile fotoğrafçılara ayıran telefon, burada tam 3 LED flaşlı 16 megapiksel çözünürlüğünde kamerasını sunuyor. Ekstra netlik için geliştirilen 6 parçalı lens, titreşimsiz çekimler için OIS, yani optik görüntü sabitleme özelliğine de sahip. 16:9 BSI sensörüyle, kızılötesi otomatik odaklama da sunan VIBE Shot, f/2.2'lik diyafram açıklığının da sahibi. Telefonun arka kamerasına ek olarak ön kamerası da iddialı. 8 megapikselli bir ön kamerasının sahibi olan telefon, geniş açılı lensiyle kalabalık özçekimler için yeterli kapasitede. Burada yüz güzelliği modu da sunan telefon, 7 seviyeye kadar yüz güzelliği modundan yararlanabilme olanağı tanıyor. Öte yandan 1080p, yani Full HD'de 30 fps video kaydı yapabilen telefonun kamera arabirimini de fazlasıyla beğendiğimizi söyleyelim. VIBE Shot, performans olarak da orta – üst segmente yerleşecek bir telefon modeli. Qualcomm Snapdragon 615 işlemciyle çalışan telefon, 8 çekirdekli bu işlemcisiyle iki Cortex-A53 yongada 1,7 GHz ile 1,0 GHz frekansları sunuyor. Grafik biriminde Adreno 405'i bulunduran telefon, 3 GB RAM ve 32 GB dahili hafıza birimlerinin de sahibi. Ayrıca hafızayı microSD kartla 128 GB daha genişletebiliyorsunuz. Bunlarla teknik kadro olarak yakın zamanda incelediğimiz orta – üst segment cepher arasında iyi bir yerde duruyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Android 5.0.2
İŞLEMÇİ	Qualcomm Snapdragon 615 1,7 GHz
EKRAN	5,0 inç IPS LCD (1080 × 1920)
BELLEK	3 GB
KAMERA	8,0 MP & 16 MP

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%30)	86
İNTERNET (%20)	85
MÜLTİMEDYA (%20)	85
TELEFON FONK. (%10)	87
FİYAT/PERFORMANS (%20)	80
FİYAT	1500 TL

CHIP İyi (85)

TP-Link RE450 Sıra dışı menzil genişletici

Her şeyden önce TP-Link RE450'nin, çok şık yapıda tasarlandığını söylemek gerek. Evet, cihaz biraz irice tasarlanmış. Bu belki cihazın özellikleri arasında eksi haneye yazılabilir, zira büyük yapısı nedeniyle priz ve özellikle çoklu prizlerde çok yer kaplayacaktır. Ancak görünüm itibarıyla göze hoş geldiğini de belirtmeden geçmemek gerek. TP-Link RE450, üç antenli bir yapıda. Bunlardan ikisine sağ ve sol kenarında açılan kollarla yer veren cihaz, üçüncüsünü ise üst kısmında gizliyor. TP-Link RE450, gayet kolay çalışıyor. Üzerindeki RE Button'a bastıktan sonra modeminizdeki WPS butonuna basıyorsunuz ve cihaz hemen eşleşiyor. Ağınızda TP-Link Extender 4,5 GHz ve 5 GHz gibi iki farklı şekilde beliren RE450, ağınıza bağlandığınız aynı şifre üzerinden hemen bağlanmanıza olanak tanıyor. Çift bant desteği gösteren cihaz, hem 2,4 GHz hem 5 GHz bantlarda çalışıyor. İki frekansta toplam 1750 Mbps hız sağlayan cihaz, ayrı ayrı olaraksa, 2,4 GHz'de 450 Mbps, 5GHz'de 1300 Mbps'lik performans sağlıyor. Bu nedenle bu cihazı tercih edecek kullanıcıların, internet bağlantısında yüksek bant genişliğini tercih eden ve had safhada yarar sağlamak isteyenlerden olması mantıklı olacak. Özellikle online oyun oynayan, yayın yapan ve HD video akışını oturma odasındaki 4K televizyona iletmek isteyen kullanıcılar, TP-Link RE450 ile mutlu olabilirler.

TEKNİK ÖZELLİKLER

STANDART	802.11 b/g/n/ac
HIZ	450+1300Mbps
FREKANS	2,4 GHz / 5,0 GHz
BAĞLANTILAR	Ethernet
ANTEN	3 adet

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	94
DONANIM ÖZEL. (%25)	85
TASARIM (%15)	82
KULLANIM KOLAYLIĞI (%10)	93
FİYAT	323 TL

CHIP Çok iyi (90)

Homotech Wi10 Wi10 ne kadar iyi bir hibrit?

Bu fiyat kategorisinde Homotech Wi10'u rakiplerinden ayıran teknik alt yapıya ilişkin herhangi bir farkı yok açıkçası. O nedenle fark yaratmadığını baştan söylemek gerek. Ancak uygun fiyata evde kullanabileceğiniz; internete girmek, yazı yazmak, film izlemek ve müzik dinlemek gibi ihtiyaçları karşılayabileceğiniz bir cihaz arıyorsanız, Homotech Wi10 bir alternatif olabilir. Ayrılabilen ekranıyla tablet olarak da kullanılabilen cihaz, Windows 10'a geliyor. Böylece onu normal bir bilgisayar olarak kullanabiliyor, -az önce de bahsettiğimiz gibi- Windows işletim sistemli bir PC'de yapabileceğiniz işlemleri yapabiliyorsunuz. Homotech Wi10, Intel Atom işlemciyle geliyor. Bu gibi ürünlerde sıkça gördüğümüz 1,33 GHz frekansında çalışan Z3735F işlemciyle çalışan cihaz, 2 GB RAM, 32 GB dahili hafıza ve Intel HD grafik birimlerinin sahibi. Tablet ekranı ise 10,1 inç boyutunda. Ekranın IPS olması sevindirici. Çözünürlük ise 1280x800 piksel seviyesinde. Homotech Wi10'un bataryası da diğer teknik birimleri gibi gayet ortalama. 7000 mAh'lık bir batarya ile gelen cihaz, bu bataryasıyla kullanım şeklinize göre 3 ila 5 saat arası pil performansı gösteriyor. Homotech Wi10, ağırlığı ve boyutlarıyla ideal. Cihaz klavyesiyle birlikte 1,82 kilogramken, tablet olarak da yaklaşık 500 gramlık bir kütleye sahip. Cihazda yer alan bağlantılar ise tahmin edilebileceği gibi ekranın çevresine toplanmış. Burada kulaklık, microSD kart yuvası, microUSB ve güç girişini görebiliyoruz.

TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Windows 10
İŞLEMÇİ	Intel Atom Bay Trail Z3735F 1,33 GHz
EKRAN	10,1 inç IPS (1280 × 800)
DEPOLAMA	32 GB
BELLEK	2 GB

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%40)	65
EKRAN (%15)	60
DONANIM ÖZEL. (%15)	65
TAŞINABİLİRLİK (%10)	85
FİYAT / PERFORMANS (%20)	50
FİYAT	663 TL

CHIP Orta(63)

ZyXEL NBG6515

Bu cihazda bu iki özellik de mevcut

2,4 GHz'in yanı sıra 5 GHz'le veri iletimine ek trafik yolları inşa eden router'lardan biri olan ZyXEL NBG6515, ev için tercih edilebilecek bir model. Kenarları ızgaralı, üzeri mat siyah renkli kaplamasıyla şık görünen NBG6515, iki adet antene de üzerinde yer veriyor. 2,4 GHz'de 3 dBi, 5 GHz'de de 5 dBi seviyesinde olan bu antenlerin sabit, yani çıkartılmadığını da söyleyelim. Cihazı fiziksel olarak tanıtmak gerekirse, ön yüzünde tipik olarak bildirim LED'lerini görüyoruz. Arka kenarda da klasik olarak bağlantılar yer alıyor. Burada 4 gigabit Ethernet portu, bir WAN portu, güç girişi ve Wi-Fi ile güç butonlarına yer veriliyor. Ayrıca cihazın sağ kenarında da bir USB portu bulmak mümkün. Bu sayede diskinizi ağa dahil edebilir veya yazıcınızı ekleyebilirsiniz. NBG6515, dediğimiz gibi 802.11ac desteği sunuyor. Bunun yanında elbette 802.11 b/g/n standartları da mevcut. Teorik olarak totalde 750Mbps'e değin veri transfer hızı desteği gösteren model, bunun 300Mbps'ini 2,4 GHz bantları için, 433Mbps'ini de 5 GHz bantları için ayırıyor. Her iki bantı desteklemesiyle, 2,4 GHz'lik ve 5 GHz'lik ağ desteği gösteren cihazlar için ayrı kanallardan trafik akışı sağlayan NBG6515, böylece ev ağında yer alan bilgisayar, akıllı telefon, tablet, televizyon ve oyun konsolları için ihtiyaç duyulan performansı verebiliyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

STANDART	802.11 b/g/n/ac
HIZ	300+433 Mbps
FREKANS	2,4 GHz / 5,0 GHz
BAĞLANTILAR	LAN (4 adet), WAN, USB
ANTEN	2 adet

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	84
DONANIM ÖZEL. (%25)	83
TASARIM (%15)	82
KULLANIM KOLAYLIĞI (%10)	92
FİYAT	247 TL

CHIP İyi (84)

Dark Storex R50

Bu kutu 5 diski bir araya getiriyor

Storex R50, alüminyum bir kasadan oluşuyor. Arkadan bakıldığında onu minik bir bilgisayar kasası sanmanız mümkün. Ön yüzünde beş farklı çekmece bulunduran Storex R50, her bir çekmecesi minik kilitler altında saklıyor. Storex R50, beş disk alanıyla 3,5 inçlik SATA diskleri destekliyor. Elbette çekmecelere 2,5" disk takmak da mümkün. Storex R50'nin arka bağlantıları arasında zengin seçenekler bulunuyor. Farklı arabirimleri kullanarak cihazı Windows veya Mac tabanlı bilgisayarlara bağlamak mümkün. USB 3.0, eSATA, Firewire gibi bağlantıların bulunduğu cihazda, her bir kablo da kutuda bulunuyor. Arka yüzde minik şalterlerin bulunduğu bir alan ise dikkat çekiyor. Bu alan, bu disk kutusunu ve dolayısı ile içinde yer vereceğiniz diskleri yönettiğiniz ana bölüm. Burayı kullanarak disk farklı RAID modlarında kullanılabilir, Clone ve Large yapılarını sokabilirsiniz. Bu sayede ister disklerinizi daha yüksek veri güvenliği için birbirine yedekleyin, ister yüksek veri hızlarına ulaşmak için kullanın Storex R50, bunu sağlıyor. Öte yandan Normal modda kullanarak, her bir diskinize ayrı ayrı erişmek için de kullanabilirsiniz. Özellikle çok sayıda disk ile çalışan ofis çalışanlarının beğenebileceği bir model olan Storex R50, bizim de ofiste rahatlıkla yer verebileceğimiz bir model. Bunun yanı sıra kişisel kullanımları için müzik, film, fotoğraf ve oyun gibi tüm dokümanların arşivlenmesi için gayet uygun olabilir.

TEKNİK ÖZELLİKLER

DİSK BOYUTU	3.5" / 2.5"
DİSK ARABİRİMİ	SATA
DİSK SAYISI	5 adet
DİSK DESTEĞİ	8 TB x5
BAĞLANTI ARAYÜZÜ	e-SATA, Firewire, USB 3.0

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	85
BAĞLANTI SEÇEN. (%30)	80
FİYAT / PERFORMANS (%20)	86
FİYAT	924 TL

CHIP İyi (84)

AOC G2460VQ6

24 inçlik oyuncu monitörü

AOC G2460VQ6, tipik bir oyuncu monitörü. Yansımalarından kaçınan mat paneliyle 24 inç boyutunda bir görüntü alanı sunan monitör, fiziksel olarak çok özelleştirmelere uğramamış bir model. Yalnızca ekranın altında ince bir çizgi halinde ayrılan kırmızı renkli bölüm, onu biraz farklı kılıyor. Bu anlamda özelleştirmelerden kaçınılmış, ağırlıklı sade işlenmiş tasarımlardan hoşlananların ilgisini çekecektir. Monitörün bağlantıları arasında D-Sub, DVI, HDMI ve DisplayPort gibi gerekli olabilecekler yer alıyor. Yalnız monitörde USB portu arayanların, aradıklarını bu modelde bulamayacaklarını da belirtelim. AOC G2460VQ6, söylediğimiz gibi düşük tepki süresiyle akıcı oyun deneyimi yakalayabileceğiniz bir monitör. Biz test sistemimizde değerlendirdiğimiz oyun performansı ile fazlasıyla memnun kaldık. 1 ms'lik tepki süresinin yanında kontrast oranıyla ve renk skalasıyla gayet başarılı görüntü sağlayan monitör, Full HD çözünürlükte çalışıyor. 1920x1080 pikselde 75Hz tazeleme hızıyla görüntü aktaran monitör, 250 kandela parlaklık seviyesinde. G2460VQ6'nın bir diğer artısı da FreeSync teknolojisiyle sahip olması. Böylece FreeSync'li AMD ekran kartı olanlar AMD FreeSync modunu aktif hale getirerek görüntüde oluşabilecek dalgalanmaların önüne geçebiliyorlar.

TEKNİK ÖZELLİKLER

EKRAN	24 inç (1920x1080)
TAZELEME HIZI	75 Hz
PARLAKLIK / KONTRAST	250 kandela / 1000:1 - 80M:1
GÖRÜŞ AÇISI / TEPKİ S.	178 - 170 derece / 1 ms
BAĞLANTILAR	HDMI, DVI, D-Sub, DisplayPort

DEĞERLENDİRME

GÖRÜNTÜ KALİTESİ (%40)	91
ERGONOMİ (%20)	88
BAĞLANTI SEÇN. (%20)	87
PERFORMANS (%20)	75
FİYAT	Belli değil

CHIP İyi (86)

Sony FDR-AXP35 4K video keyfi

AXP35, 4K video yeteneğini kompakt boyutlarda sunan kamera, ergonomisiyle gayet rahat, tasarımıyla fazlasıyla konforlu ve şık bir kamera. Ön yüzünde 29,8 mm ZEISS Vario Sonnar T lens bulunduran kamera, arka yüzünde bir elektronik vizörle bizleri karşılıyor. Açılan kapağın altında da 3 inç boyutunda bir LCD ekran sunan kamera, ekranda dokunmatik özelliği de getiriyor. Bu sayede dokunarak menüler arasında rahat dolaşım imkanı mevcut. Kameranın önünde yer alan manuel halka ile yakınlaşma, netleme, pozlama, deklanşör hızı, beyaz dengesi geçiş modunu kontrol etmek mümkün. Halkaya ilgili ayarları atamak için hemen altındaki Manuel butonu kullanabiliyorsunuz. AXP35'i özel yapan nedenlerden biri de üzerinde yer alan dahili projektörü. Çektiğiniz videoları bu projektörü kullanarak direkt kamera üzerinden duvara yansıtabiliyorsunuz. AXP35, profesyonel çekime yakın ölçüde video kaydı yapmak isteyenler tarafından rahatlıkla tercih edilebilecek kalitede çalışıyor. 4K formatında 100Mbps kayıt yapabilmemiz mümkün. Ortaya çıkan sonuçlar da gerçekten kameranın fiyatının hakkını verecek ölçüde. 7,76 mm arka ışıklı Exmor R CMOS sensörüyle, f1,8 diyafram açıklığı ve 10x'e kadar optik zoom gibi yeteneklerin sahibi olan kamera, 100Mbps 4K video kaydının yanında titremelere karşı direnciyle de fazlasıyla iyi. Balanced Optical SteadyShot özelliğiyle görüntüyü sabitleyebilen AXP35, optik zoom'a girdiğinizde dahi bu yeteneğini konuşturabiliyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

SENSÖR TİPİ	7,76 mm (1/2,3 tipi) arka ışıklı Exmor R CMOS
OBJEKTİF TİPİ	ZEISS Vario-Sonnar T
EFEKTİF PİKSEL	8,29 MP (16:9)
EKRAN	3 inç Xtra FineLCD
VIDEO ÇÖZÜNÜRLÜĞÜ	3840x2160/30p, 1920x1080/60p

DEĞERLENDİRME

VIDEO KALİTESİ (%40):	95
DONANIM / KULLANIM (%40):	93
FİYAT / PERFORMANS (%20):	77
FİYAT	4000 TL

CHIP Çok iyi (91)

Jabra Sport Coach Jabra'dan ilginç bir kulaklık

Enseden dolaşan kısa kablusuyla sporcuya rahat hareket imkanı tanıyan Sport Coach, EarWings kulak içi üniteleriyle geliyor. Kulğa rahatlıkla oturan bu setler, kutu içeriğinde farklı boylarda bulunuyor. Silikon malzemeli ve ter, yağmur gibi etkenlerden etkilenmeyen EarWings başlıklar, kulak içinde rahatsız etmeden kendine yer buluyor ve spor seanslarında sporcunun konsantrasyonunu bozmuyor. Kulaklığın kablolu üzerinde bir kontrol birimi yer alıyor. Bu birim üzerindeki tuşları kullanarak ses ayarı yapabiliyor, o an çalmakta olan parçaya müdahale edebiliyorsunuz. Öte yandan kulaklığın üzerinde yer alan TrackFit sensörü ile sizi takip eden Sport Coach, edindiği bilgileri de az sonra bahsedeceğimiz uygulama yoluyla sizinle paylaşıyor. Sport Coach, cep telefonunuza kolaylıkla bağlanıyor. Bluetooth ve NFC kablolu bağlantı teknolojilerini destekleyen kulaklık, ayrıca az önce bahsettiğimiz koç desteğini ve TrackFit bilgilendirmelerini sağlayabilmesi için ek bir uygulamaya ihtiyaç duyuyor. Jabra Sport Life uygulamasını edinerek bu özellikleri de kullanır hale gelebiliyorsunuz. Sol kulaklık üzerindeki butona basarak aktif hale getirebileceğiniz TrackFit sensörü ile gittiğiniz mesafeyi, temponuzu, attığınız adımı, yaktığınız kalori miktarını ve genel performans verilerinizi analiz ederek uygulamaya aktaran Sport Coach, ayrıca yine uygulama üzerinden planlayacağınız egzersiz programınıza sesli koçla eşlik edebiliyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

BAĞLANTILAR	Bluetooth 4.0, NFC
PİL ÖMRÜ	5,5 saate kadar
BEKLEME SÜRESİ	10 güne kadar
ŞARJ SÜRESİ	2 saat
FREKANS TEPKİSİ	20Hz - 20 kHz

DEĞERLENDİRME

SES KALİTESİ (%40)	76
ERGONOMİ (%20)	84
KULLANIM (%20)	80
FİYAT / PERFORMANS (%20)	65
FİYAT	600TL

CHIP İyi (71)

Teknosa Preo P2 Teknosa, cep telefonu pazarını sevdi

Teknosa'nın ilk modeli Preo P1'e göre elden geçirilen tasarım, Preo P2'ye iyi gelmiş. Daha önceden köşeli hatlarıyla dikkat çeken tasarım, Preo P2'de yerini, daha yuvarlak ve ince hatlara bırakmış. Preo P2'nin kalınlığı 7,2 mm'yken ağırlığı ise 154 gram seviyesinde. Preo P2 çift SIM kartlı bir telefon. Böylece iki SIM karta sahip olan kullanıcılar, bu telefonla iki hattını da kullanabilecekler. Preo P2'nin 5,5 inç boyutunda ve 720p bir ekranı bulunuyor. Telefon, yalnızca tasarımıyla değil, teknik detaylarıyla da ilk modelden farklı özellikler taşıyor. Selef modelde Qualcomm ile çalışan Teknosa, bu modelde MediaTek ile çalışmış. MediaTek MT6753 işlemciyle çalışan telefon, 8 çekirdekli ve 1,3 GHz frekansta çalışan 28 nm mimarisine sahip Cortex-A53 yongasını taşıyor. Bu işlemcisiyle Snapdragon 615'li modellerle rekabete girebilen Preo P2, ayrıca 2 GB RAM ve 16 GB dahili hafızasıyla da dikkat çekiyor. Preo P2, orta segmentte bir cep telefonu satın almak ve kaliteli oyun oynamayı sürdürmek isteyenler için iyi bir örnek oluyor. Telefonun ısısına ilişkin bir bilgi vermek gerekirse, yer yer 40 dereceleri bulduğunu ve elinizde az da olsa sıcaklığı hissettiğinizi söyleyelim. Preo P2'nin işletim sistemi Android 5.1, yani Lollipop. Umuyoruz telefon kısa süre içinde Marshmallow desteği alır. Preo P2, pil ömrüyle iddialı bir model. Telefon, totalde 12 saatlik medya görüntüleme imkanı tanıyor. Telefonun arka kamerası 13 megapiksel. Ön kamera ise 8 megapiksel seviyesinde. Bu değerler oldukça yeterli. Çekim performansı gayet başarılı.

TEKNİK ÖZELLİKLER

İŞLETİM SİSTEMİ	Android 5.1
İŞLEMCİ	MediaTek MT6753 1,3 GHz
EKRAN	5,5 inç IPS (720 x 1280)
BELLEK	2 GB
KAMERA	8.0 MP & 13 MP

DEĞERLENDİRME

KULLANIM (%30):	85
İNTERNET (%20):	80
MULTİMEDYA (%20):	85
TELEFON FONK. (%10):	84
FİYAT/PERFORMANS (%20):	92
FİYAT	899 TL

CHIP İyi (85)

Plantronics RIG500E Modüler sistemli kulaklık

Plantronics RIG500E, modüler sistemli bir kulaklık seti. Kutusu içinde farklı parçalar halinde gelen RIG500E'yi, siz bir araya getiriyor ve ortaya istediğiniz biçimde bir kulaklık çıkartıyorsunuz. İki tip kulak ünitesinin sahibi olan RIG500E; bir kafa bandı, kulaklık çerçevesi, boom mikrofon ve USB Dolby adaptörü bizlere ayrı ayrı sunuyor. Kulak üniteleri, dediğimiz gibi iki çeşit olarak sunuluyor. Bunlardan bir çifti izolasyon, bir çifti ise konfor gözetilerek hazırlanmış. Plantronics RIG500E, 40mm'lik kulak ünitelerine sahip. RIG500E, kablolu bir kulaklık seti. 3,5 mm'lik jak ile rahatlıkla bağlanabilen set, ayrıca Dolby özelliklerini aktif hale getirebilmeniz için USB Dolby adaptör seçeneği de sunuyor. Jaka bu adaptörü takıyor ve PC'ye o şekilde bağlıyorsunuz. Ancak bu kullanım şeklinde kablo karmaşası yaşamanız mümkün. Edineceğiniz RIG500E Surround Sound yazılımı ile kulaklığın Dolby 7.1 kanal ses özelliklerini aktif hale getirebiliyorsunuz. Bu aşamayı hallettikten sonra sizi ses performansında gayet memnun edeceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Kulaklık, oyun için geliştirilmiş olmasının hakkını tam anlamıyla veriyor. Özellikle FPS oyunlarında memnun kalacağınızın altını çizelim. Ayrıca kulaklığa takılabilen esnek yapıda tasarlanmış boom mikrofonunun gürültü engelleme özelliğine sahip olduğunu ve böylece oyun içi konuşmalarda, arka plan gürültüsünü mümkün mertebe ortadan kaldırdığını da belirtelim.

TEKNİK ÖZELLİKLER

BAĞLANTILAR	USB / 3.5mm
TİP	Kulak üstü
FREKANS TEPKİSİ	20Hz - 20 kHz
SÜRÜCÜLER	40 mm
AĞIRLIK	200 gr.

DEĞERLENDİRME

SES KALİTESİ (%40)	92
ERGONOMİ (%20)	91
KULLANIM (%20)	90
FİYAT / PERFORMANS (%20)	85
FİYAT	490 TL

CHIP Çok iyi (90)

Bushnell Backtrack D-Tour Arazide, dağda, bayırda...

Özellikle araziye çıkan, avcılıkla ilgilenen, kamp yapmayı seven, kısacası doğaya yakın olmaktan hoşlanan herkese hitap eden Backtrack D-Tour, yapısıyla profesyonel bir görüntü çizse de aslında arazide kaybolmak istemeyen herkesin yanında taşıması gereken bir cihaz. Bu cihazı kullanmak için illa avlanmanız veya kamp yapmanız gerekmiyor. Ormanlık bir alanda koşuya çıkmanız veya dağda kayak yapmanız da bu tip bir cihazla sahip olmak için yeterli unsurlar. Tasarımıyla oldukça küçük bir cihaz olan Backtrack D-Tour, avucunuza tam olarak oturan bir yapıya sahip. Darbelere karşı sertleştirilmiş plastik malzemesiyle dikkat çeken Backtrack D-Tour, ayrıca doğa koşullarına uygun olabilmesi için suya karşı da korumalı. Ön yüzünde 1,6 inç boyutunda bir ekranın sahibi olan Backtrack D-Tour, LED arka ışıklı bu ekranıyla yeterli ölçüde görüntü sunuyor. Backtrack D-Tour, 5 yere kadar lokasyon kaydı yapıyor. Yaptığınız lokasyon kaydı neticesinde, ekranda yer alan pusula ile o lokasyonun ne yönde olduğunu ve o noktaya uzaklığınızın mesafesini GPS yoluyla gösteren cihaz, yaklaşık 20 saatlik bir pil ömrü sunuyor. Bu da faal olarak kullandığınızda neredeyse tam gün yetecek ölçüde bir ömür demek. Backtrack D-Tour'un ayrıca yazılım desteği de başarılı. Mutlaka yazılımını kullanmanızı öneriyoruz. Yazılım üzerinden yaptığınız gezilerin detaylarını görebiliyorsunuz. Cihazın yalnızca GPS ile rota tarifi yapmadığı, bunun yanında sıcaklık ve rakım bilgilerini verdiğini söyleyelim.

TEKNİK ÖZELLİKLER

EKRAN	1,6 inç
RENK SEÇENEĞİ	Kırmızı, yeşil
SUYA DAVANIKLI	Evet
PİL	3 x AAA
YER KAYDETME	5 lokasyona kadar

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	87
ERGONOMİ (%30)	85
FİYAT / PERFORMANS (%20)	83
FİYAT	399 TL

CHIP İyi (86)

MSI R9 390X Gaming 8G AMD'nin MSI yorumuna uğrayan kartı

R9 390X Gaming 8G, 28 nm üretim teknolojisi ile üretilen Hawaii grafik işlemcisinden güç alıyor. Tasarım itibarıyla bir hayli kaslı görünen ekran kartı, üzerinde Twin Frozr V soğutma sistemini bulunduruyor. Fabrika çıkışında hız aşırıya uğramış olan kart, referans tasarıma göre işlemci frekansında 50 MHz, bellek frekansında 25 MHz fark yaratıyor. 1100 MHz GPU frekansına sahip olan kart, 2816 işlem biriminin de sahibi. 512bit bellek veriyoluna sahip olan R9 390X Gaming 8G, 384 GB/s bellek bant genişliğiyle de dikkat çekiyor. 275W'lık ortalama değeriyle güç tüketimi konusunda aşırı uçlarda olmayan kart, Fury'lerden alıştığımız HBM yerine GDDR5 bellek teknolojisini kullanıyor. 8 GB kapasitesiyle göz dolduran R9 390X Gaming 8G, bunu gövde tasarımıyla da pekiştiriyor. Kartın tasarım detaylarına bakalım olursak, ilk söyleyeceğimiz kartın oldukça büyük ve ağır olduğu olacak. Anakart üzerindeki diğer slotları da neredeyse kapatan kart, böylece çoklu ekran kartı kullanmak isteyenlere pek hitap etmiyor. R9 390X Gaming 8G'nin bağlantıları arasında çift DVI, DisplayPort ve HDMI bulunuyor. Buradaki HDMI'nin 2.0 değil de, 1.4 tercih edilmiş olması ise üzücü. Fan sesi ve ısı değerlerine gelecek olursak yük altında 40 dBA civarında çalıştığını söylememiz mümkün. Yine kartın boştaiken 55 derece, yük altındayken de 80 derecelik ısılarla dolaştığını söyleyelim. Kartın güç tüketiminden bahsetmemiz gerekirse, yük altına girdiğinde 350W'ları bulduğunu söyleyebiliriz.

TEKNİK ÖZELLİKLER

ÜRETİM TEKNOLOJİSİ	28nm
GPU FREKANSI	1100MHz
BELLEK	8 GB GDDR5 512-bit / 384 GB/s
BAĞLANTILAR	DVI (2 adet), HDMI, DisplayPort
GÜÇ TÜKETİMİ	275W

DEĞERLENDİRME

PERFORMANS (%50)	85
DONANIM ÖZELLİKLERİ (%20)	87
BAĞLANTI SEÇEN. (%10):	80
FİYAT / PERFORMANS (%20)	86
FİYAT	1800 TL

CHIP İyi (85)

Huawei Mate S Yetersiz pil ömürlü etkileyici telefon

Mate S tüm Huawei modellerinin arasında en güçlü işlemciye sahip:

HiSilicon Kirin 935'te sekiz çekirdek var ve dört tanesinin maksimum saat hızı 2,2 GHz. Sistem ayrıca 3 GB RAM ile destekleniyor. Huawei cihaz Android 5.1 işletim sistemine sahip ve bununla beraber çok fonksiyonlu EMUI 3.1 mevcut. Yüksek kaliteli Mate S'in (alüminyumdan mamul) fiyatı 2300 TL. 5,5 inçlik Mate'de 12 megapiksel kamera mevcut. Çift tonlu flaşı karanlıkta daha doğal görünümlü fotoğraflar çekiyor ve aydınlatması da oldukça iyi. Karanlık mevzuşuna gelince: Cihazın ön yüzünde bir selfie flaşı var ve bu sekiz megapiksele kadar çözünürlüklere çıkabiliyor-bu verimsiz ışık şartlarında dahi sağlanabilen bir husus. Esas kamerasının kalitesi oldukça yüksekse de Samsung Galaxy S6 Edge Plus'ın yüksek seviyesine ulaşmıyor. Özellikle de renklere sadakat konusunda sıkıntı var. Yine de, profesyonel mod odaklanma, ISO değeri ve pozlama süresine tam erişim sağlıyor. Bu LG G4'ün örnek teşkil eden manuel moduna denk bir özellik. Performans açısından, Mate S rakiplerini fazlasıyla zorlayacak. Huawei cihazda ayrıca özel bazı yazılımlarla sağlanan avantajlar da mevcut: Arka taraftaki parmak izi ile çalışan sensörü fotoğraf galerilerinde scroll yapmak için kullanabilir, selfie kamerasını açabilir ve bununla gelen aramalara cevap verebilirsiniz. Fakat Huawei Mate S'in en zayıf noktası pili: 2.700

mAh kapasitesi bir akıllı telefon için çok az, hele ki ekran 5,5 inç ise. Test sırasında, cihaz telefon konuşması için sadece 6:25 saat ve sörf için sadece 6:07 saat değerine ulaşabildi. Mate S'i şarj etmek 2,5 saat sürüyor; bu çok iyi bir performans değilse de kabul edilebilir bir değer.

Öte yandan, "telefonla görüşme ve ses" açısından cihaz çok iyi bir performans sergiliyor: Biz sestən çok etkilendik, sesin yüksekliği ve kalitesinden. Fakat sabit telefonlarla konuşma sırasında biraz sıkıntı da tespit etmedik değil, belirtmeliyiz ki bu sorun sadece sabit telefonlarla konuşma sırasında ortaya çıktı. Hoparlörü de oldukça iyi, fakat o da sabit telefonlarla konuşmada bazen sorun çıkarabiliyor. Ürünle gelen kulaklıklar da yüksek kaliteli, bass konusunda ve tonların dengesi konusunda da çok iyi.

TEST SONUCU

Huawei'nin yeni amiral gemisi Mate S testte iyi bir sonuç elde etti, fakat selefinden batarya ömrü açısından geride kaldı. Kasanın kaliteli işçiliğinden, Android sürümünün ekstra yazılım özelliklerinden ve yüksek seviye performansından fazlaca etkilendik. Fakat fiyatını da çok yüksek bulduk.

Yüksek kalite işçilik, parmak izi sensörü, harika telefon akustiği

Düşük pil performansı, kameranın renk doğruluğu daha iyi olabilirdi

Yüksek kalite işçilik

Huawei'nin üst seviye modelinin özenli işçiliği kendini ekran ve kasa arasındaki geçişlerde gösteriyor.

Pil performansı? Biraz yetersiz!

Huawei Mate'in pil ömrü 2300 TL fiyatlı üst seviye bir telefon için biraz yetersiz.

PİL ÖMRÜ (KONUŞMA SAAT:DAKİKA)

13 megapiksel kamera

Yüksek pikselli kamera keskin fotoğraflar çekiyor, fakat Avrupalı zevk için renklerin biraz fazla "yüksek" olduğunu söylemek lazım.

TEKNİK ÖZELLİKLER

MOBİL İLETİŞİM STANDARTI	GSM Quadband, UMTS, LTE Cat 4
EKRAN (BOYUT/ÇÖZÜNÜRLÜK)	5,5 inç / 1.080 x 1.920 Piksel
KULLANIM ÖMRÜ (KONUŞMA/ONLINE)	6:25/6:07 Saat
SAR DEĞERİ (RADYASYON)	Bilgi yok
ARABİRİMLER	n-WLAN, microUSB 2.0, LTE, Bluetooth 4.1, NFC
HAFIZA (DAHİLİ - BOŞ/ARTIRILABİLEN)	23,4 GB/microSD (128 GB'a kadar)
İŞLETİM SİSTEMİ	Android 5.1
BOYUTLAR/ AĞIRLIK	15,0 x 7,6 x 0,8 cm/159 g

DEĞERLENDİRME

TOPLAM PUAN	87,6
PERF. VE KULLANIM (%30)	97
DON. ÖZELLİKLERİ (%20)	87
EKRAN (%15)	88
PİL (%15)	68
KAMERA (%10)	81
TELEFON VE SES (%10)	97
FİYATI (YAK.)	2300 TL

CHIP Notu iyi (86)

BLUE jean DEĞİŞTİ!

ARTIK DAHA BÜYÜK, DAHA OLGUN, DAHA DOLU...

ŞUBAT SAYISI BAYİLERDE

bluejean.com.tr

bluejeanmagazine

bluejeandergi

bluejeanmagazine

Scanbot 4.2.0 OCR özellikli doküman tarayıcı

Scanbot uygulaması ile kitap, dergi ve dokümanlarınızı dijital dünyaya aktarabilirsiniz. Kamera yeni bir paragrafa geçtiği anda uygulama otomatik olarak yeni bir fotoğraf yakalıyor. Dijital kopyalarınızı PDF veya JPG dosyaları olarak kaydedip iCloud ve Dropbox gibi bulut servislerine aktarabiliyorsunuz. Testlerimiz sırasında, uygulamanın otomatik seçim özelliği, bol fotoğraf ve yazılı metin içeren farklı boyutlardaki kompleks makalelerle cebelleşirken dahi oldukça etkileyici ve gecikmesiz çalıştı.

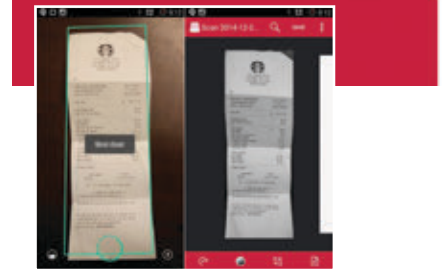
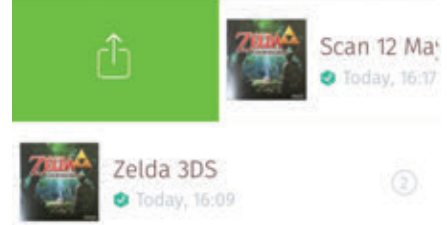
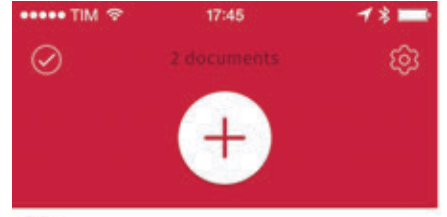
Otomatik seçimin yetersiz kaldığı durumlarda ve karışık görsellerde el ile işaretleme de yapabiliyorsunuz. Ek olarak kontrast ve parlaklık ayarlarıyla oynayabiliyor ve taramalarınızdan daha iyi sonuçlar alabiliyorsunuz. Eğer ücretsiz versiyon yerine tam sürümü edinirseniz (13,66 TL) bazı ek özelliklere de erişiminiz olacak: İyi geliştirilmiş OCR (Optik Karakter Tanımlama) fonksiyonu sayesinde metin taramalarınızı, sanki bilgisa-

yarda yaratılmışlar gibi işaretleyip kopyalayabilirsiniz. Ayrıca PDF dokümanlar notlarla etiketlenebiliyor ve dokümanlar ekran üzerinden imzalanabiliyorlar. TouchID desteği ve kod blokama fonksiyonu ile verilerinize gerekli koruma sağlanıyor.

S O N U Ç

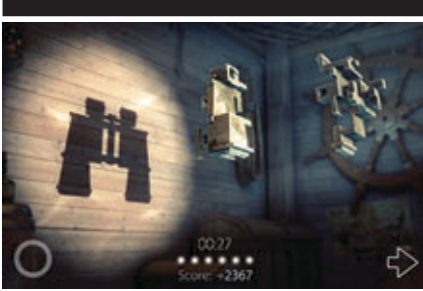
İster öğrenciler ister ofis çalışanları tarafından kullanılsın, Scanbot uygulaması ellerindeki dokümanları dijital dünyaya aktarmak isteyenler için oldukça kullanışlı. Tarama işlemi sadece birkaç saniye sürüyor ve oldukça başarılı sonuçlar veriyor. Yine de uygulamanın gerçek potansiyeline tam sürümü (PDF düzenleme, kod kilidi ve OCR desteği ile) ile ulaştığını belirtelim.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	7 €	7 €	-
CHIP PUANI	İyi (90)		

OCR destekli harika metin tanıma fonksiyonu ve otomatik seçim özelliği ile hem siyah-beyaz hem de renkli materyaller için istenilen sonuçlar elde edilebiliyor.

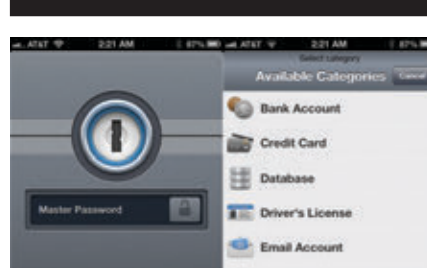
Shadowmatic Diğer bulmaca oyunlarının ötesine geçiyor

İnovatif konsepti ve şık grafikleri ile Shadowmatic bizleri bir hayli etkiledi. Amacınız, soyut 3B nesneleri çevirerek duvara düşen gölgelerinin, önceden belirlenmiş silüete uymasını sağlamak. İlk seviyeler (toplamda 80'den fazla) oldukça hızlı bir şekilde çözülebilirken, birden fazla nesne içeren seviyeler uzaysal zeka ve hayal gücünün sınırlarını zorlayacak nitelikte. Uygulamanın Apple Design Award 2015'i kazanmış olması pek de şaşırtıcı değil.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	7,99 TL	7,99 TL	-
CHIP PUANI	Çok İyi (100)		

1Password Akıllı telefonunuz için şifre koruması

1Password, internet şifrelerinin fazlalığı yüzünden kafası karışan kullanıcılar için yaratılmış. Bu ücretsiz uygulama sayesinde kullanıcı girişi ve kredi kartı bilgileriniz tek bir ana parola tarafından şifrelenmiş olarak kaydedilip kullanılabilir. Ayrıca çeşitli hesaplarınızla ilgili yine şifre korumalı notlar da oluşturabilirsiniz mümkün. Ek olarak, uygulamanın sağladığı şifre oluşturma aracı ile kırılamayan rastgele şifreler de yaratabilirsiniz.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	-
CHIP PUANI	Çok İyi (94)		

F-Droid Ücretsiz uygulamalar için alternatif mağaza

Bu uygulama mağazası yalnızca ücretsiz, reklamsız ve açık kaynak kodlu Android uygulamalarına ev sahipliği yapıyor. Sayısı 2000'i geçmeyen kısıtlı uygulama yelpazesine rağmen F-Droid, Google Play Mağaza için göz önünde bulundurulması gereken bir alternatif. Uygulama mağazası her ne kadar arama ve sıralama özellikleri ve güncelleme e-postaları gibi seçeneklere sahipse de, uygulamalara ait ekran görüntüleri ve değerlendirme bilgilerini barındırmıyor. Fakat uygulamaların eski sürümlerini indirmek ve mağazadan üye olmaksızın faydalanmak mümkün.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	-	ücretsiz	-
CHIP PUANI	Çok İyi (92)		

Doodle Hayatınızı planlayın

	Salı 14 Tem 15 8:00-9:00	Çarşamba 15 Tem 15 8:00-9:00	Salı 21 Tem 15 8:00-9:00	Çarşamba 22 Tem 15 8:00-9:00
Mayra Sahin	5	3	7	7
Berganin Clark				
Clara Smith				
Hanet Young				
Abbie Harris				

Doodle ücretsiz bir planlama uygulaması. Uygulama ile okul görüşmelerinizden, çıkmanız gereken iş yemeklerine kadar ister şahsi ister profesyonel her türlü etkinliğinizi e-posta göndermeden planlamanız mümkün. Uygulama ile oluşturduğunuz "oylama"ya çeşitli tarihler ve zaman aralıkları atayarak, davet ettiğiniz kişilerin tercihlerini öğrenebiliyor ve etkinlik planlamanızı bu bilgiler dahilinde gerçekleştirebiliyorsunuz. Verilen cevaplara göre en uygun seçenek Doodle tarafından size gösteriliyor. Uygulama oldukça basit ve kullanışlı.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	ücretsiz	ücretsiz	-
CHIP PUANI			İyi (90)

Final Fantasy VII Nostalji severler için rol yapma oyunu

Final Fantasy VII ile bilgisayarın en sevilen rol yapma oyunlarından biri artık iPhone'unuza taşınıyor. Oyunda Avalanche direniş grubu üyelerinden birini canlandırabilirsiniz. Amacınız ise dünyaya hakim olmaya çalışan kötücül Shinra organizasyonunu durdurmak. Bu pahalı oyun içgüdüsel olarak kumanda edilebilmesine rağmen dokunmatik ekran adaptasyonundan (özellikle seçim menüleri ve savaş modu) faydalanabilirmiş izlenimi uyandırdı. Oyun skorlarınızı bulut servisine kaydedebiliyorsunuz. Yeni başlayanlar kullanıcı kılavuzu ile oyuna alışabilirler.

SİSTEM	Apple	Android	Windows
FİYAT	42,99 TL	-	-
CHIP PUANI			İyi (74)

KISA KISA

Kindle Reader

Son güncelleme ile Amazon e-kitap okuyucunun okuma modu genişletilmiş. E-kitap okuyucunuzda barındırdığınız sesli kitaplar artık Kindle uygulamasının yardımıyla tabletinize aktarılıp kullanılabilirler. (iOS/Android: ücretsiz)

Facebook Messenger

iOS Facebook Messenger artık WatchOS2'yi destekliyor. Yani Apple Watch ile sesli mesajlar gönderip alabileceksiniz. (iOS/Android/Win: ücretsiz)

iPhone için Skype

İletişim uygulamasının yeni sürümü ile uygulamayı açmadan gelen mesajlarınızı cevaplandırabilirsiniz. Ek olarak Spotlight arama özelliği ile artık görüşme başlatmak da mümkün. (iOS: ücretsiz)

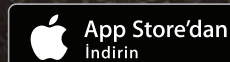
Adobe Lightroom

Adobe, Lightroom uygulamasını kamera ve çeşitli optimizasyon araçları ile takviye etti. Ayrıca uygulamanın kullanılabilirliği de arttı. (iOS/Android: ücretsiz)

TÜRKİYE'NİN EN İYİ TEKNOLOJİ DERGİSİ ARTIK HER YERDE YANINIZDA

TEKNOLOJİ DERGİSİ CHIP'İ
iPhone/iPad ve ANDROID
CİHAZLARINIZDA OKUMAK İÇİN
HEMEN İNDİRİN

Apple, Apple logosu, iPhone ve iPad Apple Inc.'nin ABD'de ve diğer ülkelerde tescilli ticari markasıdır. App Store Apple Inc.'nin servis markasıdır.

Ayın yeni ürünleri

CHIP TOP 10

CHIP Test Merkezi'ne her ay 100'e yakın ürün ulaşıyor. 14 kategoriden en ilginç olan yeni ürünleri sizler için bir araya getirdik. Ürünlerle ilgili ayrıntılı bilgileri tablolarda veya www.chip.com.tr adresinde bulabilirsiniz

DİJİTAL SLR FOTOĞRAF MAK. DSLR VE DSLM

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özel./kull. Foto Kalitesi (%45) Fiyat (yak.)	Don. özel./kull. Hız (15%)	Etkitif megapiksel	Deklanşör gecikmesi (s)	İmaj sabitleyici (g)	Pil süresi (min./max. kare sayısı)	
1	Samsung NX1*	93,5	1.500 €	94	91	100	28	370/770	0,09
2	Sony Alpha 77 II	93	950 €	86	100	95	24	330/680	0,07
3	Panasonic Lumix DMC-GX8*	92	1.200 €	91	95	87	20,2	280/550	0,12
4	Panasonic Lumix DMC-GH4*	91,2	1.350 €	90	93	92	15,9	410/850	0,08
5	Olympus OM-D E-M1*	90,8	1.300 €	84	97	96	15,9	290/610	0,07
6	Olympus OM-D E-M5 Mark II*	90,1	1.100 €	88	96	84	15,9	260/540	0,1
7	Fujifilm X-T1*	89,7	1.200 €	95	87	82	16	290/570	0,12
8	Panasonic Lumix DMC-G70*	89,4	700 €	92	85	93	15,8	290/580	0,09
9	Pentax K-3 II	88,5	1.000 €	85	96	81	24,1	690/1.260	0,12
10	Olympus OM-D E-M10*	88,2	500 €	87	92	84	15,9	310/630	0,1

* SİSTEM KAMERASI

DİJİTAL FOTOĞRAF MAK. MEGA-ZOOM

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özel./kull. Foto Kalitesi (%45) Fiyat (yak.)	Don. özel./kull. Hız (15%)	Etkitif megapiksel	Deklanşör gecikmesi (s)	Optik zoom (x)	Ağırlık (g)
1	Panasonic Lumix DMC-FZ1000	94,6	710 €	88	100	100	0,12	20
2	Sony Cyber-shot DSC-RX10	93,3	800 €	92	96	91	0,21	20
3	Panasonic Lumix DMC-FZ300	88,9	600 €	75	100	100	0,16	12
4	Sony Cyber-shot DSC-HX400V	85,4	350 €	83	91	78	0,32	20,2
5	Panasonic Lumix DMC-FZ200	84,1	330 €	70	100	83	0,42	12
6	Fujifilm Finepix X-S1	82,2	340 €	74	92	82	0,24	12
7	Olympus Stylus 1	81,7	500 €	75	85	92	0,25	11,8
8	Fujifilm Finepix HS50EXR	80,1	320 €	66	96	80	0,24	15,9
9	Nikon Coolpix P900	78,6	600 €	69	88	81	0,26	15,9
10	Canon PowerShot SX60 HS	78,5	400 €	62	95	83	0,23	15,9

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNELERİ GİRİŞ SEVİYESİ*

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özel./kull. Foto Kalitesi (%45) Fiyat (yak.)	Don. özel./kull. Hız (15%)	Etkitif megapiksel	Deklanşör gecikmesi (s)	Optik zoom (x)	Ağırlık (g)
1	Sony Cyber-shot DSC-WX220	76,7	170 €	79	70	88	10	10
2	Sony Cyber-shot DSC-WX350	75,3	200 €	71	76	88	20	20
3	Nikon Coolpix L840	71,3	180 €	63	77	81	38	38
4	Nikon Coolpix S7000	68,5	170 €	64	69	81	20	20
5	Canon PowerShot SX610 HS	67,4	160 €	61	73	72	18	4
6	Canon PowerShot SX600 HS	67	190 €	60	71	77	18	18
7	Panasonic Lumix DMC-TZ56	65,1	160 €	52	76	76	20	12
8	Canon Ixus 275 HS	65	160 €	55	71	78	12	12
9	Olympus TG-850	64,9	180 €	56	69	82	5	12
10	Canon Ixus 170	62,4	100 €	61	64	62	12	5

* TÜM MAKİNELER 200 EURO'YA KADAR (DSLR/DSLM HARİC)

DİJİTAL FOTOĞRAF MAK. GENEL ÇÖZÜM/STİL

Sıra	Ürün	Toplam puan	Don. özel./kull. Foto Kalitesi (%45) Fiyat (yak.)	Don. özel./kull. Hız (15%)	Etkitif megapiksel	Deklanşör gecikmesi (s)	Optik zoom (x)	Ağırlık (g)
1	Sony Cyber-shot DSC-RX100 IV	94,3	1.000 €	99	89	94	20	2,9
2	Sony Cyber-shot DSC-RX100 III	93,8	650 €	100	88	91	20	2,9
3	Panasonic Lumix DMC-LX100	92,4	630 €	92	91	98	12,7	3,1
4	Canon PowerShot G7 X	88,7	450 €	93	83	90	20	4,2
5	Sony Cyber-shot DSC-RX100 II	87,7	480 €	93	84	80	20	3,6
6	Canon PowerShot G1 X Mark II	87,5	560 €	93	84	83	13	5
7	Fujifilm X30	87	500 €	87	88	85	12	4
8	Canon PowerShot G16	86,9	380 €	87	88	85	12	5
9	Canon PowerShot G5 X	86,4	790 €	86	88	85	20	4,2
10	Sony Cyber-shot DSC-RX100	85,6	350 €	89	82	85	20	3,6

TABLETLER

Sıra	Ürün	Toplam puan	Donanım özel. Ekr. (%20) Fiyat (yak.)	Pil süresi (saat)	Ekr. boyutu (inç)	Ekr. boyutu (inç)
1	Apple iPad Air 2 LTE 128GB (MH1G2FD/A)	88,8	730 €	98	93	66
2	Apple iPad mini 4 LTE 128GB (MK762FD/A)	88,7	670 €	98	85	73
3	Huawei MediaPad X2	88,3	360 €	84	92	100
4	Samsung Galaxy TAB S2 8.0 LTE (SM-T715)	88,3	440 €	91	87	89
5	Apple iPad mini 3 LTE 128GB (MGJ22FD/A)	87	620 €	97	83	74
6	Apple iPad mini Retina WiFi + 4G 128GB	86,6	550 €	96	84	73
7	HTC Google Nexus 9 16GB WiFi	86,2	400 €	92	100	71
8	Dell Venue 8 (7840)	86	340 €	86	87	97
9	Apple iPad Air 128GB 4G	85,9	730 €	97	85	66
10	Apple iPad Pro	85,3	1.250 €	100	84	53

CEP TELEFONLARI

Sıra	Ürün	Toplam puan	Donanım özel. Ekr. (%20) Fiyat (yak.)	Pil ömrü (%15)	Telefon ve k. D. (%15)	Ekr. boyutu (inç)	Kamera (megapiksel)	WLAN (802.11)
1	Samsung Galaxy S6 32 GB	93,2	480 €	100	89	85	93	99
2	Samsung G. S6 Edge 32 GB	93,2	590 €	99	89	83	93	99
3	Sony Xperia Z5 Premium	91,6	790 €	97	100	71	100	83
4	LG G4	91,4	440 €	94	93	79	90	100
5	Sony Xperia Z5 Compact	91,2	480 €	97	100	73	94	87
6	Samsung G. S6 Edge Plus 32 GB	91,2	700 €	98	88	77	95	100
7	Samsung Galaxy Note 4	91	490 €	94	95	81	89	90
8	Sony Xperia Z5	91	630 €	97	100	73	97	85
9	Google Nexus 6P 32 GB	90,7	650 €	98	83	89	86	92
10	Sony Xperia Z3 compact	90,5	380 €	96	93	80	90	85

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) ■ VAR □ YOK

DİJİTAL VIDEO KAMERALAR HIGH-DEFINITION KAMERALAR

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi Fiyat (yak.)	Donanım özellikleri Ergonomi	Ses kalitesi	PII süresi	Optik zoom	Fotoğraf çöz. (piksel)
1	Canon Legria HF G10	94,6	1.300 €	98 100 87	100	81	10x	1.920 x 1.080
2	Panasonic HDC-SDT750 EG	94,1	850 €	100 94 92	91	82	12x	4.608 x 3.072
3	Panasonic HDC-SD909 EG	93,6	780 €	100 99 91	90	73	12x	4.608 x 3.072
4	Sony HDR-CX700	93,2	1.100 €	89 93 100	100	85	10x	4.672 x 2.628
5	Sony HDR-TD10E	91,4	1.050 €	86 99 91	89	100	12x	3.072 x 2.304
6	Canon Legria HF M41	89	620 €	95 83 83	90	89	10x	1.920 x 1.080
7	JVC GS-TD18E	88,6	1.400 €	89 92 88	89	81	10x	2.304 x 1.296
8	Canon Legria HF S21	88,5	1.100 €	90 84 96	90	74	10x	3.264 x 2.456
9	Canon Legria HF S10	86,7	780 €	94 80 89	89	68	10x	3.264 x 2.456
10	Sony NEX-VG10	81,7	1.600 €	77 91 75	94	77	11x	4.592 x 3.056

YAZICI ÇOK FONKSİYONLU MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ

Sıra	Ürün	Toplam puan	Baskı masrafları Kalite+ (yak.)	Donanım/ servis Hız* (%25) (%15)	Ergonomi (%15)	Sayfa maliyeti me. (watt) tin/foto (cent)	Stand-by tüketimi (watt)	
1	Epson Workforce Pro WF-5620DWF	94.1	270 €	93 95	100 89	97	1,3/51,2	1.8
2	HP Officejet Pro 8600 Plus N911g	92.2	310 €	100 92	72 100	89	1,4/46,1	1.9
3	Epson Workforce Pro WF-4630DWF	92	230 €	93 88	100 89	97	1,4/60,7	1.8
4	HP Officejet Pro 8620	90.2	180 €	80 92	99 98	93	1,4/47,0	2.2
5	Canon Maxify MB5350	90.2	210 €	78 95	93 100	95	1,3/43,8	1
6	HP Officejet Pro 8610	87.9	140 €	80 92	94 88	93	1,4/47,0	2.1
7	Epson Workforce WF-3620DWF	83.2	130 €	88 70	83 97	90	1,8/80,5	1.6
8	Canon Maxify MB2050	82.5	110 €	92 76	80 73	93	2,4/57,8	0.8
9	HP Officejet 6700 Premium H711n	78	200 €	85 79	66 83	65	2,8/47,0	2.8
10	Ricoh Aficio SG 3110SFNw	76.3	240 €	63 100	74 62	69	1,4/32,8	3.1

*YAZICI, TARAMA, KOPYALAMA

TELEVİZYON LCD/PLAZMA, 43 İNÇ VE ÜZERİ

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi Fiyat (yak.)	Donanım özellikleri Ergonomi (%25)	Güç tüketimi (watt)	Parlaklık (cd/m2)	HDMI	Ekran boyutu (inç)
1	Sony KDL-65W855C	96,2	1.600 €	100 100 89	119	396	4	65
2	Sony KDL-43W805C	93,5	650 €	93 99 93	53	347	4	43
3	LG 55LF5809	88,5	650 €	85 85 100	76	177	3	55
4	Grundig 55VLE841BL	85,9	650 €	87 87 90	82	293	4	55
5	Samsung UE55J6350	85,5	810 €	84 89 88	79	317	4	55
6	Panasonic TX-50CSW524	84,9	680 €	87 81 85	65	210	2	50
7	Samsung UE48J6250	84,8	570 €	83 89 88	84	206	4	48
8	Sony KDL-60W605B	83,9	1.300 €	83 82 92	93	294	4	60
9	Samsung UE60J6150	78,1	880 €	83 56 95	70	291	2	60
10	Grundig 55VLE8570SL	77,6	680 €	69 89 92	106	347	4	55

TELEVİZYON UHD 55 İNÇ'E KADAR

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi Fiyat (yak.)	Donanım özellikleri Ergonomi (%25)	Güç tüketimi (watt)	Parlaklık (cd/m2)	HDMI	Ekran boyutu (inç)
1	LG 55UG8709	97,7	2.000 €	100 96 96	90	414	3	55
2	Panasonic TX-55CRW854	96,2	2.800 €	97 98 100	100	500	3	55
3	Sony KD-55X8505C	93,6	1.400 €	93 100 87	88	263	4	55
4	Samsung UE55JS8590	92,3	2.000 €	88 100 94	91	266	4	55
5	Samsung UE55HU7200S	88	1.550 €	86 92 88	88	477	4	55
6	Samsung UE55HU6900S	86,9	1.500 €	85 94 88	72	310	4	55
7	Panasonic TX-40CXW704	85,6	800 €	89 81 86	77	303	3	40
8	Panasonic TX-55CRW734	85	1.800 €	87 82 86	76	358	3	55
9	Samsung UE48JU6550	84,3	880 €	77 89 94	91	279	4	48
10	Panasonic TX-40CXW684	84,2	700 €	85 79 90	76	258	3	40

TELEVİZYON UHD 55 İNÇ ÜZERİ

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi Fiyat (yak.)	Donanım özellikleri Ergonomi (%25)	Güç tüketimi (watt)	Parlaklık (cd/m2)	HDMI	Ekran boyutu (inç)
1	Sony KD-75X9405C	93,9	8.500 €	100 91 90	264	565	4	75
2	Samsung UE65JS9590	92,4	4.600 €	92 97 92	150	369	4	65
3	Sony KD-65X9305C	92,1	3.950 €	95 91 90	158	540	4	65
4	Samsung UE65JS9090	91,1	3.400 €	91 92 92	123	356	4	65
5	Sony KD-65X8505C	89,7	2.350 €	89 92 85	103	208	4	65
6	LG 65UF850V	89,4	2.150 €	94 84 94	154	200	3	65
7	Philips 65PUS9809	88,9	2.500 €	85 100 94	154	249	4	65
8	Panasonic TX-60CXW754	86,2	2.100 €	89 85 89	152	511	3	60
9	LG 84LM960V	83,2	10.000 €	80 87 100	241	161	4	84
10	Hisense HE65KEC730	78,1	1.800 €	83 73 78	108	364	4	65

ANAKARTLAR AM3

Sıra	Ürün	Toplam puan	Performans Fiyat (yak.)	Kullanım (%35)	Yongaseti	Ekran (VGA/DVI/HDMI)
1	Gigabyte GA-990FXA-UD7	99,2	200 €	100 98 100	990FX	1 □□□□
2	Asrock 990FX Extreme4	97	120 €	99 98 92	990FX	1 □□□□
3	MSI 990FXA-GD80	96,4	150 €	95 100 93	990FX	1 □□□□
4	Asrock 990FX Extreme9	96,3	170 €	99 96 92	990FX	1 □□□□
5	Asus M5A99X Evo	95,6	130 €	94 98 96	990X	1 □□□□
6	Gigabyte GA-990FXA-UD5	95,2	140 €	97 97 90	990FX	1 □□□□
7	Asrock 890FX Deluxe5	94,9	130 €	96 97 90	890FX	1 □□□□
8	MSI 990FXA-GD65	93,6	100 €	87 99 96	990FX	1 □□□□
9	Asus M5A97 Evo R2.0	93,4	80 €	87 98 97	970	1 □□□□
10	Gigabyte GA-970A-UD3	93,3	80 €	86 99 97	970	1 □□□□

SABİT DİSKLER SSD, 256 GB'A KADAR

Sıra	Ürün	Toplam puan	Erişim hızı Transfer hızı Fiyat (yak.)	Pratik test (%25)	Güç tüketimi (%10)	Sıkıştırılabilir veri trans. hızı okuma/yazma (MB/s)
1	Samsung 850 EVO 250GB (MZ-75E250B)	95,3	110 €	95 91 99	96	541/359
2	Plextor M6V 256GB (PX-256M6V)	94,8	120 €	94 92 97	100	553/355
3	Plextor M6 Pro 256GB (PX-256M6Pro)	93,8	150 €	97 86 99	84	543/495
4	Samsung 850 PRO 256GB (MZ-7KE256)	91,5	140 €	97 78 100	83	538/513
5	Adata Premier SP610 256GB (ASP610SS-256GM)	90,6	100 €	89 84 96	100	537/297
6	Intel 730 Series 240GB (SSDSC2BP240G4)	90,1	160 €	90 100 96	50	544/286
7	Samsung 840 EVO 250GB (MZ-7TE250BW)	88,9	130 €	95 74 97	81	544/329
8	GoodRAM Iridium Pro (SSDPR-IRIDPRO-240)	87,3	170 €	100 57 97	87	554/537
9	Crucial MX100 256GB (CT256MX100SSD1)	85,6	110 €	90 77 97	61	531/346
10	Plextor M6S 256GB (PX-256M6S)	85,4	120 €	92 63 98	87	516/446

*AĞIRLIKLI ORTALAMA DEĞER

TELEVİZYON LCD/PLAZMA, 43 İNÇ'E KADAR

Sıra	Ürün	Toplam puan	Görüntü kalitesi Fiyat (yak.)	Donanım özellikleri Ergonomi (%25)	Güç tüketimi (watt)	Parlaklık (cd/m2)	HDMI	Ekran boyutu (inç)
1	Philips 42PFK7509	95,5	640 €	97 100 83	40	290	4	40
2	Toshiba 40L7363DG	92,6	580 €	100 87 81	59	282	4	40
3	Panasonic TX-40CSW524	91	490 €	94 79 96	38	392	2	39
4	Panasonic TX-39ASW504	89	500 €	88 81 100	34	267	2	42
5	Sony KDL-42W705B	88,3	750 €	87 86 100	61	263	4	32
6	LG 32LF6309	86,3	380 €	87 89 84	37	252	3	32
7	Samsung UE32J5150	78,5	280 €	80 57 99	33	265	2	32
8	Sony KDL-32R405C	75,3	300 €	85 57 65	32	348	2	32
9	Toshiba 32L2434DG	71,7	370 €	83 50 63	34	217	2	32
10	Hisense LHD32D50TS	69,6	210 €	76 59 63	30	166	3	55

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0) TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) ■ VAR □ YOK

İşlemci rehberi

Piyasada satılan işlemci ve grafik yongalarıyla ilgili performans bilgilerini CHIP CPU-GPU rehberinde bulabilirsiniz

Ufuk Yamankılıçoğlu

Mobil Skylake'ler geliyor: Son haftalarda Intel'in güncel işlemci ailesinin ilk dizüstü modellerini test etme imkanı bulduk. Intel'in dört çekirdekli Core i7-6700HQ modeli (2,6 GHz, Turbo modunda 3,5 GHz hızında çalışıyor) listeye ikinci sıradan giriyor. Yonga, güçlü iş ve oyun dizüstü PC'leri için tasarlanmış H serisinin bir parçası ve 45 watt TDP güç tüketimi değerine sahip, bu da pil performansı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip: i7-6700HQ işlemcisine sahip test ettiğimiz Dell Inspiron 15 7000 modeli gerçi yüksek bir performansla sahip ve Full HD çözünürlüğünde güncel tüm oyunların üstesinden gelebili-

yor, ancak maksimum 8 saat 18 dakikadan (Office kullanımı) sonra fişe takılması gerekiyor.

Verimlilik konusunda diğer iki yeni Skylake modelinde durum çok daha farklı. 9. sıradaki Core i5-6300U ve 11. sıradaki i5-6200U sadece 15 watt TDP ile yetiniyorlar. Model adındaki „U“ ifadesinden de anlaşılabilir gibi, bu yongaları özellikle Ultrabook'larda ve ikisi bir arada cihazlarda (Notebook/Tablet hibrit) bulmak mümkün. i5-6300U'yu Microsoft'un 2in1 Surface Pro 4 256 GB modelinde, ve i5-6200U'yu da büyükçe bir 15,6 inçlik dizüstü olan Acer Aspire V 15 Nitro'da test ettik. Her iki düşük vol-

tajlı Skylake işlemcisi arasındaki en büyük fark entegre grafik çekirdeğinde: 6300U Cloud Gate Benchmark'ında dikkat çekici 5.897 puana ulaşırken, 6200U ise 4.074 puanla çok geride kalıyor.

Masaüstü işlemcilerde ise iki yeni orta seviye Skylake modeli listemizde: 13. sıradaki Core i5-6600 ve 16. sıradaki i5-6500. İlki neredeyse 12. sıradaki i5-6600K'nın performans seviyesine ulaşırken, bunu çok daha düşük güç tüketimiyle başarıyor. 6600K'nın overclock özelliğinden feragat edebilenler, 6600 ile daha iyi bir seçim yapmış olurlar.

uyaman@chip.com.tr

MASAÜSTÜ CPU'LAR

Sıra	İşlemci	Yaklaşık fiyat	Codename	CPU performans puanı	Fiyat performans puanı	Sohet tipi	CPU çekirdek/CPU-Thread sayısı	CPU frekansı (GHz)	CPU-Takt Turbomode (GHz)	L2-Cache (KByte)	L3-Cache (KByte)	Ürün mimarisi (nm)	Maksimum güç tüketimi (TDP, Watt)	Cinebench R15	PCMark 8 Creative Score	TrueCrypt 7.1 AES-Twofish-Serpent (MB/s)	GPU performans puanı	Grafik yongası	3DMark Cloud Gate Score	Metro: Last light (fps)
1	Intel Core i7-5960X	1070	Haswell-E	100	63.8	2011-3	8/16	3,0	3,5	8 x 256	20.480	22	140	1.355	3.540	454	-	-	-	-
2	Intel Core i7-4960X	1040	Ivy Bridge-E	85,1	40,4	2011	6/12	3,6	4,0	6 x 256	15.360	22	130	1.076	3.421	370	-	-	-	-
3	Intel Core i7-5930K	615	Haswell-E	84,2	66,2	2011-3	6/12	3,5	3,7	6 x 256	15.360	22	140	1.080	3.416	351	-	-	-	-
4	Intel Core i7-5820K	400	Haswell-E	83,7	100,0	2011-3	6/12	3,3	3,6	6 x 256	15.360	22	140	1.078	3.455	340	-	-	-	-
5	Intel Core i7-6700K	360	Skylake	79,0	93,4	1151	4/8	4,0	4,2	4 x 256	8.192	14	91	879	3.835	299	69,2	HD 530	9.407	24,7
6	Intel Core i7-6700	320	Skylake	73,3	84,0	1151	4/8	3,4	4,0	4 x 256	8.192	14	65	820	3.743	278	67,3	HD 530	9.208	23,8
7	Intel Core i7-4790K	340	Haswell	71,8	74,3	1150	4/8	4,0	4,4	4 x 256	8.192	22	88	889	3.402	270	53,1	HD 4600	8.009	18,1
8	Intel Core i7-5775C	405	Broadwell	70,3	58,5	1150	4/8	3,3	3,7	4 x 256	6.144	14	65	768	3.643	240	100	Iris Pro 6200	12.986	35,3
9	AMD FX-9370	200	Vishera	65,2	94,5	AM3+	8/8	4,4	4,7	4 x 2.048	8.192	32	220	671	2.884	280	-	-	-	-
10	AMD FX-8370	210	Vishera	62,1	77,8	AM3+	8/8	4,0	4,3	4 x 2.048	8.192	32	125	638	2.819	260	-	-	-	-
11	AMD FX-8350	180	Vishera	61,7	89,0	AM3+	8/8	4,0	4,2	4 x 2.048	8.192	32	125	633	2.810	259	-	-	-	-
12	Intel Core i5-6600K	250	Skylake	60,4	60,1	1151	4/4	3,5	3,9	4 x 256	6.144	14	91	603	3.599	191	64,6	HD 530	8.159	23,4
13	Intel Core i5-6600	230	Skylake	60,2	64,7	1151	4/4	3,3	3,9	4 x 256	6.144	14	65	601	3.571	191	64,1	HD 530	8.153	23,1
14	Intel Core i5-5675C	290	Broadwell	59,6	49,8	1150	4/4	3,1	3,6	4 x 256	4.096	14	65	572	3.504	182	96,8	Iris Pro 6200	11.111	35,7
15	AMD FX-8320	150	Vishera	58,0	88,7	AM3+	8/8	3,5	4,0	4 x 2.048	8.192	32	125	562	2.703	244	-	-	-	-
16	Intel Core i5-6500	210	Skylake	55,2	54,6	1151	4/4	3,2	3,6	4 x 256	6.144	14	65	553	3.211	175	59,7	HD 530	7.591	21,6
17	AMD FX-8320E	175	Vishera	52,1	55,1	AM3+	8/8	3,2	4,0	4 x 2.048	8.192	32	95	513	2.647	208	-	-	-	-
18	Intel Core i5-6400	190	Skylake	51,3	48,5	1151	4/4	2,7	3,3	4 x 256	6.144	14	65	523	3.158	164	54,2	HD 530	6.604	20,3
19	AMD FX-8370E	210	Vishera	49,5	39,4	AM3+	8/8	3,3	4,3	4 x 2.048	8.192	32	95	533	2.341	214	-	-	-	-
20	AMD FX-6350	130	Vishera	47,9	57,7	AM3+	6/6	3,9	4,2	3 x 2.048	8.192	32	125	470	2.370	188	-	-	-	-
21	AMD A10-7700K	125	Kaveri	38,5	31,1	FM2+	4/4	3,4	3,8	2 x 2.048	-	28	95	299	2.824	148	65,5	R7 Series	6.605	23,3
22	AMD FX-4350	95	Vishera	37,4	37,6	AM3+	4/4	4,2	4,3	2 x 2.048	4.096	32	125	337	2.231	134	-	-	-	-
23	AMD A10-7870K	145	Godavari	36,7	23,3	FM2+	4/4	3,9	4,1	2 x 2.048	-	28	95	320	2.426	160	72,5	R7	6.879	25,2
24	AMD A10-7800	130	Kaveri	35,5	23,5	FM2+	4/4	3,5	3,9	2 x 2.048	-	28	65	301	2.129	151	70,1	R7 Series	6.778	24,8
25	AMD A8-7670K	110	Godavari	35,3	27,3	FM2+	4/4	3,6	3,9	2 x 2.048	-	28	95	305	2.375	152	64,4	R7	6.438	22,4
26	Intel Pentium G3450	90	Haswell	30,5	21,5	1150	2/2	3,4	3,4	2 x 256	3.072	22	53	254	2.475	70	27,7	HD (GT1)	3.688	10,3
27	Intel Celeron G1850	55	Haswell	26,5	23,1	1150	2/2	2,9	2,9	2 x 256	2.048	22	53	210	2.234	59	24,9	HD	3.316	9,3
28	AMD Athlon 5350	55	Kabini	22,2	13,6	AM1	4/4	2,1	2,1	2.048	-	28	25	164	1.870	83	21,1	R3 Series	2.689	7,1
29	AMD A4-6300	40	Richland	18,8	11,3	FM2+	2/2	3,7	3,9	1.024	-	32	65	135	1.705	61	21,7	HD 8370D	3.055	6,4
30	AMD Sempron 3850	35	Kabini	14,2	5,6	AM1	4/4	1,3	1,3	2.048	-	28	25	104	1.121	51	17,5	R3 Series	2.132	6,0

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100) — GRAFİK YONGASI YOK

MOBİL

Sıra	İşlemci	Çekirdek kodu	CPU performans puanı	CPU çekirdek/thread sayısı	CPU frekansı (GHz)	CPU frekansı turbo modu (GHz)	Üretim süreci (nm)	Maks. Güç tüketimi (TDP, W olarak)	L2 Cache (KByte)	L3 Cache (KByte)	Cinebench R15 CPU Score	Cinebench R15 CPU Single Core Score	PCMark 7 Computation Score	Leistungsdex GPU	Grafik yongası	3DMark: Cloud Gate Score	3DMark: Cloud Gate Graphics Score	3DMark: Cloud Gate Graphics Test 1 (fps)	3DMark: Cloud Gate Graphics Test 2 (fps)	Cinebench R15 OpenGL
1	Intel Core i7-5700HQ	Broadwell	100	4/8	2,7	3,5	14	47	1.024	6.144	719	140	20.803	100	Intel HD Graphics 5600	7.850	8.165	35,99	35,03	39,70
2	Intel Core i7-6700HQ	Skylake	94,2	4/8	2,6	3,5	14	45	1.024	6.144	675	144	17.036	90,5	Intel HD Graphics 530	6.686	6.750	30,24	28,52	50,36
3	Intel Core i7-4710HQ	Haswell	89,4	4/8	2,5	3,5	22	47	1.024	6.144	632	136	20.748	85,5	Intel HD Graphics 4600	6.879	7.031	30,68	30,47	32,07
4	Intel Core i7-4702MQ	Haswell	82,0	4/8	2,2	3,2	22	37	1.024	6.144	584	124	17.178	82,0	Intel HD Graphics 4600	6.521	6.827	29,81	29,56	29,52
5	Intel Core i5-5257U	Broadwell	50,7	2/4	2,7	3,1	14	28	512	3.072	316	126	18.405	92,4	Intel Iris Graphics 6100	6.265	7.947	33,75	35,39	35,56
6	Intel Core i5-4210M	Haswell	49,3	2/4	2,6	3,2	22	37	512	3.072	307	124	17.669	78,6	Intel HD Graphics 4600	5.407	6.817	29,67	29,61	28,81
7	Intel Core i7-5600U	Broadwell	49,3	2/4	2,6	3,2	14	15	512	4.096	302	131	18.030	80,3	Intel HD Graphics 5500	5.561	6.851	31,23	28,48	31,06
8	Intel Core i7-5500U	Broadwell	48,5	2/4	2,4	3,0	14	15	512	4.096	302	122	17.272	80,8	Intel HD Graphics 5500	5.573	6.846	29,95	29,59	32,50
9	Intel Core i5-6300U	Skylake	47,7	2/4	2,4	3,0	14	15	512	3.072	305	117	14.196	89,9	Intel HD Graphics 520	5.897	7.686	33,90	32,87	36,77
10	Intel Core i7-4510U	Haswell	46,1	2/4	2,0	3,1	22	15	512	4.096	283	121	17.021	66,8	Intel HD Graphics 4400	4.540	5.801	27,41	23,36	24,26
11	Intel Core i5-6200U	Skylake	45,7	2/4	2,3	2,8	14	15	512	3.072	289	113	14.795	58,2	Intel HD Graphics 520	4.074	4.466	17,98	21,11	31,11
12	Intel Core i5-5300U	Broadwell	43,8	2/4	2,3	2,9	14	15	512	3.072	279	117	10.899	65,1	Intel HD Graphics 5500	4.688	5.484	23,67	24,03	25,46
13	Intel Core i5-5200U	Broadwell	42,2	2/4	2,2	2,7	14	15	512	3.072	260	109	15.837	63,1	Intel HD Graphics 5500	4.319	5.054	21,88	22,08	30,97
14	Intel Core i5-5250U	Broadwell	42,0	2/4	1,6	2,7	14	15	512	3.072	261	103	16.174	83,8	Intel HD Graphics 6000	5.529	7.386	31,50	32,76	29,85
15	Intel Core i5-4300U	Haswell	41,0	2/4	1,9	2,9	22	15	512	3.072	260	112	9.994	55,4	Intel HD Graphics 4400	4.104	4.907	20,93	21,75	16,46
16	Intel Core i3-4100M	Haswell	39,3	2/4	2,5	2,5	22	37	512	3.072	251	91	13.353	60,2	Intel HD Graphics 4600	4.218	5.212	22,24	23,10	21,76
17	Intel Core i5-4210U	Haswell	39,0	2/4	1,7	2,7	22	15	512	3.072	237	103	15.607	66,2	Intel HD Graphics 4400	4.467	5.821	25,19	25,44	23,19
18	Intel Core i3-5010U	Broadwell	33,9	2/4	2,1	2,1	14	15	512	3.072	217	87	8.684	60,0	Intel HD Graphics 5500	4.140	5.193	22,24	22,93	22,13
19	Intel Core i3-5005U	Broadwell	32,4	2/4	2,0	2,0	14	15	512	3.072	208	83	8.302	57,9	Intel HD Graphics 5500	3.940	4.946	21,63	21,38	22,78
20	Intel Core M-5Y10	Broadwell	30,8	2/4	0,8	2,0	14	4,5	512	4.096	186	83	12.439	52,9	Intel HD Graphics 5300	3.692	4.487	20,74	18,42	20,68
21	Intel Core i3-4030U	Haswell	30,7	2/4	1,9	1,9	22	15	512	3.072	191	75	11.670	54,9	Intel HD Graphics 4400	3.638	4.815	20,64	21,25	19,91
22	AMD A10-8700P	Carrizo	29,9	4/4	1,8	3,2	28	35	2.048	-	189	69	11.122	76,7	AMD Radeon R6 Graphics	4.368	6.736	26,35	32,96	31,12
23	Intel Core M-5Y71	Broadwell	29,1	2/4	1,2	2,9	14	4,5	512	4.096	177	68	13.897	49,2	Intel HD Graphics 5300	3.451	4.232	19,05	17,80	18,26
24	Intel Core i3-4005U	Haswell	27,8	2/4	1,7	1,7	22	15	512	3.072	171	68	115.48	53,3	Intel HD Graphics 4400	3.411	4.733	20,23	20,94	19,17
25	Intel Core M-5Y10c	Broadwell	27,0	2/4	0,8	2,0	14	4,5	512	4.096	159	72	12.991	46,8	Intel HD Graphics 5300	3.211	3.975	19,95	15,25	17,99
26	Intel Core M-5Y51	Broadwell	26,9	2/4	1,1	2,6	14	4,5	512	4.096	161	66	13.229	58,3	Intel HD Graphics 5300	4.033	5.124	23,67	21,05	19,81
27	Intel Core M-5Y70	Broadwell	24,9	2/4	1,1	2,6	14	4,5	512	4.096	151	59	11.936	39,4	Intel HD Graphics 5300	2.648	3.177	14,49	13,20	19,17
28	AMD A8-7100	Kaveri	21,9	4/4	1,8	3,0	28	19	4.096	-	144	57	3.756	46,4	AMD Radeon R5 Graphics	2.841	4.030	17,36	17,69	19,08
29	Intel Pentium N3700	Braswell	21,2	4/4	1,6	2,4	14	6	2.048	-	140	39	7.777	29,6	Intel HD Graphics	2.173	2.407	10,10	10,86	12,86
30	Intel Celeron N3150	Braswell	18,8	4/4	1,6	2,1	14	6	2.048	-	124	34	7.080	27,8	Intel HD Graphics	1.973	2.231	9,31	10,13	13,12

GRAFİK

Sıra	Grafik yongası	Bellek büyüklüğü MB ve türü	Yaklaşık fiyat (\$+KDV)	Performans puanı	Fiyat-Performans puanı	Yonga frekansı (MHz)	Bellek frekansı (nominal, MHz)	Bellek bağlantısı (Bit)	Unified Shader	Mimarî (nm)	Transistör sayısı (Milyon)	Maksimum güç tüketimi (TDP, Watt)	3DMark 11 Extreme	3DMark Fire Strike	Crysis Warhead 2560 8AA (fps)	Dir3 1920 8AA (fps)	Heaven Benchmark 1920 4AA 16AF DX11 (fps)
1	AMD Radeon R9 295X2	2 x 4.096/GDDR5	1385	100	29.9	1.018	5.000	2 x 512	2 x 2.816	28	2 x 6.200	500	8.009	12.935	55,58	156,17	135,8
2	nVidia GeForce GTX 980 Ti	6.144/GDDR5	800	98,9	51.2	1.102	7.010	384	2.816	28	8.000	250	7.477	12.489	69,13	166,24	119,6
3	nVidia GeForce GTX Titan Z	2 x 6.144/GDDR5	2500	96,9	16.1	706	7.010	2 x 384	2 x 2.880	28	2 x 7.100	375	7.488	11.808	68,77	152,94	124,2
4	nVidia GeForce GTX Titan X	12.288/GDDR5	1300	95,4	30.4	1.000	7.012	384	3.072	28	8.000	250	7.224	12.176	65,60	160,87	115,0
5	AMD Radeon R9 Fury X	4.096/HBM	580	87,9	62.8	1.050	1.000	4.096	4.096	28	8.900	275	6.122	11.449	63,81	144,77	110,9
6	nVidia GeForce GTX 980	4.096/GDDR5	540	77,6	59.5	1.127	7.012	256	2.048	28	5.200	165	5.633	10.091	48,38	151,67	90,4
7	AMD Radeon R9 390X	8.192/GDDR5	430	76,6	73.8	1.055	6.000	512	2.816	28	6.200	275	4.853	10.075	53,85	142,75	98,0
8	nVidia GeForce GTX Titan Black	6.144/GDDR5	1100	70,3	26.5	889	7.000	384	2.880	28	7.100	250	5.219	9.326	45,29	130,36	79,3
9	nVidia GeForce GTX 970	4.096/GDDR5	365	68,5	77.8	1.051	7.010	256	1.664	28	5.200	145	4.884	9.004	43,75	139,49	75,6
10	AMD Radeon R9 290X	4.096/GDDR5	340	68,2	83.1	1.030	5.000	512	2.816	28	6.200	250	4.600	8.934	48,49	131,77	78,5
11	AMD Radeon R9 290	4.096/GDDR5	320	64,8	83.9	947	5.000	512	2.560	28	6.200	250	4.101	8.421	45,00	121,90	84,6
12	nVidia GeForce GTX 770	2.048/GDDR5	300	50,4	69.6	1.059	7.012	256	1.536	28	3.540	230	3.594	6.666	34,61	96,45	55,3
13	AMD Radeon R9 380	4.096/GDDR5	215	48,9	94.2	990	5.700	256	1.792	28	5.000	190	2.952	6.958	29,42	102,10	59,4
14	AMD Radeon R9 285	2.048/GDDR5	210	48,1	94.9	918	5.500	256	1.792	28	5.000	190	2.829	6.567	28,54	109,57	58,4
15	AMD Radeon R9 280	3.072/GDDR5	195	45,5	96.7	953	5.000	384	1.792	28	4.313	200	2.910	6.308	31,23	92,32	49,8
16	nVidia GeForce GTX 960	2.048/GDDR5	210	44,0	86.8	1.127	7.010	128	1.024	28	2.940	120	3.196	6.213	27,79	93,89	39,4
17	nVidia GeForce GTX 760	2.048/GDDR5	185	43,2	96.8	1.059	6.212	256	1.152	28	3.540	170	2.973	5.619	29,62	86,04	48,9
18	AMD Radeon R9 270X	2.048/GDDR5	185	41,2	92.3	1.070	5.600	256	1.280	28	2.800	180	2.506	5.471	27,15	85,74	51,6
19	nVidia GeForce GTX 660	2.048/GDDR5	150	36,2	100	1.072	6.108	192	960	28	2.540	140	2.395	5.235	23,92	69,43	39,3
20	AMD Radeon R9 270	2.048/GDDR5	165	34,3	86.1	900	5.600	256	1.280	28	2.800	150	2.171	4.800	22,28	71,87	38,0
21	AMD Radeon R7 265	2.048/GDDR5	145	32,3	92.3	925	5.600	256	1.024	28	2.800	150	1.929	4.481	23,03	66,43	36,3
22	nVidia GeForce GTX 650 Ti Boost	2.048/GDDR5	140	29,4	87.0	1.020	6.008	192	768	28	2.540	140	1.949	3.767	20,16	58,65	35,3
23	AMD Radeon R7 260X	2.048/GDDR5	130	27,4	87.3	1.160	6.600	128	896	28	2.080	115	1.737	3.772	16,59	57,32	33,2
24	nVidia GeForce GTX 750 Ti	2.048/GDDR5	130	26,2	83.5	1.046	5.400	128	640	28	1.870	60	1.778	3.841	16,22	52,97	26,9
25	nVidia GeForce GTX 750	1.024/GDDR5	125	23,4	77.6	1.033	5.010	128	512	28	1.870	55	1.568	3.406	14,78	46,66	24,6
26	nVidia GeForce GTX 650 Ti	1.024/GDDR5	130	21,3	67.9	928	5.400	128	768	28	2.540	110	1.449	3.066	12,67	42,22	23,7
27	AMD Radeon R7 250X	1.024/GDDR5	100	17,6	72.9	1.000	4.500	128	640	28	1.500	80	1.239	2.794	4,70	43,57	18,4
28	AMD Radeon R7 250	1.024/GDDR5	75	13,3	73.5	800	4.500	128	512	28	1.500	55	898	2.097	4,07	30,96	15,5
29	nVidia GeForce GT 720	2.048/GDDR3	45	4,6	42.4	797	1.600	64	192	28	1.020	19	304	603	2,45	12,89	4,1
30	AMD Radeon R5 230	2.048/GDDR3	45	2,9	26.7	625	1.334	64	160	40	370	19	164	327	1,61	12,81	1,0

■ ZİRVE SINIFI (100-90) ■ ÜST SINIF (89-75) ■ ORTA SINIF (74-45) ■ TAVSİYE EDİLMEZ (44-0)
TÜM DEĞERLER PUANLANMIŞTIR (MAKS. 100)

CHIP fiyat barometresi

CHIP, 6 aygıt sınıfı için fiyat tahminleri ve üç farklı fiyat sınıfındaki dizüstü tavsiyelerini yayınlıyor

Acer Aspire ES1-331-C2TZ

Tavsiye edilen Model	Acer Aspire ES1-331-C8XF (NX.MZUEV.009)
İşlemci	Intel Celeron N3150 (1,6 GHz)
RAM	4 GByte
Grafik yongası	Intel HD Graphics (IGP)
Ekran	13,3 inç, 1.366 x 768 Piksel
İşletim sistemi	Windows 10 Home
Sabit disk	500 GB (HDD)
Optik sürücü	-
Pil süresi*	6:45 / 9:06 saat

Lenovo G5070-59431718

Tavsiye edilen Model	Lenovo G5070-59431718
İşlemci	Intel Core i5-4210U (1,7 GHz)
RAM	8 GB (maksimum 8 GB)
Grafik yongası	AMD R5 M230
Ekran	15,6 inç, 1.366 x 768 piksel
İşletim sistemi	Windows 8.1 (64 bit)
Sabit disk	500 GB (SSHD)
Optik sürücü	DVD yazıcı
Pil süresi*	8:24/11:33 saat

ASUS K555LB-XO108D

Tavsiye edilen Model	ASUS K555LB-XO108D
İşlemci	Intel Core i5-5200U (2,2 GHz)
RAM	4 GB (maksimum 8 GB)
Grafik yongası	NVIDIA GeForce 940M
Ekran	15,6 inç, 1.366 x 768 piksel
İşletim sistemi	Free DOS
Sabit disk	500 GB (HDD)
Optik sürücü	DVD yazıcı
Pil süresi*	3:55/8:56 saat

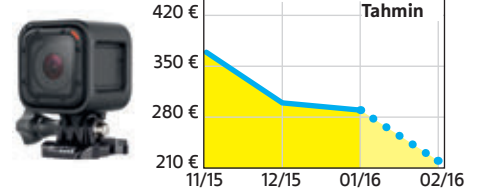

* Tam yükte/Office

Fiyat gelişimleri

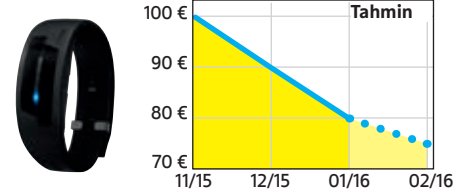
GoPro Hero4 Session

Aksiyon kamerasının fiyatı 5 ay önce 430 Euro idi. O tarihten beri fiyatı düşüyor

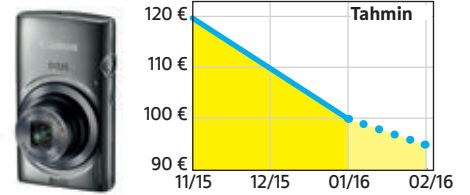
Epson Pulsense PS-100

Fitness Tracker'ın fiyatı 60 ve 130 Euro arasında değişiyor, fiyatları karşılaştırın!

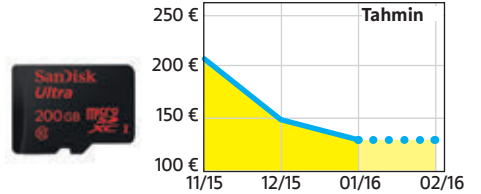
Canon Ixus 165

Bu dijital fotoğraf makinesi için 80 Euro'nun altında fiyatlar bulmak mümkün

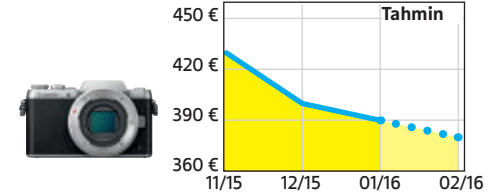
SanDisk microSDXC Ultra 200GB

SDSDQUAN-200G-G4A: Çıkışından bu yana bellek kartının fiyatı yarıya düştü

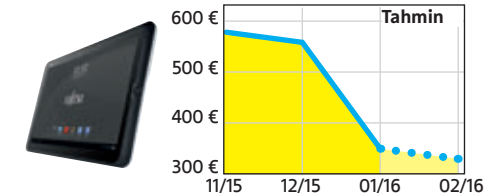
Panasonic Lumix DMC-GF7

Dijital SLR makinenin fiyatı yavaş yavaş stabil hale geliyor

Fujitsu Stylistic M702

Tablet kısmen 930 Euro'luk çıkış fiyatıyla satılıyor

Ekonomik (Ofis) PC

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	Intel Pentium G3240	55
CPU fanı	Intel stok fan	0
Anakart	MSI H81M-P33	45
RAM	Kingston DDR3 1600 Mhz 4GB (2x2GB)	30
Ekran kartı	Tümleşik (CPU'da)	0
Sabit disk	SanDisk 120 GB SSD	45
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master CMP-350 350 watt	55
Toplam		245

HTPC (Ev sineması)

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	AMD A6-6400K	50
CPU fanı	AMD stok fan	0
Anakart	GIGABYTE GA-F2A88XM-DS2	65
RAM	Kingston DDR3 1600 Mhz 4GB (2x2GB)	30
Ekran kartı	AMD HD 8470D (işlemcide)	0
Sabit disk	Seagate 1 TB ST1000DM003	55
Optik sürücü	Slim 8x DVD-RW	20
Kasa	Redrock 106BB 230W Micro ATX	35
Toplam		255

Genel amaçlı PC

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	AMD FX-6300	105
CPU fanı	AMD stok fan	0
Anakart	Gigabyte GA-970A-UD3P	95
RAM	Kingston HyperX Beast 2x4 GB 2400MHz	65
Ekran kartı	AMD Radeon R7 260X	130
Sabit disk	Samsung 850 EVO 120 GB SSD	65
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master CMP-350 350 watt	55
Toplam		530

Giriş seviyesi oyun PC'si

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	AMD FX-6300	105
CPU fanı	AMD stok fan	0
Anakart	Gigabyte GA-970A-UD3P	95
RAM	Kingston HyperX Beast 2x4 GB 2400MHz	65
Ekran kartı	nVidia GeForce GTX 950	180
Sabit disk	Samsung 850 EVO 120 GB SSD	65
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master RC-K350 600 Watt	90
Toplam		615

Orta seviye oyun PC'si

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	Intel Core i5-4690K	250
CPU fanı	Cooler Master Hyper 412*	50
Anakart	Asus Z87 Plus	145
RAM	Kingston HyperX Beast 2x4 GB 2400MHz	65
Ekran kartı	nVidia GeForce GTX 970	365
Sabit disk	Samsung 850 EVO 250 GB SSD	90
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Cooler Master RC-K350 600 Watt	90
Toplam		1070

*Overclock yapılmıyorsa stok fan yeterli

Üst seviye oyun PC'si

Kategori	Bileşen	Fiyat (\$) + KDV
CPU	Intel Core i7-5820K	400
CPU fanı	Noctua NH-U14S	90
Anakart	MSI X99S SLI Plus	270
RAM	Corsair 16GB (4x4GB) DDR4-2400	110
Ekran kartı	nVidia GeForce GTX 980	540
Sabit disk	Samsung 850 EVO 500 GB SSD	165
Optik sürücü	24x SATA DVD yazıcı	15
Kasa	Corsair Carbide 400R 750 watt	200
Toplam		1790

SAYI: 02 / Şubat 2016

900
TL

Auto SHOW

MEMBER OF GROUP
www.autoshow.com.tr

Kompakt segmentte büyük kapişma

Mercedes A160

VW Golf

BMW 116i

Sonuçlara
şaşıracaksınız

Detroit

fuvarının yıldızları

AMAN DİKKAT
Otomobilleri 30
saniyede çalışıyorlar
CABRIO'NUN KAR SINAVI
Range Rover Evoque

Motosiklet tutkunları
buluşma noktası

Sushi kadar taze

Japonlar

• Audi H-Tron • Hyundai İoniq • Mercedes E Serisi • Mercedes GLE Coupe • Ford Ecosport • Fiat 500 • RAM Rebel • Saffet Üçüncü r
• Dodge Charger SRT ile BMW 428i karşılaştırması • Sarıkamış kış etkinliği • Cafe Sankofa • Dakar'ın yıldızı Peugeot ve fazla

Auto SHOW

Şubat sayısı bayilerde

- Audi H-Tron • Hyundai İoniq • Mercedes E Serisi • Mercedes GLE Coupe
- Ford Ecosport • Fiat 500 • RAM Rebel • Saffet Üçüncü röportajı
- Dodge Charger SRT ile BMW 428i karşılaştırması
- Sarıkamış kış etkinliği • Cafe Sankofa • Dakar'ın yıldızı Peugeot ve fazlası

www.autoshow.com.tr

Otomobil dünyasının en güncel, anlık haberleri
ise sosyal medyada yine Auto SHOW'da

* [f /AutoSHOWDergisi](https://www.facebook.com/AutoSHOWDergisi)

* [t /AutoShowdergi](https://twitter.com/AutoShowdergi)

* [i /autoshowdergi](https://www.instagram.com/autoshowdergi)

* Telefonunuza QR Code okuyucuları, Appstore (iOS) ve Play Store (Android) mağazalarından ücretsiz olarak indirebilirsiniz.

2016'nın en iyi ücretsiz yazılımları

2016'da birkaç yeni ve kullanışlı yazılım kurarak farklı deneyimler yaşayın. CHIP olarak 10 adet kullanışlı ve ücretsiz yazılımı sizlere tanıtıyoruz

Berk Ergin / WV

Günümüzde çok azımız yazılımlara para ödüyoruz çünkü ücretsiz ve açık kaynaklı teklifler artık çok iyi ve genellikle reklamlar sayesinde ödeme yapmak zorunda kalmıyorsunuz. Fakat hangi yazılımlar görmezden gelinmeli konusu kafa karıştırıcı olabiliyor. Özellikle bazı zararsız indirmeler istenmeyen çöplerle birlikte gelebiliyor.

Yeni yılı kutlamak için, 2016'nın en çok umut vaat eden yeni ve güncellenmiş yazılımlarını sizin için seçtik. Bazı isimler size tanıdık gelebilir, bazılarını ise hiç duymamış olabilirsiniz. Fakat hepsi de indirmeye değer yazılımlar ve zararlı yazılımları bulaştırmıyor.

Ayrıca 2016'ya girerken yazılımların güncel durumlarına da yakın bir bakış atıyor ve son 12 aydaki favori 10 yazılımı seçiyoruz.

Not! Eğer seçimlerimize katılmıyorsanız ve daha iyi önerileriniz varsa lütfen bize bildirin. Yazıda tanıtılan yazılımların çoğunu CHIP Cloud'da bulabilirsiniz.

Sistem temizleyici

MPC

www.mpc.am

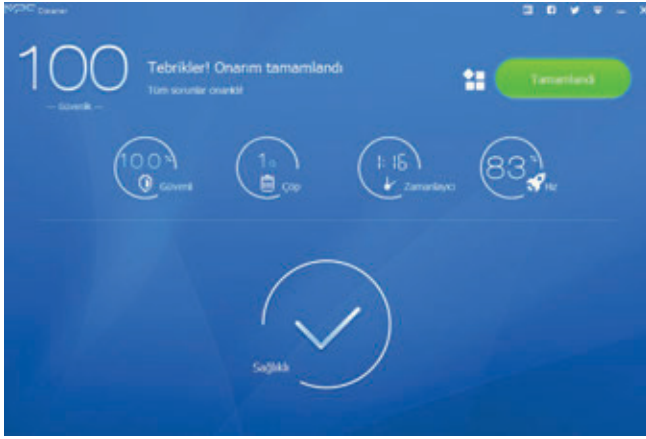
Minimum gereksinimler: Windows 7/8+/10

Dosya boyutu: 10,7 MB

Neden seveceksiniz?

Bilgisayarınızda arada sırada iyi bir bahar temizliği yapmak donmalar ve yavaşlamalar gibi sık görülen sorunları çözebilir ve performansı artırabilir. MPC [tam ismini vermek gerekirse, More Powerful Cleaner], kullanımı oldukça kolay olan akıllı bir yazılım. Yazılımın yayıncısı dünyanın en hızlı ve en hafif bilgisayar temizleyicisi olduğunu iddia ediyor. Bu iddiayı henüz test etmesek de tüm diğer benzer araçlara kıyasla kesinlikle hızlı görünüyor.

MPC'yi başlatmak için, sadece yeşil "Hemen kontrol et" butonu-

na tıklayın. Böylelikle çöpler ve diğer sorunlar için sisteminiz taranacak. Yazılım; System Cache, Web Software Junk, Cache, Plugins, Other Registry Junk ve Web Traces dâhil olmak üzere toplamda 12 alanı denetliyor. Security Protection gibi aslında etkinleştirmek istemeyebileceğiniz bazı kategorileri de var. (Aşağıdan 'Eksiği Ne?' kısmını kontrol ediniz.) Ayrıca Speed ve Protection kısımları da var.

MPC'nin tarama sonuçları renk kodlu ve her bir kısımda bulunanları görebilmek için seçim yapabilir ve tamir edebilir ya da görmezden gelebilirsiniz. Eğer yazılıma daha fazla güvenebilirsiniz tek tıkla tüm sorunları çözme yöntemini tercih edebilirsiniz.

Eksiği ne?

MPC pek bilinmeyen bir yazılım ve bu yüzden sisteminizin güvenliği konusunda tedirginlik yaşayabilirsiniz. Tek tıkla temizleme özelliğini kullanmak yerine kesinlikle tek seferde bir kısmı temizleme özelliğini kullanmanızı öneririz. Örneğin Security Protection kısmı, varsayılan ana sayfanızı ve tamir edilenlerin bir parçası olarak da arama motorunuzu değiştiriyor. Bu yüzden bu bileşenler için kesinlikle "Reddet" seçeneğini seçerek görmezden gelmelisiniz. Sonucundan memnun olmadığınız herhangi bir tamir ya da değişiklik etkisiz hale getirilebiliyor. Sadece kontrol edecek kadar beklemeniz gerekiyor.

Ayrıca, genel bakışta listelenmiş olan performans için potansiyel gelişmelerin hesaplamalarının birazcık abartıldığını fark ettik.

Bunu da deneyebilirsiniz

CCleaner

www.piriform.com/ccleaner

Eğer bildiğiniz şeyle devam etmek istiyorsanız, daimi favorimiz olan CCleaner hala en iyi temizleme sistemi ve her ay yeni özelliklerle ve gelişmelerle güncelleniyor.

ANTI-MALWARE YAZILIM ARACI

Panda Free Antivirus 206

<http://chip.tk/1RUXEj9>

Minimum gereksinimler: Windows XP/Vista/7/8+/10

Dosya boyutu: 2 MB

Neden seveceksiniz?

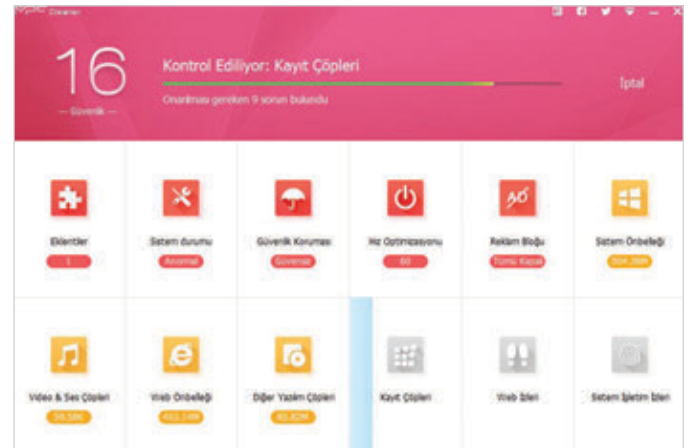
Bazı anti virüs yazılımlarının aksine, Panda Security'nin ücretsiz sürümü kabarcık ya da muhtemelen hiç kullanmayacağınız özelliklerle dolu değil. Çünkü tüm ağır işlemler veri bulutunda halledilmiş durumda ve kaynakları yormayacak, daha eski ya da daha güçsüz sistemler için mükemmel bir seçim (çalışma sürecini fark etmeyeceksiniz ki bu da bir artı). Gerçek zamanlı koru-

MPC kullanarak bilgisayarınızı temizleyin ve hızı artırın

1 Başlangıç olarak, ana sayfadaki yeşil "Hemen kontrol et" butonuna tıklayın. Yazılım karşılık olarak kısımların her birini tarayacak ve sonuçları renkle kodlayacak. Yine bakış ne kadar fazla yer açacağını ve muhtemel performans artışını gösterecek (ama bunun abartı olması da muhtemel).

2 Bulunan sorunların dökümünü görebilmek için istediğiniz kısma tıklayın. Okları kullanarak kısımları genişletebilirsiniz. Saklamak istediğiniz şeylerin üzerinden işareti kaldırın. Herhangi bir kısmı düzeltmek ya da görmezden gelmek için seçim yapabilirsiniz. Tüm alanlar için bu süreci tekrar edin ya da basitçe her şeyi düzeltmek için "Repair Now"ı seçin.

3 MPC kendi reklam engelleyicileri ile birlikte geliyor. Bu özelliği etkinleştirmek için sonuç ekranından "Ad Block"u tıklayın. "Turn On"u tıklamak açılır pencereleri ve web reklamları için filtreleri etkinleştirecek. Bu seçeneklerin birini ya da ikisini de açmak için herhangi bir zaman anahtarı kullanabilirsiniz. Değişiklikleri görebilmek için tarayıcınızı yeniden başlatmanız ya da sayfayı yenilemeniz gerekiyor.

manın yanında, yazılım size isteğe bağlı bir tarayıcı, işlem monitörü, USB koruması ve kurtarma aracı sunuyor. Tarayıcı, komple bir taramaya, kritik alanları taramaya (daha hızlı) ya da özel taramaya izin veriyor. Ayrıca taramaları da size uygun olan belli bir zamana ya da sıklığa ayarlayabilir ve hangi tarz tehditlerin hedef alınması gerektiğini seçebilirsiniz.

Bir bakışta başlangıç ekranı, kaç tane dosyanın o zamana kadar tarandığının yanında, o an karantinede bulunan dosyaların ve engellenen tehditlerin sayısını da gösteriyor.

2016 sürümü, istediğiniz bileşenleri seçmenizi kolaylaştıran yeni bir ara yüze sahip. Bir parçaya desene tıklayarak ya da programın Başlat menüsünden erişebilirsiniz. Desenler üzerinde tıklanıp sürüklenerek yeniden düzenlenebilir.

Eksiği ne?

Yazılım Panda Security Toolbar'ı kurmanızı, varsayılan arama motorunuzu değiştirmenizi ve başlangıç sayfanızı Yahoo'ya çevirmenizi teklif ediyor. Kurulum sırasında bu seçeneklerin seçimlerini kaldırdığınızdan emin olun. Ayrıca, arayüzde hiç açılır pencere olmamasına rağmen ücretli sürümünün de oldukça dikkat dağıtıcı olduğunu belirten mesajlar aldık.

Bunu da deneyebilirsiniz

Immunet Free Antivirus

www.immunet.com

TEKNOLOJİ Ücretsiz Yazılımlar

Panda gibi, Immundet de bilgisayarınızı korumak için ücretsiz ve hafif bir servis sunabilmek için veri bulutunun gücünü kullanıyor. Karışıklıklara sebep olmadan var olan güvenlik yazılımınızla birlikte güzel bir şekilde çalışıyor.

MEDYA MERKEZİ

Kodi 16

kodi.tv

Minimum Gerekenler: Windows XP/Vista/7/8+/10, Mac OS X ya da Linux

Dosya boyutu: 77,2 MB

Neden Seveceksiniz?

Orijinal olarak XBMC olarak adlandırılan (Xbox Media Center) Kodi muhteşem görünen bir medya oynatıcısı ve eğlence merkezi. Yerel ya da ağ tabanlı medya deposundan ve internetteki yayın içeriğinden müzik ve video dosyalarını oynatıp yönetmenize ve izleyip canlı olarak televizyon kaydetmenize izin veriyor (TV alıcısının olması şartıyla). Eğer daha önce bir medya merkezi kullanmadıysanız, 'First Run Help' aracı size programın arayüzü ve özelliklerinde kullanışlı bir tur sağlıyor.

Kodi üçüncü parti eklemeler için destek sunuyor, bu yüzden kapasitesini artırabilir, yeni kanallar ekleyebilir, oyunlar oynayabilir, arayüzün görünümünü özelleştirebilirsiniz. Hepsisi ücretsiz. Microsoft'un Windows 10'da acımasızca feda ettiği Windows Media Center için harika bir yenileme.

Yeni (beta) sürümü, yeni müzik eklendikçe tarama ve organize etmeyi de içeren çok fazla gelişme içeriyor. Güncel olarak filmler ve TV şovları için kullanılan kütüphane ile aynı stilde bir kütüphane sunuyor. Medya merkezi artık 4:3'ten 16:9'a kadar, işlemde sorun yaşamadan içeriği uzatabiliyor. Eğer eski TV şovlarını izlemek istiyorsanız da oldukça kullanışlı.

Etkinlikler birazcık yavaş (gelecek sürümlerde geliştirilecek bir özellik). Bu şekilde hangi dosyaların kopyalandığını görebilir ve başka hangi işlemlerin gerçekleştiğini görebilirsiniz.

Eksiği ne?

Kodi 16 şimdilik sadece beta aşamasında, bu da demektir ki bazı hatalarla ve sorunlarla karşılaşabilirsiniz. Yazılım sadece eğer dosyalarınız düzgün bir şekilde etiketlenmişse müziğinizi düzenleyebilirsiniz. Etiketlenmeyen dosyalar da kaybolabilir. Yeni kurulum ayrıca karaoke özelliğine de güle güle diyor, bu da bazı kişileri üzebilir (gelecekte geri dönme ihtimali de var).

Bunu da deneyebilirsiniz

[Plex](#)

[plex.tv](#)

Plex düzgün ve kaliteli bir medya oynatıcısı ve sizin müzikleri, fotoğrafları, videoları evde yayınlayabilmenizi sağlıyor. Fakat ücretsiz sürümünde yer alan seçenekler Kodi'ye kıyasla sınırlı kalıyor.

2015'İN EN İYİ 10 ÜCRETSİZ PROGRAMI

Etkileyici güncellemelerin yanı sıra, bu yıl birkaç harika yazılımın yayınlanmasına tanık olduk. Burada, son 12 aydaki en iyi 10 programı listeliyoruz.

10 AtHome Camera

www.ichano.com

Bu ücretsiz yazılım ve mobil uygulama; ev bilgisayarınızı, akıllı televizyonunuzu ya da mobil cihazınızı gözetleme kamerasına dönüştürerek pahalı güvenlik donanımlarına harcayacağınız

MINI ATÖLYE

Panda Free Antivirus ile bilgisayarınızı koruyun

1 Panda Free Antivirus size gerçek zamanda kaç tane dosyanın tarandığını ve engellendiğini gösteriyor. İstenilen bir taramayı çalıştırmak için, "PC'nizi taratın" simgesine tıklayın ve çalıştırmak istediğiniz seçeneği seçin. Başlamak için "Tarama başlat"a tıklayın. İsteddiğiniz zaman işlemi durdurabilir ya da iptal edebilirsiniz.

2 USB koruması sizi otomatik çalışan kötücül yazılımlara karşı güvende tutuyor. Başlangıç ekranından seçeneği seçin, sonra da bilgisayarınıza USB diski takın. Bir kere tanındığı zaman, butona tıklayarak diski aşılayabilirsiniz (kötücül dosyaları engelleyin). Program otomatik olarak bilgisayarınıza takılı olan her USB diski aşılayabilir.

3 Başlangıç ekranından Process Monitor'u başlatın. Bu sisteminizde çalışan tüm maddeleri gösteriyor ve size uygulanan süreçlerin sayısını, kaç tanesinin internete erişim sağladığını, herhangi tehlikeli bir durumu ve engelleneni gösterecek. En son gerçekleşen işlemler aşağıda gösteriliyor.

paradan kurtarıyor. Kullanımı oldukça kolay, telefonunuza ya da tabletinize evinizin canlı bir yayını yapıyor ve hareket saptadığı zaman kaydetmeye başlıyor.

9 Lazesoft Recovery Suite Home Edition

<http://chip.tk/1Nmkt0>

Ön yükleme yapamayan bir bilgisayar kâbus gibidir fakat bu hayat kurtaran program, bilgisayarınızı bir faciadan kurtarmak için ön yükleme yapabilen bir kurtarma aracı yaratarak verilerinizi sonsuza kadar kaybetmeyeceğinizi garanti ediyor. Aynı zamanda kayıp dosyalarınızı ve Windows şifrenizi yenilemenize izin veriyor.

8 Image Composite Editor

<http://chip.tk/1FtNJf6>

Sıkıcı ismine rağmen, bu ücretsiz Microsoft aracı (yedi yıl sonra güncellendi!), aynı konumdaki örtüşen fotoğrafları birleştirerek ederek yüksek çözünürlüklü panoramalar yaratmak için harika bir yol. Kareler arasındaki açıklığın olduğu yerde akıllıca piksellerle dolduruyor.

7 Windows8 Repair

<http://chip.tk/1JcDuN2>

Gördüğümüz en çekici yazılım olmayabilir. Fakat Windows Repair kesinlikle en kullanışlı uygulamalardan biri. Kayıt hatalarını, zarar görmüş sistem dosyalarını, Windows Update kusurlarını ve daha fazlasını da içeren birçok yaygın bilgisayar sorununu çözüyor.

6 msisoft Emergency Kit

<http://chip.tk/1NmlxYC>

Bu ücretsiz güçlü güvenlik paketi, var olan anti-virüs yazılımınıza harika bir ikinci savunma hattı sunuyor. Bilgisayarınızı; virüsler, Truva atları, casus yazılımlar, reklam yazılımları, tuş kaydedicileri ve potansiyel istenmeyen yazılımlar için tarıyor ve tek bir tıkla hepsini kaldırıyor.

5 Google Earth Pro

<http://chip.tk/1NmlKuU>

399 dolar gibi bir fiyattan bedavaya düşürülen, Google'ın sanal küre paketi şüphesiz yılın en önemli yazılım indirimi. Movie Maker aracını da içermesi öne çıkan özelliklerinden biri. Bu araç sizin seyahatlerinizi videoya kaydetmenizi ve yüksek çözünürlüklü hava resimleri bastırabilmenizi sağlıyor.

4 Vivaldi

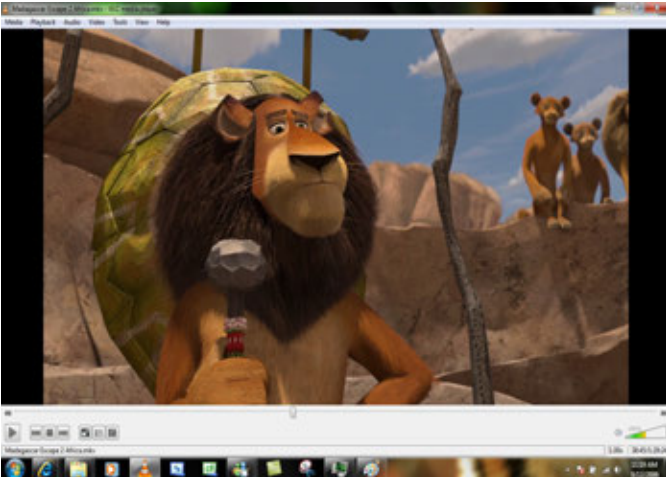
vivaldi.com

Eğer Chrome'daki çökmelerden bıktıysanız, bir de Vivaldi'yi deneyin. Bizim yıllardır gördüğümüz en umut vaat eden tarayıcı (Microsoft'un hayal kırıklığı Edge'inin aksine) ve aynı zamanda özelleştirilebilir bir arayüz, birkaç yenilikçi özellik ve Chrome uzantıları için destek de sunuyor.

3 VLC Media Player

www.videolan.org/vlc

Bu olağanüstü ücretsiz medya oynatıcısının 2.2 sürümü; telefonlarda yakalanan otomatik dikey videolar, programın içinden eklenti ekleme özelliği, gömülü indirilen altyazılar ve bıraktığınız yerden devam edebilmeyi de içeren birçok kullanışlı özellik sunuyor.

Kodi üzerinde tüm müziklerinizi ve videolarınızı yönetin

1 Kodi oldukça anlaşılabilir ve kolay bir arayüze sahip. Merkez aracılığıyla şerit halinde resimlere, videolara, müziklere, eklentilere ve sistem ayarlarına erişim sağlıyor. Farenizi sağa ya da sola kaydırabilmek için şeridin iki tarafından birine oynatın. Kategorilerden birinin üzerinde gezinerek herhangi bir alt menüyü görebilirsiniz.

2 Film ya da TV şovu ekleyebilmek için, 'Videos'a tıklayın, sonra 'Files'a girin. 'Add videos'a tıklayın ve nereye depolanacaksa oraya götürün. Medya kaynağı için bir isim girin ve "OK"e tıklayın. "Set Content" penceresinde, "Scraper" kutusunu klasörde bulunan medya türünü tanımlamak için kullanın – Hiçbiri, Müzik, Videolar, TV şovları ya da Filmler.

3 "Music"e tıklayın ve kayıtlarınızı depoladığınız yere klasörleri eklemek için 2. adımda gösterilen tüm işlemleri tekrarlayın. Sonra "Photos"a gidin ve onları da ekleyin. Bazı eklemeler kurmak için, "Programs"ı tıklayın ve "Get More"u seçin. Sol taraftaki eklemelerin listesini tarayın, sonra da kurmak için tıklayın.

2 Privacy Badger

<http://chip.tk/1LITZoN>

Basit fakat web sayfalarındaki görünmez izleri engelleme anlamında oldukça etkili bir performans sunuyor. Benzer gizlilik araçlarının aksine, size engellediğiniz ve izin verdiğiniz domainler üzerinden tam kontrol veriyor.

1 Ultimate Windows Tweaker

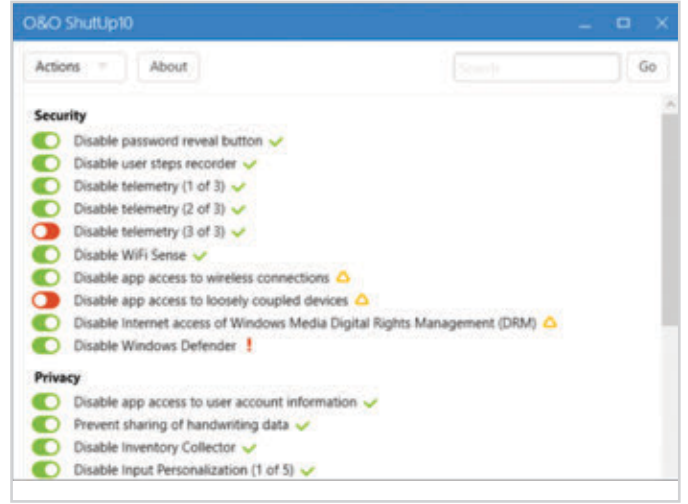
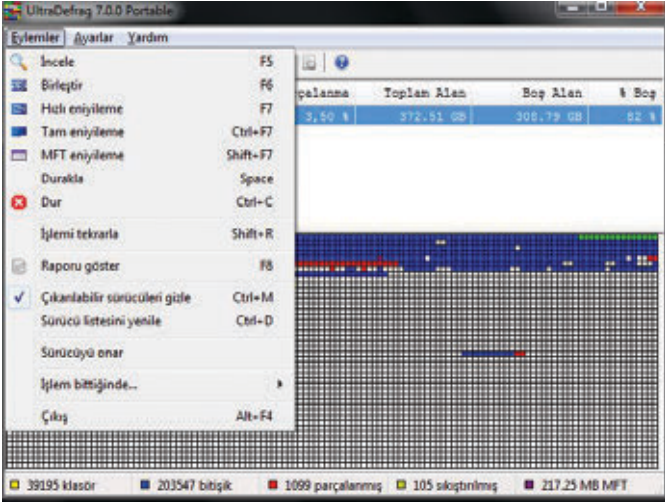
<http://chip.tk/1NmmfoC>

Windows 10'un çeşitli sorunlarını ve can sıkıcı özelliklerini düzeltmenize yardımcı olan birçok yeni yazılım var, fakat bu yazılım favorimiz olarak öne çıkıyor. Oldukça küçük olan indirme işlemi (495 KB) gizlilik ayarlarınızı düzenlemeden istenmeyen araçların kaldırılmasına ve performans yükseltmeye kadar 200'den fazla kullanışlı ince ayarlar sunuyor. İşletim sisteminde gerçekleştirmek istediğiniz özel bir ince ayar için, sizi ortamda dolaşma zahmetinden kurtarıyor. FixWin ve Windows Tweaker diğer iyi alternatifler ve Windows'un eski sürümleriyle de çalışıyor.

YILIN KÖTÜLERİ

Superfish ve PrivDog

2015 özellikle güvenlik ihlalleri ve hatalar açısından kötü bir yıldı. 'Superfish' olarak adlandırılan skandal, Çinli bilgisayar üreticisi Lenovo'nun bilgisayarlarında Superfish Visual Search adındaki bir çeşit reklam yazılımı kurduğunu ortaya çıkardı. Bu da HTTPS şifrelemesini bozdu. Bu durum kullanıcıları webmail'deki ve sanal bankacılıktaki ataklara karşı savunmasız bıraktı, web sitelerine ve Google aramalarına reklamları soktu. Geniş çaplı kınamaların devamında, Superfish takımı ismini yeni bir sayfa açma umuduyla

JustVisual olarak değiştirdi.

Superfish skandalı patlak verdikten hemen sonra, web sayfalarındaki reklamları kendi güvenli kaynaklarından reklamlar ile değiştiren PrivDog adındaki bir yazılım ile ilgili benzer bir hikâye ortaya çıktı. Superfish gibi PrivDog da HTTPS bağlantılarının güvenliğini kırdı ve birçok güvenlik şirketi tarafından kötü amaçlı yazılım olarak etiketlendi. PrivDog'un üreticileri, güvenlik riski taşımaktan ziyade zararlı reklam tehdidine karşı savaştığı konusunda ısrarcı fakat biz bu Dog'un kapatılması gerektiğini düşünüyoruz.

DİSK BİRLEŞTİRİCİ

UltraDefrag 7 Beta

ultradefrag.sourceforge.net

Minimum gereksinimler: Windows XP/Vista/7/8+/10 ya da Mac OSX

Dosya boyutu: 1,5 MB

Neden seveceksiniz?

Sabit diskinizi birleştirmek, yayılan içeriği yeniden sıralıyor ve verileri bitişik kısımların içinde düzenliyor. Mekanik bir sabit diskte (SSD değil), bu biraz hız kazandırabilir ve faydalarını arayabilir. Bu yüzden en azından ayda bir bunu yapmaya değecektir. UltraDefrag, bütün sabit diskinizi analiz edip, birleştirip en uygun şekle getirmekle kalmayıp aynı zamanda tek tek dosyaları ve klasörleri de birleştirebilen Windows için çok daha gelişmiş alternatif bir birleştirme aracıdır. Kullanımı da oldukça kolay: Sadece birleştirmek istediğinizi seçin, "incele" butonuna tıklayın ve sonra gerçekleşmesini istediğiniz işlemi seçin. Windows başladığında birleştirmeyi gerçekleştirmek için ön yüklemeyi ayarlayabilirsiniz. UltraDefrag'ın yeni beta sürümü çok daha karmaşık bir kullanıcı arayüzüne sahip ve yazılımı daha hızlı ve daha etkili kılabilmek için genel gelişmeleri sağlıyor.

Eksiği ne?

UltraDefrag'ı özelleştirmek, işleri halletmenin de çok da kullanıcı yanlısı bir yol olmamakla birlikte bir metin dosyasını düzenlemeyi içeriyor. Ayrıca, bu oldukça erken bir beta sürümü, bu yüzden kozmetik değişimler neredeyse tamamlanırken birleştirme aracının birçok ince ayarı henüz tamamlanmadı.

Bunu da deneyebilirsiniz

Auslogics Disk Defrag Free

www.auslogics.com

Bu kısa ve hızlı birleştiricinin standart bir sabit diski optimize etmesi 10 dakikadan az sürüyor ve kullanımı oldukça kolayken herhangi gizli bir kısıtlaması olmadan tamamen ücretsiz.

YEDEKLEME ARACI

EaseUS Todo Backup Free

<http://chip.tk/1NmntjX>

Minimum Gereksinimler: Windows XP/Vista/7/8+/10

Dosya boyutu: 116 MB

Neden seveceksiniz?

Her zaman elinizde kopyaların olması için düzenli aralıklarla kişisel dosyalarınızı yedeklemeniz oldukça önemli. Birçok insanın, genellikle zor ve zaman harcayan bir eylem olarak görüldüğünden bir yedek planı olmuyor. Fakat Todo Backup Free bu süreci oldukça kolaylaştırıyor ki kullanıcılara mazeret bırakmıyor. Program ne istiyorsanız onu yedekleyebilir. Bu sizin kişisel verileriniz, tüm sisteminiz, sabit diskleriniz, disk bölümleriniz ya da tek tek dosyalarınız da olabilir. Ayrıca Google Drive gibi veri bulutu servislerini de içeren seçili konumları da kaydedebilir. Todo Backup ayrıca bir sabit diski yükseltme ya da bir SSD'ye aktarma için bir kopyasını çıkarabilir.

Kullanışlı bir şekilde tüm yedeklemeleri yerine getirebilir ya da artan veya farklılaşanları yedekleyebilirsiniz. Artan yedeklemeler sadece son yedeklemeden beri değişen dosyaları yedekler. Farklılaşanlar ise son komple yedeklemeden beri değişenleri hedefler.

Program ayrıca var olan bir yansımının (image) bütünlüğünü kontrol edebilir, bir acil durum kurtarma diski yaratabilir ve kişisel verileri silebilir, yansıma dosyalarını düzenleyebilirsiniz.

Eksiği ne?

Yedekleme ve yenileme hızı ücretsiz sürümünde daha yavaş işliyor ve yedeklemede belirli kısımları dışarıda bırakamıyorsunuz.

Bunu da deneyebilirsiniz

AOMEI Backupper Standard

www.aomeitech.com

Bu becerikli ücretsiz araç; sistem diskinizi, sabit disklerinizi, disk bölümlerinizi, dosyalarınızı ve klasörlerinizi yedekleyebilir. Yedekleme işlemlerini zamanlayabilir ya da çoğalarak gerçekleştirebilirsiniz.

GİZLİLİK ARACI

O&O ShutUp10

<http://chip.tk/1NmWT1>

Windows 10

Dosya boyutu: 179 KB

Neden seveceksiniz?

Windows 10 ücretsiz olabilir – en azından Windows 7 ve 8+ kullanıcıları için –ama gizlilik için yapılması gereken fedakârlıklar var. Yeni işletim sistemi çeşitli yollarla kullanıcıları üstünde casusluk yapıyor. Siz birçok gizli ayarları kapatırken nereye bakmanız gerektiğini bilmelisiniz. Q&Q ShutUp10 tüm bu ayarları tek bir ekrana koyarak gizliliğinizi korumayı oldukça kolaylaştırıyor. Bir ince ayara tıklamak size ne yaptığını söylüyor ve siz de tek bir tıkla etkinleştirebiliyor ya da etkisiz hale getirebiliyorsunuz.

Program bir kurulum istemiyor ve neredeyse 50 adet gizlilik ince ayarına sahip. Bu ince ayarlar anlaşılır bir şekilde kategorilere ayrılmış durumda: Security, Privacy, Location Services, Cortana, User Behaviour, Windows Update ve Miscellaneous.

Teker teker ayarları değiştirebilir ya da önerilen tüm ayarları yapabilirsiniz (ya da tüm önerilen ve kısıtlı ayarlar). Çok da muhtemel olmayan bir sorun durumunda, herhangi bir değişikliği iptal edilebilir ve fabrika ayarlarına dönebilirsiniz.

Eksiği ne?

Tam olarak ne yaptığını anlamak ve etkisiz hale getirmede muhtemel işlemi gerçekleştirmek için her bir ince ayarı incelemek biraz zaman alıyor.

Bunu da deneyebilirsiniz

[Ashampoo Antispy for Windows 10](#)

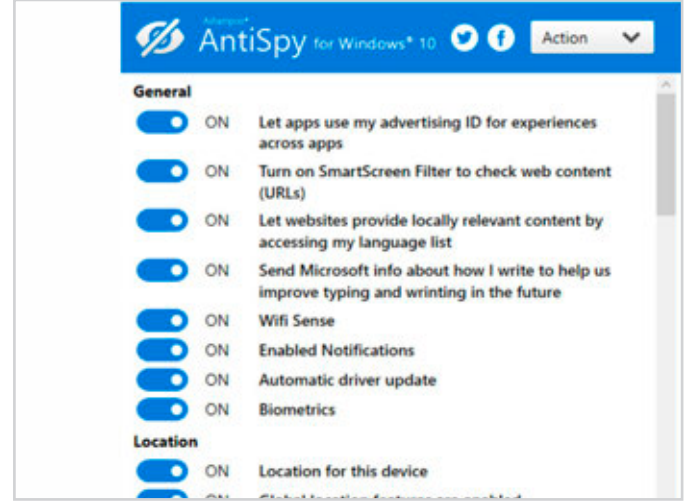
Q&Q ShutUP10 gibi, Ashampoo AntiSpy Windows 10'un tüm gizlilik ayarlarını çekici bir ara yüzde bir araya getiriyor. Onları düzenlemek bütün seçenekleri 'On'dan 'Off'a getirmek kadar kolay.

2015'te yazılımların durumu

Kimse 2015'in en büyük yazılım sürümü konusunda bir şüphede olamaz: W harfiyle başlıyor ve 10 ile bitiyor. Microsoft'un yeni işletim sistemi yıl boyunca iyi (Başlat menüsü geri döndü! Daha hızlı! Ücretsiz!), kötü (güncelleme problemleri, gizlilik sorunları, kritik hataları) ve çirkin (isteseniz de istemeseniz kurulum dosyalarını indirmek) şekillerde teknoloji başlıklarını domine etti.

Almış olduğumuz e-postalar doğrultusunda, birçoğunuz Windows 10'u seviyor ve Windows 7'den beri en iyi şey olduğunu düşünüyorsunuz. Fakat aynı sayıda insanın da güncelleştirmeyi sorun ve pişmanlık olarak gördüğü de saptandı.

Windows 10'un yayınındaki bir başka ilginç şey ise diğer yazılımlar üzerindeki baskın etkisi. Birtakım eski programlar ve oyunlar yeni işletim sistemi ile uyumlu değil. Buna Microsoft'un kendi kişisel finans yazılım yöneticisi Money ve sistemden çıkarılan Windows Media Center'i de dahil. Uyumlu olmayan araçlar için,

birçok alternatif araç ve Kaspersky Internet Security gibi yazılımlar Windows 10 ile çalışabilmesi için güncellendi. Fakat problemler pürüzsüz bir geçiş için çok da çözülebilmemiş değil.

Daha da kötüsü, en son konuda bahsettiğimiz gibi, Kasım'da gerçekleşen büyük Sonbahar güncellemesi, kullanıcıların bilgisayarlarından popüler sistem aracı CPU-Z ve Speccy, anti-malware aracı Spybot – Search & Destroy ve Adobe Creative Suite gibi birkaç programı sildi. Hatta bazı kuşkucu kullanıcılar Microsoft'un programları yok ettiğini ve kendi ürünleri ile değiştirmeye zorladığını iddia etti.

Uygulamalar en sonunda programların yerini alacak mı?

Windows 10 geleneksel masaüstü programları ve Windows Store uygulamaları arasındaki dengiyi sağlasa da, Microsoft'un – ve genel olarak yazılım geliştiricilerin- giderek hem bilgisayarlar hem de mobil cihazlar üzerinde ikinci seçeneğe doğru geçiş yaptığı açık. 2015'te CCleaner, VLC ve Chrome gibi önemli indirmelerle yarışabilecek kapasitede bizi çarpan çok fazla yeni programla karşılaşmadık. Fakat çok fazla yenilikçi ve kullanışlı uygulama keşfettik. Çoğunlukla, yıllardır etrafta olan yazılımların güncellemelerine, birkaç hatayı düzelterken yeni sürümlerine ve Windows 10 için –doğru tahmin ettiniz- reklam desteğine tanık olduk.

Demode yazılımlar sönük kalırken neden uygulamaların yükselişte olduğunu anlamak kolay. Artık e-posta, eğlence, depolama, alışveriş, kelime sıralaması ve fotoğraf düzenlemesi için cihazlarımızı sanal servislere bağlayan veri bulutunda hafif araçlarla çok fazla zaman harcıyoruz. Bu yüzden kurulumu (kaldırılması) zaman alan indirmelerden çok daha pratik ve sabit diskte yer ve hafıza kaplıyor. Chrome işletim sistemi, sadece internet bağlantısı yokken bile çevrimdışı bir şekilde çalışan web uygulamalarını kullanarak günlük işlerimizin hepsini kolayca gerçekleştirebileceğini gösteriyor. Uygulamalar ayrıca farklı cihazlar ve işletim sistemleri arasında aynı içeriğe ve özelliğe erişim sağlama pratikliğine sahip. Dahası, uygulamalar istenmeyen ve işgal eden çöpler ile karışmış olma özelliğine sahip değil.

Araya karışan çöpler ücretsiz yazılımı öldürüyor mu?

Günümüzdeki ücretsiz yazılımların önemli bir bölümünün teklif adı altında indirdiğiniz programla pek bir ilişkisi olmayan üçüncü parti araçlarla geldiği üzücü bir gerçek. En İyi Ücretsiz Yazılımlar kısmımızda, her zaman sizi bu çöp ekstralara karşı uyardırmaya ve kurulum sırasında onları seçmemenizi sağlamaya çalışıyoruz. Fakat bu durum genellikle her kısmın detaylı bir okumasını gerekti-

Doğan Burda dergileri iPad ve iPhone'da

iPhone ve iPad sahipleri tüm Doğan Burda dergilerini
DergiBurada uygulamasında bulabilirsiniz!

DergiBurada

Ücretsiz Hemen İndir

En iyi beş ücretsiz MMORPG

En iyi devasa çevrimiçi rol yapma oyunlarından bazıları ücretsiz, yeni dünyalarda macera dolu gezintilere ne dersiniz?

Berk Ergin

MMORPG türü son yılların en başarılı oyun deneyimlerinden birine dönüşmüş durumda. Dünya çapındaki milyonlarca oyuncusuyla ve milyarlarca doları aşan geliriyle, türün en ufak bir duraksama belirtisi göstermemesine şaşmamalı. Yaratılan bu sanal hayatlar ile oyuncular istedikleri herhangi biri olabiliyorlar. Korsan kaptan olarak yedi denize açılmaktan ya da yalnız bir savaşçı olarak kıyamet sonrası bir dönemde gezinmekten tutun da, bir kaçakçı olarak yıldızları dolaşmaya kadar birçok farklı durumu içerebiliyor. Bu oyunlar -genelde- oynaması oldukça keyifli ve sürükleyici iken, içine çeken dijital dünyalarında dünya üzerindeki herhangi bir yerden bir oyuncuyla takım olmaya ya da ona karşı savaşmaya olanak sağlıyor.

Şimdilik favorimiz olan en iyi beş ücretsiz MMORPG oyunu:

DC Universe Online

İlk sırada tartışmasız bir şekilde Sony Computer Entertainment tarafından yayınlanan ve Daybreak Games tarafından geliştirilen DC Universe Online bulunuyor.

DCUO, DC Comics evreninden pelerinli bir kahraman rolünü ya da kötü bir karakteri alabileceğiniz MMORPG dünyasına açılan olağanüstü bir ücretsiz oyun. Oyunda karakterinizin; kadın ya da erkek, sahip olacağı güçler, dünyada nasıl dolaşacağı ve danışmanın kim olacağı gibi birçok özelliğini düzenleyebilirsiniz.

Superman, Batman ya da Wonder Woman gibi karakterleri seçmek sizi diğer Justice League'in adamlarıyla birlikte Metropolis'in ve Gotham'ın kötü adamlarını durdurup onları def etmeye adanmış bir savaşa sokacak.

Lex Luthor, Joker ya da Catwoman'ı seçtiğinizde ise kötülerle birlikte savaşıp Justice League'a karşı geleceksiniz. Oyunu oynamak ücretsiz olsa da, abonelik satın alarak daha fazla güce ve diğer avantajlara sahip olabilirsiniz. Daha fazla bilgi için goo.gl/HF8NYA adresinden DCUO'nun sitesini kontrol edebilirsiniz.

Wildstar

Wildstar kısa bir zaman önce ücretsiz oldu ve hız kalitesiyle son yılların en popüler MMORPG oyunlarından birine dönüştü. Nexus gezegeninde geçen oyun grafik tasarımlarıyla büyülüyor. Bu gezegende, The Exiles ve The Dominion olarak iki seçenekten birini seçerek gezegen için savaşıyorsunuz.

Seçebileceğiniz çok fazla yarış ve her biri düzenlenebilen içe-riğe ve farklı oyun tarzına sahip patikalarıyla altı adet farklı kategori var. Savaş sistemine alışmak biraz zaman alabilir ama bir kere düşmanlarınızın bir kısmını yok ettiğinizde, hedefe ulaşmış onları alt etmenin aslında ne kadar kolay ve aynı zamanda ne kadar gelişmiş düzeyde olduğunu görüp takdir edeceksiniz.

Sonuç olarak, harika bir oyun ve sebebini "www.wildstar-online.com" adresinde bulabilirsiniz.

Skyforge

Skyforge, sizi sayısız uzaylı istilasına karşı Aelion gezegenin sonsuz bir savunmasının ortasına koyan oldukça yeni (Temmuz'da piyasaya çıktı) bir MMORPG oyunu.

Karakteriniz düşük seviyede bir ölümsüz olarak başlıyor. Daha sonra görevleri ve maceraları tamamlayarak takipçi kazanıyor ve bu da güçlerinizi artırıyor. En sonunda, bir tanrı oluyorsunuz ve uzaylı savaşı makinesini tek elinize alabiliyorsunuz.

Grafik tasarımı olarak Skyforge mükemmel. Fakat ayrıca, sü-reç zarfında kategori değiştirme yeteneği gibi ilginç oyun bileşenlerine sahip ve bu şekilde her seferinde yeni bir karakter yaratmaya gerek kalmadan farklı kategorilerde seviye atlayabiliyorsunuz. Kesinlikle eğlenceli bir oyun ve <https://sf.my.com/> sitesinde daha fazla bilgi bulabilirsiniz.

Age of Conan: Unchained

Age of Conan, kullanışsız hareketlerinden ve savaş sisteminden dolayı çok şikayet alıyor. Fakat bizim, bir barbarı ya da kılıklı bir kahramanı oynamaya dair sevdiğimiz bir şeyler var ve bu da bizi AoC'a daha fazlası için geri dönmemizi sağlıyor.

Efsanevi Robert E Howard tarafından yaratılan dünyada ve savaşlarda, AoC sizi oldukça detaylı bir karakter seçim ve geliştirme süreci ile Hyborean çağına götürüyor.

AoC'de, savaşa bir mamut sürerek girmek ve Hyboria topraklarını serbestçe gezebilme gibi eşsiz olanaklar var. Tabii ki, muhtemelen yetişkin Conan içeriğinden ötürü yaş sınırı alan nadir MMORPG oyunlarından bir tanesi. Buna rağmen kesinlikle oy-

Denemeye Değer Beş Oyun Daha

Kesinlikle denemeniz gereken birkaç ücretsiz oyun da burada:

Aion: Muhteşem grafikleri ve çılgın oyun tarzıyla gündemdeki en popüler MMORPG'lerden biri.

Neverwinter: Neverwinter ile kendi zindanlarınızı inşa edebilir ve monitörünüze yansıyacak en etkileyici yaratıklarla savaşılabiliyorsunuz.

Allods Online: Astral Gemiler inşa edip diğer oyuncularla savaşılabileceğiniz oldukça gösterişli bir MMORPG oyunu.

Fallen Earth: Nükleer ve kimyasal savaş tarafından yağmalanmış kıyamet sonrası bir gelecekte hayatta kalmayı denemek zorundasınız.

Star Trek Online: Bir zamanlar oldukça popüler olan ve hala bir şekilde yeni oyuncular kazanabilen bu MMORPG oyunu, sizin ilginç yeni dünyaları keşfetmenizi, yeni hayatlar bulmanızı sağlıyor.

namaya değer bir oyun. Daha fazla bilgi için www.ageofconan.com/playfree sitesini ziyaret edin.

Star Wars: The Old Republic

SWTOR, eşit derecede hayran ve nefret eden kitlelere sahip bir başka eski MMORPG oyunu. Fakat biz bu oyuna oldukça düşkünüz ve sonunda bir Jedi, Sith, Bounty Hunter, Smuggler ya da diğer karakterlerden biri olabilme şansından dolayı mutluyuz.

Sith Emperör ya da Galactic Republic olmak üzere iki taraftan ittifakınızı seçerek başlıyorsunuz. Buradan sonra da, hikâyenin açığa çıkmasını izlerken yeteneklerinizi geliştirmek için size verilen görevleri yerine getirmeye çalışıyorsunuz. Yakın zamanda Knights of the Fallen Empire ile yeni bir içerik yüklendi ve oyunculardan oldukça olumlu geri dönüşler alınıyor.

Kesinlikle var olan en iyi MMORPG oyunlarından bir tanesi ve eğer Star Wars'a ilgi duyuyorsanız, gerçekten eğleneceğiniz oyun bu. <http://www.swtor.com> adresinde daha fazla bilgi bulabilirsiniz.

Sonuç

Bunlar sadece beş örnek olsa da, yüzlerce MMORPG oyunu mevcut. Tabii ki, bazıları indirmeye bile değmez ama büyük bir çoğunluğu birçok zevki kapsayan iyi geliştirilmiş ve zekice tasarlanmış oyunlar. MMORPG için daha fazla araştırma yapmak ve bu türdeki son gelişmelerden haberdar olmak için MMOBomb güzel bir yer: "mmo-bomb.com". Burada sayfalarca değerlendirme, yeni oyunlar, tarayıcı bazlı oyunlar ve hatta hangi MMORPG oyununun daha iyi olduğunu tartışabileceğiniz forumlar bulunuyor.

Şimdilik, bizden bu kadar. Favori MMORPG'lerimizin sanal dünyalarında görüşmek üzere. 🇹🇷

berk@chip.com.tr

Her tarayıcı için hız tüyoları

Hızlı bir bilgisayarla ya da kalın bir DSL kablosuyla bile, internette gezinirken çoğu zaman hızınız hayal kırıklığı yaratacak şekilde yavaştır. Bizim vereceğimiz tavsiyeler ise daha hızlı bir süreci garanti ediyor.

Berk Ergin / CS

Hızlı bir bilgisayar satın alabilirsiniz. Fakat internet bağlantı hızı, birçok yerde 2.00Kbit/s ya da daha düşük bir hızla sınırlı bir şekilde hala daha zamanının gerisinde kalıyor. İnternette gezinirken hızlı bir fiber optik kablo kullansanız bile, yıllar önce olduğundan daha iyi bir sonuçla karşılaşmanız çok olası değil. Çünkü artık internet siteleri çok daha karışık bir hale geldi. Yavaş internetle idare etmek zorunda olmanız ya da 100MBit internetiniz artık olması gerektiği gibi hızlı olmalı gibi durumları düşünmeden, tarayıcınızdan yapacağınız indirme ve sayfaları değiştirme işlemlerinizi daha hızlı bir hale getirecek birkaç düzenleme var. Şimdi sizlere, internette gezinirken kullanmanız gereken birkaç tüyoyu sı-

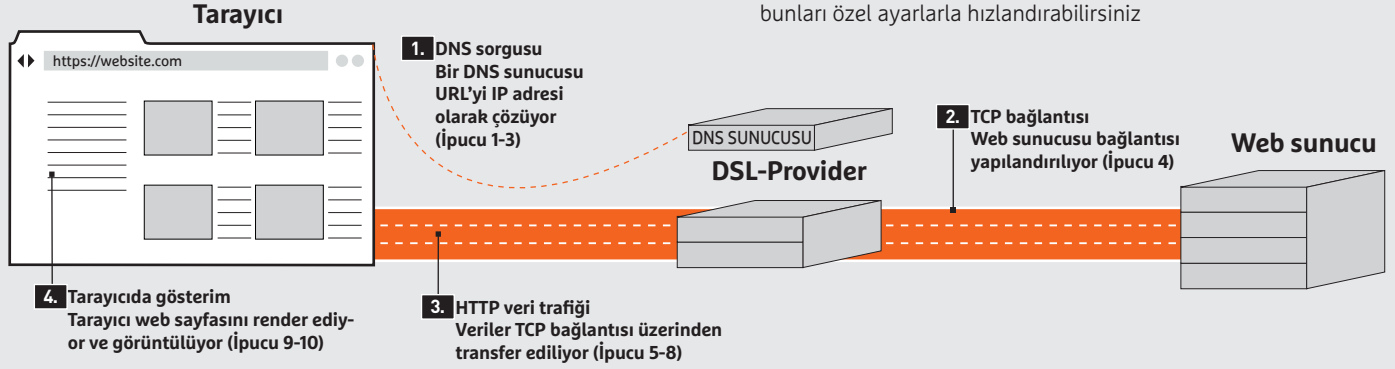
rasıyla vereceğiz: Adres çubuğunda bir URL girdiğinizde ya da bir linke tıkladığınızda, o ilk önce bir IP adresine dönüşecek. Sonra tarayıcınız, ağ sunucusuna HTTP isteklerinin ve cevaplarının yardımıyla verilerin taşındığı bir TCP/IP bağlantısı kuracak.

Bu işlemlerin neredeyse hepsi için, en iyi performansa ulaşmaktan ziyade güvenliği ve uyumluluğu garantiye alan parametreler de işletim sisteminde ve tarayıcıda bulunuyor. Sonraki sayfalarda, bu değişiklikleri nereden ve nasıl yapacağınızı göstereceğiz. Mozilla Firefox, en fazla ince ayar aracına sahip. Ayrıca, Microsoft Internet Explorer, Edge ve Google Chrome üzerindeki uyumlu seçenekleri de belirteceğiz. 🇹🇷

berk@chip.com.tr

Buralarda ince ayar mümkün

Bir web sitesinin açılışından gösterimine kadar birçok adım gerekiyor, bunları özel ayarlarla hızlandırabilirsiniz

1 Hızlı bir DNS sunucusu kullanın

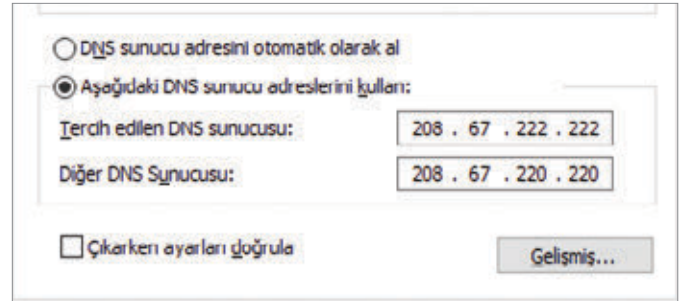
İnternet sağlayıcıları yüksek veri transfer oranları üzerinden reklam yapıyor. Fakat internet üzerinde kusursuz bir şekilde gezinebilmek için önemli olan ve genellikle gözmezden gelinen bir nokta var: domain adı sunucusu (DNS). DNS google.com gibi sunucu isimlerini 74.125.224.72 gibi IP adreslerinde çözümlüyor. Yavaş DNS sunucularında, bu sorgulama hızlı sunuculardan sadece bir saniye kesiti kadar daha uzun sürüyor. Fakat web siteleri genellikle düzinelerce farklı sunucuların bileşenlerinden meydana geliyor ve bütün DNS sorgulamalarının gecikmeleri de hızlıca fark edilebilen bir yöntemle ekleniyor. Bizim tavsiyemiz ise şu: İnternet servis sağlayıcınızın sunucusundan daha hızlı olan herkese açık bir DNS sunucusu kullanın. Bunu doğrudan işletim sisteminin ağ ayarlarına girin ki ev ağınıza yönlendiricisi üzerinde bir gecikme artık olmasın. Bunun için, ağ bağlantısı pencerenizdeki 'Özellikler'de bulunan 'İnternet protokolü sürüm 4 (TCP/IP)' seçeneğine çift tıklayın. 'Aşağıdaki DNS sunucu adreslerini kullan' kısmının altında, sağ taraftaki tablodan, bir servisin tercih edilen IP adresini ve herhangi bir hata durumuna karşı bir de yedeğini girin. Google sunucuları özellikle verimli olarak görülüyor ve eğer Google arama motoru/ servisleri/ya da Chrome kullanıyorsanız, DNS sunucusunu kullanarak gruba zaten sahip olduğundan daha fazla bilgi sağlamış oluyorsunuz. OpenDNS-Cisco da benzer şekilde verimli bir alternatif olabilir. Ayrıca kötü yazılımları ve dolandırıcılık sitelerini de engelliyor. Bunların dışında, devlet kuruluşlarının yakın sunucuları ya da bilinen şirketler de ilgi çekici.

2 Ad çözümlemeyi hızlandırın

Bir kullanıcı girişinin gerekli kılmasından önce halledilen bir DNS sorgusu en hızlı olanıdır. Bu işlem ilgili linklerle birlikte web sitelerinde oldukça kolay bir şekilde halledilebilir. Tarayıcı, linkleriyle birlikte bir sayfayı açar açmaz, arka planda ilgili sunucu için DNS sorgusunu başlatır ve sonuçları içeride saklar. Böylelikle DNS sorgusu olmadan sadece bir tıkla sayfaları hemen yükleyebilir. Bu 'DNS ön derleme (prefetch)' işlemi tüm tarayıcılarda bulunuyor ve daha fazla yapılandırması yapılamıyor. Firefox'ta, bunu ayrıca HTTPS sayfaları için de kullanabilirsiniz. Bir yanda, neredeyse tüm arama motoru siteleri HTTPS ile şifrelendiği için kullanışlı ve teknoloji giderek sonuç sayfalarını hızlandırıyor. Fakat diğer yanda, riske giriyor da olabilirsiniz. Eğer webmail servisi kullanıyorsanız; bir spam mailini açtığınızda ve tarayıcı bağlantılı ve kişiselleştirilmiş alt domainleri önceden çözümlediğinde e-mail adresinizi spam gönderen aktif hesaplara karşı savunmasız durumda bırakıyorsunuz.

Windows üzerinde DNS ayarlarını değiştirin

Bir web sitesini çağırmak DNS'in web, resim ve diğer sunucuları sorgulamasına sebep olur. Bunu Windows'un ağ ayarlarına hızlı bir DNS sunucusu girerek hızlandırabilirsiniz.

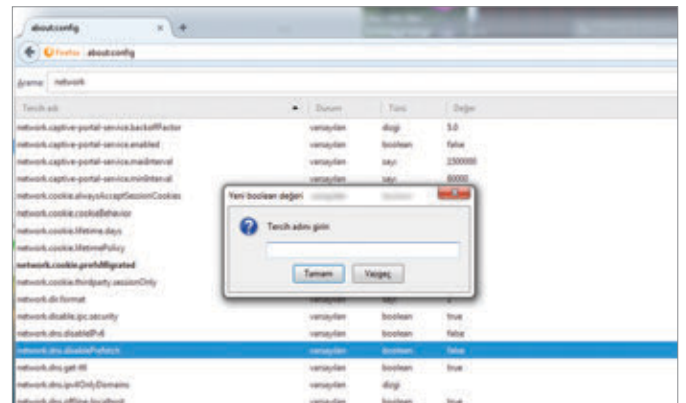
Burada birkaç hizmete açık DNS sunucusu var. Ayrıca maksimum hata güvenliği adına iki farklı sağlayıcının 'tercih edilen' ve 'alternatif' sunucuları için IP adreslerini karıştırabilirsiniz.

Sağlayıcı	Tercih edilen DNS Sunucusu	Alternatif DNS Sunucusu
Comodo Secure DNS	8.26.56.26	8.20.247.20
DNS Advantage	156.154.70.1	156.154.71.1
DNS.Watch	84.200.69.80	84.200.70.40
FreeDNS	37.235.1.174	37.235.1.177
Google Public DNS	8.8.8.8	8.8.4.4
Norton DNS	198.153.192.1	198.153.194.1
OpenDNS	208.67.222.222	208.67.220.220
Verisign	64.6.64.6	64.6.65.6

Kaynak: duckduckgo.com

İnce ayarlı Firefox parametreleri

Uygulamalı çalışmada açıklandığı gibi, Mozilla Firefox kapsamlı ayarlara izin veriyor. Bunun için, "about:config"i adres çubuğuna girin. Değerler çift tıklama ile değiştirilebilir.

3 DNS sorgularını daha uzun saklayın

İnternet üzerinde gezinirken aynı sunucular genellikle adreslendiği için, bütün tarayıcılar DNS sorgulama sonuçlarını içeride saklar, ama sadece kısa bir süreliğine. Firefox'ta bu saklama süresini artırabilirsiniz. "about:config" arama alanına "dns" girin. İsimlere çift tıklayarak; "network.dnsCacheEntries" değerini 800'e, "network.dnsCacheExpiration" değerini de 3600'e ayarlayın. Bu şekilde, standart ayarlara karşı muhtemel saklama girdilerinin sayısını ikiye katlar ve maksimum saklama süresini birkaç dakikadan bir saate yükseltirsiniz. Ama dikkat edin, eğer sürekli olarak değişen IP adresleri ile bütünleşmiş sitelerini çağırıyorsanız (örneğin, internete DynDNS ve DSL bağlantısı ile bağlanan NAS), bu durum "server not found" hata mesajları ile daha sık karşılaşmanıza sebep olur. Bu durumda, "dnsCacheExpiration" değerini tekrar düşürün.

4 TCP ayarları: Dokunmayın!

Windows XP ile birlikte ADSL kullanıcıları, işletim sisteminin telefon modemi döneminden kalan önceden yarım bir şekilde ayarlanmış TCP ayarlarını değiştirerek veri transferini hızlandırabilir ("TCP Receive Window Size" veya »RWin). Windows Vista'dan beri, işletim sistemi otomatik olarak değerleri bağlantı hızına adapte ediyor. Burada elle müdahale etmek genellikle zarar vericidir ki bu da bu konudaki eski önerileri görmezden gelmenin neden en iyi seçenek olduğunu gösteriyor.

5 Daha fazla eşzamanlı bağlantı kullanın

Tarayıcı genellikle birkaç bileşeni birden indirmek zorunda olduğu için, birkaç http bağlantısını eşzamanlı olarak kullanmak yararlı olacaktır. Internet Explorer'da (2 bağlantı) ve Google Chrome'da (6 bağlantı) değerler sabittir, ama Firefox'ta değerleri değiştirebilirsiniz. "about:config" penceresinde, "network.http.max-connections" değerini 400'e ve "network.http.max-connections-per-server" değerini 16'ya ayarlayın. Bu işlem testlerimiz sırasında birkaç web sitesinde güzel sonuçlar verdi. Eğer "per-server" değeri çok yüksekse, web sunucuları çok fazla bağlanma girişimini bazen ret ettiği için tekrar yavaşlayabilir.

6 "Pipelining" yoluyla daha az bekleme süresi

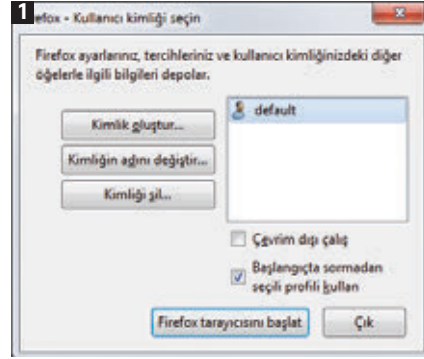
Tarayıcı genellikle bir sonraki bileşeni, bir önceki istenen bileşen sunucudan geldikten hemen sonra ister. HTTP 1.1'den beri, birkaç istek de birbiri ardına yanıt gelmeden direkt olarak gönderilebiliyor. Bu "pipelining" özelliği sadece Firefox'ta mevcut ama varsayılan olarak etkin durumda değil. "about:config" penceresinin arama bölgesine "pipelining" yazın ve "network.http.pipelining" kısmına çift tıklayarak değerin "true" şeklinde olduğunu görün. Testlerimizde, popüler web sitelerinde bir sorunla karşılaşmadık. Fakat modası geçmiş web sunucuları bu tarz isteklere karşı sorunlu yaklaşabilir. Bu tarz problemlerin yaşanması durumunda, "pipelining" özelliği varsayılan ayarların değişmediği ikinci bir tarayıcı profili yaratmanıza yardımcı olur (sağ üstteki kutuya bakınız).

7 Tartışmalı: Ön derlemeli sayfalar

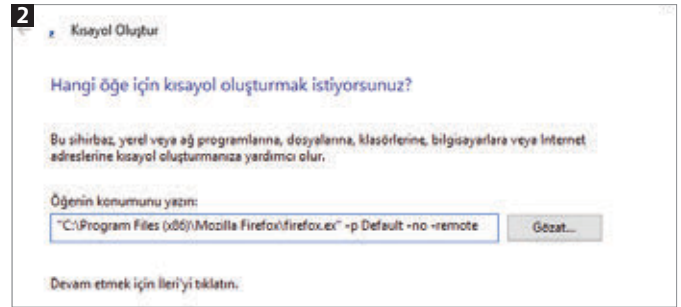
İkinci sayfada DNS ön derlemesini tarif ettik. Firefox eklentisi olan Fasterfox bir adım daha ileriye gidiyor: spesifik olarak bütün web sitelerini siz daha onlara tıklamadan indiriyor. Bu eklenti Firefox'taki eklenti arama özelliğiyle kurabilir ve sonra

Acil durumlar için ikinci bir tarayıcı profili

Eğer web siteleri en iyi hale getirilen ayarlarla uyumsuzsa, fabrika ayarları aracılığıyla ikinci bir Firefox profili yaratın: tüm Firefox pencerelerini kapatın, [Win] + [R]'yi tuşlayın ve "firefox -p"yi girerek [Enter]'a basın. "default" isminde bir profil yaratın. Profilde "default" a tıklayın, "Use selected profile..." in yanındaki kutuya tıklayın ve "Start firefox" a tıklayın son olarak. Masaüstünüzde Firefox.exe'ye yeni bir bağlantı oluşturun. 1

Tırnak işaretlerinden sonra bir boşluk bırakın ve "-p default -no-remote" u ekleyin. Bu bağlantı fabrika ayarlarıyla birlikte bir Firefox penceresi açacak. 2

Firefox menüsü "Extensions" taki "Settings" butonuna tıklayarak yapılandırabilirsiniz. Bu özelliği "General" sekmesinden "Enable extended prefetching" ile etkinleştirin. Eklenti ayırt etmeden hiç kullanılmayan sayfaları da indirdiğinden ötürü, bu durum veri trafiğini büyük ölçüde artırmaktadır. Birkaç kişinin bir internet erişimini paylaştığı ev ağında bile, özellikle hız kazancı yönetilebildiğinden ötürü kullanım oldukça dikkatli bir şekilde gerçekleşmelidir ki ağ yavaşlamasın. Eklentilerin trafik açlığı web sitelerin operatörlerini bile kızdırıyor ama bu konuda bir şey yapamıyorlar.

8 Önbellek verilerin yeniden dönüşümüne olanak sağlar

Bir web sitesinde detaylı olarak gezindiğiniz zaman, aynı logolar ve simgeler tekrar tekrar karşınıza çıkar. Normalde bu, bütün tarayıcılarda bunları sürekli olarak indirmemek fakat RAM'e ya da sabit diske yükleyip oradan tekrar tekrar yüklemek için önceden ayarlanmış bir özellik olarak bulunur. Nelerin nerede ve ne kadar süreliğine saklanması gerektiğini ayarlamak için en doğru ayar seçeneklerine sahip olan yine Firefox. Sisteme bağlı olarak, varsayılan ayarları değiştirmek doğru olabilir. Eğer bilgisayar 4GB'lık bir RAM'den daha azına sahipse, Firefox otomatik olarak RAM önbelleğinin boyutunu ayarlar. Eğer daha fazla RAM'e sahipse, tarayıcı 64 MB'lık RAM önbelleğinde duracaktır. O zaman "about:config" ayarından "browser.cache.memory.capacity" değerini 131072'ye ayarlayarak değeri ikiye katlayabilirsiniz. Sabit disk için en uygun ayarlar duruma göre değişiyor:

Gizlilik modu reklamları engeller

En yeni Firefox sürümü 42, entegre edilmiş izleme engelleyici ile birlikte geliyor. Bu özellik aynı zamanda tüm reklamları da siliyor. Fakat bu filtre sadece "kişisel pencere (private window)" özelliğini açtığınız zaman etkinleşiyor.

Daha yüksek hızlı için tek tıklık çözüm

Firefox eklentisi Fasterfox, metinde bahsedilen parametrelerin bazılarını ayarlıyor ve içerik ön derleme özelliğine sahip. Bu özellik tarayıcıyı hızlandırırken aynı zamanda bant genişliğini de azaltıyor.

Akıllı telefon turbosu

Cep telefonları daha az bant genişliği ile internette gezinebilmek için ayarlanmış ve bu yüzden burada çok az şey yapılabilir. Yavaş bağlantılar için bir tavsiye; Android, iOS ve Windows Phone için Opera mini tarayıcısını kullanmak. Vekil sunucusu (proxy server) bileşenleri daha iletilmeden önce sıkıştırıyor.

Manyetik sabit diskli ve hızlı bir hatta bağlı Gigabit-LAN bağlantılı bilgisayarlarımızın birinde, web siteleri biz sabit disk ön belleğini etkisiz hale getirdiğimizde ekranda en hızlı haliyle çalıştılar. Bu ön belleği etkisiz hale getirme işlemini (about:config | »browser.cache.disk.enable = false) ön belleği tarayıcıyı yavaşlatan yavaş sabit diskin üzerinde kullanarak gerçekleştirdik. Eğer internet bağlantısı indirme işlemi sırasında 5MBit/s ya da daha az bir değer veriyorsa (http://speedtest.net üzerinden ölçebilirsiniz), yapılacak en iyi şey varsayılan ayarları manyetik sabit diskte tutmaktır. Eğer bilgisayar geniş ve hızlı bir SSD'ye sahipse ve ağ bağlantısı yavaşsa, sabit disk ön belleği ikiye katlanmışken devamlı olarak aynı site üzerinde yapılan çağrının hızının artıp artmadığını kontrol edin (bizim bilgisayarımızda: "about:config | browser.cache.disk.capacity"yi 153600'e ayardık). Sabit diskin ön belleğinin boyutunu artırmak, ön bellek aranmak zorunda olduğu için yine zarar verici olabilir.

9 İzlemeyi ve reklamları engellemek

Reklamlar ve izlemeler (tracking) yükleme süresini uzatıyor. Bu içerikleri engellemek, internette gezinmeyi gözle görülür bir şekilde hızlandırıyor. Böylece ticari amaçlı web sitelerinin yüklenme hızı iki katına çıkıyor, bazıları da reklam engelleyici kullanımlara ayrıca bir pencere açıp bunları kullanmamalarını rica ediyor. Yükleme süresinin ve reklamların görüntülenmesinin istenilen içerik için makul bir karşılığı olup olmadığı konusunda dikkatlice düşünmelisiniz. İçerik üretenlerin tek gelir kaynağının reklamlar olduğunu unutmayın. Eğer bunları hala engellemek istiyorsanız: CPU ve RAM için en az zararlı ve en hızlı olacak olan engelleyici açık kaynak yazılım olan uBlock Origin (Raymond Hill)'dir. Bu yazılımı da Firefox için http://addons.mozilla.org adresinde ya da Chrome Web Marketi'nde bulabilirsiniz. Firefox'un özel modu (42. Versiyonundan itibaren) artık izlenmeyi ve birkaç reklam bileşenini de engelliyor. Bu modu kişisel pencere altındaki Firefox penceresinden başlatabilirsiniz.

10 Görüntülemeyi hızlandırın

İçerikler, yukarıda bahsedilen tüyolar yardımıyla birlikte olabilirince hızlı bir şekilde tarayıcıya ulaştığında, bunlar bu içerikleri işlemeli ve görüntüleyebilmeli. Böylelikle, Firefox tek seferde daha fazla bileşen üzerinde çalışabilir, daha başlamadan önce varsayılan haliyle 250 milisaniye bekler. Eğer değeri büyük ölçüde azaltırsanız ("about:config | nlayout.initialpaint.delay"e çift tıklayın, değeri 250'den 50'ye getirin.), sayfa bileşenleri daha hızlı görüleceğinden dolayı sayfa görüntülemeleri daha düzgün bir şekilde çalışacak. Değeri 0'a düşürmek bizim testlerimizde herhangi bir hızlanma durumu getirmedi ama gayet güvenli bir şekilde bunu deneyebilirsiniz.

Sayfa görüntülemesi JavaScript gibi aktif bileşenlerle yavaşlatılıyor. Firefox eklentisini kullanarak bunları engellediğinizde, bu durum birkaç web sitesine hızlı bir ivme kazandıracak. Ama bunun da bir karşılığı var. Bazı siteler ya yarım ya da tüm bir şekilde çalışmaya son verecek. Bu durumda, NoScript butonuna tıklayarak sayfayı geçici ya da kalıcı bir şekilde etkinleştirin. Eğer bir web sitesi, bizim tüm tüyolarımıza rağmen yavaş çalışır ya da hiç çalışmazsa (sorunun internet bağlantınızda mı yoksa http://isitdownrightnow.com sitesine URL'yi girerek öğrenebileceğiniz üzere web sitesinde mi olduğunu bulun), değişiklik yaparak sabit göstermek dışında kullanıcı olarak yapılabilecek hiçbir şey yoktur.

berk@chip.com.tr

Sosyal mühendisliği anlamak ve **bundan kaçınmak**

Bir bağlantıya ya da bilgisayara ulaşmanın en kolay yolu bazen kullanıcılarıdır

Ertuğ Aydın

Konu bilgisayar güvenliği tehditlerine geldiğinde, son on-on beş yıl içinde saldırı noktasının sistemin kendinden sistemi yönetenlere yönelmiş olması büyük bir ihtimal. Nihayetinde antivirüslerden kaçınmak zor ve sürekli olarak güvenlik yamaları uygulanıyor fakat bilgisayarın başındaki kişinin kandırılması her zamanki gibi daha kolay. İstedikini elde etmek için sistemde bilgisayarın kendisi yerine insan faktörünü hedef alan her saldırıda “sosyal mühendislik” kullanılmış demektir. Bunun anlamı, teknik boşluklara saldırmak yerine, insanların güvenine ve kendilerine yardım edildiğine inandığı isteklerini hedef almak sonuç veriyor.

Sosyal mühendisliğin örnekleri güvenlik nedenleriyle sizi şifrelerinizi açık etmek için kandırmaya çalışan art niyetli pop-up internet sitelerinden, gizli bilgilerinizi gerektiren anket postalarına kadar her şeyi kapsıyor. Sizin bilgisayarınızda bu olmuyor olabilir, fakat her nerede gerçekleşiyorsa saldırganların ihtiyacı olan bilgileri elde etmek için insanların güven duygularını kullanıyor.

Bu saldırı biçimi oldukça popüler çünkü bilgisayar sistemleri internet sitelerini kara listeye almak adına anında tekrar şekillendirilebilir, e-postalar filtrelenebilir ve dosya biçimleri bloklanabilir ancak, bir tehdit yaygın hale geldiğinde insanları eğitmek yıllar alır.

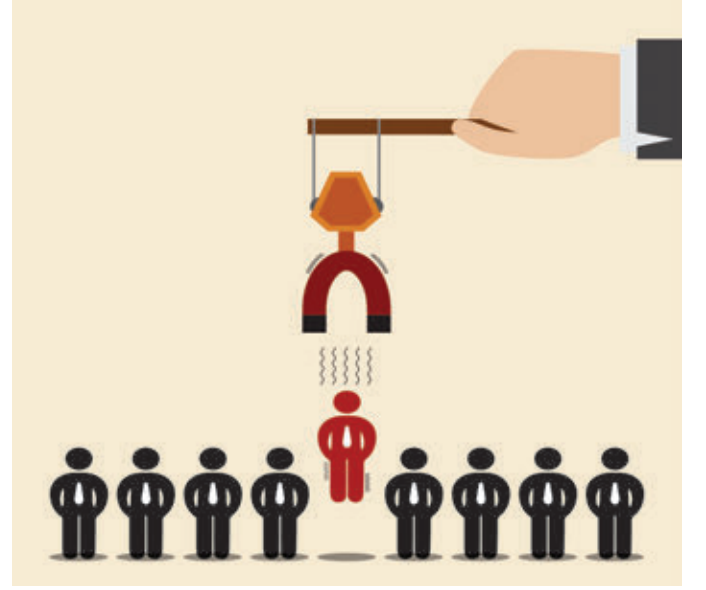
Büyük ölçekli ve görüldüğü kadarıyla başarı elde edilmiş Microsoft Teknik Yardım aramaları dolandırıcılığı bu duruma iyi bir örnek: bir çözüm bulunduğunda saniyeler içinde kapatılabilecek bir güvenlik açığı kendi çıkarları için kullanmak yerine, bu dolandırma insanları manuel olarak kötü amaçlı bir program yüklemeleri için kandırmak suretiyle çalışıyor. Bu dolandırıcılık biçimi ortaya çıkarıldıktan yıllar sonra da yok olmamasına neden olacak kadar sonuç vermeye devam ediyor.

Fidye yazılım tehditlerinin yükselişi de sosyal mühendisliğin hackerlar için ne kadar başarılı olduğuna başka bir örnek. İlk dönem virüslerin yaptığı gibi kredi kartı bilgileri için mekanik arama yapmaya dayanmak yerine ya da sisteminizde saklanıp gerekli bilgi için beklemeye koyulan gizli bir tuş kaydedici kullanmak yerine, fidye yazılım kullanıcının önüne çıkıp “şimdi öde yoksa tüm verilerin sonsuza kadar yok olacak” diyerek, parayı almak için kullanıcının korkuları ve tedirginlikleri üzerinde oynuyor. Eğer sosyal mühendislik giderek kötüleşen bir problemse, bundan kaçınmak için neler yapmanız gerekiyor? Yapılacak şeylerden biri hangi saldırı biçimlerinin yaygın olduğunu ve bunlarla nasıl savaşılabileceğini öğrenmek.

Mali saldırılar

Belki de kaçınmanın en kolay olduğu saldırı tipi-oldukça kazançlı olduğundan da popüler bir tip-; bir kişi sizinle iletişime geçer ve doğrudan para talep eder. Bu saldırı, çok daha fazlasına erişim sağlayabilmeniz için sizden para istenmesi -fakat artarak bu talepler tanıdığınız birinden gelmeye başlıyor- ünlü “419 dolandırıcılığı” biçimiyle bilinebilir. Bir kişinin yerine geçme durumu birinin sizin iletişim bilgilerinizi çalması yahut ele geçirmesi ya da bir arkadaşınızın hesabına hileli bir erişim sağlamalarının sonucu olabilir.

Bunlardan en basiti “solucan” biçiminde bir link -tıklamaya davet edildiğiniz ve reklam olduğu ya da daha kötüsü kötü amaçlı program sağlayan bir site olduğu ortaya çıkan bir şey. Bu linke bir kere tıkladığınızda profiliniz ve/veya kişisel bilgileriniz ele geçirilebilir duruma gelebilir, en kötü durumda güvenliğinizi anlık olarak aşır sizin arkadaş listenizi de aynı biçimde spamler. Bu biçimdeki saldırıdan kaçınmak için, yapmanız gereken tetikte olmak: özellikle eşlik eden bir metin yoksa, linke tıklamayın. Açıklama istemek her zaman talep etmeye değerdir çünkü eğer arkadaşınız size bir link göndermeyi planlamadıysa, durumun farkına varıp size bunu söyler, eğer size linki bilerek gönderdilerse de, linkin gerçek olduğuna dair bir güvence elde etmiş olursunuz.

Daha karışık durumlarda, saldırı bir arkadaşınız sizden yardım istemesini kapsıyor olabilir. Herhangi bir yerde kaldıklarından ve paralarının bittiğinden bahisle sizden kendisine para göndermenizi isteyebilirler. Yurtdışında bir hapisanede olduklarını ve çıkabilmek için rüşvet yahut kefalet parasına ihtiyaçları olduğunu iddia edebilirler. Eğer biraz daha kurnazlarsa, bir hayır kampanyasına ya da başkaca bir iyiniyetli çalışmaya para bağışlamanızı isteyebilirler.

Bu durumlarda önemli olan şüpheli görünen yahut size tanıdık gelmeyen hiçbir servis üzerinden para göndermemeniz. Ortada para göndermek yahut almak için fazlasıyla bilinen servis mevcut ve eğer samimi olarak talebin gerçek olup olmadığından emin değilseniz, koruması olduğunu bildiğiniz ve araştırdığınız bir servis önerin. Eğer tek bir siteyi kullanmak konusunda katılırsa, bunun bir dolandırıcılık olma ihtimali yüksektir.

Şifre Hırsızlığı

Şifre hırsızlığı e-mail dolandırıcılığına çok benzer biçimde, paranız yerine şifrelerinizi yahut kişisel bilgilerinizi çalmak adına e-posta kullanmayı, direkt olarak mesaj göndermeyi ve diğer iletişim biçimlerini kullanmayı dener. Şifre hırsızlığı terimi esas olarak telefon üzerinden uygulanmış bir dolandırıcılık olup, internetin gelişimiyle çabucak e-postalar ve anında mesajlaşma yazılımları üzerinden yayıldı.

Sosyal medya sitelerinden dönem dönem gönderilen e-postalar üzerine hiçbirimiz kafa yormayız dolayısıyla, bu biçimde gelen ve bir bilgilendirme yahut buna benzer bir e-postaya güvenmek kolaydır. Dolandırıcılar sosyal medya sitelerinden ve online organizasyonlardan gelen e-postaları taklit ederek ve daha sonra arkadaş olarak eklendiğinizi veya etiketlendiğinizi ya da daha da ileri giderek hesabınızın gizliliğinin ihlal edildiğini bildiren sahte e-posta atarak bu güveni kendi yararlarına kullanır. Çoğunlukla bu mesajı panikle yapılacak bir eylemi önlemek için “Bu kişinin senin hakkında ne söylediğini gördün mü?” yahut “acilen harekete geçmelisin” gibi bir mesaj takip eder -bunun altında yatan fikir, o anki panikle tıklamayı önce yapıp, durumu daha sonra düşüneceğinizdir.

Linke tıkladığınızda, muhtemelen bilgilerinizi çalıp bunları spam mesajlar göndermenize, yahut bağlantılarınızı geri getirmenize ve hatta kendi hesabınıza girememenize neden olacak giriş sayfasına yönlendireceksiniz. Bazı durumlar, sizin mesajınızı içeren bir eki indirmeniz konusunda teşvik eder ve aslında ek, 3 kişilerin bilgisayarınızı kontrol etmesini sağlayan Trojanı taşıyan bir zip dosyasıdır.

Herhangi bir şüphe yaşamamanın en basit yolu tüm e-mail bildirimlerini kapatmaktır. Bu yolla dolandırma maksatlı gibi görünen bir e-mail geldiğinde, bu e-mailin gerçek olmadığını bileceksiniz ve tamamıyla göz ardı edebileceksiniz. Fakat eğer tüm bildirimleri kapatmayı geçerli bir seçenek kılacak kadar yoğun biçimde internet sitelerini ziyaret etmiyorsanız, yahut bildirimlerin gelmesini istiyorsanız, alternatifiniz herhangi bir şeye tıklamadan önce dikkatli olmak. Standart hırsızlık protokolünü takip edin: tıkladığınız linkin hedefini kontrol edin ve eğer şüphe içindeyseniz, gelen mailin hakiki olduğuna inanmak yerine, internet sitesini manuel olarak ziyaret edin ve mesajın orda olup olmadığına bakın.

Dolandırıldıysanız fakat halen hesabınızın kontrolü elinizdeyse, şifrenizi değiştirmek yeterli olacaktır. Eğer hesabınıza giremiyorsanız, güvenlik sorularını yanıtlarak hesap kurtarmayı deneyebilirsiniz ancak, hesabınızı kontrol eden kişinin soruları otomatik olarak değiştirmiş olma ihtimali söz konusu. Eğer durum buyorsa, destek ekibiyle bağlantıya geçin ve durumu açıklayın, ekip size hesabınızın kontrolünü sağlamayı başaracaktır.

Mobil Saldırıları

Mobil güvenlik özellikle mobil cihazlar geleneksel bilgisayar platformlarından tamamen farklı çalıştılarından, nispeten yeni bir alan. Muhtemelen spam aramalara alıştınız fakat, öyle ya da böyle kötü niyetli yazılımlar telefonunuza gelecek ve bunun nedeni sizin erişime izin vermiş olmanız olacak. Nihayetinde, bugüne kadarki ilk mobil virüs -Cabir solucanı- kullanıcıların, solucanı telefonlarına transferi manuel olarak kabul etmelerini gerektiriyordu fakat bu burada kalmadı. Kullanıcılar kaynağı bilinmeyen gelen Bluetooth uygulaması transferini memnuniyetle kabul etti ve ardından gelen bu yazılımı çalıştırdı. Kötü niyetli mobil yazılımların geleceği neredeyse tamamen kullanıcıların cihazlarını enfekte etmekte belli bir rol oynamasını gerektirecek. Enfekte edilmiş bir mobil cihaz istismar edilecek yeni yollar getiriyor. Herhangi bir reklamcının üzerine salyalarını akıtacağı reklam sunmak ve internet sitelerinin verilerini takip etmek gibi -modern mobil cihazlar dakikada kalbinizin kaç defa attığından, kaç saat uyuduğunuza,

hangi sitelere girdiğinize kadar her şeyi takip ediyor- basit taktikler ortadan kalktı. NFC ve cüzdan kaynaklı ödeme sistemleri sayesinde, direkt olarak yapılan hırsızlık da artık daha kolay. Gelecekte kötüniyetli yazılımların telefonunuzu kullanarak onayınız dışında ödeme yapması gerçeklikten uzak bir ihtimal değil. En kötü ihtimalde, cep telefonunuz gerçek dünya hırsızlığına suç ortaklığı yapar hale bile gelebilir. Sizin evde olduğunuzu anlayabilen bir akıllı telefona GPS lokasyonunuzu terk ettiğinizde 3. bir kişiye binanın boş ve müsait olduğunu haber veren bir alarm eklemek için yalnızca basit bir erişim yeterli olacaktır. Bu sizin esasen normal olan davranışınızın savunmanızı indirdiğiniz anda size karşı silah olarak kullanılması noktasında sosyal mühendisliğin ekstrem seviyesidir.

yorum@chip.com.tr

SOSYAL MÜHENDİSLİK SALDIRILARINDAN NASIL KAÇINILIR

1. Sakin Olun

Sosyal mühendislik sizi düşünmeye dahi şanssız olmadan hareket etmenize sürüklemek biçiminde çalışır. Eğer bir mesaj acil olduğu iddiasındaysa yahut size yanıt vermeniz için bir süre limiti koyuyorsa, siz bunun kötü bir fikir olduğunu anlamadan sizin bir şeye tıklamanızı sağlamaya çalışıyor yahut birtakım bilgiler talep ediyor olma ihtimalleri yüksektir.

2. Araştırın

İddia ettikleri ne olursa olsun, rızanız dışında gönderilen mesajlara şüpheli yaklaşmak her zaman faydalıdır. Bir e-mail belirli bir şirketten geldiği izlenimi taşıyorsa, yalnızca mesaj içindeki linki takip etmeyin. İnternet sitelerine girin ve hesabınıza manuel olarak girdiğinizde iddia ettikleri örtüşüyor mu gö-

rün. Eğer mesajın gerçek olduğundan emin değilseniz, e-mail adresini veya şirketi „dolandırıcılık“ kelimesiyle birlikte aratın ve başkalarının da benzer mailler alıp almadığını görün.

3. Kişisel Bilgilerinizi Paylaşmayın

Bu durum internet üzerinde olduğu gibi gerçek dünyada da geçerli. Eğer birisi sizden şifrenizi yahut banka bilgilerinizi ya da onlar için araştırmanız gereken bir bilgiyi istiyorsa, durumdan şüphelenmelisiniz. Telefon dolandırıcıları sizi arayıp bankanız olduğu iddiasıyla, size temel güvenlik soruları sormaya heveslidirler. Açıkça arayan herhangi biri olabileceği için, isim ve numara alın, kendilerini arayacağınızı söyleyin ve ardından Google’ da araştırıp, yasal olup olmadıklarını görmeden aramayın.

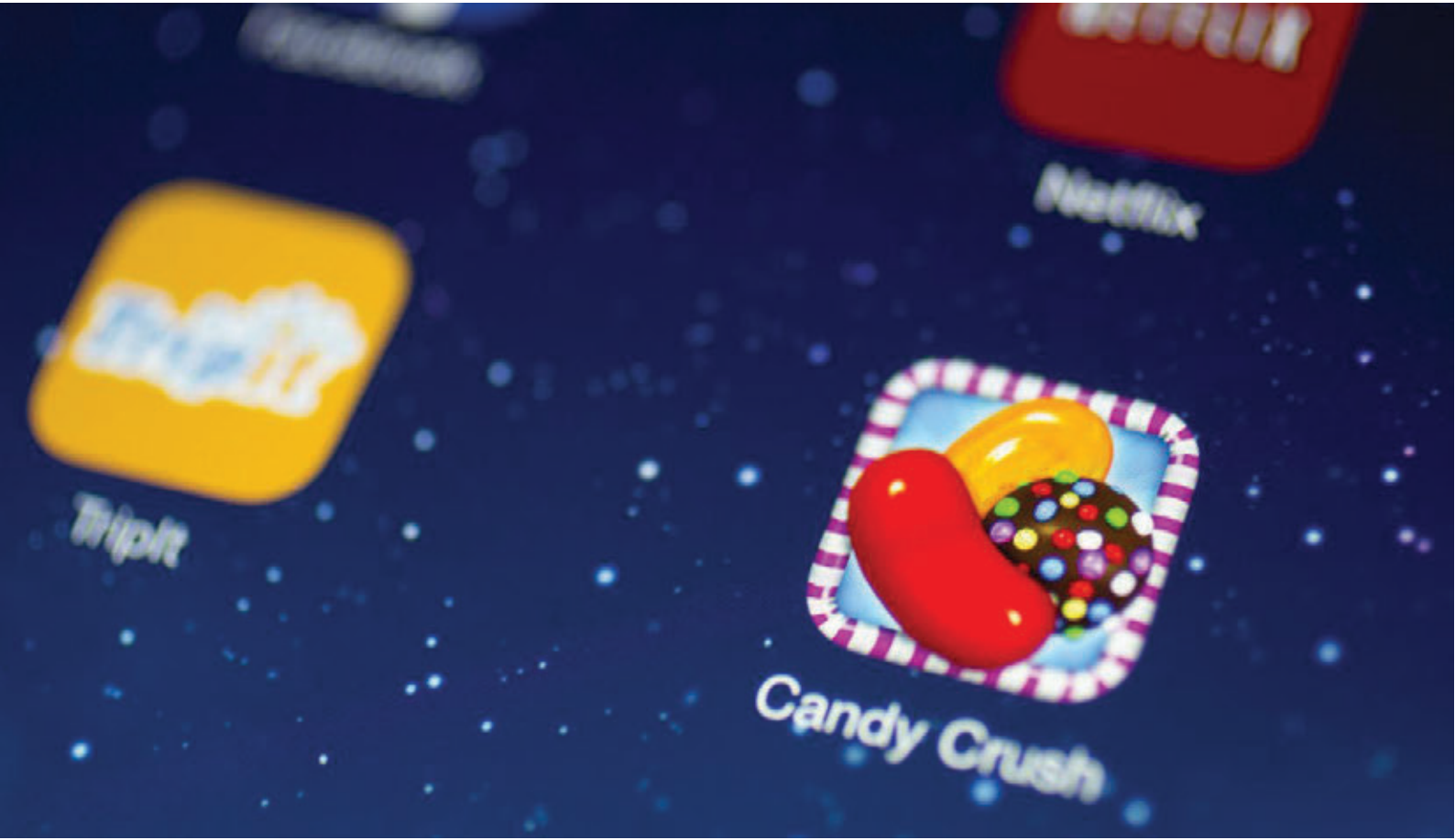
4. Yardım Tekliflerini Reddedin

Teknik yardım telefon dolandırıcılığı işe yarar, çünkü iki aşamalıdır: size bir problem olduğunu söylerler ve ardından bunu düzeltebileceklerini söylerler. Onlar sizinle iletişime geçmeden önce herhangi bir problem olduğunu fark etmediyseniz, muhtemelen bu bir problem olmadığını gösterir ancak, eğer onların talimatlarını dinlerseniz bir problem meydana gelecektir. Gerçek şirketler muhtemelen size yardım edecektir ancak, bu yardım ancak siz onlardan isterseniz gerçekleşir. Sizin talebiniz olmadan gelen yardım talepleri çoğunlukla dolandırma amaçlıdır bu yüzden dikkatli olun. Yine, eğer emin değilseniz sizi aradıklarında söyledikleri kişi/şirket olduklarına inanmak yerine, şirketin internet sitesinden iletişim bilgilerini alın ve onları arayın.

**NE O
KADAR CİDDİ**

**NE O
KADAR SULU**

NE O ?

Ücretsiz uygulamalar nasıl para kazanıyor?

Herhangi bir ücret ödemeden kullandığınız uygulamaların nereden para kazandıklarını hiç merak ettiniz mi? CHIP sizin için araştırdı.

Tan Bodur / BH

Eğer bir şekilde akıllı telefon devrimini es geçmediyseniz, mobil uygulamalar hayatınızın önemli bir bölümünde kendilerine yer edinmişler demektir. İş hayatının telaşından, formunuzu takip etmenize, uzak akraba ve arkadaşlarınızla irtibat halinde kalmanızdan hava durumunu öğrenmenize kadar pek çok işinizi görüyor ve gerektiğinde saatlerce eğlenmenizi sağlıyorlar.

İlginçtir ki çoğu iyi uygulama ücretsiz. Tutumlu biriyseniz, tablet veya telefonunuz için yukarıda bahsettiğimiz tüm işlevleri yerine getiren uygulamaları bedavaya kullanabilirsiniz. Peki tüm bunlar nasıl gerçekleşiyor? Siz de tıpkı bizim gibi uygulamaların gerçekten para kazanıp kazanmadıklarını merak ediyor olabilirsiniz.

Görünen o ki kazanıyorlar. Uç bir örnek vermek gerekirse Mayıs 2014'ün istatistiklerine göre ücretsiz indirilebilen mobil oyun Clash of Clans yalnızca Amerika'da ve yalnızca Apple cihazlarda, şirketine günde ortalama 167.000 Dolar kazandırmış.

Aynı kullanıcı grubu, Skype uygulamasına ise (yine ücretsiz) günlük 25.000 dolar gelir sağlamış. Merak edenler için, bu verilerin uygulama pazarı sitesi AppInTop.com'dan alındığını belirtelim.

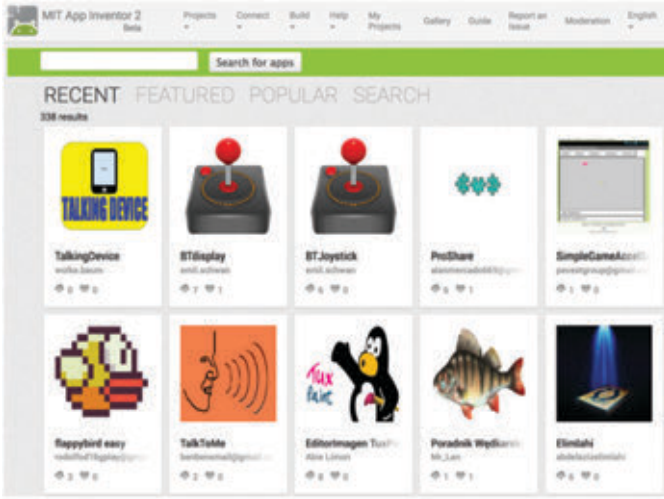
Site, Amerikan uygulama mağazalarından veri topluyor. İstatistikler yanlış değil.

İşte ücretsiz uygulamaların para kazanma yolları

Uygulama içi satın almalar

Clash of Clans veya Candy Crush gibi ücretsiz oyunların büyük karlar ettikleri sır değil. Kapıdan içeri giriş ücretsiz olabilir, fakat eşikten geçtiğiniz anda uygulama geliştiricilerine paranızı vermeniz birçok yolu mevcut: Oyun eşyası satın almak, karakterinizi geliştirmek, yeni seviyeler açmak gibi... Bunun gibi alımlara mikro ödeme veya uygulama içi alım deniyor ve pek de yeni ortaya çıkmış kavramlar değil.

Uzun süredir ortalarda olmasına rağmen, uygulama içi satın almalar en büyük sıçrayışlarını Haziran 2011 civarında yaptı. Mobil analiz firması Flurry'nin belirttiğine göre Ocak-Haziran 2011 döneminde Apple Uygulama Mağazası'nın oyunlardan topladığı gelirin kaynağı köklü bir değişime uğradı. Ocak ayında oyunlardan elde edilen gelirin yalnızca %39'u uygulama içi satın almalar ile gerçekleşirken, bu oran Haziran ayına gelindiğinde %65'e fırlamıştı. Günümüzde mobil oyunlara harcanan paranın büyük bölümü,

Uygulama mağazalarında binlerce alternatif bulunuyor

oyunu satın almaktan ziyade oyun içi mikro ödemelere gidiyor. Özetlemek gerekirse; mikro ödemeler geleneksel “satın al ve kullan” modelinin önüne geçiyor.

2014 yılına gelindiğinde rakamlar iyice değişmişti. Başka bir analiz firması olan Distimo, mikro ödemelerin iOS Uygulama Mağazasındaki alışverişlerin %92'sini, Google Play'in ise %98'ini oluşturduğunu ortaya koydu. Oyun dünyasından bazılarının göre bu durum bir hayal kırıklığı sebebi. Onlara göre mikro ödeme sistemi, “ücretsiz” bir oyunu herhangi bir ücret ödmeden bitirebilmeyi imkansız hale getiriyor. “Oynayarak kazan” terimi bu kesime göre yavaş yavaş ortadan kayboluyor.

Bazı oyunlar ise size seçenek sunuyor: Oynamaya devam etmek için beklemek veya ufak meblağlar ödeyip hemen oyuna devam edebilirsiniz. Sabırsız biriyse, bu yolla yüklü miktarlarda para kaybedebilirsiniz.

Gerçekten de yukarıda bahsettiğimiz modelle ilgili son yıllarda pek çok haber yapıldı. Ara sıra haber bültenlerinde, ebeveynlerinden aldığı telefonla farkına varmadan skandal miktarda para harcayan çocuklardan bahsediliyor.

Yine de firma perspektifinden bakıldığında, iş modellerinin başarılı olduğu su götürmez. Listenin başına Clash Of Clans'ı yerleştirmiştik. İşte ilginizi çekebilecek başka bir istatistik: 2013 senesinde meşhur ücretsiz oyun Candy Crush Saga, toplam 1,5 milyar dolar kar elde etti.

Reklamlar

Hiçbirimiz telefon veya diğer mobil cihazlarımızda alakasız reklamlar görmekten hoşlanmıyoruz. Fakat sürekli bu reklamlara maruz kalıyoruz. Bunun başlıca sebebi, reklamların uygulama geliştiricileri için büyük gelir kaynakları olmaları. Nisan 2012'de Interactive Advertising Bureau'nun sunduğu rapora göre, 2011 yılında mobil reklamcılığa 1,6 milyar dolar yatırılmış. Bu miktarın 2011'den günümüze dek artış gösterdiği açıktır.

Hiçbir şey, reklam ajanslarına, hedef kitlelerin burnunun dibine merak uyandırıcı bir şey bırakmak kadar cazip gelemez. Mobil uygulamaların reklam almaya başlamalarıyla beraber reklam ajansları da, hedeflerindeki kullanıcıların oyunlar, müzikler veya filmler ile ilgili olduğu bilgisini de otomatik olarak almaya başladı.

Çevrimiçi reklamcılık ile karşılaştırıldığında, uygulama içi reklamlar 2011 yılında ufak bir yer kaplıyordu. 31,7 milyar dolar, yukarıda bahsettiğimiz sebeplerden ötürü çevrimiçi reklamcılığa yatırılmıştı. İnternete verilen bilgilerin bolluğu sayesinde, reklamcılar

Clash of Clans en çok para kazanan uygulamalardan biri

hedef kitlelerini pek çok farklı kritere göre seçebiliyor. Biraz rahat-sız edici olsa da çok büyük bir piyasa olduğu kesin.

Araştırmalara göre uygulama geliştiricileri de bu yöntem ile para akışını sağlamaya güveniyorlar. 2012 yılında Cambridge Üniversitesinin yayınladığı bulgulara göre Android mağazasındaki uygulamaların %73'ü ücretsiz. Bu uygulamaların %80'i ise ana gelir kaynağı olarak uygulama içi reklamları görüyor.

Uygulamalardaki reklamlar pek çok formda karşımıza çıkabiliyor. Ekranın alt veya üstünde çıkan “banner” tipi reklamlardan, tüm sayfayı kaplayan, hem ses hem görüntü destekli büyük pop-up pencerelere kadar çok farklı tarzlarda reklamlara hepimiz alışığızdır. Bu reklamlar sinir bozucu hale gelebiliyor, özellikle de veri kullanımınızı azaltmaya çalışıyorsanız. Yine de firmaların paraya olan ihtiyaçlarını görmezden gelemezsiniz. Oyunlar söz konusu olduğu zaman genellikle indirmek için ödeme yapmak, oyun içi mikro ödemeler veya reklamlara katlanmak arasında seçim yapmanız gerekiyor. Bu, tamamen size bağlı bir seçim.

Flappy Bird, reklam gelirleri konusunda örnek gösterilebilecek, bağımlılık yapıcı bir oyun. Oyun ortaya çıktığında büyük sükse yapmış ve Google Play ile App Store'da 70 milyondan fazla kez indirilmişti. Sonuç olarak Şubat 2014'te (uygulamanın yaratıcısı Dong Nguyen'in Verge adlı siteye verdiği istatistiklere göre) günlük 50.000 dolar'lık gelir sağlamıştı. Eğer reklamcılığın, bir uygulama geliştiricisi için ne denli karlı olduğu konusunda kanıtı ihtiyacınız olursa Flappy Bird'ü hatırlayın. Verilen rakamlara göre Nguyen, 20 günde bir, 1 milyon dolar kazanç sağlayabiliyordu.

Tam sürüm hizmetleri

Ücretsiz uygulamaların para kazanmak için başvurdukları kurnaz yollardan biri de, kullanıcıyı tam sürümü alma konusunda teşvik etmek. Bu konudaki önemli örneklerden biri Spotify. Uygulamada herhangi bir ücret ödmeden geniş bir müzik koleksiyonunu gezebilir ve istediğiniz şarkıyı ara sıra çıkan reklamlar eşliğinde dinleyebilirsiniz.

Fakat hiçbir reklama tahammülünüz yok ise veya şarkıları çevrimdışı iken de dinlemek istiyorsanız Spotify Premium'a geçiş yapabilirsiniz (aylık 9,99 TL). Sanatçı ve reklamlardan para kazanmayı sağlayan bu model, Spotify'nın 2015 değerini 8 milyar dolar'a çıkarttı.

Oyunlarda da çoğunlukla bu tarz bir strateji izleniyor. Oyunu edinmeniz için bir ücret talep edilmiyor. Fakat reklamlardan kurtulmak isterseniz tam sürüme geçmeli ve gerekli ödemeyi yap- →

TEKNOLOJİ Ücretsiz Uygulamalar

malısınız. Her iki durumda da oyun para kazanıyor.

Bu iş modeli, ücretsiz uygulamaların, kendi ücretli sürümleri-nin promosyonunu yapmasına ön ayak oluyor. Ücretsiz sürümler ile sizi kendilerine çekiyor ve reklamlardan bıkıp tam sürüme geç-mek için para vermeyi göze almanızı umuyorlar. Sattıkları üründe herhangi bir değişim yok. Fakat ya sizin üzerinizden ya da reklamlar aracılığıyla para kazanmayı da bir şekilde garantiliyorlar.

Words With Friends ve Farmville gibi oyunları yaratan şirket olan Zynga, bu metodun üstatları arasında yer alıyor. Firma, reklam ve mikro ödemeleri de kullanıyor ama yaptıkları hemen her oyun için bir de Premium satış seçeneği koyuyorlar. Bunların kimisinde yeni ve ek özellikler var, kimisi ise sadece reklamlardan arındırılmış.

Tüm bu metodları bir araya getirmek Zynga'nın kesinlikle işine yaramış: Şirket 2014 yılında 225,9 milyon dolar kazanmış. Firmanın mali değeri 2,3 milyar dolar olarak kabul ediliyor.

Match.com'un sahibi olan şirketin ücretsiz arkadaşlık uygulaması Tinder, tahmini 50 milyon kullanıcısıyla Mart 2015'de Premium servisini duyurdu. Tinder Plus adı verilen bu versiyon, gün içerisinde bulabileceğiniz romantik partner sayısındaki sınırlamayı kaldırıyor (ücretsiz sürümde sağ tarafa kaydırabileceğiniz aday sayısı kısıtlı).

Tinder'in zalim bir özelliği de 28 yaşını geçmiş kullanıcılardan partner bulmak için aylık daha yüksek meblağlar istemesi (normal ücretin 3 katı). Bu karara rağmen, Premium servis Tinder'a büyük kazanç sağladı. Mayıs 2015'de uygulama, App Store'un kazanç listesinde 969. sıradan 26. sıraya atladı. Gidişat hiç de kötü değil.

Sponsorluklar

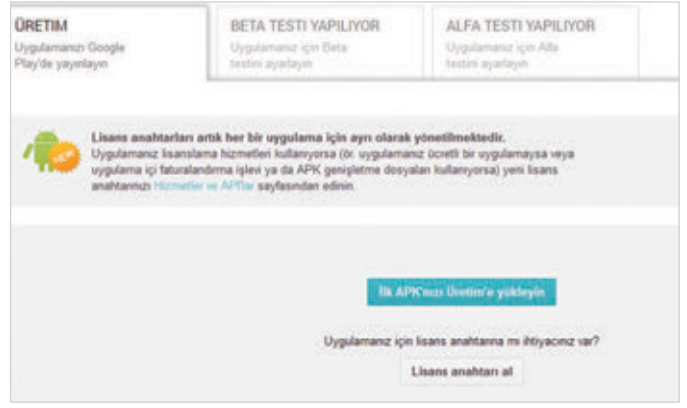
Ücretsiz uygulamaların para kazanmalarının başka bir yolu da sponsorluklardan geçiyor. Temelde, nihai reklam kontratı olarak bir firma, yüksek bir teklifle, ilgili uygulamaya büyük reklamlar yerleştiriyor. Bu da bir çeşit sponsorluk anlaşması oluyor. Eğer bir şirket ve spesifik bir uygulamanın paylaştığı bir hedef pazar varsa, bu sıklıkla gerçekleşen bir durum halini alıyor. Bu konu hakkında bilgi toplarken, "marka", "ortaklık" ve "sinerji" sözcükleriyle sıklıkla karşılaştık.

Her ne kadar söz konusu olan uygulamadan ücretsiz bir uygulama olarak bahsetmek imkânsız olsa da (satın alındıktan sonra yalnızca bir ay süreyle ücretsiz olarak kullanılabilir), verimlilik uygulaması olan Evernote, sponsorluk anlaşmaları konusunda oldukça usta kabul ediliyor.

Şayet uygulamaya aşına değilseniz, Evernote'un temel işlevi hakkında şu söylenebilir: Hayatınızın karışık bölümlerin arasında organizasyon sağlamak. Toplantı dakikalarını, karalama notlarını, önemli görüntüleri düzenlemenize ve depolamanıza yardımcı olur, aynı zamanda devam eden projelerinizi, yapılacaklar listenizi ve zamanlanmış görevlerinizi kontrol etmenizi sağlar. Özünde bu uygulama, yoğun iş adamları ve iş kadınları için biçilmiş kaftan olup, özellikle birçok işin kaydını aynı anda tutması gerekenler için fazlasıyla önemli bir rol oynamakta.

2013 yılında, Evernote, 3M (Post-It kağıtları icat eden firma) ile açıklanmayan bir fiyat için anlaşma yaptı. Ayrıca, Post-It'i de sık bir hamleyle uygulamasının bünyesine katarak (gerçek olanları fotoğraflıyorsunuz ve kişisel bilgisayarınızda dijital bir formda anında görüntüleniyor) markaları birleştirmiş oldu ve geliştirici firma için büyük bir miktarda para kazancı sağladı.

O günden bu zamana, başka sponsorluk anlaşmaları da dizüstü bilgisayar şirketi olan Moleskine ile ve çevrimiçi CV veritabanı olan LinkedIn ile imzalandı. Tüm bu şirketlerin hedef kitleleri de Evernote'un hedef kitlesi olan iş çevresi ile aynı. Şirketler isimlerini ve ürünleri burunlarının dibinden alıyor, ve Evernote da kâr anlamında hasatını topluyor.

Geliştirici konsolu örneği

Spor ve oyunlar da bu tip anlaşmalardan ayrı tutulmuyor. Örneğin, 2012 civarında Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşen Super Bowl'da (Amerikan Futbol Finaleri), sandviç zinciri Subway, tarafların üzerinde anlaşacağı bir anlaşmanın detaylarını hazırlayarak "Pre Play Sports" adlı popüler mobil oyunun ulusal sponsoru olmayı başardı. Ücretsiz oynanabilen bu uygulama Amerikan futbolu seven uygulama kullanıcılarına, maçların her anını tahmin edebilmeleri doğrultusunda puan kazandırıyor. Subway, bu markalaşmayı tüm uygulama çerçevesinde yaymak ve yılın en yoğun zamanında kotarabilmek için yüksek olasılıkla çok ciddi bir miktar para ödedi.

Ücretsiz indirilebilen ve büyük bir sponsorluk anlaşmasından faydalanmış bir diğer örnek ise hava durumu uygulaması olan AccuWeather. Bir otel zinciri olan Courtyard by Marriot, AccuWeather 2012 yılında iPad için yeni bir versiyon çıkardığında, piyasa sponsoru olmak için yüklü bir ödeme yaptı. Bu olay, bir şirketin ürününü özellikle doğru hedef müşterinin radarına sokmak amacıyla yüksek miktarlarda para ödemesine önemli bir örnek teşkil ediyor.

Kuşkusuz, sponsorluk anlaşmaları bu işe yeni başlamış bağımsız uygulamalardan ziyade, en yüksek kalitede dizayn edilmiş uygulamaları ilgilendiriyor. Evernote ve Pre Play Sports'un başarıları uygulamalar için para kazanmanın önemli bir yolunun işaretçisi elbette: Yeterince başarılı bir uygulamaya, ilgili herkes sponsor olmak istiyor.

CPI Reklam Modeli

CPI (Cost Per Install yani yazılım ve uygulamaların indirilip kurulması başına ödeme yapılan reklam modeli) ana fikri, uygulamaların birbirine pop-up tekniği ile reklam verdiği bir ağa dayanıyor. Bununla alakalı iki ağ; bir miktar para karşılığında birbirine reklam veren geliştirici veri tabanlarıyla övünen Chartboost (2011'de kuruldu) ve Playhaven (2010'da kuruldu) şeklinde belirtilebilir.

Bir kullanıcı ne zaman sizin ürününüzü bir reklam vesilesiyle (başka bir uygulama esnasında pop-up olarak gördüğü reklam) indirirse, siz reklama ev sahipliği yapan ve size yeni bir müşteri bulmakta yardımcı olmuş uygulamaya önceden kabul edilmiş bir ücreti ödemek zorundasınız.

Aynı şekilde, eğer sizin uygulamanızda çıkan reklam başka bir uygulamanın geliştiricisi de size bu ücreti ödüyor. Farazi bir örnek vermek gerekirse, bir geliştirici, ağı sağladığı yüklemeye başına 5 dolar teklif etmek adına Chartboost'a veya Playhaven'a başvurabilir. Sizin uygulamanızdaki bir reklam ne zaman anlaşmaya varırsa, ağı kendisi önceden ana meblağdan kestiği parayı size verir.

Online pazarlamada, amiyane tabirle "sen benim sırtımı sıvaz-

la, ben de senin sırtını sıvazlayayım” bakış açısı bir süredir devam ediyor. Web sitelerinin birbirlerini büyük bir ağın parçası olarak (kendilerini CPA ağları – Cost Per Acquisition, kazanım başına maliyet – olarak tanımlıyorlar) desteklemeleri yeni bir şey değil, fakat yeni kurulumlar yerine, bu başarının ölçümü tıklanma, doldurulan formlar veya üye olunan haber bültenleriyle vb. yapılıyor: Playhaven’in listede 18000’den fazla oyunu olduğu iddia ediliyor. Bunun sayesinde de, aylık kullanıcılarının sayısı 254 milyonu buluyor. Bunların arasında, kullanıcıların ayda 5 milyar oyun oturumu gerçekleştireceği söyleniyor.

Chartboost ise kendi ağındaki 200.000 oyunuyla Playhaven’dan çok daha büyük. Bu oyunlar yaklaşık 20 milyar oyun oturumu gerçekleştiren 700 milyondan fazla oyuncuya sunuluyor.

Kaynaklar bakımından, bu iki devasa ağın ücretsiz bir uygulamaya hem para kazanma hem de yeni kullanıcılar bulma konusunda ne denli yardımcı olduğunu hayal etmek çok da zor olmasa gerek. Bu ağlar yükleme başına çok yüksek para kazandırmıyor. Fakat şayet ürününüz satılmaya değer ve reklam gücüne sahipse, kesinlikle toplam kazancı büyük oranda etkiliyor.

Son sözler

Her ne kadar telefonunuzdaki ya da tabletinizdeki çoğu uygulamaya bir ücret ödememişseniz bile, geliştiricilerin bu uygulamalardan para kazanacağı birçok yol bulunuyor.

Kimi kullanıcılar, premium servislere cüzi bir miktarda aylık veya yıllık ücret ödeyerek, yenilenmiş versiyona sahip uygulamaları kullanmak için üye oluyor. Diğer kullanıcılar ise uygulama deneyimlerini geliştirecek uygulama içi satın almalarda çok da eli sıkı davranmayabiliyor.

İşin perde arkasında reklamlar, geliştiricilere kazanç elde etmek için çok çeşitli yollar sunuyor. Reklam alanı satmak ya da etkili bir sponsorluk anlaşması yakalamak bunun için bir yol, ya da, geliştirici bir CPI ağına girmeyi seçebilir ve diğer uygulamalarla birbirlerini karşılıklı şekilde destekleyebilir, sonuçta da edinilen kârı paylaşabilir.

Buna rağmen, kati olan bir şey var ki; başarılı olan ücretsiz uygulamaların bu büyük para akışından kendilerine pay çıkarmadıkları düşüncesi oldukça yersiz. Eğer yeterli miktarda kullanıcı varsa, para kazanmanın birçok farklı yolu var.

Genel uygulama bilgisi, uygulama hakkında kapsamlı bir tanım içerir, tarz, kategori ve alt-kategori, uygulamanın dili ve geliştiricinin iletişim bilgileri vb. bilgiler bu tanımda paylaşılır.

Ek uygulama mağazası varlıkları ise en az iki uygulama ekran görüntüsü, bir yüksek çözünürlüklü uygulama simgesi (512 x 512 32-bit PNG), bir promosyon grafiği (180 x 120,

24-bit PNG) ve bir özellik kısmı grafiği (1024 x 500, 24-bit PNG) içerir.

İndirme şeklinizi fazlasıyla artıracak opsiyonel ekstralar ise (örneğin bir YouTube videosu linki) uygulamanıza olan rağbeti yüksek oranda artırabilir.

Fiyat Belirlemek

Eğer uygulamanız ücretsiz değilse, 0,99 dolar’dan başlayan bir fiyata karar vermeniz gerekiyor. Seçtiğiniz fiyat, olası satış rakamıyla brüt kar arasında bir dengeyi ifade etmekte. Sonuçta, 5 TL fiyatındaki bir uygulamadan 25 kopya satmak, kar anlamında, 1 Liralık bir uygulamadan 1000 kopya satmanın yanına bile yaklaşamaz.

Başlangıçtaki amaç, olabildiğince çok alıcının ilgisini çekmek şeklinde tanımlanabilir. Nitelikli uygulamalar için geliştiricilerin itibarı arttığında ve sadakatli bir müşteri tabanı elde ettiğimizde, daha yüksek kâr marjı için daha fazla çalışma alanı elde edebilirsiniz. Başka bir deyişle, geliştiricilerin itibarı arttıkça daha fazla iş alınacak demektir.

YARARLI BAĞLANTILAR

*MIT App Inventor appinventor.org

*Google Play Mağaza play.google.com

*Geliştirici Konsolu: goo.gl/hqCG7F

*Geliştirici Konsolu Yardım goo.gl/u4bxNi

*Google Play Yayıncılık Anasayfası goo.gl/bYJa4o

*Geliştirici Kayıt Yardımı goo.gl/5ne2wE

*Geliştirici Yardım Merkezi goo.gl/zrBM6M

Teslim etme süreci

Teslim etme sürecine başlarken, Google Play Mağaza’dan, Google Play Geliştirici Konsolu web sitesi vasıtasıyla (kutucukta ilgili linkleri bulabilirsiniz), bir hesap almanız gerekiyor. AI2 geliştirmesi için kullandığınız Google hesabınızı da bu süreç için kullanabilirsiniz.

Geliştirici Konsolu web sitesi, Google Play Mağaza’daki yayınlanmış uygulamaların işlemleri ve araçları için bir ana sayfa görevi görmektedir. Burada, yayınlanmış tüm uygulamalarınızın durumunu, yüklenme sayılarını, uygulama derecelendirmelerini, hata raporlarını/geri bildirimlerini ve finansal analizleri görüntüleyebilirsiniz.

Ayrıca, geliştirici kimliğiniz ile alakalı temel bilgileri de girmeniz gerekiyor; adınız, e-posta adresiniz, gibi (bu bilgileri sonradan değiştirebilirsiniz). Sonrasında, Bölgesel Geliştirici

Dağıtım Anlaşmasını (Developer Distribution Agreement) kabul edin ve bir defalık ödemeniz gereken 25 dolar miktarındaki kayıt ücretini Google Ödemeler üzerinden ödeyin.

Kayıt için diğer unsurlar arasında Yayıncı Hesabı ve şayet uygulamanız ücretsiz değilse, bir Google Ödemeler Satıcı Hesabı oluşturmak da yer alıyor.

Bu süreçteki tüm detaylar için, dağıtım bilgileri ve diğer geliştirici-odaklı yayınlara dair referansları bulabileceğiniz Google Play Yayıncı Anasayfası’nı (Yararlı linkler kutucuğunda bulabilirsiniz) ziyaret edebilirsiniz.

Uygulamanızın Satış İşlemleri

Gördüğünüz gibi, ilk uygulamanızı ortaya çıkarmak ve sunmak epeyce karmaşık. Yine de, bu adımlar sadece bir kez yapılacak olan adımlar. Sonrasında, sadece yeni uygulamalar yüklemek, ya da hâlihazırda bulunan uygulamaların güncelleştirilmiş versiyonlarını piyasaya sürmek için Google Play Geliştirici Konsolu’nu kullanacaksınız.

Uygulamanızdan para kazanmak, haliyle, ilgi çeken bir kavram. Google Play Mağaza’daki uygulamaların fiyatları oldukça düşük, genellikle en fazla birkaç TL. Fakat, dolaşımdaki 1,5 milyar Android cihazı ile, popüler bir uygulamadan hasılat kazanma potansiyeli muazzam.

Tabi ki, bu bahsedildiği kadar basit değil. Herhangi yeni bir uygulama, Google Play’de yer alan yüzbinlerce uygulama ile ilgiyi cezbetmek adına rekabet etmek zorunda kalıyor. Makul düzeylerde para kazanabilmek için, piyasada bulunanlardan daha farklı, inovatif ya da teknik anlamda üstün bir özellik ya da uygulama sunuyor olmanız gerekiyor.

Şüphesiz ki bu ziyadesiyle zor bir iş. Fakat birçok kişi önceden bunu gerçekleştirmiş durumda. Evden çalışan başarılı uygulama geliştiriciler iyi bir ikinci gelir elde edebiliyor, ya da tam zamanlı bir şekilde uygulama yaratmaya odaklanabiliyorlar.

Doğru bir fikir, AI2 ve biraz talih ile siz de gelir anlamında büyük bir başarı yakalayabilirsiniz. İyi şanslar.

yorum@chip.com.tr

Bunları 5 yıl içinde her araç yapabilecek

Tesla, S-Class, BMW 7 serisi – Lüks araçlar gelecekte tüm sınıf araçlar için teknolojik bir standart belirleyecekler

Ertuğ Aydın / FVK

Katlanabilen kapı

Tesla Model X'in ultrasonik sensörleri engelleri sapta-yabiliyor ve sallanan kapılarını dar alanlarda açarken çiftli bir menteşe sistemi kullanıyor

Geleceğin otoyolunun modeli

Almanya'nın Bavyera eyaletindeki A9 yolu araç üreticilerine tahsis edilmiş durumda, bu yol otomatik ve ağ bağlantılı sürüş için bir test yolu olarak kullanılıyor. Sonuç olarak, LTE bu yolun tamamında kullanımda; zira araçlar arası bağlantı LTE ile kuruluyor. Gelecekte araçların dahili sistemleri sıkıntılı ve

tehlikeli durumları birbirlerine bildirebilecek ve sürücüyü önceden bilgi verebilecek. Almanya Ulaştırma Bakanı Dobrindt'e göre (fotodaki kişi), A9 "dijital otoyol" projesi dünyadaki en modern otoyol olacak. Bakan yeni olası yolların ne zaman açılacağı konusunda bir bilgi vermedi.

Düşük maliyetli lüks

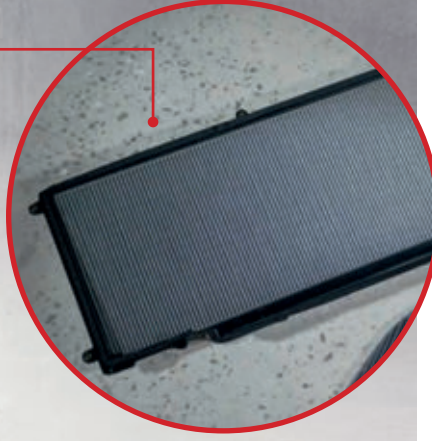
Reklamına göre, yeni Opel Astra "üst sınıfı bile kızdırıyor". Alt yapısı: Araç, yaklaşık 17.000 Euro'ya Avrupa'da satışta, Audi'nin sadece üst sınıf modellerinde sunduğu birçok özelliğe sahip. Bunlardan biri de LED matrix farlar: 350 metrelik menzili yeni lazer farlar kadar yüksek değilse de (bkz. sağ taraf), lazer muadili gibi onda da otomatik bir parlamasız sistem var.

Daha da ötesinde, acil durum frenleme özelliği de olası bir kaza anında çarpışmanın etkisini azaltıyor. Opel "eCall- acil durum arama sistemini", ki bu özellik AB'de 2018'den itibaren zorunlu olacak, bir internet erişim noktası ve acil durum hattı olarak "OnStar" ismiyle sundu (bu BMW'nin opsiyonel ConnectedDrive'ına benzer bir özellik).

Hava filtresi

En son model Tesla Model X'deki Hepa hava filtresi tüm bakteri ve virüsleri yüzde 100 oranında filtreleyebiliyor. Bu sayede iç mekan bir ameliyathane kadar steril olabiliyor

Kısmen otomatik sürüş

12 adet radar, ultrasonik sensör ve kameranın yardımı ile, modern Tesla araçlar kendi başlarına herhangi bir hızda aracı şeritte tutabiliyor, hız sınırlarına uyum sağlayabiliyor ve sürücünün belirlediği bir mesafeden öndeki aracı takip edebiliyor. S ve X serisindeki araçlar kendi başlarına şerit değiştirebilen ilk modeller olacaklar.

Uzaktan kumanda ile park etmek

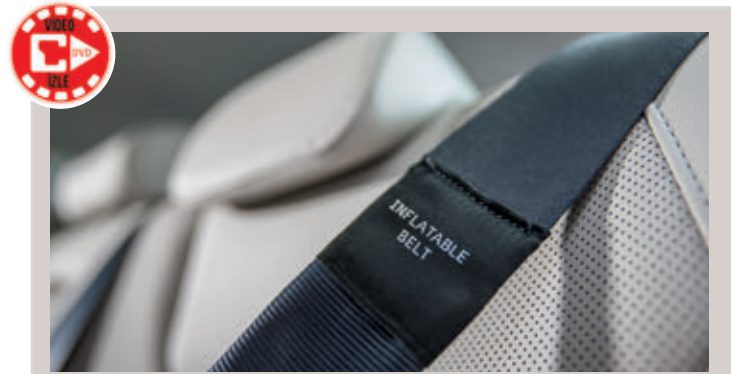
Bir tuşa basarak, üst seviye araçların kendi kendilerini park etmelerini sağlayabiliyorsunuz, aracın park edilecek alana göre konumu önem arz etmiyor. Fakat bir sorun var: Eğer bir aracın yanına park söz konusu ise aracın kapısı açılmayabiliyor. Tesla bu sorunu özel kapılarla çözse de (bkz. sol taraf), BMW kendi araçlarında bir uzaktan kumanda kullanıyor. Ekranlı anahtar adı verilen anahtara sahip kullanıcılar aracın marşını

kablosuz bağlantı ile basabiliyor ve dokunmatik ekranla aracı dışarıdan ileri veya geri oynatabiliyor. Ultrasonik sensörler başka araçlara veya duvarlara çarpmayı engelliyor. Bu özel anahtar camların kapalı olup olmadığını ve kapıların kilitli olup olmadığını da gösteriyor. Daha da ötesinde, anahtar kalan menzili gösteriyor ve kullanıcıya klima veya havalandırmayı dışarıdan açıp kapama imkanı sunuyor.

Parlamasız lazer farlar

BMW 7 serisi ve Audi A8 parlamasız lazer far sunan ilk modeller oldular. 420.000'den fazla mikro ayna yüksek ışığı yola karşıdan gelen ve aranızda seyreden araçları rahatsız etmeyecek bir şekilde yola yansıtabiliyorlar. Bu ön cama entegre edilmiş bir kamera ile mümkün - bu kamera trafiğin duru-

muna göre lazer farı ayarlıyor. Bu yeni teknolojinin avantajı: 340 lümen parlaklık seviyesi ile lazer far izin verilen maksimum seviyenin yüzde bir altında; 600 metre menzili yüksek parlaklıklı bir LED fardan neredeyse iki kat fazla ve buna rağmen enerji sarfiyatı bunun yarısı kadar.

Kemer ve çarpma koltuğu

Mercedes ve Ford emniyet kemerinde hava yastığı sunuyor - fakat sadece arka koltukta oturan yolcular için. Yolcular için daha fazla emniyeti Mercedes yeni çarpma koltukları ile sundu: Yandan bir çarpma söz konusu olursa, iç konsol yolcuları kapıdan uzağa "itiyor". Daha da ötesinde, radyo da otomatik olarak sesini yükselterek yolcuların hava yastığına yaratılan akustik şoktan korunmasını sağlıyor.

Acil Durum USB'si Nasıl Kurulur?

Windows çalışmadığında ya da bilgisayarınız açılmadığında ne yaparsınız? Önceden hazırladığınız bir acil durum kurtarma diskini kullanabilirsiniz

Berk Ergin

Bilgisayarınızı kullanırken Windows'un açılmaması kadar sizi panikletecek başka bir şey herhalde yoktur. Ulaşamadığınız için tüm verilerinizin, programlarınızın ve diğer içeriklerinizin potansiyel olarak kaybolduğu düşüncesi size soğuk terler döktürmek için yeterli ve bu oldukça anlaşılabilir bir durum.

Eğer Windows'a ulaşamazsanız, bilgisayarınızı nasıl düzeltebilir ve verilerinizi geri alabilirsiniz ki? Yapabileceğiniz bir şey var mı yoksa çaresiz mi kaldınız? Hayır, çaresiz değilsiniz ve bir çözüm yolu var. Bu çözüm yolunda sadece bir planlamaya, USB diske ve birtakım kullanışlı yazılımlara ihtiyacınız var. Bu çözüm yolu da bir acil durum USB'si yaratmak.

Bilgisayar İlk Yardımı

Yeniden yükleme ya da kurtarma olarak da bilinen bu acil durum USB'si, eğer bir bilgisayarınız varsa oldukça yararlı bir araç. Çünkü birçok durumda (fiziksel donanım hasarı dışında) bilgisayarınızı yeniden yüklemenize olanak sağlayacak. Birini kullanarak, bilgisayarın kendi iç hacmi yerine diskteki işletim sistemini ya da yazılımı kullanarak bilgisayarınızı yeniden yüklemeyi seçebilirsiniz. Bu normal olarak sisteminizi yeniden yüklemenizi engelleyen her-

hangi bir problemi atlamanızı sağlar ve her türlü problemi çözebilir ya da en azından verilerinize erişim sağlayabilirsiniz. Bu da bütün verilerinizi kaybedeceğiniz bir durum kadar korkutucu olmayan bir format işlemi demek. Bu özellik kolayca küçümsenemez ve bu tarz sorunlarla karşılaştığınızda yanınızda bir tane olduğuna şükredeceksiniz. Ne yazık ki, birçok insan bunları kullanmıyor. Büyük bir çoğunluğu böyle bir durumdan habersiz ya da yapım aşamasının sürecine dair bilgisi yok. Bazıları bunu bir USB kurtarma diskini, Windows'un sorunlarından kurtarma ve özel bir işletim sistemine yükleme ya da daha da göz korkutan bir DOS girişimi olarak görüyor. Elbette ki bunun mühendisler için ileri düzey bir araç olduğunu ve muhtemelen kullanamayacaklarını düşünüyorlar. Bu doğru değil ve tabii ki birçok profesyonel kişi kullansa da, endişelenmeniz gereken hiçbir şey yok. Bir şirketin ağ uzmanının kullandığı gibi bir ev kullanıcısının da kolayca yapabileceği bir şey. Tek ihtiyacınız olan nasıl yapılacağını bilmek ve biz de bunu bu sayfalarda açıklayacağız.

Neye İhtiyacınız Var?

Öncelikle, ihtiyacınız olan en önemli ve elinizde hali hazırda yoksa para tutacak tek şey bir USB disk. Bu tarz bir kurtarma diskinin sa-

dece basit araçlar kullanacağınız için çok geniş olmasına gerek yok. O yüzden 1 GB'lık ya da 2 GB'lık ucuz bir model iş görecektir. Hatta 512 MB'lık bir model bile birçok yükleme işlemi için yeterli olabilir. Fakat eğer oldukça sorunlu bir sistemden çok fazla veri kopyalamaya ihtiyacınız varsa daha geniş bir USB disk kullanmanızda fayda var. Böyle bir diskle, ekstra harici depolamaya ya da ağ bağlantısına gerek kalmadan veri kopyalamanın ne kadar kolay olduğunu göreceksiniz. Dedğimiz gibi, USB yükleme diski bilgisayarınıza erişim sağlayıp çalıştığı sürece bir problem olmayacaktır.

USB diskin yanında, doğru bir yazılıma ihtiyacınız var ve işte burası seçimlerinizin oldukça fazla olduğu kısım. Burada gidebileceğiniz çok fazla yol ve her türlü boot diski çözümü var. En iyileri ise yüklenebilir medya yaratmak için USB cihazına kopyalanan "iso" yansımaları. Bunlar genellikle Linux- temelli işletim sistemi kullanıyor fakat harici değiller.

Favori seçeneklerimizden biri ise WinPE (Windows Preinstallati-on Environment, Windows PE olarak da bilinir.) Bu genellikle ağ yöneticileri ve teknisyenleri tarafından kullanılan ve sorunları kurtarma konusunda oldukça güçlü bir yazılım. Ve Microsoft tarafından geliştirildiği için, Windows kullanıcıları için mükemmel.

Alternatif olarak, eğer işletim sisteminizi biraz daha serbest ve açık isterseniz, Linux'u da seçebilirsiniz. Bunlardan çok fazla var ve bazılarını "Linux imdadınıza yetişiyor" kısmında bakacağız.

Şimdilik Windows seçeneğinde kalalım ve WinPE kurtarma aracının yaratılışına odaklanalım. Bu birkaç farklı şekilde yapılabilir ve bunlardan bir tanesi Microsoft'un resmi sitesinde yayınlanan yöntem. Bu site ayrıca WinPE'ye de ulaşabileceğiniz yer: <http://chip.tk/20mMIM6>. Ayrıca daha kolay bir yöntemi de açıklayacağız. Yani eğer bunu sizin için başka bir programın yapmasını istiyorsanız, direkt 'EaseUS' kısmına atlayınız.

Gerçek anlamda bir yükleme diski yaratmadan önce Windows ADK'yi (Assessment and Deployment Kit) kurmanız gerekiyor. Bu araç yükleme diskini yaratabilmeniz için gereken araçları içeriyor. O yüzden bunu indirin ve kurun. Kendisi ücretsiz ve şu sitede bulabilirsiniz: <http://chip.tk/20mMSTN>. Kurulum yaklaşık olarak 5 GB olacak ve biraz zaman alacak o yüzden kendinize bir kahve yapın ve arkanıza yaslanın.

Bu bittikten sonra, Windows Command Prompt'tan Deployment and Imaging Tools Environment'i kullanabileceksiniz. Bunu sistem yöneticisi olarak yapmanız gerekiyor o yüzden hesabınızın gerekli izinleri olduğundan emin olun. Sonra da "Deployment and Imaging Tools Environment"i aratıp çalıştırın. Bu özel komut istemini açacak.

Sıradan bir USB diski acil durumlarda oldukça değerli bir araca dönüşebilir.

Kurtarma için Linux

Windows'un taşınabilir sürümünün kullanımını da içeren USB boot disklerine baktık ama bu acil bir durumda başvurabileceğiniz tek işletim sistemi değil. Linux uzun bir süredir birçok mobil işletim sistemi çözümünün anahtarı oldu ve iyi bir sebepten ötürüydü bu. Kesinlikle iyi bir şekilde çalışıyor ve her kurulumda lisans isteyen Windows'un aksine ücretsiz.

Birçok Linux dağıtımı USB yüklemesini destekliyor. Bu yüzden mevcut seçim yelpazesi de oldukça geniş. Fakat iş acil durum kurtarma sürecinde fonksiyonel olmaya gelince daha iyileri de var. Eğer ihtiyaç anında Linux'u kurtarıcınız olarak kullanmak istiyorsanız, düşünülebiyecek en iyi üç sürümü sunuyoruz burada. Bunlar işletim sistemi değil ama oldukça iş gören acil durum araçları. Linux'un gerçek taşınabilir sürümleri için, 'Hareketli bir Linux' kısmına bakınız.

İlk olarak ismiyle uyuşan Ultimate Boot CD var. Kendisi CD kullanımı için tasarlanmış olsa da, bir USB'ye de bağlanabilir ve hem Windows hem de Linux sistemlerini analiz etmek için tasarlanmış tam takım tanımlayıcı araçlardan oluşuyor. Sunulan araçlar asıl kurtarmadan ziyade tanımlama odaklı ama herhangi bir mühendis size söyleyebileceği gibi asıl sorunun ne olduğunu bulmak bir bilgisayarı tamir etmek için verilen savaşın yarısıdır. Bu yüzden bu da önerilen seçeneklerden biri. Ayrıca Windows merkezli özel bir sürümü de var. www.ubcd4win.org. sitesinden edinebilirsiniz.

Bir de Hiren's BootCD var. Bu en meşhur yükleme disklerinden biri ve birçok IT destek mühendisinin koleksiyonunda bulunabilir. Windows sistemlerini düzeltmek için anti-virüs, anti-malware, arka planda çalışan programları tespit etme format-disk bölümü araçları, yedekleme fonksiyonları ve daha fazlasını içeren tam teşekküllü bir araç donanımına sahip. Bir sistemi yok olmanın eşiğinden geri getirebileceğiniz her türlü yazılım sunan mükemmel bir koleksiyon. www.hire.info adresinden edinebilirsiniz.

Son olarak bir de Falconfour's Ultimate Boot CD var. Kullanıcılar, bu ve Hiren's arasında hangisinin daha iyi bir boot-kurtarma aracı olduğu konusunda tartışıyorlar ve FalconFour's genellikle galip geliyor. Hiren's gibi, bu da oldukça geniş bir yelpazede yazılım ve araç seçeneği sunuyor ve sadık kullanıcılar bunun ihtiyacınız olan tek acil durum yükleme çözümü olduğu konusunda hemfikir. Bu uygulamayı da <http://chip.tk/1PueEAL> sitesinden edinebilirsiniz.

Yükleme diski için ihtiyacınız olan bilgisayar dosyalarını yaratabilmek için doğru komutu girmelisiniz. Bunu yapabilmek için arm, x86 ya da amd64'ün istenilen parametresini kullanarak aşağıda verileni girmeniz gerekiyor. Aşağıda gösterilen örnekte bir x86 sistemi kullanıyoruz. İsterseniz dosyaları başka bir diske taşımak için konumu değiştirebilirsiniz. X'i sadece bir örnek olarak kullandık:

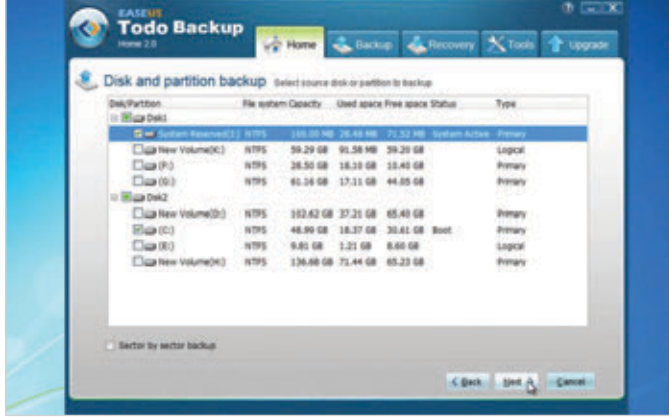
copype amd64 X:\WinPE_x86 Z:

Sonra, sadece Windows PE ortamını yükleme cihazına kurmanız gerekiyor. Bu durumda takılı olan USB ile birlikte hazır olmanız lazım. Bunu yapabilmek için, yukarıda olduğu gibi ilgili sistem parametresini kullanarak, X'i kaynak konumunuzla (yukarıdaki komutta özelleştirdiğiniz yer) ve Z'yi USB'nizin disk harfi ile değiştirerek aşağıda verileni girin. Dikkatli olun, bu işlem aynı zamanda USB diskinize format uygular o yüzden bunu yapmadan önce ihtiyaç duyabileceğiniz dosyaları kopyaladığınızdan emin olun.

MakeWinPEMedia /UFD X:\WinPE_x86 Z:

Bu işlem sizin için yükleme diskini oluşturacak. Bunu yaptıktan sonra, artık oradan yükleyebilirsiniz. Bu işlemi daha sonra anlatacağız ama önce yükleme diski oluşturmanın daha kolay yoluna ne dersiniz?

EaseUS TODO Backup açıkken, acil durum disk oluşturma seçeneği için 'Tools' seçeneğini seçin

EaseUs

Microsoft'un araçlarını elle indirip kurmadan bir USB yükleme diski oluşturmanın oldukça kolay yolu EaseUSTODO Backup kullanmak. WinPE kullanarak acil durum yükleme diski oluşturma özelliğine sahip bu araç aynı zamanda ücretsiz.

Tek yapmanız gereken <http://chip.tk/1NmntjX> sitesine gidip yazılımın ücretsiz sürümünü indirmek. Programı kurduktan sonra, acil durum yükleme diskleri oluşturmak için Tools kısmında bir seçenek göreceksiniz. Bunu seçin ve bir sonraki sekmede WinPE acil durum diski yarat seçeneğine gidin. Yükleme konumlarından USB diskinizi seçin ve ilerle butonuna tıklayın. Evet deyin (tekrardan, istediğiniz her veriyi kaybetmemek için diskten temizlediğinizden emin olun.) ve devam edin. En sonunda yazılım diski oluşturmaya tamamlayacak ve WinPE'nin ".iso"sunun başarılı bir şekilde kurulduğunu söyleyen bir mesaj alacaksınız. Bu benzer bir arayüzle EaseUS markalı bir boot diski oluşturacak. Ayrıca UEFI'yi de tam olarak destekliyor.

Yükleme İşlemi

Artık ihtiyaç anında çalışmaya hazır bir USB yükleme diskiniz var. Hangi yöntemi kullanmak isterseniz isteyin, USB diskinizin sistem yükleme menüsünü yükleyerek sonuçta aynı yola çıkacaksınız. Diski gerçekten kullanmak için UEFI yükseltme opsiyonunu seçmeniz gerekebilir. Eğer her şey yolunda giderse, Windows logosunu görmelisiniz ve sonra yükleme şablonu çıkacak.

Burada bahsettiğimiz iki yöntemle göre, şimdiki oldukça farklı olacak. Windows ADK sürümü tek bir komut ile yükleme yapacak. Buradan sonra oldukça geniş bir yelpazede aracı, sorunu tespit etmek, sistemi onarmak ya da en azından verileri geri almak için kullanabilirsiniz. Bu her türlü komutuyla, aracıyla ve girilmesi gereken kodlarıyla oldukça karmaşık bir şablon. Şurada konu ile ilgili daha fazla bilgi bulabilirsiniz: <http://chip.tk/1Petox5>. Göreceğiniz gibi, yükleme diski çok da sıradan kullanıcıya göre olan bir şey değil ve işlemi tamamlayabilmek için DOS ve komutlar hakkında bilgiye sahip olmanız gerekiyor. Eğer bu size göre değilse, kesinlikle EaseUS seçeneğini kullanmalısınız.

EaseUS TODO Back-Up ile oluşturulan yükleme diski öylesine basit bir komut işlemi ile yükleme yapmıyor. Onun yerine, Windows ADK sürümünün bulunan kolay erişim özelliklerinden oluşan bir yelpazeye sahip GUI'ya yüklüyor. Bunlar bu durumda çok daha kolay işlemler. Eğer tercih ederseniz bunun ve komut işleminin yanında, EaseUs sürümleri ayrıca kendi yedekleme ve kopyalama araçları ile hem uzman hem de acemi kullanıcıların işini oldukça kolaylaştırıyor. Birçok kullanıcı için önerdiğimiz

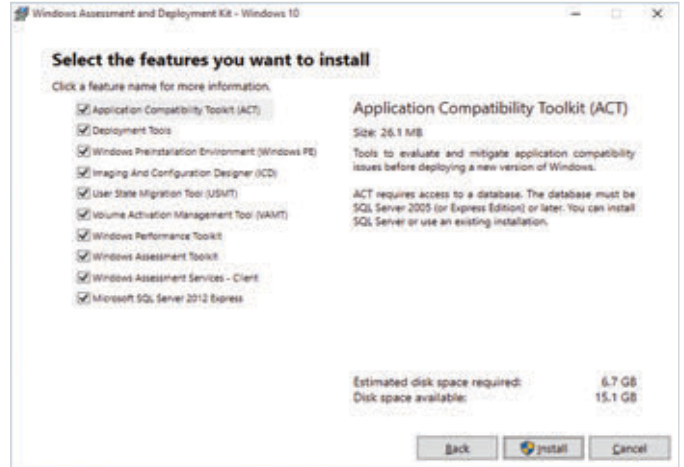
Hareketli bir Linux

Tam fonksiyonel taşınabilir bir işletim sistemi büyük bir yardımcı olabilir ve eğer gerçek bir işletim sistemi kurabiliyorsanız, her zaman özelleştirilmiş bir yazılıma ya da kurtarma aracına ihtiyacınız yok. Windows'a göz attık ama ayrıca düşünülmesi gereken bir Linux da var. Size şimdi USB'nizde Linux taşıyabileceğiniz en iyi birkaç seçeneği sunacağız.

İlki çoğunluğun beğenisini kazanan Ubuntu. Bu arkadaş canlısı UI'si ve güçlü özellikleriyle Linux'un en popüler ürünlerinden biri. Bu araç faaliyette iken oldukça yardımcı olur ve işletim sistemine entegre USB sürücü oluşturma aracıyla kolayca bir kurtarma diski yapabilirsiniz. Daha fazlası için www.ubuntu.com'a bakın.

Puppu Linux bulabileceğiniz en küçük dağıtımlardan bir tanesi ve kolayca bir CD'ye ya da USB'ye sıkıştırılabilir. Arayüzü oldukça basit ama kullanım sırasında ihtiyacınız olacak tüm araçları sağlıyor. Buna ofis araçları, bir tarayıcı, e-mail ve sohbet özellikleri de dâhil. puppylinux.com adresinden indirebilirsiniz.

Damn Small Linux kadar isminin hakkını veren az araç vardır. Bu araç en başından Linux'u olabildiğince küçük bir paket olarak sıkıştırmak için tasarlandı ve yaptığı da bu. Birtakım kullanışlı araçlarla birlikte tüm işletim sistemini 50 MB'lık kurulumla sığdırabilmeyi başarıyor. Bu en eski USB disklerin bile sorun çıkarmadan başarabileceği anlamına geliyor ve bu yüzden yeni bir tane almaya bile ihtiyacınız olmaz. Firefox, VNC, web sunucusu ve daha da fazlasını içeriyor. Oldukça havalı. www.damnsmalllinux.org sitesinde bulabilirsiniz.

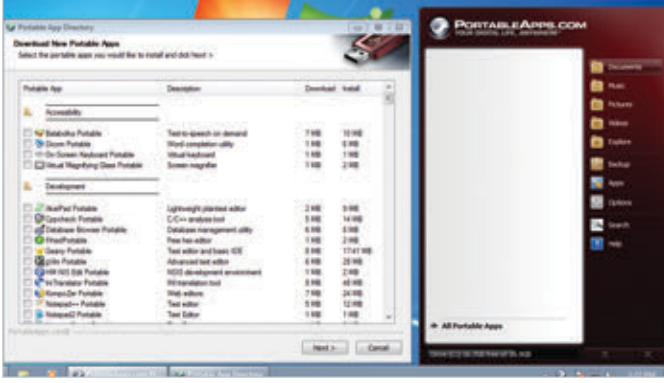
Microsoft'un ADK yükleme diski DOS komut istemi arayüzüne sahip

yol bu ve sorunları anlamada ve çözmede zamanınızı çok daha verimli kullanabilirsiniz.

Taşınabilir Uygulamalar

Acil durum USB disklerinde yükleme işlemlerinden çok daha fazlası var. Bilgisayarınız sorun yaşadığında bu yüklenebilir alanlar oldukça yararlı olsa da, nerede olursanız olun bir USB'yi oldukça değerli bir araç haline getirip değerli bir İsviçre çakısına dönüştürebilirsiniz. Tarayıcılar, antivirüs programları, ofis yazılımları, hat-ta tüm işletim sistemleri herhangi bir bilgisayarda kullanıma hazır bir şekilde bir USB diske taşınabilir. Yani eğer bir arkadaşınızın bilgisayarını düzeltmeye gidiyorsanız ya da internet kafede favori tarayıcınızı kullanmak istiyorsanız, bunu yapabilirsiniz.

Hepsi de oldukça yararlı olan ve bir USB çubuğuna kopyalana-

PortableApps, hepsinin de kurulabileceği geniş bir yelpazede yazılım seçeneği sunuyor.

bilen birçok taşınabilir uygulama sürümleri var. Bu uygulamalar bu şekilde çalışmak için tasarlanmış olup kurulum da istemiyorlar. Firefox ve Google Chrome gibi popüler uygulamaların hepsi taşınabilir sürümlerde geliyor. Thunderbird gibi email ve OpenOffice gibi ofis paket uygulamalarını da alabilirsiniz. Bunların hepsi bir dolu araç ile birlikte ayrı ayrı sitelerde mevcut. Fakat bunların hepsini aramak ve toplamak çok fazla zaman alabilir. PortableApps.com sitesine girin (portableapps.com). Bu sistem; tarayıcıları, ofis paketlerini, anti-virüs programlarını, geliştirme programlarını, grafikleri, sistem araçlarını ve hatta oyunları da içeren oldukça geniş bir yelpaze ile çalışan ücretsiz bir sistem.

Araç USB diskinize kurulmuş olan basit bir GUI menüsü. Bunu daha sonra istediğiniz programlar ve araçlar ile düzenleyebilirsiniz. Artık bunlar USB'nizde indirilmiş ve kurulmuş bir durumda ve ihtiyacınız olduğu zaman kullanıma hazır. PortableApps, birçok durumda yardımcı olabilecek oldukça etkileyici bir ücretsiz yazılım koleksiyonuna sahip. Ve bunları barındıran bir disk ile anında bilgisayarınızda ana ekrana dönebilir ya da bu süreçten geçen birine yardımcı olabilirsiniz.

Kullanması oldukça kolay; tüm yapmanız gereken web sitesine gidip PortableApps'i indirmek. Bir kere USB'nize indirip kurduktan sonra, içerisinden seçebileceğiniz uzun bir uygulama ve araç listesiyle karşılaşacaksınız. Sadece istediğiniz uygulamaları seçin ve 'Continue'ya tıklayın. Kurucu seçtiğiniz her programı indirip PortableApps paketinize kuracak. Ne kadar program seçtiğinize göre alacağı zaman değişebilir, o yüzden sabırlı olun.

Her şey indikten sonra, neredeyse tüm bilgisayarlarda kullanabileceğiniz fonksiyonel bir araç paketine sahip olacaksınız. Yukarıda bahsedilen büyük program isimleri ve TeamViewer, McAfee'nin virüs temizleme aracı, sistem tanıma metodu ve arşivleme araçları gibi gerçek anlamda mükemmel uygulamalarla oldukça etkileyici bir yazılım takımına sahip olabilirsiniz. Neredeyse verilen bütün örnekleri tamamladığınızdan emin olabilirsiniz.

İşletim sisteminiz hazır

Tabii ki de, belki de her yerde çalışan bir bilgisayarınız olduğundan emin olmanın en son yolu tamamen taşınabilir bir sistemi beraberinizde taşımak. Bunun için ya Windows'u taşınabilir sanal bir sisteme kurmalı ya da Linux'un taşınabilir bir sürümünü bulmalısınız.

Linux birçok yüklenebilir işletim sistemi ile geliyor ama Windows biraz daha karışık ve daha fazla iş istiyor. Ayrıca boyut olarak daha büyük bir USB diske ihtiyacınız olacak. Windows'un ve istenilen yazılımının boyutundan ötürü 8-10 GB civarı önerilir. Ayrıca lisanslı bir Windows kopyasına da ihtiyacınız var. Unutmayın, Windows'un sanal kurulumu bile gerçek bir kurulum yerine geçi-

Hayat kurtaran USB

Havali araçlardan ve teknolojiiden bahsederken, 'bu kurtarma aracı tam bir hayat kurtarıcı' gibi abartılı sözler kullanıyoruz. Çok fazla önemli veriyi kaybedebilme ihtimali olan bilgisayar kullanıcıları için bu söz, ortaya çıkabilecek problemler nedeniyle doğru olabilir ama çok nadiren hayat memet meselesi haline geliyor. Fakat acil durum USB diskleri, eğer gerçek hayattaki sağlık ya da seyahat durumları gibi acil durumlarda gerçekten hayat kurtarıcı olabilir.

Bilgisayarlar tarafından birbirine bağlanan dünyamızda, artık yanınızda her zaman özel bir acil durum USB'si taşımak giderek popülerleşiyor. Özellikle bir sağlık ya da seyahat etme gibi bir durum varsa oldukça önemli.

Diyabet ya da epilepsi gibi ciddi alerjileri ya da sorunları olan insanların özel tanımlama kartları ya da bilinçleri yerinde olmasa bile medikal konuda profesyonel olanlar yardım edebilsin diye kolye taşırlar. Diğerleri ise aynısını bir USB çubuğu ile yapar. Tüm diğer tanımlamalarının aksine bir USB disk çok fazla bilgi içerebilir.

Bu yöntemi kullanarak; isim, adres, acil durumda aranacak kişiler, sağlık durumu, sigorta ve daha fazlasını içeren oldukça önemli bilgilerin olduğu bilgileri USB'ye yerleştirebilirsiniz. Hatta kimlik tanımlama belgelerinizi, pasaportunuzu, vizelerinizi ve acil bir durumda ihtiyaç duyacağınız tüm diğer bilgileri tarayıp kopyalarını saklayabilirsiniz.

Bazı kullanıcılar, kredi kartı bilgisi, şifresi ve diğer önemli bilgiler gibi kullanışlı verileri saklayabilmek için şifreli yazılım kullanıyorlar. Temel olarak, bilinciniz yerinde olsun ya da olmasın sizi acil durumdan kurtaracak her türlü bilgi. Disk çok kolay bulunabildiği gibi, gerçek anlamda bir hayat kurtarıcı olabilir.

Dâhil ettiğimiz bu bilginin dışında, bu tarz bir USB'nin bir başka önemli özelliği dayanıklılığı. İyi bir kalite isteyecek, hatta su bızlı kazalarla başa çıkabilecek dayanıklı bir USB disk isteyeceksiniz. Popüler bir seçim olarak Verbatim's Tough 'n' Tiny verilebilir. Bu USB diskleri, isminden de belli olduğu üzere oldukça küçük, dayanıklı ve 32 GB'lık modeliyle yaklaşık olarak 20 dolar tutuyor.

Bir disk oluştururken aklımızdan çıkarmamız gereken önemli bir şey ise dil. Okunabilmesini sağlamak için, verilerinizi diske farklı dillerde kopyalarken bir çeviri servisi kullandığınızdan emin olun.

yor. Başlamak için www.vbox.me sitesinden VirtualBox'ın taşınabilir sürümünü indirip formatlanmış USB diskinize kurmanız gerekiyor.

Kurulum süreci tamamlandıktan sonra, herhangi bir bilgisayara yüklemek için kullanabilirsiniz ve böylece sanal makineniz Windows kopyanızı yükleyecek. Bunu Windows'un birçok sürümü ile yapabilirsiniz.

Windows'un bu taşınabilir sürümü ile nereye giderseniz gidin, bilgisayarınız USB yüklemesine izin verdiği ve bunu sorunsuz yapabildiğiniz sürece kendi bilgisayarınızı efektif bir şekilde kullanabilirsiniz. Eğer şüpheleniyorsanız, kontrol edin.

Birçok internet kafe ya da kütüphane, bir USB'den onların bilgisayarlarını yeniden yüklemeniz konusunda sorun çıkarabilir ve sizin de bu süreçte birçok kez internet bağlantısına ihtiyacınız olacaktır.

Gördüğünüz gibi, birkaç özel yazılım ve biraz bilgi ile basit bir USB disk gerçek anlamda vazgeçilmez bir araca dönüşebilir. Eğer etrafta öylesine duran birkaç boş USB diskiniz varsa, bir şans verin ve olur da bir gün ihtiyacınız olur diye bir tane de siz yaratın.

yorum@chip.com.tr

Fatura düşmanlarını bulun ve kapatın

Farkına varmadığınız çok enerji tüketen bileşenler size yılda yüzlerce liraya mal olur. Fakat bunları kolayca fark edip onlardan basit yollarla kurtulabilirsiniz

Ertuğ Aydın / AF

Acıyı genelde yüksek elektrik faturası geldiğinde hissediyorsunuz. Yüksek elektrik fiyatları ve yükselen enerji ihtiyacı faturalarınızı da yükseltiyor. Teknolojiyi yakından takip eden birinin topladığı parçalar bu ihtiyacı iyice artırıyor. Misal bilgisayarında 3500 kW/s elektrik sarfeden birinin elektrik faturası standart üç Türk ailesinin aylık faturasına denk. Peki nerede nasıl tasarruf sağlayacağız?

Bir ampermetre suçluları tespit eder

CHIP size gizli “fatura düşmanlarını” tespit etme ve devre dışı bırakma konusunda yardımcı olacak. En basitinden bir ampermetre, ki fiyatı da hiç yüksek değil, elektrik sarfiyatı konusunda detaylı bilgi edinmenizi sağlayacaktır. Tavsiyemiz şudur ki, sistematik bir biçimde inceleme yapmalısınız. Özellikle beş yıldan eski parçalar ve devamlı çalışan ürünlerde tasarruf potansiyeli daha yüksek. Ölçüm sırasında aklınızda tutmanız gereken şu: bazı cihazlar standby değerlerine sadece kapalıyken ulaşıyorlar. Daha da ötesinde,

daha yüksek sarfiyatlı cihazlar, örneğin buzdolabı gibi, için ölçüm daha uzun vadeye yayılmalı.

Masaüstü bilgisayarlar

Masa üstü bilgisayarınız size ufak çaplı bir şok yaşatabilir, zira beş yaşından eski bilgisayarlar kapalıyken dahi 5 watt veya üstü elektrik sarf edebilir. Sadece bu bile yılda 50 60 TL gibi bir miktara tekebül eder. Standart işlemlerdeki enerji sarfiyatı bile ciddi farklılıklar gösterebilir: örneğin eski tip bir bilgisayar bunlar için 200 watt’a ihtiyaç duyarken, yeni bir model sadece 50 watt’a ihtiyaç duyar. Günde sadece 3 saat kullansanız bile, bu fark yılda size 150-200 TL tasarruf sağlar. Fakat bu sıradışı örnekte bile, yeni bir bilgisayar alıp, söz gelimi 1500 TL harcamak, salt tasarruf için anlamlı bir hareket olmaz. Güç kaynağı, işlemci veya ekran kartı gibi bileşenleri değiştirmek çok az örnekte işe yarıyor.

Fakat, standby konumundaki sarfiyatı azaltmak için PC her kapatıldığında güç kaynağının şalterini kapatmayı tavsiye ederiz. Veya daha basitçe, aç kapa özelliği bulunan bir çoklu priz kullanarak

da aynısını sağlayabilirsiniz. Bilgisayardaki güç tasarrufu seçenekleri de ekstra tasarruf sağlayabilir. PC'nizi 15 dakikadan sonra otomatik olarak uyku moduna almak size yıl sonunda rahatça bir 30-40 TL'lik tasarruf sağlar. Bu miktarı günde 2 saatten 50 üzerinden hesapladık.

Monitör, PC hoparlörü ve güç kaynağı

Eski monitör, PC hoparlörü ve USB portlarının standby modundaki sarfiyatlarını ölçmek sizi şaşırtabilir. Alman eko-dizayn enstitüsü izin verilen maksimum standby sarfiyatı olarak değerlerini Kasım 2011'de açıkladı. Bu değer yeni cihazlar için 0,5 watt ve durum göstergesi için (özellikle LED), 1 watt'tan fazlasına izin verilmiyor. Bu nedenle eski PC'lerde, hoparlör veya monitörlerdeki 2,5 watt'lık değerlerin çok yüksek olduğunu göreceksiniz. Aktif bir USB portu bile saatte 1,5 watt sarf ediyor.

Özellikle eski bileşenlerde, özellikle de akıllı telefon şarj cihazı veya harici bir güç kaynağı gibi, ekstra bir özen göstermeniz gerekiyor. Bu tip cihazların özellikle kendilerine bir cihaz bağlı değilken ısınmaları, onları ele veriyor. Bu tip durumlarda saatte 5 watt'a varan sarfiyatlar söz konusu olabiliyor. Toplamda bunlar rahatlıkla 10 watt'a ulaşabiliyorlar. Eğer gereksiz yere bağlı duran bir tanesinin günde 21 saat bağlı kaldığını düşünsük, bu yılda 77 kWh gibi çok yüksek bir değere çıkar. Bunları kullanmadıklarında fişten çekmek sadece bir kaç ay içinde ciddi bir fark yaratacaktır.

Yazıcılar ve sorunlu cihazlar

Gizli sürekli tüketiciler genelde yazıcılar ve sorunlu cihazlardır. Eski ürünler bazen 20 watt'a ihtiyaç duyuyor – sadece yazmaya hazır ve faks almaya hazır durumda kalabilmek için. Bu bir yılda yüzlerce lira tüketim anlamına gelir. Sadece yazma işlemi için gereken sarfiyatın maliyeti ise az. Yazıcı 800 watt sarf etse bile, günde 5 dakika baskı almanın yıllık maliyeti 20 30 TL'yi geçmiyor.

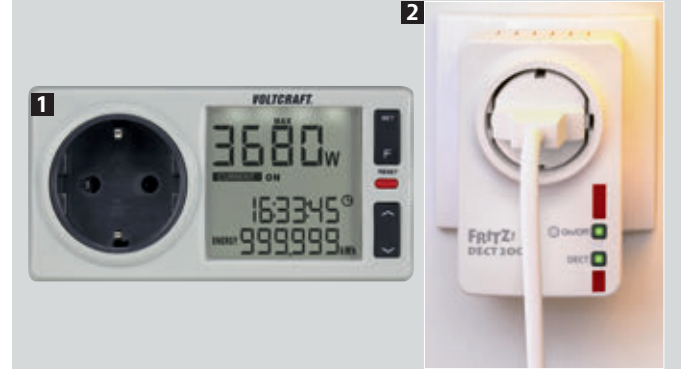
Yeni cihazlar çok daha ekonomikler. Fakat ağ bağlantısı ile bağlanan modeller uyku modunda 5 watt sarf edebiliyorlar ve bu yılda 50 TL gibi bir miktara denk geliyor - standby modunda ise bu miktar iki katına kadar çıkabiliyor. Bu sarfiyat yukarıda belirttiğimiz enstitü yönergesine uygun: ağa bağlı bir standby modunda 6 watt'a kadar izin veriliyor, özellikle de uyku modunda. Ağ bağlantılı yazıcılar ve sorunlu cihazlarda, uyku ve standby modlarının süresini doğru ayarlamak tasarruf anlamında çok faydalı olacaktır.

Modem, çoklayıcı ve Powerline

Modemler devamlı çalıştıklarından dikkat etmek gerekiyor. Bunların sarfiyatı açık özelliklerine göre ciddi farklılıklar gösterebilir. FritzBox 7490, örneğin, normal kullanımda saatte 9 ila 12 watt sarf eder. Maksimum veri yayma gücünde ise, bu tüketim ciddi miktarda artar. Sarfiyatı kontrol etmek, bazı özellikleri açıp kapamak kadar basit: örneğin gece yatarken veya evde kimse yokken WLAN'ı kapatmak size ciddi bir tasarruf sağlar. Her ethernet portu gigabit'ten hızlı ethernet'e düşürülmüş olsa da (100 MBit/s) ekstra bir 0,5 watt anlamına geliyor. DECT örneğinde bile, telefonun yakında olduğu hallerde frekans değerini dü-

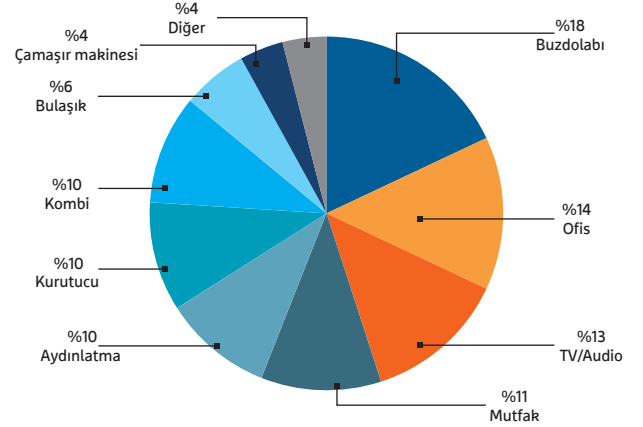
Performansı doğru ölçün

Ampermetrelerin kalitesi özellikle standby konumundaki sarfiyatı ölçme konusunda farklılık gösteriyor. Özellikle görece ucuz modeller bu düşük watt aralığında ölçümde çok da hassas değiller. Ayrıca bilgisayarın atıl durumdaki sarfiyatını da standby modundan ayıramıyorlar. Voltcraft 4500 Pro, **1** yaklaşık 35 Euro'luk fiyatı ile, 0,23 watt ve üstü değerlerde çok hassas ölçüm yapıyor. Bu cihaz ayrıca daha uzun süreli ölçümler de yapıyor ve bu örneğin buzdolabı gibi cihazların ölçümü için önemli bir özellik. Açılıp kapanabilen FritzDECT 200, **2** yaklaşık fiyatı 42 Euro, ayrıca grafik destekli bir analiz de sunuyor. FritzBox'a bağlanarak, modem arayüzünden saatlik, günlük veya yıllık enerji sarfiyatını ölçebiliyor. Fakat 1 watt'ın altındaki değerlerde ölçüm biraz hassasiyetten uzak

Evdeki en büyük fatura düşmanları

İki kişilik bir ailede, buzdolabı, ofis ve TV/ses sistemi en büyük fatura düşmanları. Ofis ve TV/ses sisteminin payı geçtiğimiz yıllarda iyice arttı.

Kaynak: Rheinland-Pfalz tüketici derneğinin ölçümleri. Veri: Alman NRW eyaleti, İstatistik Ofisi'nin Enerjiden sorumlu teşkilatı

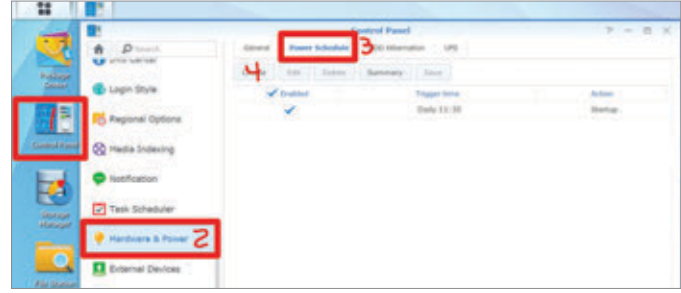
Aç kapa düğmeli çoklu priz

Düğmeye bile basmaya üşeniyorsanız: master slave fonksiyonlu çoklu prizler (resimdeki ürün Xavax) eğer master'da tüketim belli bir değerin altına düştüğünde o prizdeki gücü kapatıyor.

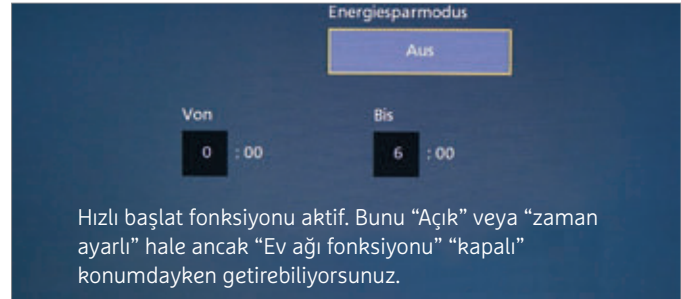
NAS için bir plan hazırlayın

Evdeki sunucu için otomatik kapanma: Synology modellerinde, hangi günlerde ve hangi saatlerde NAS cihazınızın açılıp kapanacağını belirleyebilirsiniz.

Enerji tasarrufu modunu devreye sokun

Hızlı başlat ve ev ağı fonksiyonu, standby modunda Panasonic DMR-BCT7 20 blu-ray kaydedici için 5 watt sarfiyat anlamına geliyor. Bu nedenle bunu ayarlardan kapatmak faydalı.

WLAN hoparlörler standby'da çok mürşifler

Sonos gibi çok odayı kapsayan çözümlerde, hoparlörlerin toplam sarfiyatı çok ciddi miktarlara ulaşabiliyor. Bazı hoparlörler standby modunda 6 watt elektrik yakıyorlar.

LED ampüllerle elektrik faturanız düşsün

LED bir ampul, standart ampulden kullanım ömrü boyunca neredeyse 700 lira kadar daha az elektrik tüketir. Bunun için LED'in sadece 10,000 saat dayanması gerekir.

Ampul	Enerji tasarruflu ampul		LED	
	denklği	tasarrufu	denklği	tasarrufu
25 W	5 W	58 €	4 W	60 €
40 W	8 W	92 €	6 W	98 €
60 W	12 W	138 €	9 W	147 €
75 W	15 W	172 €	11 W	184 €
100 W	20 W	230 €	15 W	244 €

KAYNAK: EnergieEffizienz Initiative, kendi hesaplamaları

şürerek tasarruf sağlanabilir. Bu şekilde, ufacak bir çaba ile yılda 30-40 TL tasarruf sağlayabilirsiniz. Evdeki ağ için başkaca öneriler: Wi-Fi güçlendiricileri için, gece WLAN'ı kapatın ve Powerline adaptörlerde enerji tasarrufu modunu açın.

Ev ağıları

Gerçekten çok elektrik sarf eden bileşenler, evde sunucu veya NAS niyetine kullanılan PC'lerdir. Eğer dikkat edilmezse, uzun süreli ve saatlik 50 watt bir tüketim söz konusu olabilir. Bu yılda 400-500 TL daha fazla fatura anlamına gelir. Evde kullanım için özel bir NAS kullanmak daha verimli olacaktır. Çalışırken, 20 watt'a ihtiyaç duyar ve bu da yılda 175 kWh anlamına gelir. Kullanılmadıklarında sabit disklerin uyku moduna girmeleri, tüketimi düşürecektir. NAS ayarlarında, sunucuyu çalışma saatlerinde ve gece (özellikle de günde 10 saati geçmeyecek şekilde) ayarlamakta büyük fayda var. Bu tip önlemler günde 2 saat çalışan bir NAS'ta yılda 70-80 TL bir tasarruf anlamına gelir. Birçok durumda, özel bir NAS, bu işi görmesi öngörülen bir PC'den daha verimli olacaktır. 250- 300 Euro verip bir NAS alırsanız, bunu sadece iki yılda elektrik sarfiyatından amorti edebilirsiniz.

Ses sistemleri

WLAN hoparlörler, 6 watt'a kadar elektrik tüketebilirler, evdeki gizli fatura düşmanlarının başında gelir. Eğer evde birden çok odada bunlardan kullanıyorsanız, kısa bir sürede baya ciddi bir elektrik yakmışsınızdır. Sistem devrede olduğunda, hoparlör o an hiç bir ses vermese bile 24 watt gibi bir değere çıkabilir. Bunları mümkün olduğunca kablo ile bağlamanızı tavsiye ediyoruz. Bu bazı modellerde 3 watt gibi bir oranda az sarfiyat anlamına gelir. Eski tip AV alıcılar, surround ses verirken çok ciddi derecede elektrik tüketebilirler. Ayrıca CEC (Consumer Electronics Control) ile çalışan HDMI kontrolörleri standby modunda dahi 50 watt elektrik tüketebilirler.

TV'ler, Blu-ray oynatıcılar ve receiver'lar

En yeni model bile olsalar, TV'ler, Blu-ray oynatıcılar ve receiver'lar da oldukça mürşif cihazlar olabiliyorlar. Ayrıca, hızlı başlatma modu, standby modundaki sarfiyatı 5 watt seviyesine çekebilir ve bu yılda 40 TL gibi bir tasarruf sağlar. Aynı zamanda modellerin LAN ile bağlantıda oldukları modda da enerji sarfiyatı yüksek. Eğer enerjiden tasarruf etmek isterseniz, bunları kapatmanızı tavsiye ederiz.

Daha da ötesinde, TV'lerde otomatik kapanma modunu açmakta fayda var, böylece TV kullanılmadığında standby moduna geçecektir.. Enerjiden tasarruf etmek için yeni bir TV almak çoğu durumda anlamsız bir hareket olacaktır. Bu sıradışı örnekler bunu anlamınıza yardımcı olacaktır: eğer eski model 50 inçlik bir plazma TV yerine, görece ekonomik, A+ sınıfı sarfiyatlı bir LCD TV alırsanız, elektrik sarfiyatınız 400 watt'tan 63 watt'a düşecektir. Günde dört saatten hesap yapsak, tasarrufunuz yılda 500 TL civarında olur. Yani 2.500 TL civarında bir para verip TV alsanız, ancak 6 yılda bu hareket kendisini amorti edecektir.

Aydınlatma

Eğer hala ampul kullanıyorsanız, doğru tercih yaparak ciddi bir tasarruf sağlayabilirsiniz. LED ampuller yüzde 85 civarında bir tasarruf sağlar. Evde sadece aydınlatma için yılda 350 kWh gibi

bir rakam ortaya çıkıyor ve tasarruf 250-300 lira gibi bir rakama tekabül ediyor. Günde sadece 2 saat kullanılsa bile, LED kullanmak kendisini bir seneden kısa sürede amorti ediyor. LED ayrıca enerji tasarruflu ampullerden kullanım ömrü açısından da avantajlı: 20 yıllık kullanım ömrü ile LED bu tip ampullerden 2 kat kadar daha uzun süre dayanabiliyor. Diğer halojen ampuller daha az efektifler, özellikle de 12 voltluk modeller transformatörlerde çok fazla enerji harcıyorlar.

Ev eşyaları

Sogutma veya ısıtma için kullanılan eşyalar en çok elektrik tüketen cihazlar. Örneğin bir portatif ısıtıcı 2500 watt, bir kettle 2000 watt ve bir çamaşır makinesi 800 watt tüketiyor. Bu üç cihaz da, genelde seyrek kullanıldıklarından bunlarda tasarruf da çok mümkün olmuyor. Fakat devamlı kullanılan cihazlarda durum tam tersi. Eski bir buzdolabı saatte 80 watt elektrik harcarken, yeni bir model A++ sınıfında ise sadece 23 watt harcıyor. Bu yılda 500 TL civarında bir tasarruf anlamına gelir. 1500 TL'lik bir buzdolabı kendisini 3,5 yılda amorti edecektir.

Standby modunda yüksek tasarruf potansiyeli

Bu örnek haricinde, yeni bir ev eşyası almak tasarruf için çok da tavsiye edilebilecek bir husus değil. Fakat, standby modundaki sarfiyata dikkat ederek ciddi bir tasarruf sağlanabilir. Anahtarlı çoklu prizler eski PC'lerin ve yüksek sarfiyatlı cihazların sarfiyatlarını kontrol altına almak için idealler. Akıllı sistemler daha da fazla rahatlık sağlıyorlar. İlgili adaptörleri ile sarfiyatı ölçebiliyor ve cihazları ayarlanan zaman aralığında açıp kapatabiliyorlar. Aynı zamanda bağlı lambaları da. İsterseniz tüm evinizi akıllı telefonunuzda bir düğmeye dokunarak enerji tasarrufu moduna alabiliyorsunuz. yorum@chip.com.tr

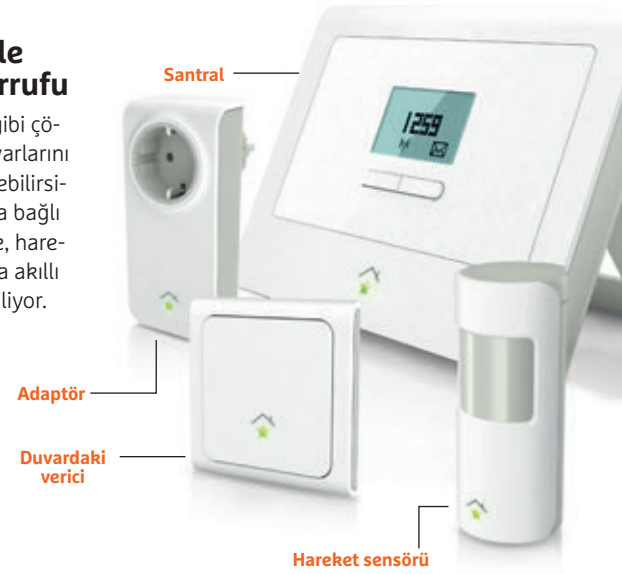

AB enerji etiketi

Bu etiket buzdolabı, LED ampul veya TV'ler gibi aletlerin enerji sarfiyatı hakkında bilgi veriyor. Bazı kötü örneklerde bu veriler yanıltıcı olabiliyor. Örneğin televizyon: ev modu AB enerji etiketinde belirleyici olarak seçilmiş. Örneğin, görüntünün ne kadar parlak veya iyi olduğu belirtilmemiş. Bu nedenle **Philips 55PFK7509**'da, AB etiketi ile (46 watt) ve CHIP'in ölçtüğü değer arasında (59 watt) ciddi bir fark var. CHIP testi yaparken en iyi görüntü modundaki sarfiyatı ölçtü.

Ev kontrolüyle elektrik tasarrufu

RWE SmartHome gibi çözümlerle güç canavarlarını kolayca elimine edebilirsiniz: Adaptörler veya bağlı lambalar düğmeyle, hareket sensörüyle veya akıllı telefonla yönetilebiliyor.

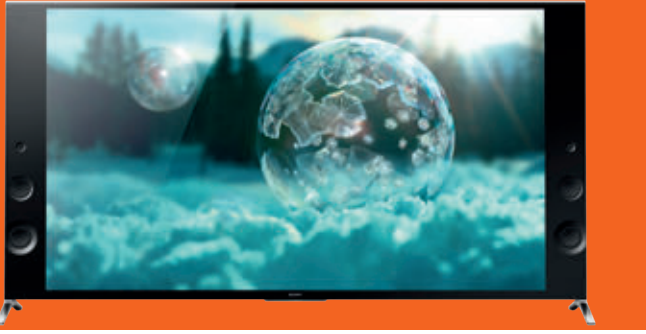

TÜRKİYE'NİN EN ÇOK OKUNAN DERGİSİ ARTIK HER YERDE YANINIZDA

BİLİM VE TEKNOLOJİ DERGİSİ
POPULAR SCIENCE'I
iPhone/iPad ve ANDROID
CİHAZLARINIZDA OKUMAK İÇİN
HEMEN İNDİRİN

Apple, Apple logosu, iPhone ve iPad Apple Inc.'nin ABD'de ve diğer ülkelerde tescilli ticari markasıdır. App Store Apple Inc.'nin servis markasıdır.

Donanımınız için yeni özellikler

Bir dahili yazılım güncellemesi kısa sürer – ve birçok cihazda kalıcı olarak yüksek performans, daha çok güvenlik ve özellik anlamına gelir

Ertuğ Aydın / CS

Neredeyse tüm kullanıcı elektroniği ve bilgisayarlar, ulaştıkları noktayı donanımdan çok yazılıma borçludur. Yani, daha çok performans, güvenlik ve özellik için her zaman size yeni bir model gerekmez-güncellenmiş bir dahili yazılım çoğu zaman yeterlidir. İnternete bağlı cihazlar bu güncellemeleri otomatik olarak indirir ve kurar. Fotoğraf makineleri ve e-kitap okuyucular için, üreticinin web sitesinden bir dosya indirip bunu USB disk veya SD kart ile cihaza yüklemeniz gerekebilir. Gelecek sayfalarda, size muhtelif donanımlar için güncellemeleri nasıl bulacağınızı ve yükleyeceğinizi göstereceğiz. Normalde, üretici bir güncelle-

me çıkardığında, genelde kullanılması gereklidir, zira bu sistem kararlılığı ve güvenlik için gereklidir. Fakat bazen, dikkat etmek de gerekiyor, yeni yazılım donanımla sorun çıkarabiliyor – en dikkat çeken örnek, en yeni iOS eski model iPhone'lar ile çok yavaş çalışıyor (s. 91). Eğer üreticiler yeni güncelleme sunmazlarsa, bazı ürünlerde durum bu, açık kaynak yazılım geliştiricileri devreye giriyor, örneğin firmanın çoktan desteğini çektiği Android modellerinde yeni sürümler çıkarıyorlar, kameranın gizli fonksiyonlarını kullanmanızı sağlıyorlar. Fakat bu durumda destek ve garantinizle vedalaşmanız gerekirse de eski bir cihazda zaten bu yönde endişeniz de olmaz.

Cep telefonları ve tabletler: yeni bir işletim sistemi

Cep telefonlarında son sürüm işletim sistemi güvenlik nedeniyle gereklidir. Bu "Stagefright" isimli güvenlik açığında kendini iyice ortaya çıkardı, bu açık çok sayıda Android cihazı MMS ile gelen zararlı yazılımlara karşı savunmasız bırakıyordu. Android'in 4.1 sürümünden önce hiç bir sürümde bunlara karşı koruma söz konusu değildi; bir MMS ile kullanıcının cihazı, o farında bile olmadan ele geçirilebiliyordu. Bu çok kötü bir durum: böyle bir cihaz bir daha kullanılmamalıdır. 4.1 ve üstü sürümleri kullanan akıllı telefonlar ve tabletler bu tür saldırılara karşı oldukça korumalıdır, fakat tamamen korumalı olarak nitelendirilebileceğimiz cihazlar Android 5.1.1 ve sonraki sürümü kullananlar. Her zaman en güncel Android sürümünü kullanmalısınız, bunu da ayarlarda bulabilirsiniz (bu işlemi WLAN bağlantısı ile yapmanızı öneririz). Dikkat: Yüklenebilir yeni bir güncelleme yok uyarısı alıyorsanız sadece yüklenebilen bir yeni güncelleme yok demektir, işletim sisteminizin eski olmadığı anlamına gelmez.

Eğer cihazınız için üretici yeni bir sürüm çıkarmıyorsa, internette ROM'lar arayabilir ve sizin cihazınıza uygun bir sürüm bulabilirsiniz. Burada en popüler ROM olan, Cyanogenmod'a bakmalısınız- fakat bunun için de uzmanlık gerektiren flash işlemini gerçekleştirmelisiniz ve bununla ilgili belgeler İngilizce dilinde. Modelinize <http://download.cyanogenmod.org> adresinden bakın ve seçin. Eğer Cyanogenmod 10.1 veya sonrası bir sürüm bulursanız, bu oldukça yenidir ve yüklemenizi tavsiye ederiz. »Device Wiki« adresinden detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz.

Apple'ın iPhone ve iPad'leri için durum genelde şöyle: işletim sistemi ne kadar yeniyse o kadar iyi – tek bir hususa dikkat etmeli, iOS yeni olsa da cihaz eski ise Apple her ne kadar uyumluluk sorunu yok dese de alet biraz sorunlu çalışabiliyor. Özellikle çok fazla uygulama yüklüyse veya hafıza fazlasıyla dolu ise, güncellemeden sonra cihazlar sıkıntı yaratabiliyorlar. Örneğin, son sürüm iOS 9 iPhone 4s, iPad 2 ve ilk sürüm iPad mini'lere yüklenmemelidir.

Apple cihazları güncelleme çıkar çıkmaz kullanıcıyı uyarıyor. Bu mesajdan direkt olarak bu güncellemeyi yükleyebilirsiniz. Bunları elle kontrol etmek için, WLAN'a bağlı iken »Ayarlar | Genel | Yazılım güncelleme« yolunu kullanabilirsiniz.

WLAN modemler için ekstra güvenlik

Modem genelde çok fazla saldırıya maruz kalır, zira internet ve veri ağının merkezidir ve çoğunlukla 7/24 çalışır. Ek olarak, üreticiler eski cihazları için bazı güvenlik güncellemeleri sunabiliyorlar. Örneğin Ekim 2015'te, 2007'de piyasaya sürülen AVM Fritzbox 7270 için bir dahili yazılım güncellemesi çıktı – ve FritzOS versiyon 6.06 ile bazı yeni özellikler ve güvenlik tedbirleri alındı. 2014 başında Fritzbox'ları etkileyen güvenlik açıkları AVM tarafından tüm modeller için çıkartılan bu güncelleme ile kapatıldı. Bu güncellemeyi indirmeyenler veya o tarihten bu yana güncellemeleri kontrol etmeyenler, bunu mutlaka şimdi cihazın arayüzüne <http://fritz.box> adresinden Update menüsüne girerek yapmalı. Güncel FritzOS sürüm 6.30'un takipçisi olan güncelleme çok sayıda yeni özellik sunan kapsamlı bir güncelleme ve Ocak ayında içinde öncelikle FritzBox 7490 için çıkması planlanıyor, diğer modeller için güncelleme daha sonra çıkacak. Yeni özellikler arasında mobil cihazlarla daha uyumlu bir web arayü-

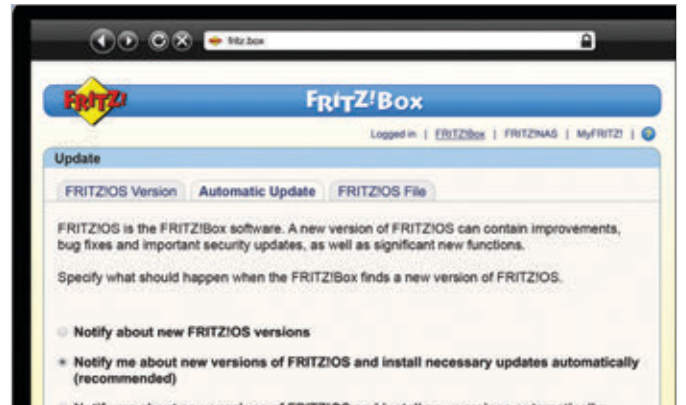

Google Nexus cihazları en yeni Android sürümüne geçtiler ve seneler sonra bile yazılım desteği alıyorlar.

Özel ROM üreticileri

CyanogenMod	Aktif geliştirici, geniş cihaz desteği	http://cyanogenmod.org
SlimRoms	Yalın, minimal seviyede Google uygulaması	http://slimroms.net
MIUI	Çin Rom'u, tarzı farklı	http://en.miui.com
PAC-Rom	Ciddi derecede özelleştirilmiş, ilgililer için	http://pac-rom.com
AOKP	Fazla görsel efekt, ilgililer için	http://aokp.co
Paranoid Android	Eskiden çok aktif, şu an geliştirmesi durdu	http://aospa.co

Özel ROM'lar üretici yeni bir sürüm sunmasa da Android kullanıcılarına yeni bir sürüm kullanma ihtimali sunuyor, CyanogenMod en yaygın kullanılanı

Bazı modem/yönlendiricilerde otomatik güncelleme özelliği bulunuyor, güvenlik güncellemeleri için bu özelliği mutlaka kullanın veya yazılımı kendiniz güncelleyin.

zö, AVM cihazları için merkezi güncelleme yönetimine sahip iyileştirilmiş ev ağı görünümü ve esnek çocuk koruması. Uzakdoğulu ve ABD'li üreticilerde bu kadar uzun süre desteklenen ürünler bulamadık. Ancak bunlar çoğunlukla aynı tedarikçiden çıktığı için, burada da güvenlik açıkları tüm bir modem/yönlendirici ailesini kapsayabiliyor. Mesela son olarak Şubat 2015'te ortaya çıkarılan NetUSB açığı ünlü üreticilerin çok değişik modellerini etkilemişti. Eğer bu tip bir cihaza sahipseniz "[Cihaz model adı] NetUSB" ile internette aratarak Eğer sorundan etkileniyorsa 2015 yazından sonra çıkan bir güvenlik güncellemesi olabilir ve böyle bir durumda bunu mutlaka yükleyin. Güncelleme fonksiyonu çoğunlukla web arayüzünde "System" veya →

benzeri bir menü altında bulunur ve çoğunlukla güncelleme için önce dosyayı üreticinin sitesinden indirmeniz ve daha sonra cihazın web arayüzünden dosyayı seçip kurmanız gerekir. Veya cihaz güncellemeyi kendiliğinden indirip kurabilir.

Eğer güncel bir firmware sürümü yoksa, en azından NetUSB özelliğini iptal edin (yani cihazın USB yuvalarının ağ üzerinden kullanımını) ve en iyisi yeni bir cihaz satın almayı düşünün. Alternatif olarak çoğu yönlendirici için ayrıca OpenWrt veya DD-WRT gibi açık kaynak kodlu firmware'ler de bulunur, bunları da bazı modellerde üreticinin kendi güncellemesi gibi kolayca kurabilirsiniz. OpenWrt basit bir web arayüzünü Linux komut satırı altında sunuyor, ancak temel fonksiyonlar kolayca kurulabiliyor. Meraklı kullanıcılar istedikleri Linux yazılımını cihaza kurabiliyorlar. DD-WRT ise genel olarak daha kolay kuruyor.

NAS için birçok uygulama

NAS uzmanı Synology ve Qnap firmalarının modelleri güncelleme söz konusu olunca bir PC gibi davranıyorlar- işletim sistemleri performans ve güvenlik açısından her daim güncel tutulmalı. Fakat yeni özellik ekleyen, uygulama gibi sonradan yüklenen tip güncellemeler de mevcut. İşletim sistemini de uygulamaları da en kötü iki ayda bir mutlaka güncellemelisiniz. Bu durum iki üretici için de geçerli: NAS'ınızın menüsünde Firmware update kısmından güncellemeleri gerçekleştirebilirsiniz. İki durumda da, otomatik güncellemeyi seçerek, her seferinde birkaç dakika bekleme zorunluluğundan kurtulabilirsiniz. Uygulamaları yüklemek veya güncellemek için, »Package center« (Synology) veya »App center« (Qnap) kısmına girmelisiniz. İki uygulama da Android veya iOS'un uygulama merkezleri gibi çalışıyor. Arama yaparak tek tuşla uygulamaları bulabilir ve kurabilirsiniz. Web siteleri için içerik yönetme uygulamaları, multimedya uygulamaları gibi çeşitli uygulamalar mevcut, örneğin DVB kullanarak NAS'ınıza kayıt yapılabiliyorsunuz. Yüklü uygulamalarınızı, iki sistemde de tek tek veya toplu halde güncelleyebilirsiniz..

SSD'ler için performans artışı

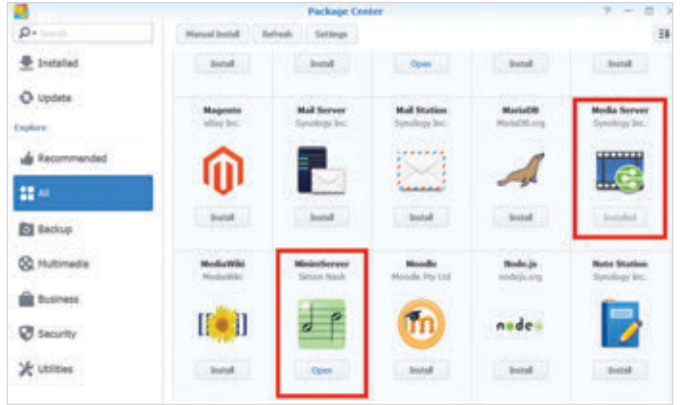
Denetleyici (controller) SSD'nin hayati önem taşıyan bir bileşenidir ve performans ile veri güvenliği için çok önemlidir. Bu dahili yazılımı güncellenebilen bir tür küçük bilgisayardır. SSD'lerde bazen bunu güncellemek kaçınılmazdır. 2014 sonbaharında, Samsung'un çok tercih edilen 840 Evo serisi cihazlarının uzun süredir kullanılmamış dosyaları, yüzde 10 civarında daha yavaş okuduğu tespit edildi. Samsung bu sorunu dahili yazılım güncellemesi ile çözdü, bunu "Samsung Magician" isimli PC yazılımı ile yükleyebilirsiniz. Bu tip hatalar her SSD'de gözlemlenebilir, tüm SSD kullanıcılarına üreticilerinin web sitesinden dahili yazılım güncellemelerine bakmalarını öneriyoruz, bunu düzenli yaparak performans ve güvenlik sorunlarınızı çözebilirsiniz.

Televizyonda HDR görüntü

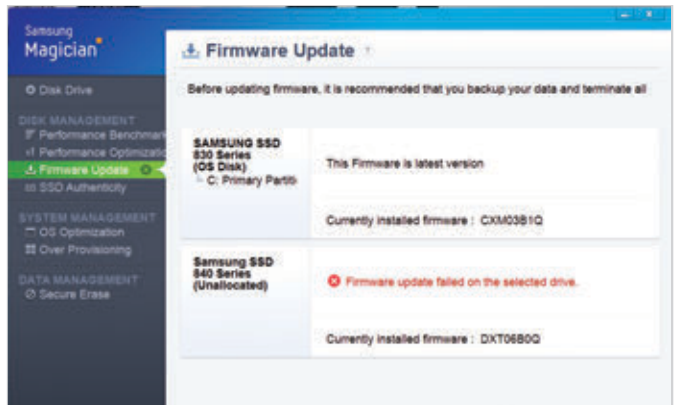
Eğer televizyonunuzu sadece TV izlemek için kullanıyorsanız ve bir sorun yaşamıyorsanız, yazılım güncellemesine çok da ihtiyacınız olmaz. Bazen üreticiler özelliklerde güncellemelere gidebiliyor. Örneğin, yaklaşık iki yıl önce Sony HDMI 1.4a arayüzünü bazı modellerde HDMI 2.0'a yükseltti - veya 4K modellerde ek olarak daha dengeli bir kontrast için HDR modunu

Eğer modem üreticiniz artık güncelleme sunmuyorsa, DD-WRT gibi açık kaynak yazılımlar kullanıp NetUSB gibi güvenlik açıklarından kurtulabilirsiniz

NAS sabit disklerde, yeni özellikler uygulamalarla edinilebilir, Synology (resimde) ve Qnap birçok seçenek sunuyor

Üreticinin ürettiği araçlarla, örneğin Samsung Magician gibi, SSD'nizin dahili yazılımını güncel tutabilir, güvenlik ve istikrar sorunlarını çözebilirsiniz

sundu. Bu tür güncellemeler için bilgiyi üreticilerinin web sitelerinin derinliklerinde arayıp bulabilirsiniz, eğer ek bir fonksiyona ihtiyaç duyuyorsanız girdiğiniz zahmete değecektir. Bir cihazda güncelleme aramak için, en iyi yol cihazı bir LAN kablosu ile internete bağlayıp, ilgili menüden güncellemeleri bulup yüklemelisiniz. Akıllı bir televizyonda genellikle en önemli güncellemeler, uygulamalarla ilgilidir, örneğin Netflix gibi TV'den direkt stream yayın izleme uygulamaları. Akıllı telefonlardaki uygulamalar gibi, bu uygulamaları işletim sisteminden ayrı olarak güncellemelisiniz- örneğin Samsung TV'lerde bu arayüzün adı "Smart Hub".

En son filmleri izleyin

Bazı tip Blu-ray oynatıcılarda, eğer cihaz bazı Blu-ray diskleri oynatamıyorsa bir dahili yazılım güncellemesi zorunludur – bazı üreticiler yeni tip disklerde bu tip bir yazılım güncellemesini zorunlu koşturmaktadır. Bunu yapmanın en kolay yolu, cihazı internete bağlayıp ayarlar menüsünden güncellemeyi yüklemektir. Google'ın Chromecast'i bu tip güncellemeleri otomatikman indirir ve kurar- her durumda, akıllı telefon veya tablet uygulamaları ile birlikte gelen bazı özellikler, Chromecast üzerinden izlemeyi mümkün kılar. Apple TV'de, el ile güncellemeleri aramalısınız, bunun için »Ayarlar | Genel | Yazılım güncelleme« yolunu izleyin. Fakat burada genel performans ve istikrar düzeltmelerinden fazlası an itibarıyla yok.

Dijital fotoğraf makineleri için dahili yazılım hileleri

Burada saydığımız cihazlar içinde, en az güncelleme dijital fotoğraf makineleri için çıkıyor – ve eğer çıkıyorsa da, bunlar en üst model makineler ve kameralar için çıkıyor. Genelde bir dahili yazılım güncellemesi genelde hataları düzeltir ve lenslerle uyum sorunlarını çözer. Bu alanda bir güncelleme yeni bir özellik genelde getirmez – Olympus mesela E-M1 ve E-M5 modellerinde züm özelliğini geliştirdi. Cihazınızın markasına göre ilgili web sitelerinden talimatları ve güncellemeleri bulup yükleyebilirsiniz. Bazı Canon SLR modelleri için, şu adreste www.magiclantern.fm açık kaynak bazı yazılımlar bulabilirsiniz, böylelikle hafıza kartı ile bazı ayarlamalar yapıp yeni özellikler kazanabilir, örneğin daha yüksek kalite ile video çekimi yapabilirsiniz. Eğer bu yazılımı hafıza kartından silerseniz, kamera standart ayarına geri dönecektir. PowerShot kameralarda işe yarayan bu yazılımın adı "chdk" (<http://forum.chdk-treff.de>).

Kindle için yeni font

E-kitap okuyucuların özelliklerinin sayısı özellikle az tutulur ki cihaz asıl işinden başka hususlarla meşgul olmasın. Bu nedendir ki, güncelleme sık sık çıkmaz ve eğer bir sorun yaşamıyorsanız, yazılımı güncellemeye ihtiyaç da duymazsınız. Daha yeni Amazon Kindle'lar için, yeni bir font güncellemesi geldi: Bookerly, e-kitap için optimize edilmiş bir font. Reader'lar internete bağlı olduklarında güncellemeleri otomatik olarak yüklüyorlar.

Bu Amazon Kindle ve tolino shine'da kendiliğinden gerçekleşecektir. Pocketbook kullanıcıları güncellemeleri el ile »Ayarlar | Yazılım | Yazılım Güncelleme« yolundan ve Kobo Reader kullanıcıları ise PC yazılımı Kobo Desktop ile firmware ve uygulama güncellemelerini edinebilirler.

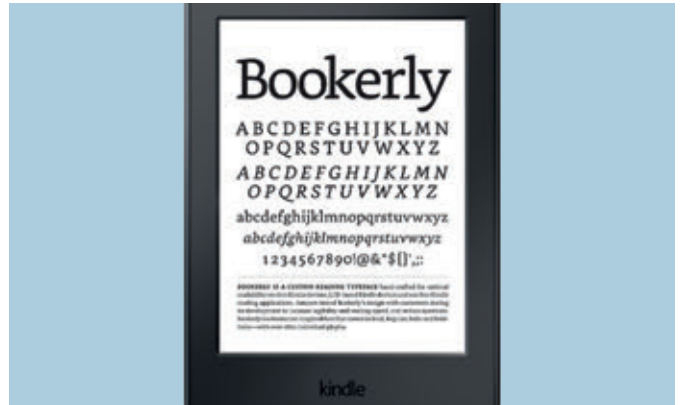
yorum@chip.com.tr

Eğer TV'nizi bir akıllı Tv olarak kullanıyorsanız, uygulamalarınızı Samsung Smart Hub ile güncel tutmalısınız. Eğer sadece TV izliyorsanız, güncelleme olmasa da olur

Canon'un tek lensli reflex kameralarının özellik sayısı açık kaynak yazılım Magic Lantern ile artırılabilir. Eğer sorun çıkarsa, sorunsuz bir şekilde kaldırılabilir

Amazon Kindle e-kitap okuyucularına "Bookerly" adında bir optimize font ekledi. Bunun dışında yeni bir güncellemeye pek de ihtiyacınız yok

Denemeniz gereken, az bilinen web tarayıcılar

Internet Explorer, Firefox ve Chrome gibi tarayıcıları herkes biliyor. Ancak bunların dışında denemeye değer başka iyi tarayıcılar da var

Ertuğ Aydın

Internet tarayıcısı asli uygulamalardan bir tanesidir. Çevrimiçi olmak isteyen her PC kullanıcısının bir tarayıcıya ihtiyacı vardır ve sadece küçük bir azınlık bilgisayar kullanıcı kitlesi tarayıcı kullanmamaktadır. Bu yüzden mütevazı internet tarayıcısı, işletim sistemlerinden sonra en fazla kullanılan PC programlarından bir tanesidir. Tarayıcılar, Microsoft'un internet Explorer tarayıcısını Windows işletim sistemi ile beraber sunmasıyla bugün sahip oldukları şöhrete kavuştular ve o günden beri PC kullanan hiç kimse geriye bakmadı. Internet Explorer'ın Windows ile birleştirilmesi özellikle Netscape gibi tarayıcıların iflasi ile birlikte tekelleşme suçlamalarına ve tartışmalara yol açmasına rağmen,

bugün karşı karşıya olduğumuz ve sayesinde birçok tarayıcıyı gözünüzden kaçırmış olabileceğiniz tarayıcı bolluğuna da yol açtı.

Birçok bilgisayar kullanıcısının herhangi bir alternatiften bile haberi olmadan sadece en büyük üç tarayıcıyı bildiğini söylemek mümkündür. Internet Explorer, Mozilla Firefox ve Google Chrome sağlam temelleri olan dünyadaki bilgisayarların çoğunda bulunan popüler tarayıcılardır ancak bilinmeyen diğer birçok tarayıcı vardır ve bunların bir kısmı özgün ve kullanışlı özellikler sunmaktadır.

Bu tarayıcılar sayıca çok fazla ve çok çeşitlidir. Bazıları gerçek-

OPERA

ten özgün seçeneklere sahipken, bazılarında ise büyük isimlerin bile sahip olmadığı özellikler bulunmaktadır. Bunlar enteresan ve fazlasıyla işe yarıyor, yeni bir şey denemek istiyorsanız veya gerçekten ihtiyacınız olan fakat mevcut tarayıcınızın sahip olmadığı bir özelliğe ihtiyacınız varsa, bunlar hakkında kesinlikle fikir sahibi olmalısınız. O kadar popüler olmasa da, yine de nispeten tanınırlığı olan birkaç alternatifte bakalım.

OPERA

Opera çalışma prensibi anlamında aralarında olduğu bilinen tarayıcılar arasından sıyrılıyor, Opera halen çok yönlü tarayıcılar arasında en iyilerden biri ve üç büyükler de dahil olmak üzere, diğer programların birtakım özellikleri şekillendirmesinde yardımcı oldu. Opera platform anlamında gayet esnek olduğu gibi, güvenilir ve yine gayet istikrarlı bir tarayıcı olarak biliniyor. Windows telefon ve iOS, Android, Linux, Mac, Windows da dahil olmak üzere hemen her formata indirilebiliyor. Ayrıca artık standart hale gelen, daha kolay erişim için favoriniz olan yahut en çok ziyaret ettiğiniz sitelerin listesini yapan açılış sayfası özelliğini getiren ilk tarayıcılardan biridir. Opera nispeten yeni bir özelliği, cihazlar arası favorilerin senkronize edilebilmesini de destekliyor ve daha yavaş makinelerde tarayıcının hızını artırmak için dizayn edilmiş özel turbo modu ile bunu oldukça hızlı yapıyor. Her zaman revaçta olduğu gibi, uygulamayı bir dizi eklenti ve uzantılarla kişiselleştirebilirsiniz.

SAFARİ

Apple tarayıcısı Safari, sürpriz olmayan biçimde, PC'lerde pek popüler değil ve gerçek şu ki, Microsoft bu durum karşısında pek mutsuz da değil. Yine de aralarındaki rekabet düşünüldüğünde, Safari Apple'ın ödül kazanmış dizaynından faydalanan sağlam ve güvenli bir tarayıcı. Tarayıcı GUI'yi gözünüzün önünden kaldırarak, taramanıza odaklanmak üzerine yaratılmış. Tarayıcı penceresinin kenarlığı neredeyse tek piksel genişliğinde, menü ve kaydırma çubukları kullanılmadığında gizleniyor. Ayrıca kullanabileceğiniz daha geniş bir pencere görünümü de mevcut. Safari oldukça hızlı ve aerodinamik kullanıcı arayüzü Safari'yi daha iyi kılıyor, ekstra özelliklerle ilgilenmeyenler ve yalnızca internet taraması yapmak isteyenler için gereksiz seçenekler barındırmıyor. Safari'nin yine de işe yarar birkaç ekstrası mevcut; geçmiş ve sayfa imleri arasında güçlü aramanın yanında, tarayıcıya ekli pop-up bloklama, oto doldurma, RSS haber akışı ve kullanması kolay gizli tarama aracı gibi.

SEAMONKEY

Eğer interneti taramaktan daha fazlasını yapabilen ve daha fazla görevin altından kalkabilen bir tarayıcı peşindeyseniz, SeaMonkey

SAFARİ

size uygun olabilir. Bu tarayıcı Mozilla tarayıcı kaynak kodu kaynaklı ve ön-Firefox uygulamasını direkt olarak takip ediyor gibi görünüyor. Günlük kullanımda tam bir masaüstü çözümü olarak ve standart PC kullanımı sırasında açmanız gereken tek program olarak dizayn edildi. Bu amaçla, tarayıcının yanında entegre edilmiş e-mail, chat, RSS, HTML derleme ve daha fazlasını da barındırmakta. Tüm bu özelliklerin arasında HTML derleme en iyilerinden biri ve bu alana yeni başlayanlar da dahil olmak üzere geliştiriciler için şaşırtıcı biçimde yeterli. Kullanımı kolay ve bir hayli görsel bir arayüzü var. SeaMonkey'in harika olmasa da, esas tarayıcı kapasitesi de iyi. Tarayıcının tümüne bakıldığında, oldukça etkileyici bir program.

LYNX

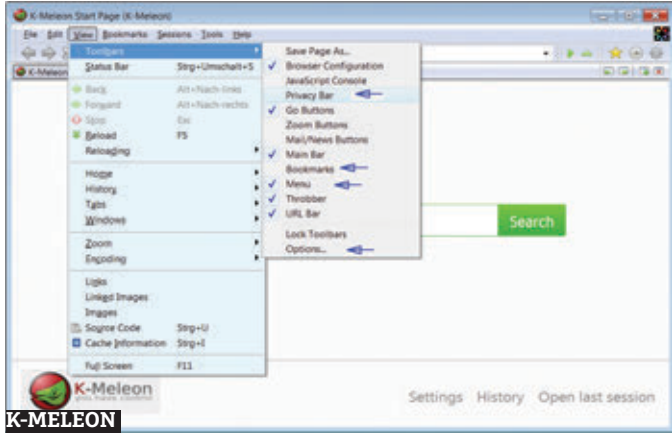
Bu tarayıcı kesinlikle online olarak bulabileceğiniz en eşsiz tarayıcı. Lynx bilinen tarayıcılar gibi değil ve kesinlikle metin bazlı yaklaşım için her tür görsel elementten kaçınıyor. Ortada süslü GUI yok, görüntü oluşturma yahut animasyon da yok, yalnızca sade metin ve DOS biçiminde veriler mevcut.

Resim gösterebilen, video oynatabilen ve çok daha fazlasını yapabilen çok daha çekici tarayıcılar varken, böylesine düşük kalite bir tarayıcıya niçin ihtiyacınız olduğunu sorgulayabilirsiniz. Bunun cevabı basit: hız ve pratik kullanım. Lynx resim yüklemek gibi konu dışı elementlere ihtiyaç duymadığından, normalde internet taraması bile yapamayacak kadar eski makinelerde de çalışır. Bu Lynx'i yalnızca haberleri okumak isteyen ve işin görsel kısmıyla ilgilenmeyen kullanıcılar için mükemmel bir tarayıcı yapıyor.

Ayrıca geliştiriciler, özellikle dizayn öğrenmek ve internet sitelerinin yapısını analiz etmek isteyenler bakımından bu özelliklerin hiçbir değerinin olmadığını ortaya koydu. Lynx siteleri daha çok bilgisayarın gözden geçirdiği biçimde ekrana verir, böylece geliştiriciler bunu site içerisinde kullanabilir ya da temel site tasarımı

SEAMONKEY

mının nasıl bir araya getirildiğini öğrenebilir. Ekstra içerik yoksunluğu ayrıca araya resimler ve başkaca içerikler girmediğinden, hata ve yanlışları görmeyi kolaylaştırır bu da, yeni sayfalardaki hata tespitini kolaylaştırır.

K-MELEON

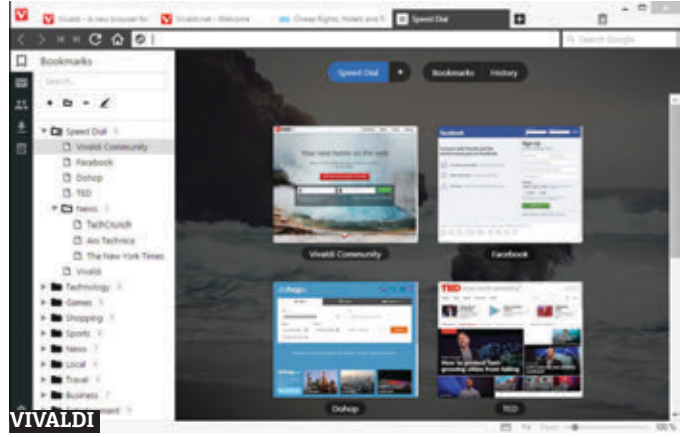
K-Meleon hızlı ve güvenilir tarayıcılara başka bir örnek. Ayrıca, oldukça kişiselleştirilebilir bir seçenek ve Geko motoru kullanıyor. Açık kaynak uygulaması dahili pop-up bloğu, içerik menüsü, pop-up arama çubuğu, özelleştirilmiş klavye kısayolları ve fare hareketleri gibi gelişmiş birkaç seçeneği sunuyor. Tüm ara yüz standart Windows araç takımını kullanıyor, dolayısıyla görünüm olarak standart Explorer sayfasından pek farklı olmasa da, GUI'yi yüklemek için ekstra parçalara ihtiyaç olmadığından, sistem kaynaklarını yormuyor. K-Meleon ayrıca taşınabilir versiyonu sayesinde USB belleklere de yüklenebiliyor ve bu onu mobil kullanıcılar için harika bir tarayıcı yapıyor.

VIVALDI

İtalyan bestecinin ardından isimlendirilmiş olan Vivaldi, çıkan en yeni tarayıcılardan biri ve kullandıkları tarayıcılarının değişmeye başladığını fark eden Opera kullanıcılarını hedef almış bulunmakta. Bu fikir Opera'nın eski CEO'su Jon Stephenson'un fikri ve Vivaldi kullanıcılarından birçok fikir ve geri bildirim alarak uygulamanın şekillenmesini sağlayan, geliştirilmekte olan bir tarayıcı. Birçok tarayıcı kendi bildikleri yoldan şaşmadıkları için ve eski favori tarayıcılar da kullanıcılarının başka bir alternatif aramasına neden olacak kadar onları dışladığından, bu Vivaldi için anahtar özellik. Sesinizin duyulmasını sağlama şansınızın olması büyük bir fayda sağlıyor ve bu durum mükemmel çalışan bir tarayıcının geliştirilmesine katkı sağlamış olmak demek olabilir. Tarayıcı Opera ve Google Chrome gibi Blink motorunu kullanıyor, dolayısıyla büyüme şansı var ve hali hazırda hızlı arama, sekme kümesi, site notları ve hızlı komut gibi özellikleri barındırıyor.

PALE MOON

Eğer Firefox'un giderek şişmesinden bunaldıysanız ya da yalnızca hızlı, etkili bir tarayıcı istiyorsanız, Pale Moon'a göz atmanızda fayda var. Bu tarayıcı esasen Firefox'un özelleştirilmiş, kişiselleştirilmiş hız sağlamak adına tüm ekstra içerikleri kırılmış versiyonu. Windows için dizayn edilmiş, bilinçli olarak kaldırıldıklarından çoğu tarayıcı özelliğinden yoksun, çok hızlı ve standart Firefox'un yahut diğer tarayıcıların kullandığı sistem kaynaklarından çok daha azını kullanan aerodinamik tarayıcı ortaya çıkmış. Modern sistemlerden olabildiğince faydalanan biçimde yaratılmış ve HTML5, CSS ve SVG grafiklerini destekliyor. Testlerde ısrarla rakip

tarayıcılardan daha hızlı çalışan ve sistemi daha az yoran dolayısıyla hareket halinde kullanıldığında mevcut olan tüm gücü kullanan laptoplar için de iyi bir tarayıcı.

MAXTHON CLOUD BROWSER

Cloud servislerin gelişen popüleritesi göz önüne alındığında, Maxthon en çok gelecek vaadeden alternatif tarayıcılardan biri ve interneti çoğunlukla birden fazla cihaz üzerinde kullanan kişiler için de mükemmel bir seçenek. Maxthon tepeden tırnağa cloud kullanımı için dizayn edilmiş bir tarayıcı ve tipi fark etmeksizin, cihazlar arası paylaşım ve senkronizasyon için geliştirilmiş. Bu tarayıcı PC, laptop, telefon ve bunlar gibi cihazlar arası veri, yer imi paylaşabilir ve hatta cihazlar arası indirme yapabilir ve dosyalarını depolamak için bir cloud servisi kullanır. Cloud kullanımının anlamı, tarayıcı hızını artırmak için cloud'u kullandığından, tarayıcının performansının da artırıldığı anlamına geliyor. Dosyalar cloud'da depolandığından aynı hesaba senkronlanmış farklı cihazlar üzerinden erişilebilir dolayısıyla müzik cihazlar arası paylaşılabilir ya da telefonunuza bir video kaydettiğinizde daha sonra PC'nizde bunu sorunsuzca izleyebilirsiniz. Bu dosyalar ayrıca başkalarıyla da paylaşılabilir ve bu, tarayıcıyı bir hayli işe yarar kılıyor.

NETSURF

Netsurf'ü çekici kılan ana neden düşük kaynak kullanımı. Güç ve kaynak kullanımı anlamında en küçük tarayıcılardan biri ve aynı zamanda hız anlamında en hızlı tarayıcılardan biri. Yüksek hız için geliştirilmiş aerodinamik bir tarayıcı olmasına karşılık, özelliiksiz de değil. URL otomatik tamamlama, global ve yerel tarih, cookie menajeri, görüntü ölçekleme ve thumbnail gibi bir seri araç ve seçeneğe sahip. Ayrıca Windows'un yanı sıra Linux, BeOS, Atari, AmigaOS ve RISC OS gibi nispeten tuhaf bir seri işletim sistemini de destekliyor. İlginç.

FLOCK

Eşsiz sosyal iletişim ağı özellikleri nedeniyle bu tarayıcıyı da dahil etmek istedik. Ne yazık ki bu tarayıcı devam etmiyor, resmi indirme linki, destek veya geliştirme yok. Bununla birlikte, halen bu tarayıcıyı birçok yazılım sitesinden edinebilirsiniz ve eğer Facebook'un beğen butonunu devamlı kullanıyorsanız, bu tarayıcının geliştirilme durumuna bakmaksızın bir gözden geçirmek isteyebilirsiniz. Flock Firefox 3 üzerine kurulmuş ve özel bir "kişiler kenar çubuğu" barındırmakta. Bu çubuk size her tür gelişmeyi haber veriyor böylece internet üzerinde başkaca şeyler yapıyor olsanız dahi, çevrimiçi sosyalleşmeniz ile ilgili devamlı bilgi sahibi olabilirsiniz. Hatta sizi YouTube gibi sitelerle ilgili bilginizi güncel tutabileceğiniz biçimde kişiselleştirebileceğiniz özel bir güncellemesi var ve tarayıcı Firefox eklentilerini de desteklediğinden size daha fazla kişiselleştirme şansı veriyor. Güncelleme eksikliği olması üzücü olsa da, tarayıcıların her on dakikada bir güncellendiği bir dünyada bir güvenlik açığı yahut destek eksikliğinden kaynaklı herhangi bir problem yaşanmadığı müddetçe, bazıları bunu ferahlatıcı bulabilir.

LUNASCAPE ORION

Bu tarayıcı geliştiriciler ve bu alanda çalışmaya başlamak isteyenler bakımından oldukça ilginç. Tecrübeli geliştiriciler sitenizi farklı tarayıcılarda denediğinizde meydana gelen problemlerden haberdar. Tarayıcılar farklı motorlar kullandıklarından, birinde mükemmel görünen bir site, bir diğerinde bozuk görünebilir. Genellikle buna farklı motorların kodları ele alışındaki ufak farklılıklar neden olur ve bunu belirleyip düzeltmek zor olabilir. Lunascape bu soruna öne çıkan anında başka bir motora geçiş yapabilme özelliğiyle çok yardımcı olabilir. Trident'i (IE), Gecko'yu (Firefox) ve Webkit'i (Safari) desteklediğinden, bu üç tarayıcı motorunda kodlarınızı kontrol edebilirsiniz. Kodlarınızı kademeli modda, site gösterimlerini yan yana inceleyerek bile deneyebilirsiniz. Ne yazık ki henüz Blink'i desteklemiyor bu yüzden Chrome'un daha sonraki versiyonları ve bu motoru kullanan diğer tarayıcılar ayrıca test edilemeli. Buna rağmen, geliştiriciler için harika bir özellik ve içeriği incelemeyi ve herhangi bir problem olup olmadığını aramayı da oldukça kolaylaştırıyor. Tarayıcı ayrıca oldukça kapsamlı ve beklediğimiz gibi birçok özelliğe sahip ve tarayıcı dünyasındaki diğer büyük isimlerle karşılaştırıldığında oldukça iş görüyor.

DILLO

Dillo iki nedenden birçok insanın tercih edeceği bir tarayıcı değil. İlki, daha önce bahsi geçen Lynx gibi, minimalist dizaynlı temel bir tarayıcı. Basit bir tarayıcı olabilmek adına gelişmiş özellikleri eliyor ve gayet minimal bir GUI kullanıyor. İkincisi, Windows' u desteklemiyor. Bunun yerine, bu tarayıcı Linux, BSD ve OS X için geliş-

tirilmiş. Dolayısıyla eğer Windows kullanıyorsanız, burada size göre bir şey yok. Tarayıcı olarak Dillo muhtemelen Lynx'ten sonra en hızlı ikinci tarayıcı ve yalnızca metine dayalı bir tarayıcı değil. Düşük güçlü makineleri ve kısıtlı alanı olan kullanıcılar (orijinali 1999 yılında yaratılmış) için FLTK (Fast, Light Toolkit) kullanılarak geliştirilmiş. Yalnızca XHTML ile CSS'yi destekliyor dolayısıyla diğer seçeneklere göre çok daha kısıtlı ancak günlük haber sitelerine hızlıca girmek istiyorsanız sağladığı hız bakımından Dillo iyi bir seçenek olabilir.

CAMINO

Bu, Mac sahibi okuyucularımız için OS X destekli bir tarayıcı ve Safari'ye açık kodlu bir alternatif hatta Firefox için de potansiyel bir rakip. Gecko kullanılarak inşa edilmiş ve Bonjour, Keychain ve Growl dahil çeşitli işletim sistemi servislerini desteklemekte. Bazı sistem unsurlarının dahil edilmesi tarayıcıyı daha kullanışlı kılmakta ve tarayıcı aynı zamanda Firefox ve Safari'nin yaptığı gibi gündelik, sıradan özelliklerin tamamına sahip. Bu, yeni bir şeyler denemek isteyen Mac kullanıcıları için son derece iyi bir tarayıcı.

ARORA

Bu tarayıcı birçok başka tarayıcıda bulunan özellikleri de içeren, günlük olarak internet kullanan bir kullanıcının bütün ihtiyaçlarını karşılayabilecek sağlam, güvenilir ve güçlü bir uygulama. Webkit motoru ile üretilmiş ve Google Chrome'a çok benzer bir biçimde çalışmakta (ancak Chrome'un en son motoru ve Webkit'in bir kolu olan Blink'i kullanmıyor). Bu yüzden eski işletim sistemlerini terk etmek isteyen Chrome kullanıcıları için iyi bir alternatif olarak öne çıkmakta. Gizli gezinme, reklam engelleme ve oturma yönetimi gibi yararlı araçlara sahip ve temiz, kolay kullanımlı bir grafik arayüzüne sahip.

İki birden iyi midir?

Bu bizim yazımızın sonu anlamına geliyor ve piyasada denemek isteyebileceğiniz birçok tarayıcı daha var. Hangisini seçerseniz seçin, umarız ki en bilinen bazı tarayıcılardan kafanızı biraz daha küçük ve alternatif tarayıcılara doğru çevirmenizi sağlamışızdır. Yine de tek tarayıcı yeterli mi? Bu mantıklı bir soru. Çakışmaz bir biçimde birden fazla tarayıcı kullanabilirsiniz. Hatta birçok kullanıcı Internet Explorer'ın yanında birkaç farklı tarayıcı kullanıyor. Tarayıcılar çok hayatı programlar değil ve güvenlik aracı olarak bilgisayarınızın derinliklerine girmiyorlar, bu nedenle de çakışmaları için bir sebep yok. Varsayılan tarayıcıyı seçmek esas sorun. Yani yeni bir tarayıcı bakıyorsanız, denemekten çekinmeyin.

yorum@chip.com.tr

2016'da Hack'lenmeyin

Hacker taktikleri 2016'da değişiyor. Her zamankinden daha fazla tehdit altındayız. 2016 tehditleri, güvende kalmak için gerekenler...

Tan Bodur

2015, zararlı yazılım tarihinde en tehlikeli yıl olarak geçiyor. Bunu daha önceki sayılarımızda işlemiş, hatta 2016'nın daha da kötü olacağını söylemiştik. Makaleleri fazla dikkat etmeden okuyanlardansanız birkaç noktayı atlamış olabilirsiniz. Sorun nerede?

Güvenlikle ilgili problemlerinizin geride kaldığını, artık Windows 10 geldiğine göre rahat olacağınızı düşünüyorsanız biraz haklı olabilirsiniz; Yeni yıl, yeni işletim sistemi, yeni otomatik güncellemeler, anında kapanan güvenlik açıkları, ayrıca her zamankinden daha güçlü antivirüs programları, hatta bir zamanlar hiçbir işe yaramayan Microsoft Security Essentials bile son testlerime göre oldukça iyi sonuçlar veriyor.

Peki sorun nerede? Alınmayın, ama siber suçlar artık sizin

PC'nizle eskisi kadar ilgilenmiyor, 2016'da şirket sunucularının peşine düşüyorlar. Bu size başkasının sorunu gibi gelebilir fakat potansiyel olarak sizin için de büyük bir felaket. Az sonra bunu açıklayacağız.

Geleceği biz göremiyoruz ama güvenlik uzmanları en azından her gün siber suçların alışkanlıklarını takip ettikleri için yakın tahminlerde bulunabiliyorlar. Bu makale için birkaç güvenlik uzmanından görüş ve tahminlerini aldık. Farklı uzmanların yorumları çoğunlukla korkutucu derecede benzerlik gösteriyor.

Yazının ilerleyen bölümlerinde bu tahminleri ve bu tehlikelerin her birinin sizi nasıl etkileyeceğini anlatacağız. İkinci bölümde ise önümüzdeki yıl parasını ve sırlarını hacker'lara kaptıran milyonlarca kişiden biri olmamak için kaçınmanız gerekenleri yazacağız.

HACKER'LARIN 2016 TAKTİKLERİ

Veritabanı hırsızlığı

PC'de zararlı yazılım artık 2015'te kaldı, fakat tamamen yok olduğu söylenemez. Özellikle "fidye yazılımı" anlamına gelen ransomware, her zamankinden daha büyük bir tehlikeye dönüşüyor ancak 2016'da hackerlar daha büyük bir oyuna hazırlanıyorlar.

Görüşülen güvenlik uzmanları ağız birliği etmişçesine bu yılın siber suçlarına sunucu saldırılarının imza atacağını söylüyorlar. Demek ki, hacker'lar artık teker teker insanların PC'leri yerine Google, Amazon gibi büyük firmaların dev veriler barındıran sunucularına yönelmiş durumdadır. Yani sizin peşinizi bırakmış görünüyorlar, değil mi? Çok yanıyorsunuz. PC'ler yerine sunuculara dadanmalarının sebebi, teker teker değil, toplu olarak milyonlarca kişinin özel verilerine, şifrelerine, banka detaylarına, e-postalarına ve daha birçoklarına ulaşmak. Gelmiş geçmiş en kötü zararlı yazılımların sunuculardaki Heartbleed, Shellshock gibi hataları (diğer bir deyişle güvenlik açıklarını) hedeflediklerini biliyoruz. Siber saldırganlar bu açıkları bulduklarında tıpkı sanal bir balık ağı gibi yüzlerce, binlerce kişinin verisini bir anda toplayabiliyorlar.

Kart bilgilerinin çalınması

Aralık ayı başlarında İngiltere'nin tanınmış pub zincirlerinden JD Wetherspoon sunucularının, 100 müşterinin kredi kartı bilgilerini, 650 bin ise kişinin kişisel bilgilerini ele geçiren bir saldırıya uğradığı açıklandı. Bilgiler arasında isimler, doğum tarihleri, e-posta adresleri ve telefon numaraları vardı. Saldırı aslında Haziran'da şirketin eski sunucusuna yapılmıştı fakat şirket belki de yasal sebeplerden dolayı detayları Aralık ayına kadar ifşa etmedi. Açıklamaya göre çalınan kart bilgileri tek başına hırsızlık yapmaya yetmiyor. Aslında bu doğru. Çoğu kartı şifre ya da arkadaki güvenlik kodunu bilmeden kullanmak mümkün değil.

Web sitelerindeki güvenlik zaaflarından faydalanıyorlar

Eğer bir web sitesinin sunucusu yeterli güvenliğe sahip değilse, iskambil kartlarından yapılmış bir kuleden pek farkı yok. Kasım ayında hackerlar, çocuklar için tablet ve elektronik cihazlar üreten Hong-Kong menşeli VTech firmasının sunucusunda, veritabanını kolayca yağmayabilecekleri bir açık tespit ettiler. 4,8 milyon kadar müşterinin çalınan bilgileri arasında isimleri, çocuklarının, torunlarının isimleri, ev adresleri, doğum tarihleri, kayıtlı müşterilerin güvenlik soruları ve hatta şifreleri de yer alıyordu.

Popüler ve güvenilir bir firma olmasına rağmen VTech, temel

VTech gibi bir firmanın web sunucusunda güvenliğin zayıf olması, saldırganlar için altın madeni anlamına geliyor.

Wetherspoon, Aralık ayındaki saldırıyı kabullendikten sonra tüm müşterilerine bazı soruları cevaplayan birer e-posta gönderdi.

güvenlik önlemlerinde sınıfta kaldı. Müşterilerin güvenlik soruları ve cevapları salt metin olarak kaydedilmişti. Yani firma ne kadar büyük veya profesyonel görünürse görünsün, tahmininizden daha saf ve savunmasız olabilir.

Şifreler de çözülebilir

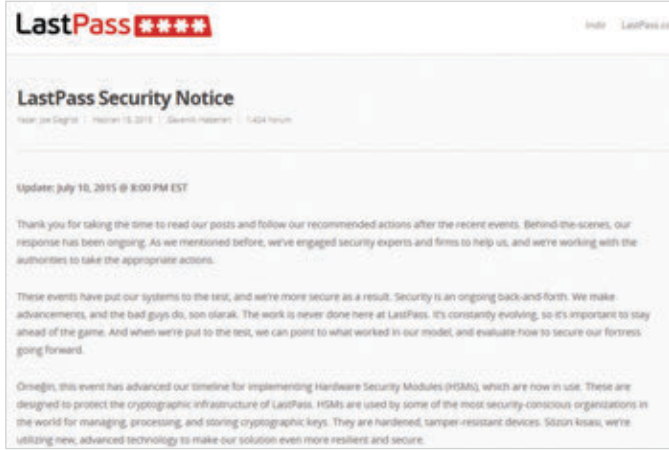
Haziran ayında LastPass adlı şifre yöneticisi yazılımındaki Heartbleed açığını farkedenden hackerlar, işlerinin yaver gittiğini düşünmüşlerdi, fakat bu sefer sunucunun güvenlik önlemlerine tosladılar. LastPass, depolanan verinin en zorlu saldırgan tarafından bile çözülemez olması için gerçekten sağlam şifreleme yöntemleri kullanıyor. Bu karman çorman yığınları anlamlı kelimelere dönüştürebilmenin tek yolu, kullanıcı hesabı ile güvenli bir şekilde ilişkilendirilmiş olan yazılımı kullanmak. Sizden başka hiçbir insan (LastPass'ın sahibi bile) depolanmış şifrenizi ne okuyabilir, ne de çözebilir.

LastPass saldırısı başarılı olmuş olsaydı durum çok yıkıcı bir hal alabilirdi çünkü yukarıdaki güvenlik özellikleri nedeniyle LastPass şifreleri altından daha kıymetli. Fakat hackerlar kısa dönem başarısızlıkları uzun dönemde çözülecek mücadeleler olarak görmektedirler. Siz bu satırları okurken birileri en karmaşık şifreleri çözmek için uğraşıyor. 2016 yılı o şifrelerin nihayet çözüldüğü yıl olabilir.

Peki, sizce hackerlar çaldıkları yüzlerce kredi kartı bilgisini, şifreyi ne yapıyorlar? Kartların içindeki paraları alıyorlar, değil mi? Hiç de değil. Çoğu durumda bunları karaborsada satıp kendileri yakalanmaktan kurtuluyor. Ama daha çok etkilenen firmaya şantaj yaparak çaldıkları bilgileri şirkete satıyorlar. Çoğu firma için müşterinin güveni ve kendi şöhreti daha önce geldiği için genellikle bu para ödeniyor.

Tabii ki şantaj yöntemi, çalınan bilginin özellikle ne kadar değerli ya da ifşa edilmesinin ne kadar utanç verici olduğuna göre değişiyor. Örneğin plastik cerrahi konusunda oldukça popüler Harley Medical Group, 480 bin hastanın kayıtlarını çaldırınca hackerlara ciddi bir fidye ödemişti. Çok daha korkunç bir durum, saldırganların size kişisel olarak şantaj yapmaları. İnternet üzerinden evli insanlara -en hafif tabiriyle- çöpçatanlık yapan Ashley Madison şirketinin sunucusuna yapılan saldırıda 32 milyon kayıtlı kullanıcının kişisel bilgileri çalındı. Ardından tüm kullanıcılara saldırganlardan birer e-posta geldi. Kullanıcıların çoğu parayı ödeyemeyecek durumdaydı ve bir ay sonra isimleri online olarak ifşa edildi. Bundan 3 ay sonra bile güvenlik uzmanı Graham Cluley, yukarıdaki sitenin kullanıcılarından şantaj endişeleri taşıyan mesajlar aldığını söylüyor.

→

Şifre yöneticisi LastPass, Haziran ayında gerçekleşen bir saldırıdan kıl payı kurtuldu.

Fidye yazılımları yükselişte

Fidye yazılımı (ya da “Ransomware”), haraç ve kötü amaçlı yazılımın bir araya gelmiş hali. Şu ana kadar gördüğümüz en korkunç siber tehditler arasında yer alıyor. DTL güvenlik firmasının yöneticisi Simon Edwards, 2015’in son 3 ayında bu tür saldırıların sayısının hissedilir biçimde arttığını belirtiyor: “Bunların yakın zamanda yok olması mümkün değil, çünkü insanlardan para koparmanın en etkili yollarından biri”. Şu ana kadar bahsettiğimiz sunucu saldırılarının aksine, fidye yazılımları daha ufak cihazları hedefliyor; yani burada tehlikede olan kendi PC’niz, tabletiniz veya akıllı telefonunuz. Saldırganlar henüz büyük firmaların sunucularına bu şekilde saldırılara kalkışmadılar, fakat 2016’da bunu görmeyeceğimizin bir garantisi yok.

Yani bir gün banka ve kart bilgilerinizin fidye için alıkoyulduğuna şahit olabilirsiniz. Diğer taraftan hackerların PC ve mobil cihazlarda ısrar etmesinin bir sebebi de bu saldırıların gerçekten işe yaraması: PC ekranında bir anda ortaya çıkan bir mesaj bilgisayardaki tüm verilerin şifrelendiğini ve bunları geri almak için örneğin bir hafta içinde 1000 dolar ödenmesi (aslında genellikle bitcoin isteniyor) gerektiğini söylerse genellikle insanlar panikleyip ödeme yoluna gidiyor. Fidye yazılımı kullananların çoğu insan psikolojisini biliyor ve bundan faydalanıyorlar.

Yedekleri hedef alan fidye yazılımları

Ransomware saldırılarından korunmanın en iyi yolu, dosyalarınızı bir NAS sürücüde -ya da Simon Edwards tarafından tavsiye edilen Carbonite gibi ücretli bir online hizmet kullanarak- otomatik olarak yedeklemek. Carbonite hizmetinin en temel yıllık üyelik ücreti 48 dolar civarında. Bu para karşılığında verilerinizin güvenli bir yedeği otomatik olarak alınıp saklanıyor.

Verileriniz değerliyse bu parayı ödemeyi düşünebilirsiniz. Aynı hizmeti veren başka birçok servis de mevcut. Böylece bir gün fidye yazılımın kurbanı olursanız parayı ödemek yerine verilerinizi silip yedeklerden tekrar yükleyebilirsiniz.

Şimdi kötü habere gelelim (gerçi çoğunuz bunu çoktan fark etti): Online yedekleme servisleri de bu verileri nihayetinde bir sunucuda saklıyor. Diğer taraftan Carbonite ya da SOS gibi sitelerin sunucuları, en karmaşık güvenli katmanlarından oluşan şifreleme yordamlarıyla korunuyor. Dolayısıyla hackerların bu sunucuları geçmeleri gerçekten çok zor -ama imkansız değil.

Simon Edwards, “NAS sürücülerini de etkileyen Ransomware tipleri de gördük” diyor: “Zaman içinde yedekleri yavaş yavaş bozup daha sonra tekrar işe yarar hale getirmek için fidye isteyenleri de gelecekte görebiliriz”.

Evlilik dışı ilişki sitesi Ashley Madison kullanıcılarına hala hackerlar tarafından şantaj yapılıyor.

DDoS saldırıları

Bankanızın web sitesi birkaç saatliğine kapandıysa bunun sebebi bir DDoS (Distributed Denial-of-Service, çok genel anlamıyla yaygın erişim engelleme) saldırısı olabilir. Bu saldırılar gün geçtikçe artıyor. Bunlar bazen sadece politik amaçla gerçekleşen nispeten masum eylemler olabilir de, Yunan bankalarına kısa süre önce şantaj amaçlı bir DDoS saldırısı yapılmıştı. Bunlara ek olarak DDoS saldırıları paranızı da hedefleyebilir. Geçtiğimiz Ekim ayında Talk-Talk hizmetinin sunucusundan bir saldırı sonucu 157 bin kullanıcının verileri çalındı. Bunlar arasında 28.000 kredi kartı bilgisi, 15.656 banka hesap bilgisi, 15.000 doğum tarihi, ayrıca yüzbinlerce isim ve e-posta adresi var. Burada belki de tek teselli, kart bilgilerinin kısmen gizlenmiş olması ve en azından harcamaya olanak tanınamasıydı. Ancak 15.656 banka detayının siber hırsızlık amacıyla kullanılması mümkün. DDoS saldırısı birkaç saatlik hizmet kesintisi yaşatsa da bu durum sadece banka değil, kullanıcılar açısından da ödeme gecikmesi gibi zararlara neden olabilir.

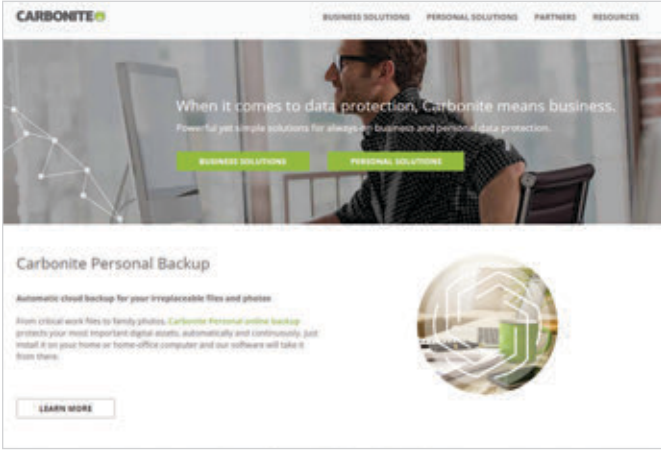
NASIL KORUNABİLİRSİNİZ?

Yedekleyin ve yine yedekleyin!

Hackerler şifrelenmiş yedekleri kırmayı becerebilse bile yine de sunucu saldırılarına, hırsızlığa ya da fidyeciliğe karşı en iyi güveneniz yedekleme olacaktır. (tabii ki PC’nizin durup dururken bozulmasına karşı da iyi bir önlem).

Fidye yazılımları dosyalarınızı şifreliyor ve bu şifreyi çözmek için para talep ediyorlar. 2016 yılında bu tür saldırılar artacak.

Hackerlar henüz Carbonite servisinin güvenli sunucularını aşamadılar fakat denemekten de bıkmıyorlar.

Garanti istiyorsanız çift yedek alın. Carbonite gibi otomatik yedekleme servislerine ek olarak PC'nizdeki verileri harici bir diske en azından ayda bir yedekleyin. Bu yedek içinde satın aldığınız yazılımların lisans kodları ve işletim sisteminizin taze bir ISO dosyası mutlaka bulunsun. Microsoft'un Medya Oluşturma Aracı (Media Creation Tool) ile (<http://windows.microsoft.com/tr-tr/windows-8/create-reset-refresh-media>) Windows'un her sürümünün ISO yedeğini alabilirsiniz. Tüm bu dosyaları harici bir diske kaydedin ve evinizde güvenli bir yerde saklayın.

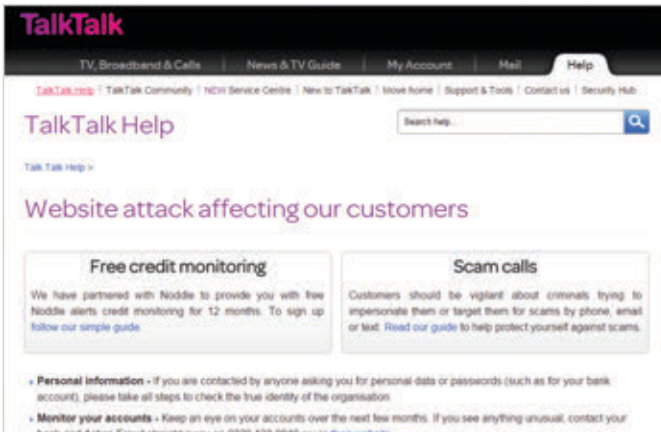
Yazılımları güncel tutun

Destek süresi çoktan geçmiş yazılımlara en iyi örnek Windows XP olacaktır. Bu nedenle artık kullanımı güvenli değil ve tabii bu konuda yalnız da değil.

Hackerlar desteklenmeyen yazılımlarda sürekli güvenlik açıkları aramakla meşgul. Bu sayede PC'nize fidye yazılımları ya da Truva atları, solucanlar, casus yazılımlar gibi birçok zararlı yazılım türlerini sızdırabiliyorlar.

2007 yılında bankalara saldırmak için kullanılmış olan bir Truva atının özellikle Windows 10 kullanıcılarını hedeflemek için tekrar gündeme gelmesi de önemli bir gelişme.

Bildiğiniz gibi, birçok şirket, yerel yönetim ve banka hala Windows XP kullanıyor ve bu da hacker saldırılarını kolaylaştırıyor. Buna bir önlem olarak Microsoft, İngiltere'de banka ATM'leri gibi bazı gömülü sistemlerde Windows XP desteğini 16 Ocak tarihine kadar uzatmış, bankalardan bu tarihe kadar terfi etmelerini istemişti. Bankanıza hangi işletim sistemini kullandığınızı sordunuz mu?

DDoS saldırıları nedeniyle Ekim ayında 157 bin TalkTalk kullanıcısının finansal verileri hackerların eline geçti.

Birçoğumuzun kullandığı Windows ve popüler diğer programlara ait son destek tarihlerini aşağıdaki listede bulabilirsiniz. Bu bağlantılardan uygulamalarınızı güncellemeniz için gereken yönergelere de ulaşabilirsiniz.

Internet Explorer (IE) kullanıcıları (dünya çapında 124 milyon kişi) özellikle dikkatli olmalı! 12 Ocak 2016'dan sonra Sürüm 11'den önceki tüm IE versiyonları tamamen destek dışı kalacak. Eski sürüme sahipseniz saldırılara açık olduğunuzu hatırlatalım.

WINDOWS

Windows destek ömrü <http://chip.tk/1JZLXok>

Windows Phone destek ömrü: <http://chip.tk/1JZM1V9>

• **Windows Vista:** Genişletilmiş Desteğin sona erdiği tarih 11 Nisan 2017

• **Windows 7:** Genişletilmiş Desteğin sona erdiği tarih: 14 Ocak 2020

• **Windows 8:** Desteğin sona erdiği tarih 9 Ocak 2018; Genişletilmiş desteğin sona erdiği tarih: 10 Ocak 2023

• **Windows 10:** Desteğin sona erdiği tarih: 13 Ekim 2020; Genişletilmiş desteğin sona erdiği tarih 14 Ekim 2025

YAZILIM VE CİHAZLAR

- Adobe Acrobat ve Reader: <http://chip.tk/1JZMjuY>
- Google Chromebook ve Nexus tablet: <http://chip.tk/1JZMnLp>
- Internet Explorer: <http://chip.tk/1JZMIO2>
- Office 2013: <http://chip.tk/1JZMLtf>
- Office 2016: <http://chip.tk/1JZMOoX>
- Ubuntu: <http://chip.tk/1JZMR4Q>

Windows 10 kendini otomatik olarak yamayan bir işletim sistemi. Tabii ki bu otomatik güncellemeleri kayıt defterinde birkaç oynama ile kapatmanın bir yolu var; hatta Insider programına dahilseniz ya da üçüncü parti yazılımlarla bunu doğrudan da yapabilirsiniz fakat otomatik güncellemeleri rahat bırakmanız sizin faydanıza olacaktır.

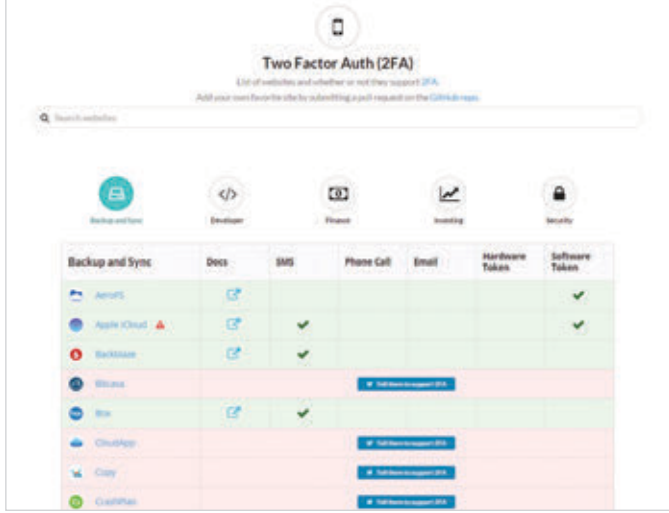
Saldırıların gün geçtikçe daha karmaşık hale geliyor ve kötü niyetli bir kişinin bilgisayarınıza ulaşması için birkaç saniye yeterli. Kullandığınız işletim sistemi ne olursa olsun, diğer programlarınıza, kurulu eklentilerinize de dikkat etmenizi tavsiye ederiz. Destek süresinin sonuna gelmiş programları güncellemek ya da kaldırmak en iyisi. Yazının devamında bazı işletim sistemi ve uygulamalara ait son destek tarihi ve güncelleme tavsiyeleri mevcut.

Phishing kurbanı olmayın

Phishing saldırıları da 2016'da önemli bir tehdit olmaya devam edecek. Dolandırıcıların çoğu, e-posta ekleri, fotoğraflar, makaleler ile çok cazip linkleri yem olarak gönderip tıklamanızı bekleyecekler. "Tıklama yemleri" (ya da "clickbait") o kadar tehlikeli değil; bazıları sadece uyduruk online içeriğe bağlanıyor. Ancak gerçek anlamda bir Phishing saldırısı olabilecek cazip bir linke tıklar ya da bir eklenti indirirseniz PC'niz için ölümcül bir hata yapabilirsiniz. Truva atları, fidye yazılımları ve daha birçok zararlı yazılım sisteminize tek bir tıklamayla kurulabiliyor.

Phishing saldırıları pek yakında PC'ler kadar firma sunucuları için de tehlike oluşturmaya başlayacak.

Tek bir çalışanın bilgisayarı bile tüm şirkete ulaşmak için yeterli. Ama clickbait bağlantıları bize her zaman "1 dolara iPad" gibi sahteci reklamlarla ulaşmayabiliyor. Siber saldırganlar global olayları da suçlarına alet edebiliyorlar. Kasım ayında Symantec şirketinin araştırmacıları, Dubai polisi tarafından terör saldırısı uya-

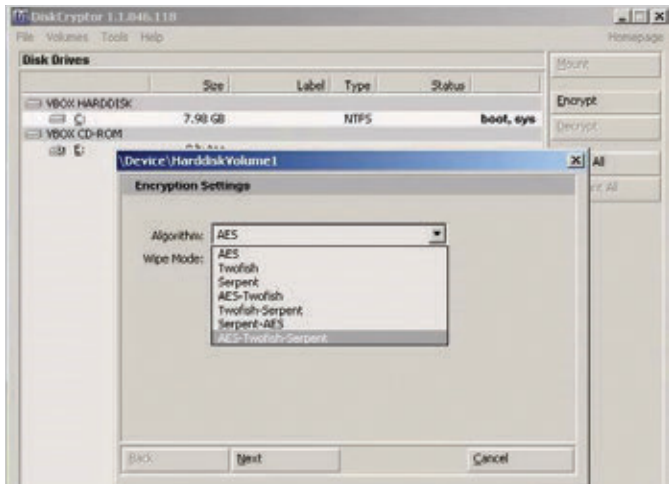

Çift Faktörlü Doğrulama sunan yazılımların listesi için:
<https://twofactorauth.org>

rısı için gönderildiği iddia edilen bir e-postada, PC'ye (hatta ağ sunucusuna) uzaktan denetim sağlayan Jsocket Trojan virüsü tespit ettiler. Benzer şekilde, geçen Kasım ayında Google kurucularından Larry Page tarafından sayısız kişiye gönderilen bir e-posta kurbanları 950 bin pound değerinde ödül kazandığı için tebrik ediyordu. Ne yazık ki e-posta tabii ki Larry Page'den gelmemiştir ve ortada ödül yerine indirilmeyi bekleyen virüs dolu bir PDF dosyası vardı. Yan sayfadaki kutuda 2016'nın önemli olaylarını listeledik. Bu tarihlerde Phishing saldırılarına özellikle dikkat ederek clickbait kurbanı olmaktan kurtulabilirsiniz.

Şifrelerinizi de kilit altında tutun

Birçok kullanıcı (aslında başarılı olamayan) LastPass saldırısının ardından haklı olarak şifre yöneticilerine artık güvenmiyor. Uzmanlar bile gerilmiş durumda. Adının açıklanmasını istemeyen bir güvenlik uzmanı bile "birilerinin sunucusunda tutacağıma kağıda yazarmı daha iyi" yorumunu yapacak kadar ileri gidiyor. Diğer uzmanlar açık fikirli olmayı tercih ediyor, zira LastPass tek bir şifreyle yetinmek istemeyen hayli kararlı bir hacker grubunun saldırısına uğramıştı. Saldırganların çabaları arttıkça LastPass gibi, ücretsiz hizmet veren Dashlane ve PasswordBox benzeri birçok servisin de güvenlik önlemleri artıyor. Bu servisleri kullanarak şifrelerinizi bile şifreli bir dosyada yedeklemek aslında kağıda yaz-

Ücretsiz DiskCryptor ile tüm dosya ve sürücü bölümlerinizi şifreleyebilirsiniz.

Phishing tuzakları yılın her günü karşımıza çıksa da özellikle bazı önemli günlerde ya da ürün lansman tarihlerinde saldırganlar kullanıcıları daha fazla "yemlemeyi" tercih ediyor. Bu tarihlerde gelen e-postalara özellikle dikkat etmenizi öneriyoruz:

- Ocak: Samsung Galaxy S7 lansmanı
- 27 Şubat: 6 ülkede Rugby turnuvaları
- 6 Mart: Anneler günü
- 27 Mart: Paskalya
- Mart/Nisan: Microsoft Surface Book lansmanları
- 10 Haziran-10 Temmuz: Euro 2016 Futbol turnuvası
- 27 Haziran- 10 Temmuz: Wimbledon Tenis Turnuvası
- 28 Temmuz: Ücretsiz Windows 10 yükseltmesinin son günü
- 5-21 Ağustos: Rio Olimpiyatları
- Eylül: iPhone 7 lansmanı
- 8 Kasım: ABD başkanlık seçimi

maktan daha güvenli. Web tabanlı şifre yöneticilerine hala güvenmiyorsanız, sisteminize kurduğunuz bir programı da kullanabilirsiniz. Ücretsiz ve açık kaynaklı KeePass ya da biraz daha karmaşık fakat ücretli olan 1Password gibi programlardan birini deneyebilirsiniz.

Şifrelerinizi daha güvenli tutmanın bir yolu da, onları bir kat daha koruma altına almak için, telefonunuza gönderilen güvenlik koduyla (PIN kodu gibi) şifrelemek. Buna Çift Faktörlü Doğrulama (ya da iki adımlı doğrulama) deniyor. Bu desteği veren sitelerin listesini <https://twofactorauth.org> adresinde bulabilirsiniz.

Verilerinizi şifreleyin

Windows 10, varsayılan olarak bazı dosyalarınızı ve diğer verileri şifreleyen yerleşik araçlara sahip. Böylece eğer istemediğiniz kimse PC'nize ya da sunucunuza girdiğinde verilerinizi okuyamıyor. Diğer taraftan yukarıdaki "bazı" kelimesine dikkat çekelim. Verilerinizin tümünü şifrelemek isterseniz Windows 10 Professional sürümünü tercih etmelisiniz. Diğer modern sistemler, örneğin Android, iOS, Chrome OS ve Mac OS X tüm kullanıcılar için dahili ve ücretsiz tam şifreleme hizmeti sunuyor.

Ayrıca Windows 10 yalnızca Microsoft hesabı ile oturum açıldığında şifreleme yapıyor. Bu durumda kurtarma anahtarınız Microsoft'un sunucularına gönderiliyor ve böylece PC'niz size kapısını kilitlediğinde dosyalarınıza tekrar kavuşabiliyorsunuz.

Bu sunucu saldırıları konusu sizi gerdiyse 3.parti çözümler de mevcut ve bunlar Windows 7 ve 8/8.1'de de çalışıyor.

3. parti şifreleme araçlarının en popülerleri uzun zamandır TrueCrypt (<http://truecrypt.sourceforge.net>) yazılımı idi, ancak geliştiricileri kısa süre önce yazılımı geri çekip kodu yenilemeye karar verdiler.

Dolayısıyla ücretsiz ve açık kaynaklı bir yazılım olan DiskCryptor aracını tercih edebilirsiniz (<http://chip.tk/IJZNOEP>). Bu yazılım sistem (boot) partiyonu dahil tüm sürücü bölümlerini şifreleyebilen tek araç olduğu iddiasına sahip. Programı indirmek için sayfadaki indirme linkine tıklamanız yeterli. Kurulum sırasında herhangi bir reklam yazılımı da dayatılmıyor.

Kurulumu tamamlamak için PC'nizi yeniden başlatmanız önemli. Yazılım ayrıca kullanıcıların birbirleri ile etkileşim kurup yardım aldıkları bir forum sayfasına da sahip. yorum@chip.com.tr

ICQ: Tüm chat programlarının atası

“O-oo!”- İnternet nostaljisi sevenler bu mesaj uyarısını hala unutamıyor. İnternetin ilk anlık mesajlaşma programı bugün bir yaşam savaşı veriyor.

İnternet bağlantısının dakika başına ücretlendirildiği, SMS ve e-postanın en modern iletişim yöntemleri olduğu 90'lı yıllarda, ICQ Messenger bir devrim yarattı: PC üzerinden hızlı ve kolay ileti gönderme özelliği ile zirve yaptığı dünya çapında 100 milyondan fazla kişi ICQ kullanıyor ve bu sayıya rağmen kendilerini ayrıcalıklı hissediyordu. İnternetin ilk kullanıcıları olan kuşak bu renkli çiçek logosunu öyle benimsedi ki çoğu hala ICQ numarasını (UIN) hatırlıyor. UIN, kullanıcının telefon numarası gibi işlem gören 6 haneli bir rakamdan oluşuyordu (6 haneli UIN numaraları artık çok nadir ve eBay üzerinden açık arttırma ile birkaç yüz Euro'ya kadar alıcı bulabiliyor). Arka-

daşlarınızla iletişim kurabilmek için UIN numaralarını bilmeniz gerekiyordu.

O zamanlar insanları bulmak için -şimdilerde artık standart haline gelen- kişi listelerini tarama lüksü yoktu; aslında ICQ'daki atmosferi bu kadar samimi yapan da tam olarak buydu. Çıkışından yalnızca 2 yıl sonra, ICQ (I seek you- “seni arıyorum”) programı, AOL firması tarafından 407 milyon dolara satın alındı; İsrailli kurucusu da kendi ülkesinde bir kahraman olarak karşılandı. Başarısı ardından gelecek birçok yaratıcı yeni girişimciye ilham verdi.

Firmanın kurucu ortağı Yair Goldfinger o günleri hatırlarken “Herhangi bir iş planı ya da

para kaynağımız yoktu. Sadece yeni bir şey yapmak isteyen bir grup insandık. ICQ bu şekilde doğdu” diyor.

Ancak başarı pek de kalıcı olmadı: Hem yaratıcıları, hem de yeni sahipleri bir sonraki devrimi (yani mobil ortam trenini) kaçırınca mobil optimizasyonundan mahrum kalan uygulama, chat işlevi sunan sosyal ağların rekabet baskısının da artmasıyla kullanıcı sayısında büyük bir düşüş gördü. 2010 yılında ICQ artık AOL için bir yük haline geldiği için bir Rus yatırım grubu olan Digital Sky Technologies şirketine yalnızca 187,5 milyon dolara satıldı. Şimdi Mail.ru olarak tanındığımız yeni sahibi tarafından, benzer sebeplerle kullanıcıları-

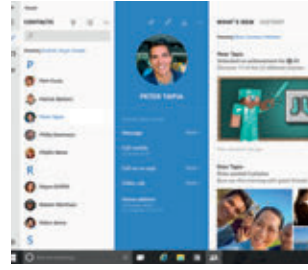
nı yitiren birçok uygulama ile birlikte ICQ, henüz bought the crisis-hit Messenger the long overdue apps for all important mobile systems. This

even gave ICQ a comeback at the Football World Cup of 2014 in popülerliğini koruduğu Güney Amerika'da canlandırıldı; hatta uygulama listelerinde ilk sıralara tekrar yerleşti; ancak eski parlak günlerine hiçbir zaman kavuşamadı. Şu anda 6,7 milyonu Rusya'da olmak üzere toplam 11 milyon kişi tarafından hala kullanılsa da, her ay 500 milyonun üzerinde kullanıcı tarafından erişilen WhatsApp uygulamasının yanında bir varlık göstermesi mümkün değil.

yorum@chip.com.tr

470 milyon kullanıcı

Toplam resmi kullanıcı sayısı (ilk kullanıcılar dahil; zira ICQ hesapları silinmiyor).

2016

Windows 10 üzerinde Skype

Microsoft'un hızlı ileti uygulaması Windows 10'a entegre edildi.

2011 Snapchat

Özelliği: Aldığınız fotoğraflar, gönderen tarafından istendiği anda cihazınızdan silinebiliyor.

2003 Myspace

Dahili mesajlaşma özelliği sunan ilk sosyal ağlardan biri.

1999 MSN Messenger

ICQ'ya Microsoft alternatifi

SOYAĞACI

2011 Facebook Messenger

Facebook'a entegre olan web tabanlı mesajlaşma uygulaması 2011 yılında mobil uygulama olarak sunuldu.

2009 WhatsApp

Sektörün tartışmasız lideri artık Facebook'a ait.

2000 Jabber Protokolü

Birkaç sohbet yazılımı bu açık standart üzerinde geliştirildi.

1998 AOL Messenger

AOL, anlık mesajlaşmada bugün hala patent sahibi.

Instant Messenger ICQ

Pazara Sunulması: Kasım 1996

Kurucusu: Mirabilis (İsraill) ve Yair Goldfinger (fotoğraf)

Şimdiki Sahibi: Mail.ru

Aktif kullanıcı sayısı: 11 Milyon

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Cem ŞANCI

TEXT STABILIZING DIGITAL MAGNIFIER

Okuma gözlüğüne mi ihtiyacınız var?

Yaş ilerledikçe gözler bozuluyor, bunu kabullenmek gerekiyor. Eğer gazete ve dergilerdeki küçük metinleri okumakta zorluk çekiyorsanız, bu minik dijital cihaz büyüteç görevi görüyor. Ancak normal bir büyüteci metinler üzerinde hareket ettirirken titreyen, büyüyen, küçülen harfleri okumaya çalışmak yaşlı gözleri daha da yorabilir. Bu cihaz ise dijital olarak tarayarak okuduğu metni, kendi dijital ekranında stabil bir şekilde kullanıcıya yansıtıyor. Böylece yaşlılarımız için gazete, dergi, kitap okumak bir kabus olmaktan çıkıyor.

Bilgi için: www.hammacher.com
Fiyat: 150 dolar

BACKBEAT FIT

Her ortamda müziğinden vazgeçemeyenler için

Plantronics'in ödüllü kulaklığı BackBeat FIT, sporu ve müziği sevenlerin beğenisini kazanacak. Spor yaparken akıllı telefona müdahale etmeyi de mümkün kılan kulaklık sayesinde aramalara cevap verip, ellerinizi kullanmadan görüşmelerinizi yapabiliyorsunuz.

Bilgi için: www.plantronics.com
Fiyat: 450 TL

GARMIN QUATIX 3

Denize de girebilen akıllı saat

Garmin'in yüzücüler ve denizciler için özel olarak ürettiği Quatix 3 isimli akıllı saat, deniz durumuna dair önemli bilgileri anı anına takip etmenizi sağlıyor. Rüzgar ve dalga durumu için internetten bilgi alan saat, üzerindeki aksiyon kamerası sayesinde, su altında fotoğraf ve video çekimi de yapabiliyor. Aynı zamanda fitness bilekliği özelliği de olan saat akıllı telefonla iletişim kurarak telefonunuza ulaşmanıza da imkan veriyor.

Bilgi için: Garmin.com

Fiyat: 600 dolar

RUGGIE ALARM PAD

Uyanmanın garantili yöntemi

Sabahları alarmınız ne kadar çalsın çalsın uyanmayanlardansınız, teknoloji artık sizin de sorununuza çare olacak. Ruggie isimli bu minik kilim aslında bir alarm saati. Kilimin sağ üst köşesinde de dijital bir saat yer alıyor. Kilimin alarmını geceden kuruyorsunuz, sabah büyük bir gürültüyle çalmaya başlıyor. Alarmı durdurmanın tek yolu da kalkıp ayaklarınızla ve tüm ağırlığınızla kilime basmak... O saatten sonra da hala yataкта dönüp uyuyorsanız, artık sizin bileceğiniz iş. Biz elimizden geleni yaptık. Mümkünse gece bir iki saat daha erken uyumaya çalışın.

Bilgi için: ruggie.com

Fiyat: 82 dolar

K I B A

Otomatik ev videosu makinesi

Video çekmek eğlenceli bir uğraş da onu düzenlemek ve bir film haline getirmek çok zahmetli bir iş. Kiba isimli bu cihaz ise, aile arasında çekilen amatör video filmleri otomatize etmek için geliştirilmiş. Cihazın üzerindeki kamera ve mikrofona dilediğiniz şekilde kayıt yapıyorsunuz, sonrasında Kiba size en uygun şekilde düzenlenmiş bir video film veriyor. Pratik ve hızlı bir çözüm.

Bilgi için: getkiba.com

Fiyat: 329 dolar

CHIP Yayın Yönetmeni Mahmut Karslıoğlu, teknolojinin eğlenceli yüzünü en güncel hali ile her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor. Sosyal ağlarda takip etmek için:

mkars@chip.com.tr
www.chip.com.tr/blog/mahmut
[www.twitter.com/mahmutkarsliolu](https://twitter.com/mahmutkarsliolu)
www.instagram.com/mahmutkarslioglu
www.pinterest.com/mahmutkarsliolu
plus.google.com/+MahmutKarslioglu
www.linkedin.com/profile/view?id=304012332

Büyüklerle oyuncaklar

Video çekerken hayat etrafınızda devam ediyor. Neden sadece tek yönü çekesiniz ki?

İnternet yavaşlamıştı hocam, çalışamadım!

Teknoloji, bahanelerimizle birlikte davranış biçimlerimizi de değiştiriyor. Artık sinirlendiğimiz konular bile hayati değil!

Beynimizin sakin bir halden aniden sinirli bir hale dönüşmesine sebep olan dokuz büyük etken bulunuyor. Bu etkenlerin her biri, hayatta kalmak için beynimizin kurduğu sistemlere bağlı olarak işliyor. "S tetiği" olarak adlandırılan bu tetikleyici, "durdurulduğunuz" anlarda ortaya çıkıyor. Bu, yakalanmış bir hayvanın kurtulmak için saldırgan davranışlar sergilemesi ile oldukça benzeşiyor. Sinirlenmek, savaşıma hazırlanmak için ihtiyaç olan bir duygu ve sistemin bir noktada canlıları sıkıştığında kurtulmak için savaşıma hazırlamak üzerine kurulmuş. İnsanlar da benzer bir dürtüye sahipler. Bu ani öfke de bir anlamda köşeye sıkışmamızdan kaynaklanıyor. Ve bu sıkışmanın şekli de çoktan evrim geçirmiş durumda. Artık sinirlenmemiz ve tepki göstermemiz için fiziksel bir saldırı olmamıza bile gerek yok. Elimiz kolumuz haline

gelmiş teknolojik araçlarımızı kaybetmemiz yeterli. Örneğin yavaş internet, işinizi zamanında yapamamanız ya da video izlerken beklemeniz gerekmesi de artık hepimizde trafikte sıkışmamız ile aynı etkiye neden oluyor. Her ne kadar kısa bir sürede bu durumun değişeceğini bilsek de bu dürtüyü engelleyemiyoruz.

Yavaş bir internet bağlantısına sahip olmak veya sıkışık bir trafikte bulunmakta, genel olarak düşünüldüğünde çok büyük bir problem yok. Ancak görünen o ki bizleri rahatsız eden sorunlar değişse de gelecekte de en fazla rahatsız edenlere karşı aynı tepkileri vermeye devam edeceğiz. Biliyorum zor ama önüne geçmek için yapabileceğimiz tek şey ise klavye ya da direksiyonu yumruklamadan önce kısa bir süre düşünüp tehlikede olmadığınızı ve sadece rahatsız olduğunuzu fark etmek.

Dünya sadece 2 boyutlu değil!

Kameralar artık her yönü aynı anda çekecek kadar başarılı. Kamerada çıkmak için artık aynı yerde durmak gerekmiyor.

VR gözlükler ile hiç bulunmadığınız yerleri oradaymışsınız gibi izlemek mümkün oluyor. Geçtiğimiz aylarda bu ürünlerden bahsetmiştim. Peki bu tür içerikler artık sizin de kolayca oluşturabileceğinizi söylesem. Yeni kameralar artık sadece tek bir yönü değil 360 derece olacak şekilde tüm çevresini çekebiliyor. En satın alınabilir olan Ricoh Theta S, yüksek bir kalite beklentiniz yoksa (<https://theta360.com/en/>), 350\$'a ölü nokta olmadan Full HD video kaydı ve canlı yayın yapabiliyor. 4 kamerası ile daha kaliteli görüntü sunabilen Bublcam (www.bublcam.com) ise 800\$ fiyatına karşılık yine ölü nokta olmadan hem Multiplex hem de Equirectangular

formatta 2K, 15 fps verebiliyor. Ayrıca kablosuz aktarım da sunuyor. Eğer 4K, 60 fps 360 derece video sunabilen bir kamera arıyorsanız bütçenizi biraz yükseltmeniz gerekebilir. Sphericam V2, (www.sphericam.com), 2500\$'a kablosuz canlı yayın da yapabiliyor. 6 kamerası, GPS özelliği ve 90dk kayıt yapabilecek pil ömrü de sunuyor. Tüm bunlara ek olarak hem 3D hem de 360 derece kayıt yapmak isteyenler yılın 3. çeyreğinde çıkacak 1000\$ fiyat etiketine sahip Vuze'u (<https://vuze.camera>) bekleyebilirler. Tabii bir de Nokia'nın OZO'su (<https://ozo.nokia.com>) var ama sinema filmi çekmeyecekseniz bir kamera ya hobi olsun diye 60.000\$ vermek istemeyebilirsiniz diye sadece ismini bahsedip geçeceğim :)

Bağlantılı arabalar

2021 yılına kadar tüm araçlar otonom olacak

Juniper Research isimli araştırma firması, 2021 yılına kadar tüketicilerin tamamen kendi kendini yöneten araçlar kullanmaya başlayacağını söylüyor. Bu konuda Google, tabii ki başı çekiyor.

Giyilebilir teknoloji

Dış etkenlere tepki veren koruyucu kıyafet

Intel Edison temelli ve 3D yazıcıda hazırlanmış Spider Dress, moda ve teknolojiyi birleştiriyor. Kablosuz biyometrik sinyalleri algılayarak stres düzeyine bağlı olarak örümcek kollarını aktive edebiliyor.

Akıllı evler

Ford, akıllı evler ile akıllı araçları birbirine bağlıyor

CES 2016'da tanıtılan ve Alexa ile birlikte çalışan Sync Connect sistemi tüketicilerin evlerini arabalardan, arabalarını ise evlerden kontrol edebilmeleri için gerekli cihazları ve uygulamaları sunacak.

Rare Replay

79/100, Xbox ONE, Rare Eşine az rastlanır bir klasik oyun koleksiyonuna sahip olmak için bu paketi sakın kaçırmayın!

Günümüzün muhteşem grafikli oyunları hepimizi kendine mıknatıs gibi çekiyor olabilir. Ama bu durum arada sırada mobil cihazlarda nostaljik klasik oyunları oynamadığımız anlamına gelmiyor. İşte tam da bu noktadan yola çıkarak Rare firması 30. yılına özel en popüler 30 oyununu bir paket altında toplamış. Ve yine tahmin edebileceğiniz gibi bu paket sadece Xbox One kullanıcılarına özel çıkmış durumda :)

Öyle ya da böyle Rare'in ürettiği ve yayınladığı bir oyunu mutlaka oynamışsınızdır. Tam da arcade makinalardan evde oyun oynamaya geçiş döneminde kurulmuş ve bugün de hala ayakta olan Rare'in geçmişten günümüze derlediği 30 oyunluk kataloğunda gerçekten olağanüstü olan oyunlarla birlikte bir o kadar yorucu ve kötü oyun olduğunu da söylemem gerekiyor. Ancak bunu negatif bir değerlendirme olarak algılamayın. Çünkü Rare'in kötü olduklarını bildikleri oyunlarını birer klasikçesine aşağı yukarı hiç dokunmadan sunması, çok fazla ticari kaygıyı göz önünde bulundurmadan nostal-

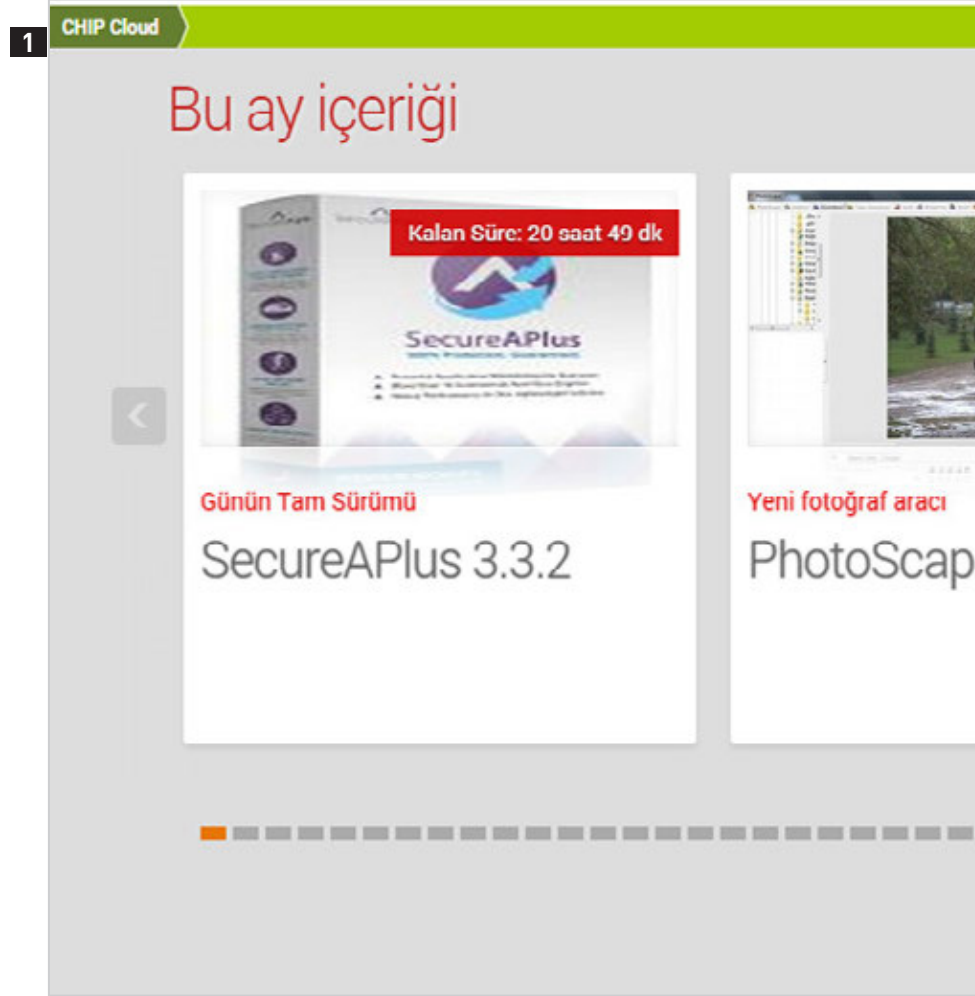
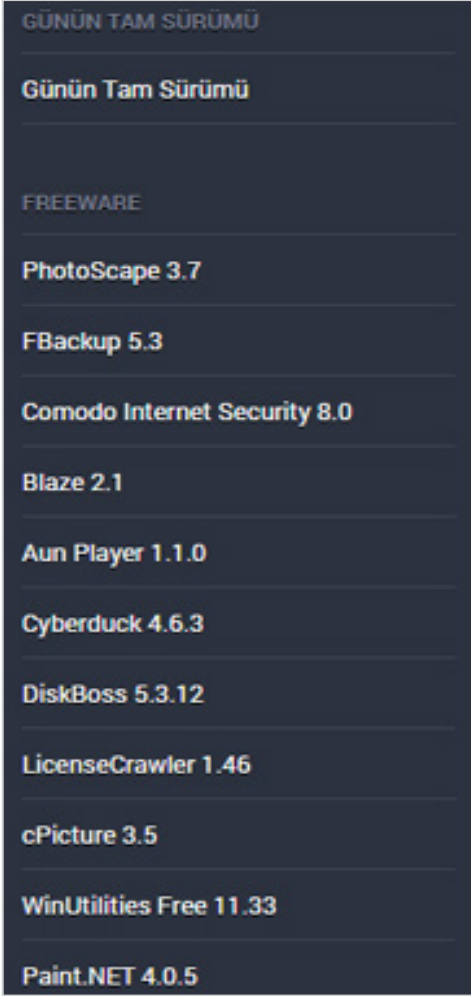
jik bir koleksiyon paketi yapma isteklerini ortaya koyuyor ki bu konuda gerçekten bir tebriği hak ediyorlar.

Benim yaş grubumda olanların çocukluğuna denk gelen oyunlardan en çok dikkatimi çeken kesinlikle JetPack oldu. Sabrınızı zorlayacak Atic Atac, Gunfright, Cobra Triangle ve Snake Rattle oyunların yanı sıra pakette Perfect Dark, Viva Pinata, Jetpac Refueled ve Banjo-Kazooie gibi Xbox 360'tan gelme başarılı isimler de yer alıyor.

Eski oyunlarda anlaması oldukça zor olan ne yapmanız gerektiği sorunsalını çözmek için Rare'in eklediği Snapshot modu oldukça yardımcı oluyor. Bu modda oynadığınız oyunun bölümlerini çok daha küçük ve spesifik bir şeyi öğretecek hale getirilmiş. Ayrıca Rewind özelliği de yine eski oyunlarda bulunmayan Save ya da Check Point sorununu çözüyor. Rare Rewind opsiyonu, bize 10 saniye önce olduğumuz yere dönme özelliği sunarak cezasız belasız bir şekilde oyuna kaldığınız yerden devam etmeyi kolaylaştırıyor. Nostalji severlere kesinlikle tavsiye ederim!

Bazı oyunlar orijinal 4:3, halini koruyor ve kenarlarına görsel giydirilmiş. Xbox 360 dönemi oyunları ise çıktıkları günkü hallerini koruyor.

CHIP CLOUD İÇERİĞİ

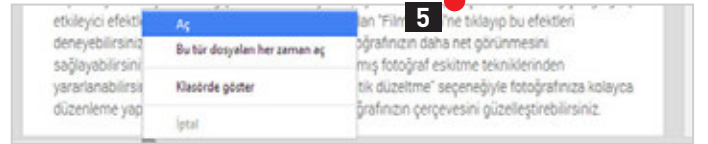
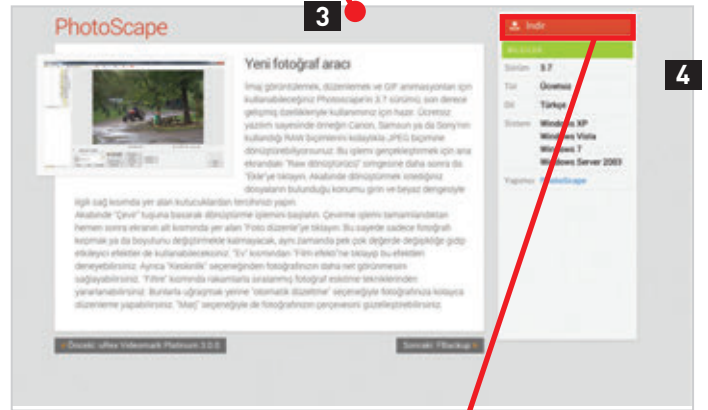
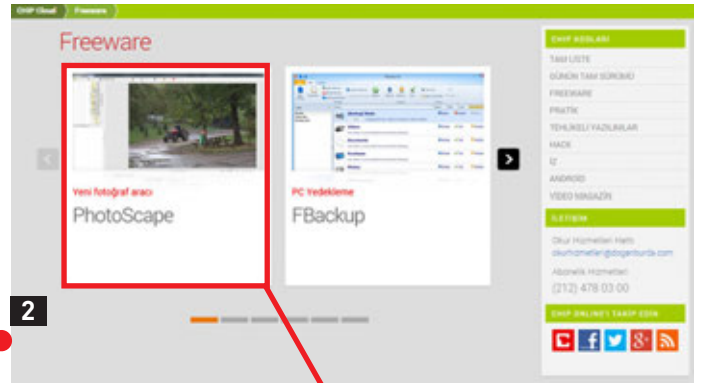
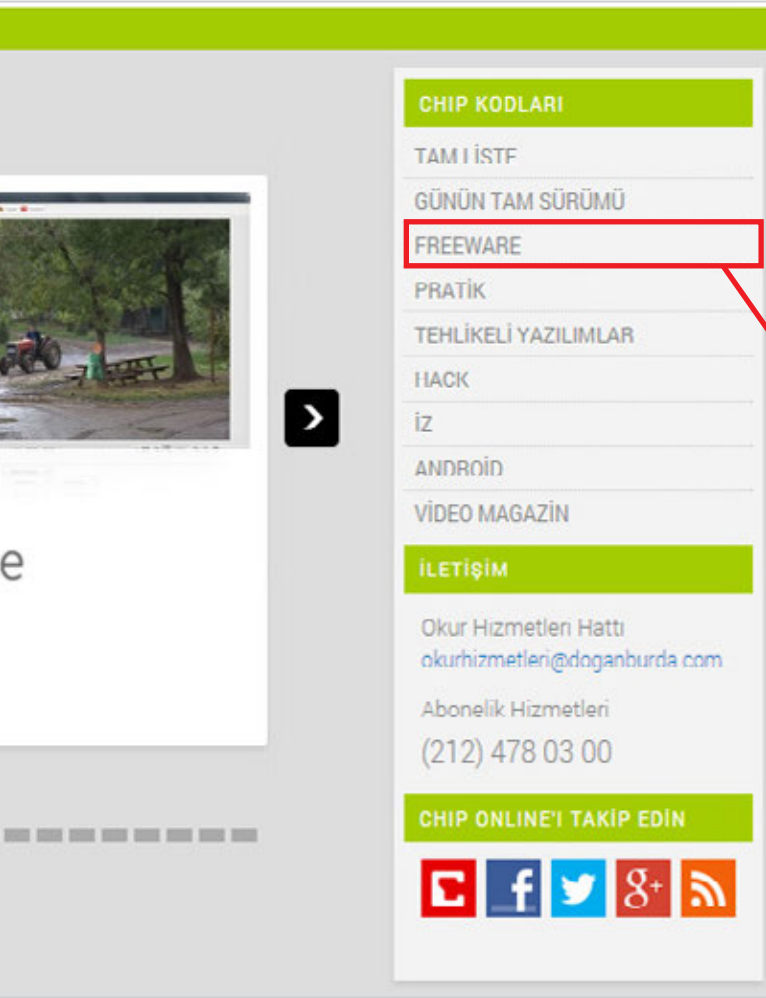
Gelişen teknolojiye ayak uydurmak ve ihtiyaçlara uyum sağlamak için CHIP DVD şekil değiştiriyor ve artık CHIP Cloud oluyor. Bundan sonra sadece PC'nizden değil yeni nesil optik sürücüsü olmayan mobil cihazlardan da tüm içeriğe ulaşabileceksiniz.

İçeriklere erişmek için,
<http://chipcloud.chip.com.tr>
adresini kullanabilirsiniz

CHIP Cloud arabirimine ulaşabilmek için artık <http://chipcloud.chip.com.tr> adresini açmanız yeterli. Bu şekilde CHIP içeriklerinin sınırı kalkıyor ve herkesin kullanımına açılıyor. CHIP Cloud arabiriminde sol üstteki ikona tıkladığınızda açılan menüyü kullanarak içeriğin sıralı tam listesine ulaşabileceğiniz gibi, aynı zamanda

"CHIP Kodları" menüsünden de tüm kategorileri bir arada görebilirsiniz. Kategoriler altında bulacağınız içeriklere erişmek içinse, ilgili kategoriye girdikten sonra ulaşmak istediğiniz içeriğe tıklayabilirsiniz. Böylece istediğiniz içerik tüm bilgileriyle birlikte ekrana gelecek. Eğer isterseniz "İndir" butonu ile içeriği bilgisayarınıza ya da

mobil cihazınıza yükleyebilirsiniz. Bunun için ekrana gelen güvenlik penceresini “Çalıştır” butonu ile onaylamanız yeterli. Böylece dosya CHIP Cloud’tan bilgisayarınıza indirildikten sonra kurulum programı başlayacaktır. Ayrıca artık CHIP Cloud’da programların sadece 32 ve 64 bit’lik sürümlerini değil, akıllı telefon sürümlerini de bulabileceksiniz. Bunun için “İndir” menüsünü kullanabileceğiniz gibi hangi mobil işletim sistemini kullanıyorsanız onun QR-Code’unu okutarak uygulamalara daha hızlı bir şekilde erişebilirsiniz.

Yenilenen içerikler artık internetten CHIP Cloud üzerinden size sunulduğu için herhangi bir fiziksel optik medyaya da ihtiyacınız olmayacak. Bu şekilde optik sürücüye sahip olmayan ya da içeriklere mobil cihazları üzerinden erişmek isteyen CHIP okurları da rahatlıkla sunulan içeriğe nerede olurlarsa olsunlar erişebilecekler. Severek takip ettiğinizi düşündüğümüz ve dergide yer alan haber, makale, dosya ve ürün incelemelerle ilgili videoları da artık benzer şekilde PC’nize ek olarak mobil cihazlarınızdan da izleyebilirsiniz. Bu videolar arabirimde Video Magazin bölümünde yer alıyor.

VIDEO MAGAZİN: CHIP Cloud ile artık mobil cihazlarınızdan da izleyebilirsiniz. Dergide üzerinde Video Magazin logosu yer alan haber, makale, dosya ve ürün incelemeler ile ilgili videolara artık Video Magazin bölümünden ulaşabilirsiniz.

CHIP

Ücretsiz yazılımlar

Tümü ücretsiz: Sizlere her ay en başarılı ücretsiz yazılımları ve uygulamaları tanıtıyoruz.

Windows 10 Snap Asist'e alternatif Aquasnap 1.16.2

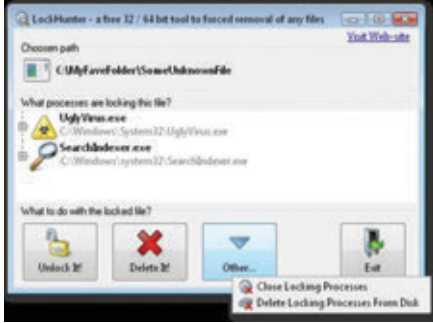
Aquasnap sadece 4,3 MB'lık kurulum dosyasıyla kullanımı hayli pratik bir ücretsiz yazılım. Yazılımın 1.16.2. sürümünü kurulum sihirbazından "Next"lere tıklayıp kurulumu tamamladıktan sonra uygulamayı çalıştırdığınızda, karşınıza gelen kutucukta "Deneme sürümünü başlat" seçeneğini işaretleyin ve uygulamayı başlatın. Doğrudan sistem tepsinde yer alan yazılım, arka planda sessizce çalışmaya başlayacak. Windows 7 ile tanıştığınız "Aero snap" özelliği, Windows 10'da "Snap asist" adını almıştı. Ancak Aquasnap ile bilgisayarınızın pencerelerini dar alanlara sıkıştırmada çok daha pratik sonuçlar alabilirsiniz. Yazılımla gelen özelliklerde bu ayarlamaları yapabiliyorsunuz. Örneğin sistem tepsisinden uygulamanın simgesine çift

tıklayarak açtığınızda, karşınıza gelen sekmelerden "Aquamagnet"i seçtiğinizde, buradan pencerelerinizin konumu ve yapısıyla ilgili "Manyetik Etki" ve "Pencerelerin çekile-

ceği kısımlar" başlıklarından değişikliklere gidebiliyorsunuz. "Aquashake" sekmesine geçtiğinizde ise karşınıza gelen özelliklerin, deneme yanılma yöntemiyle sizi hayli şaşırtacağı kesin. Bu sayede örneğin seçmiş olduğunuz pencereyi salladığınızda şeffaflaştığını görebilirsiniz. Bu özelliklerin bilgisayarda grafik ağırlıklı çalışan kullanıcıların hayli işine yarayacağını düşünüyoruz.

İPUCU Bu ücretsiz uygulamanın profesyonel ve ücretli olan sürümünde "AquaGlue" özelliğiyle birden çok monitör destekleniyor, kullanılan grup sayısı arttırılabiliyor. Bu ücretli sürümü 60 dakikalığına deneyebilirsiniz.
İşletim sistemi: Win XP / Vista / 7 / 8 / 10
Dil: Türkçe

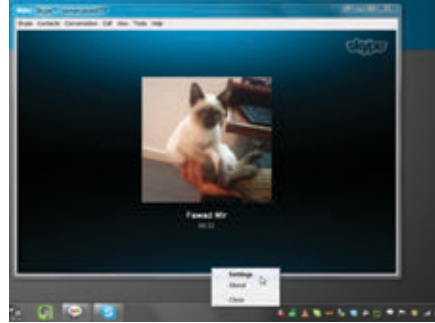

Engelli dosyaları silin LockHunter 3.1.1

Ara sıra bazı dosyaların ve klasörlerin diğer programlar tarafından kullanıldıkları için silinmemeleri gerekir. LockHunter ile bu engelden kurtulabilirsiniz. Bunun için dosyaya sağ tıklayın ve "Bu dosyayı ne kilitleyor?" seçeneğini seçin. Böylece dosyanın neden kilitli olduğunu görebilirsiniz.

İPUCU Kısa bir tanılamadan sonra dosyanın engelini kaldırabilir, dosyayı silebilir ya da yeniden adlandırabilirsiniz. Bununla birlikte önemli sistem dosyalarının silinmemesi gerektiğini aklınızda tutun.

İşletim sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dil: İngilizce

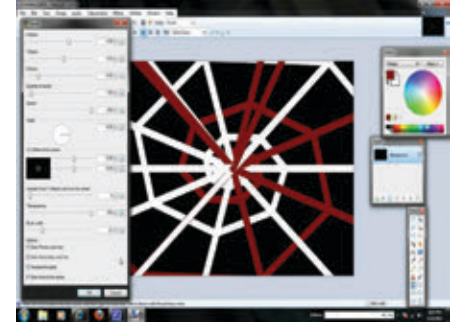

Aramaları kaydedin Skype Auto Recorder 1.3.8

Skype'taki video görüşmelerini kaydetmek istiyorsanız Auto Recorder sizin için çözüm. Bu yazılım kurulum gerektirmeden arka planda bir simge olarak durur. Gri noktaya sağ tıklayarak kaydetmeye başlayabilir, eski kayıtlara ulaşabilir ya da video kayıtlarını nereye saklayacağınız gibi seçenekleri düzenleyebilirsiniz.

İPUCU Tüm diğer kayıt cihazlarında olduğu gibi bu özelliği kullanmak için diğer tarafın da onayını almış olmanız gerekiyor.

İşletim sistemi: Win XP/Vista/7/8
Dil: İngilizce

Resim efektleri Paint.NET Megalo Effects Pack

Paint.NET, bu harika efekt paketi ile iyileştirebileceğiniz geniş çaplı ücretsiz bir resim düzenleme aracı. İngilizce olan bu efektin özizlemesini sadece bir tıkla görebilirsiniz. Efektler blur gibi resim filtrelerinden, eskiz ve karikatür görüntüsüne kadar geniş bir aralıkta.

İPUCU Eklentinin doğru dizinde yüklenmesi gerektiğini aklınızda bulundurun ("paintnet\effects"). Küçük Puzzle simgesi yeni yüklenmiş efektleri Paint.NET'te işaretleyecektir.

İşletim Sistemi: Win XP/Vista/7/8/10
Dil: İngilizce

Kurulum diski nLite

nLite Windows için düzenlenmiş kurulum diskini oluşturmanızı sağlar. İstenmeyen içerikleri çıkarabilir, hangi güncellemelerin ve sürücülerin dahil edileceğini belirler. Tüm kurulum hareketlerini otomatik olarak yürüterek herhangi bir tıka gerek kalmadan kurulumu tamamlar. Bu, Windows'u düzenli bir şekilde yüklemesi veya yeniden yüklemesi gerekenler için harika bir araç. Kurulum sonrası her şeyi istediğiniz hale getirmek için zaman harcamaktan sizi kurtararak konfor sağlar.

İPUCU Araçla güncel ve özel bir kurulum diski oluşturabilirsiniz.

İşletim sistemi: Windows 7/ 8+ /10
Dil: İngilizce

Kamera efektleri Mirror Reality 2

Bu eğlenceli araç gerçek görünümünüzü değiştirmek için kameranızı kullanıyor. Yaşlandırma, zombi, gençleştirme, şişmanlatma, zayıflatma gibi bir dizi efekt imkanı sunuyor. Sadece kameraya bakın ve bir efekt uygulayın. Kaliteyi değiştirebilir ve ayarları yapılandırabilirsiniz- örneğin kendinizi birkaç yıl yaşlandırabilir ve çok daha yaşlı görünebilirsiniz.

İPUCU Aynı zamanda yüz tanıma üzerinde ince ayarlamalar yapabilirsiniz.

İşletim sistemi: Windows XP/ Vista/ 7 /8+ / 10
Dil: İngilizce

Ücretsiz sözlük Wordweb Free 8

Wordweb bir dokümandaki herhangi bir kelimeye bakmanızı sağlayan ücretsiz bir sözlük ve kavramlar dizini. Aynı zamanda Wikipedia ve Wiktionary dahil çevrimiçi kaynaklara erişim sağlıyor. Programın son güncellemesi binlerce yeni ve düzenlenmiş kelime anlamı ve Edge dahil tüm ana tarayıcılar için tek tıkla anlama bakma özellikleri sunuyor.

İPUCU Aynı zamanda yanlış hecelenmiş kelimeler için de alternatif öneriler geliştiriyor.

İşletim sistemi: Windows XP/ Vista/ 7+8/ 10 ya da Mac OS X
Dil: İngilizce

Windows klonlama Clone App

Bu ufak araç, Windows 10'a geçmeyi düşünün ve tüm programlarınızın önceki gibi çalışmasını istiyorsanız işinize yarayabilir. Başlangıç menüsü gibi Windows araçlarının yanı sıra Adobe Reader, Ccleaner, Chrome, Internet Explorer, Microsoft Office, Firefox ve daha birçok popüler yazılımın ayarlarını yedeklemenizi sağlıyor.

İPUCU Sadece solda bir uygulamaya ve CloneApp'e tıklayın, tüm dahili veritabanı dosya ve klasörler yedeklenecektir.

İşletim sistemi: Windows XP/ Vista/ 7 / 8+ / 10
Dil: İngilizce

Arcade oyun Invader Crush

Bu renkli oyunda, kötü uzay işgalcileri dalga-sı ekranın aşağısına doğru sizin yalnız uzay geminize yavaşça yaklaşıyorlar. Göreviniz aynı renkte mermiler kullanarak onları tek tek ya da gruplar halinde yok etmek. İki oyun modu var. Target, dalga ortasındaki bir hedefi vuruyor; Killcount ise bir dizi işgalciyi yok ediyor.

İPUCU Arcade oyun Invader Crush sayesinde keyifle vakit geçireceğinizden emin olabilirsiniz.

İşletim sistemi: Windows XP/ Vista/ 7+8/ 10
Dil: İngilizce

YENİ GÜNCELLEMELER

360 Total Security 8.0

Qihu'nun virüslere, kötücül yazılımlara ve Truva atlarına karşı popüler ücretsiz yazılımının 8. sürümü çıktı. Artık RAR5 ve IPA biçimleri de hasarlar için taranabiliyor. Ayrıca Windows 10 için bir tablet modu da mevcut.

360totalsecurity.com

Tails 1.7

Alternatif Linux Tails tamamen güvenliğe özel. Bu yüzden hassas materyaller içeren projelerle çalışıyorsanız bu sürümle birlikte sisteminizi çevrimdışı moda da kullanabilirsiniz. Aynı zamanda birkaç hata da düzeltilmiş.

tails.boum.org

Sumatra PDF 3.1.1

Sumatra PDF'in son sürümüyle 64 bit sistemler için özel yükleyici de artık mevcut. Yazılım şimdi daha da hızlı çalışabilir. Geliştirici aynı zamanda PDF okuyucunun ara sıra çökmesine neden olan birkaç hatayı da gidermiş.

sumatrapdfreader.org

Skylake CPU'larda enerji tasarrufu

Intel, Skylake işlemcilerini yeni güç tasarruf özellikleri ile mobil cihazlar için uygun hale getirdi. Peki bu teknoloji nasıl çalışıyor?

Tan Bodur / JG

Intel'in Skylake olarak da bilinen 6. nesil Core işlemcileri cesur iddialarla yola çıktı: Daha az elektrik tüketimine rağmen daha fazla performans kapasitesi. Bu iddialara göre tamamen aynı konfigürasyona sahip, fakat önceki Broadwell işlemci ile çalışan bir notebook bilgisayarla karşılaştırıldığında, Skylake işlemcili bir notebook, sahibine 1 saat daha uzun süre film izlettirebiliyor, hatta daha yüksek bir resim kalitesi sunuyor. Bu vaatleri yerine getirebilmek için Intel, yeni ve ilginç enerji tasarruf işlevleri kullandı ve iki alanda geliştirmeler yaptı. Bunlardan birincisi Skylake donanımının tamamının enerji tasarruf sistemini kapsıyor ve kullanılan yazılımdan bağımsız olarak çalışıyor. Bir de yalnızca Windows 10 kullanıcılarının işine yarayabilecek güç tasarruf özellikleri var.

CPU üzerinde donanım optimizasyonları

Skylake, işlemci dahilinde tasarruf için birkaç hazır prosedür kullanıyor. Bunlardan biri, standart bir aile babası komutu: "Kullanıyorsan kapat". "Güç valfi (Power Gating)" adı verilen bu özellik, ihtiyaç duyulmayan bileşenlerin güç kaynağı ile bağlantısını kesiyor. Güç valfleri, tıpkı uzatma kabloları üzerinde bulunan açma/kapama anahtarları gibi çalışıyor. Yeni özellik olarak Skylake, bazı güç noktalarını denetliyor ve güç valfi yerine geçen birçok ufak transistör kullanıyor. Bu transistörler, programcının CPU'daki özel işlev noktalarını gereğinden fazla kullanıp kullanmadığını belirliyor. Mesela, karmaşık kayar nokta hesaplamaları için tasarlanmış gelişmiş vektör uzantıları o anki görev için gerekli değilse işlemci bunları tamamen devre dışı bırakıyor. "Ne kadar az, o kadar çok" anlayışı ile Skylake, L2 önbelleği 8'li yerine 4'lü bağlantıya düşürüyor; geçici depolama için ayrılan sektörlerin azaltılması performans tarafında bir dezavantaj yaratmamasının yanında, elektrik tüketimini de azaltıyor. Ayrıca Broadwell'de işlemciye dahil edilmiş olan voltaj regülatörü, Skylake ile tekrar anakart üzerine taşınmış ve böylece CPU'nun biraz daha soğuk kalması sağlanmış. Video kodlama gibi işlemler de, özel tasarlanmış donanımlarla daha verimli kullanıldığı için enerji tüketimi azalıyor. Skylake işlemcilerde bu durum özellikle dahili GPU yongasında görülüyor. H.265 gibi yeni video formatların çözülme işini GPU aldığı için CPU yükü azalıyor.

Diğer taraftan tüm bu donanımsal işlevler, Windows 10 ile kullanıldığında ortaya çıkan optimizasyonlar karşısında sıradan denebilecek düzeyde. Windows 10 üzerinde çalışan en önemli özellik; "speed-shifting" adı verilen ve "speed-stepping" özelliğinin yerine geçen bu geliştirme, Windows 10'da sürüm 10586'dan bu yana bulunuyor. Burada saat hızının neye göre değişeceği (işlemciye mi, yoksa işletim sistemine mi) ve bu sürecin nasıl kontrol edileceği belirleniyor. İşlemciler farklı performans durumlarını (P seviyele-

rini) ve güç seviyelerini saat frekansı ve uygulanan voltaja göre alıyor. Mesela P0 durumu en fazla güç verilen seviye (turbo) iken kapasite P1, P2... Pn seviyesine kadar düşüyor. Speed-stepping işlemi sırasında CPU hiçbir işlem yapmazsa saat frekansı ve voltaj Pn durumuna geçiyor. Program yüksek kapasite gerektiriyorsa 30 milisaniye gibi bir süre zarfında kapasite artırılabilir. Windows, bu P seviyelerinin hangisinin (P1 ve Pn arasında) işlemci tarafından kullanılmakta olduğunu belirliyor. CPU yalnızca en üst kapasite geçişini kontrol ediyor (P0 - turbo). Speed-shifting işlemi sırasında Windows 10 kontrolü CPU'ya devrediyor. Bu durumda artık P durumunu Windows belirlemiyor, sadece en düşük ve en yüksek kapasite gereksinimlerini belirtiyor ve bunlar için gereken saat frekansı CPU tarafından belirleniyor. Bunun avantajı, P durumları arasındaki geçişlere ait donanımsal algoritmanın speed-stepping işleminden daha hızlı gerçekleşmesi. Speed-shifting sürecinde bir güç seviyesinden diğerine geçiş yalnızca 1 milisaniye sürüyor. Bu da kullanıcı tarafında daha yüksek bir güç hissi uyandırıyor zira sistem daha hızlı tepki veriyor. Ayrıca elektrik tasarrufu da yapıyor çünkü sistem ekonomi moduna daha kısa sürede geçebiliyor. Bu işbirliğinin işe yarayabilmesi için Windows 10'da, enerji tüketimini sürekli analiz eden ve bu verileri kullanarak tahminlerde bulunabilen bir enerji tahmin motoru (sağda) kullanılıyor.

Windows 10 ile mükemmel koordinasyon

Windows 10 ile ilişkilendirebileceğimiz bir başka tasarruf özelliği de Görev dönüşümü (Duty cycling) işlevi. Bunun arkasındaki fikir şu: Belli bir seviyeden sonra artık frene basmanın anlamı kalmıyor, aksi taktirde kullanıcı sisteminin yavaşladığını düşünebiliyor. Bu özellikte, işlemci sürekli (800 mikrosaniyede bir) bir üst frekansa atlıyor; bekleyen görevleri yerine getiriyor ve kısa bir süre için kendini tamamen kapatıp çok kısa bir süre sonra tekrar hızlanmadan önce- bekleme konumuna geçiyor. Bu sayede görevler çok daha hızlı tamamlanıyor ve yavaş fakat sürekli işlem yapma durumuna göre daha az elektrik tüketimi gerçekleştiriyor.

Bekleme özelliği de, cihazını nadiren kapatanlar için önemli bir avantaj. Skylake, Windows ile birlikte sunulan seçenekleri biraz genişletiyor. Microsoft buna "Modern standby" adını veriyor. Bu özellik 3 moda dayanıyor: Zaten tanıdığımız S3 konumu (RAM belleğe yazıp bekleme), Windows 8'den bu yana "Connected standby", yani bağlantılı bekleme (S0) desteğine kavuşmuştu. Bu konumda Windows çok çabuk uyanabiliyor, hatta uyku halinde mesaj bile alabiliyordu ve ciddi miktarda enerji tasarrufu sağlanıyordu. Skylake sayesinde şimdi üçüncü bir konuma kavuştuk: "Disconnected Standby" sayesinde Windows yine 500 milisaniye gibi çok hızlı bir tepki ile uyanabiliyor, fakat anakart üzerinde bir SSD ya da herhangi bir ağ donanımına ihtiyaç duymuyor.

yorum@chip.com.tr

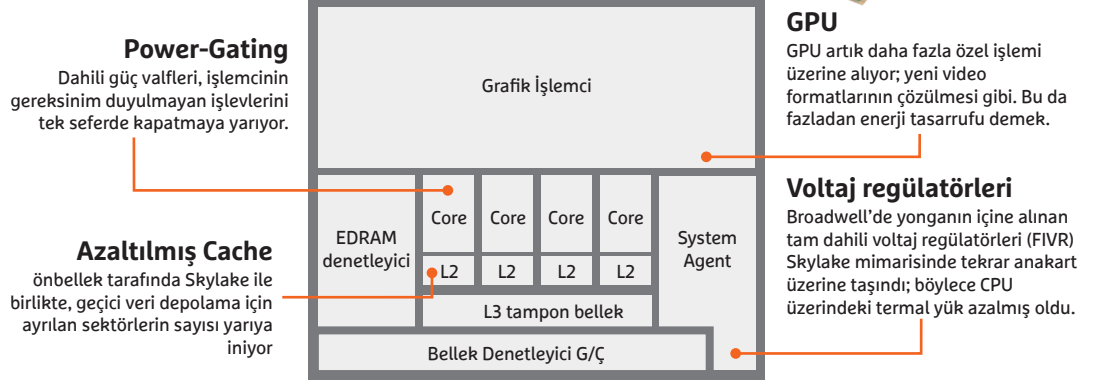
Tüketimin azaltılması

Intel'in Skylake işlemcileri enerji tasarrufu tarafında birçok yenilik getiriyor. Bazıları tamamen donanıma entegre edilmiş iken bazı işlevler sadece Windows 10 kullanıcılarının işine yarıyor.

İşlemciye deki değişiklikler

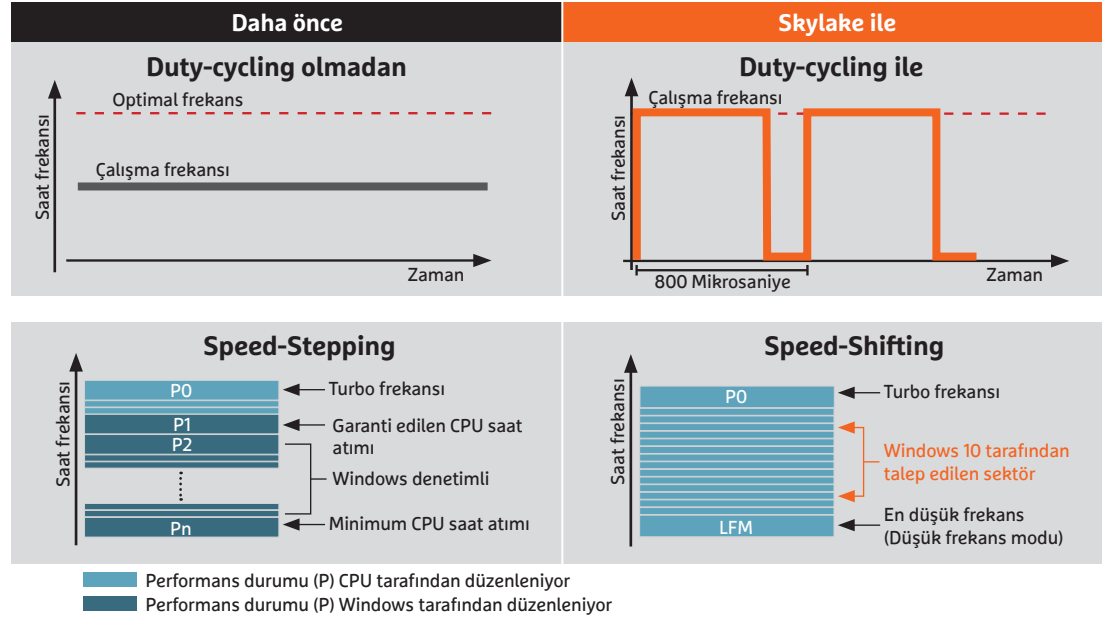
Intel, Skylake'te daha düşük güç tüketimi sağlamak için CPU mimarisini 4 ana alanda değiştirdi.

CPU saat frekanslarının optimizasyonu

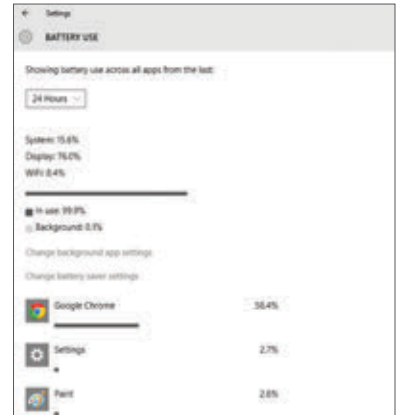
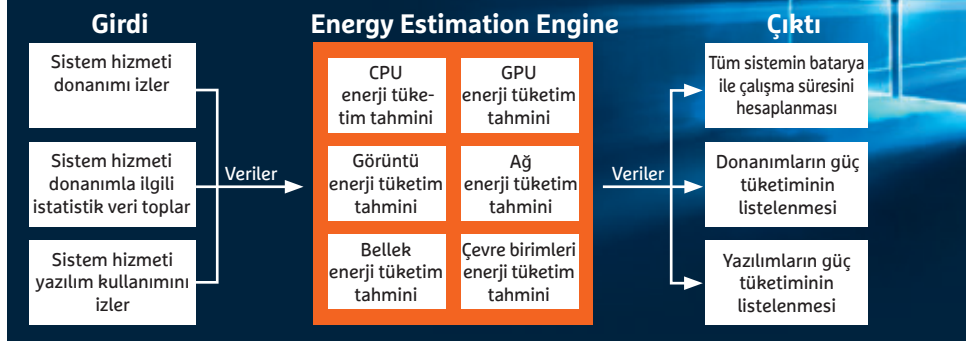
Duty-Cycling: Görev dönüşümü prensibinde CPU öncelikle optimal frekansa çıkıyor; ardından tamamen kendini kapatıyor. Bu özelliği kullanmanın, enerji tüketimi önemli olduğu durumlarda saat frekansını azaltmaktan çok daha verimli olduğu belirtiliyor.

Speed-Shifting: Windows 10, işlemcinin güç seviyeleri üzerindeki kontrolünü donanım algoritmasına devrediyor. Bu sayede Speed-stepping ile 30 milisaniye süren frekans geçişleri 1 milisaniyeye düşüyor.

Windows 10, Skylake için enerji tüketim verisi topluyor.

Sistem hizmetleri sensörlerin davranışını takip ediyor, istatistik tutuyor ve kullanıcı davranışını izliyor. Temel bir Windows bileşeni olan enerji tahmin motoru böylece kalan çalışma süresini ve güç tüketim seviyelerini tahmin ediyor.

Windows 10, enerji tahmin motorunun ürettiği çıktıları kullanıyor.

İPUÇLARI ve HİLELER

Bu ipuçları ile bilgisayarınızı daha hızlı ve kullanışlı bir hale getirebilirsiniz. Ayrıca: En iyi Office, Facebook, Photoshop, Mobil, Donanım ve daha fazlası için küçük hileler de cabası.

WINDOWS

1 WINDOWS 10 Son 30 güne ait ağ kullanım verinizi görüntüleyin

2 WINDOWS 10 Eski oyun ve uygulamaları açın

3 WINDOWS 10 Edge tarayıcısında kaydedilen şifrelerinizi yönetin

4 WINDOWS 10 Başlat menüsü çalışmazsa yapmanız gerekenler

5 WINDOWS 10 Microsoft'un sizi izlemesini engelleyin

6 WINDOWS Komut İstemi'ni kullanarak Denetim Masası'nı açın

7 WINDOWS 7 Kolayca Uzak Masaüstü bağlantısı kurun

8 WINDOWS 8 Fare imlecini şekli değiştirin

9 WINDOWS Yazdırma servisini yeniden çalıştırın

10 WINDOWS Ev grubu şifresini görün

11 WINDOWS Geri Dönüşüm Kutusu masaüstünden kaybolursa yapmanız gerekenler

OFFICE

12 POWERPOINT Görsellere yansıma katarak sunumunuzu şıklaştırın

13 OUTLOOK Tüm okunmamış postalarınızı görüntüleyin

14 WORD Word'de düzenli bir çökme problemi varsa yapmanız gerekenler

DONANIM

15 SKY RECEIVER Çöken bir cihaz hayata nasıl döndürülür

16 BATARYALAR Bataryalarınızı ilk defa şarj ederken kesinlikle bilmeniz gerekenler

17 SABİT DİSK USB girişi sorunlu olan harici diskinizi düzeltin

18 YÖNLENDİRİCİ Eski bir yönlendiriciyi ev ağına akıllıca kullanmanın üç yolu

19 PROJEKTÖR Eğer beyaz noktalar resmi

bozarsa ne yapmalı?

20 EKİRAN Ekranın parlaklığı değiştirilemiyorsa

21 CHROMECAST Bir multimedya çubuğunu projektöre bağlamak işe yarar mı?

22 PROFESYONEL İPUÇU İnternet siteniz için üç boyutlu objeler

FOTOĞRAF

23 ÖZNE Fotoğraf çekerken neden iki adım geriye gitmelisiniz

24 GOPRO Kullanılmış bir aksiyon kamera alırken neye dikkat etmeniz gerekiyor

25 AKILLI TELEFON Panorama arka planı ile anime edilmiş üç boyutlu özçekimler

26 PHOTOSHOP Ayarlanan düzeyleri bir başka fotoğrafa aktarın

27 KAMERA Sigorta, kameranız için yararlı mı?

MOBİL

28 KLAVYE Oto düzeltmeyi kontrol edin ya da tamamen iptal edin

29 OYUNLAR Candy Crush'ta sonsuz canlar kazanmak

30 HTC ONE Kamera sorun çıkardığında ne yapmalı?

31 İPHONE Akıllı telefonda müzik dinlerken daha fazla bas ses

SOSYAL AĞLAR

32 TWITTER Profil isminizi ve kullanıcı isminizi değiştirerek kullanın

33 SNAPCHAT Kamera modunda gizli resim efektlerini etkinleştirin ve kullanın

34 WHATSAPP Akıllı telefonunuzda özel bir konuşmayı arşivleyin

35 XING Eğer iş platformunda giriş yapma işlemi çalışmazsa ne yapmalı?

36 PROFESYONEL İPUÇU Facebook sayfanızı özel olarak değerlendirin

WINDOWS

Bu ipuçları işletim sisteminizi uçuşa geçirecek

1 WINDOWS 10 Son 30 güne ait ağ kullanım verinizi görüntüleyin

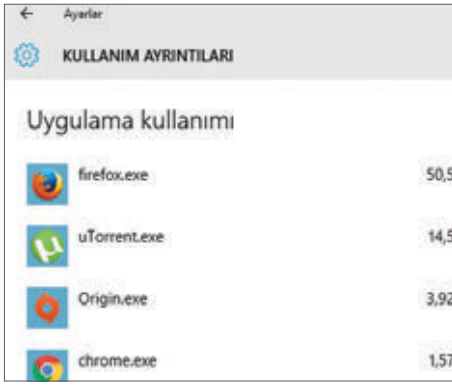
Windows 10'un sunduğu özellik sayesinde son 30 güne ait ağ kullanım verilerinizi inceleyebilirsiniz. Sol alt köşedeki Windows simgesine tıklayın ve "Ayarlar"ı açın. Açılan pencerede "Ağ ve İnternet" kategorisine tıklayın ve soldaki menüden "Veri kullanımı" sekmesine gelin. Son 30 güne ait ağ verisi kullanımınız bir grafikte gösterilecek. Hangi programın ne kadar veri kullandığını görmek isterseniz, grafiğin altındaki "Kullanım ayrıntıları" yazısına tıklayabilirsiniz.

2 WINDOWS 10 Eski oyun ve uygulamaları açın

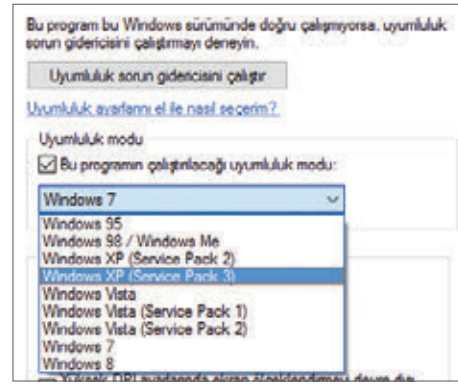
Windows 10'un özelliği sayesinde, yeni işletim sistemiyle uyumlu olmayan eski oyun ve uygulamaları da çalıştırabiliyorsunuz. Çalıştırmak istediğiniz programın ». EXE« dosyasına sağ tıklayın ve "Özellikler"e tıklayın. Açılan pencerede "Uyumluluk" sekmesinde »Bu programın çalıştırılacağı uyumluluk modu« seçeneğini işaretleyin ve açılan listeden programın uyumlu çalıştığı Windows sürümünü seçin. Listede Windows 95'e kadar olan sürümler bulunuyor. "Tamam"a basarak değişiklikleri kaydedip çıkın, artık normal şekilde programı başlatıp kullanabilirsiniz.

3 WINDOWS 10 Edge tarayıcısında kaydedilen şifrelerinizi yönetin

Microsoft'un yeni web tarayıcısı Edge'de kaydedilen şifreleri yönetebilir ve Windows'u kullanarak kayıtlı şifrelerinizi görebilirsiniz. Edge'i açın ve sağ üst köşesindeki üç nokta simgesine tıklayın, açılan menüde "Ayarlar"a tıklayın. »Gelişmiş ayarları görüntüle« düğmesini bulana kadar listeyi aşağı kaydırın ve düğmeye tıklayın. »Gizlilik ve hizmetler« başlığı altındaki »Parola-

1
Veri kullanımını takip edin
Hangi programın son 30 günde ağdan ne kadar veri çektiğini görebilirsiniz.

2
Eski zamanlardaki gibi Windows 10, programı çalıştırmak için geçmiş Windows sürümleri gibi davranır.

ları kaydetme seçeneği sun» seçeneğini açıp kapatarak şifre kaydetme özelliğini değiştirebilirsiniz. Hemen altında bulunan »Kaydedilen parolalarımı yönet« düğmesine tıkladığınızda ise açılan pencerede şimdiye kadar hangi sitelerde kullanıcı adı/şifre kaydettiğinizi görebilirsiniz. Silmek istediğiniz şifrenin yanındaki »X« simgesine tıklayabilirsiniz. Eğer kayıtlı kullanıcı adı/şifrenizi değiştirmek istiyorsanız, ilgili siteye çift tıklayarak düzenleme penceresini açabilirsiniz. Güvenlik sebepleri nedeniyle burada şifreniz gösterilmeyecektir.

Şifrelerinizi görmek için, »Denetim Masası > Kullanıcı Hesapları > Web Kimlik Bilgilerini Yönet« yolunu izleyin, açılan pencerede listede kaydedilen şifreler sıralanacak. »Göster« düğmesine tıklayıp, teyit amaçlı Microsoft hesabınızın şifresini girdikten sonra şifrelerinizi görebileceksiniz.

4 WINDOWS 10 Başlat menüsü çalışmazsa yapmanız gerekenler

Bazen Windows 10'un Başlat menüsü çalışmaz, bu sorunun birkaç farklı sebebi olabilir. Genellikle basitçe sistemi yeniden başlatmak sorunu çözer. Bunun için, masaüstünde boş bir alana sol tıklayın ve [Alt] + [F4] tuşlarına basın, açılan pencerede listeden »Yeniden Başlat«'ı seçip »Tamam«a tıklayın.

Kimi antivirüs programları da Başlat menüsünde bu hataya neden olabiliyor. Sisteminizi tarattıktan sonra antivirüs programınızı kaldırın. Eğer Başlat menüsünün sorunu giderildiyse, güncel başka bir antivirüs programı yükleyin.

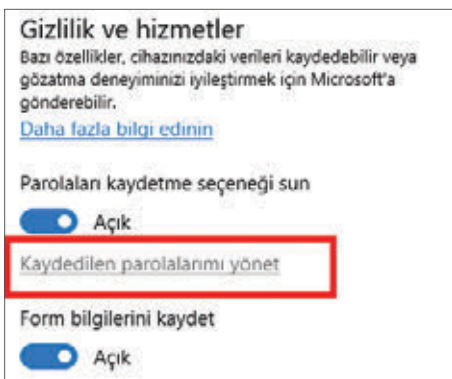
Bazen Windows Gezgin'i hata verir ve Başlat menüsünün açılmasını engeller. [Ctrl] + [Shift] + [Esc] tuş kombinasyonu ile Görev Yöneticisini açın. Sol alt köşedeki »Diğer ayrıntılar« düğmesine tıklayın. »İşlemler« sekmesi altındaki listede »Windows Gezgin« girdisine sağ tıklayıp, »Yeniden başlat« seçeneğini seçin.

Windows 10'da madalyonun öteki yüzü olan Tablet modunu geçici olarak aktif etmek de sorunu giderebilir. [Windows] + [A] tuş kombinasyonu ile »İşlem Merkezi«ni açın ve sol alt kısımdaki »Tablet Modu« düğmesine tıklayın. Bu modda Başlat düğmesine tıkladığınızda menü tüm ekranı kaplayacak. Tekrar aynı adımları izleyerek Masaüstü moduna geri dönüş yapın.

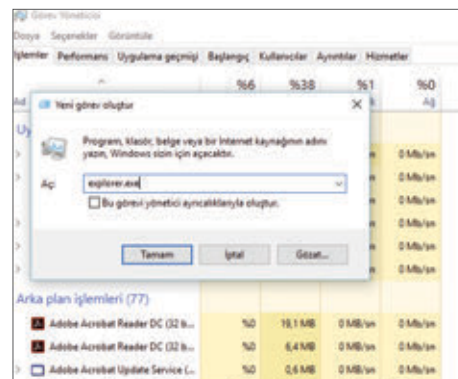
EDB Log dosyası da bu sorunun suçlularından biri olabilir. Windows Gezgini'nde »C:\Kullanıcılar\»Kullanıcı_Adınız\»AppData\Local\TileDataLayer\Database« yolunu izleyin, burada »Kullanıcı_Adınız« kısmına kendi hesabınızın adını yazmanız gerekiyor. Açılan klasörde »EDB00001.log« isimli dosyayı bulun ve silin. Burada

»1« yerine başka rakamlar da bulunabilir. Eğer dosyayı silemezseniz, [Windows] + [X] tuşlarına basın ve »Bilgisayar Yönetimi« seçeneğine tıklayın. Açılan pencerede sol kısımda »Hizmetler ve Uygulamalar« başlığına tıklayın ve »Hizmetler« sekmesinin içinde listeden »Kutucuk Verileri model sunucusu« girdisine sağ tıklayıp »Durdur« seçeneğini seçin.

Son yöntem ise PowerShell'i kullanmak. [Ctrl] + [Shift] + [Esc] tuş kombinasyonu ile Görev Yöneticisini başlatın. »İşlemler« sekmesindeki listede »Windows Gezgin«ni bulun ve sağ tıklayıp »Görevi sonlandır«a tıklayın. Ardından »Dosya > Yeni görev çalıştır« yolunu izleyin ve açılan pencereye »powershell« yazıp »Enter«a tıklayın. PowerShell penceresinde »Get-appxpackage -all« shell experience* -package type bundle« add-appxpackage -register -disableddevelopmentmode(\$_.installlocation + »\appxmetadata\appxbundlemanifest.xml«)« (çengelli parantezler olmadan). İşlem tamamlandıktan sonra »Get-AppxPackage | % {Add-AppxPackage -DisableDevelopmentMode -Register »(\$_.InstallLocation)\AppxManifest.xml« -verbose}« komutunu da girin. Son olarak Görev Yöneticisinde »Dosya > Yeni görev çalıştır« yoluna »Explorer.exe« yazıp »Tamam«a tıklayarak Windows Gezgini'ni yeniden başlatın.

3
Edge'de şifrelerinizi yönetin
Diğer tarayıcılar gibi Edge de kendi şifre yönetim paneline sahip.

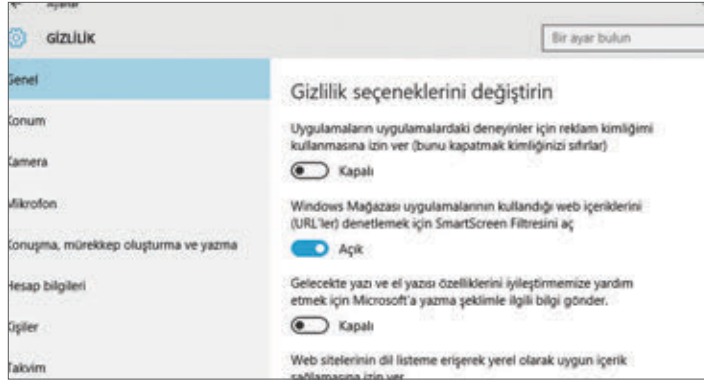
4
Başlat menüsünü geri getirin
Son çare olarak Windows PowerShell'i kullanarak Başlat menüsünü düzeltebilirsiniz.

5 WINDOWS 10 Microsoft'un sizi izlemesini engelleyin

“Şimdiye kadarki en kişisel Windows” başlığıyla tanıtılan Windows 10'u size bu kadar yakın yapan, hakkınızda topladığı tonla bilgi. Başka hiçbir işletim sistemi bu kadar çok kişisel veri toplamıyor. Windows'un ilk kurulumu sırasında “Hızlı ayarları kullan” seçeneğini seçip devam ederseniz, otomatik olarak çok sayıda kişisel verinizi de Microsoft'un kullanımına açmayı kabul etmiş oluyorsunuz. Bundan dolayı, ilk kurulum sırasında “Ayarları özelleştir” seçeneğine tıklayıp, hangi verileri paylaşıp paylaşmayacağınızı seçmenizi tavsiye ederiz. Eğer bir antivirüs tarayıcı kullanmayacaksanız “Smart Screen” özelliğini açık bırakabilirsiniz.

Windows 10 ile birlikte her hesap (yerel hesaplar hariç) Microsoft'un sunucusunda saklanıyor, böylece uygulamalarınız, ayarlarınız ve tarayıcı verileriniz, kayıtlı e-postanızla açılan her bilgisayarda otomatik olarak karşınıza çıkıyor. Bu verilerin toplanmasını engellemek için bir yerel hesap kullanabilirsiniz, ancak bu sefer de Cortana gibi çevrimiçi servislerden yararlanamayacaksınız. Öyle ya da böyle, Windows 10'un gizlilik ayarlarını mutlaka kontrol etmenizi tavsiye ediyoruz. Bunun için [Windows] + [I] tuşlarına basın ve “Gizlilik” düğmesine tıklayın. “Genel” sekmesinde »Uygulamaların uygulamalardaki deneyimler için reklam kimliğini kullanmasına izin ver« seçeneğini kapatın. Benzer şekilde konum, kamera, kişiler, takvim gibi bilgilerinizi de sadece ne amaçla kullandığınızdan emin olduğunuz uygulamaların kullanımına açın. Örneğin, harita için konum, Skype için kamera, mikrofon ve kişiler bilgilerinin açık olması gerekiyor.

Microsoft'un sanal asistanı Cortana da konum, kişiler, sesli komutlar, e-posta verileri, SMS, tarayıcı ve arama verileri, takvim detayları gibi daha pek çok bilgiye erişim sağlıyor ve bunları kısıtlama imkanınız yok. Üstelik el altından bu verileri Micro-

5 Verilerinizi koruyun Windows 10'un Gizlilik ayar menüsünden, uygulamaların ihtiyaç duymadıkları verilere erişimlerini kısıtlayabilirsiniz.

soft'a iletmesi de tamamen engellenemiyor. Zaten henüz Türkçe desteği de sunmadığı için, Cortana'yı şimdilik tamamen kapatmak en iyi yöntem. Tüm bu veri paylaşımlarını kısıtlasanız dahi, Windows 10 Microsoft'a kimi verileri göndermeye devam ediyor. Bunun tamamen önüne geçmek için ShutUp10 (<https://www.oo-software.com/en/shutup10>) gibi üçüncü parti yazılımlara ihtiyacınız var.

6 WINDOWS Komut İstemi'ni kullanarak Denetim Masasını açın

Komut İstemini sıklıkla kullanıyorsanız tek bir komutla doğrudan Denetim Masasını açmak işinizi kolaylaştıracaktır. Bunun için, Komut İstemini açın ve »control« yazıp “Enter”a tıklayın.

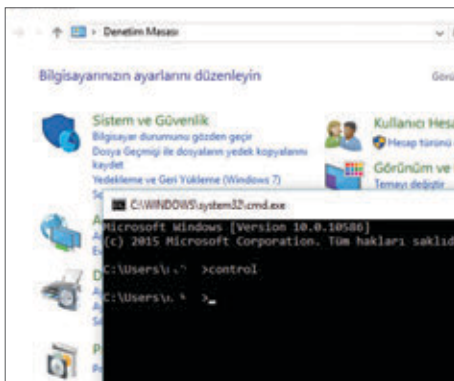
7 WINDOWS 7 Kolayca Uzak Masaüstü bağlantısı kurun

İki bilgisayarla çalışanların genellikle arşiv amacıyla kullandıkları bir masaüstü ve her yere taşıyabildikleri bir dizüstü bilgisayarı olur. Masaüstü bilgisayardaki verilere dizüstü üzerinden kolayca erişmek için uzaktan kontrol kullanmak oldukça pratik bir yöntemdir. TeamViewer gibi üçüncü parti yazılımlar bu işi görse de, bunlara tam olarak güvenmek mümkün değil. Windows'un kendi kaynaklarını kullanarak masaüstü-

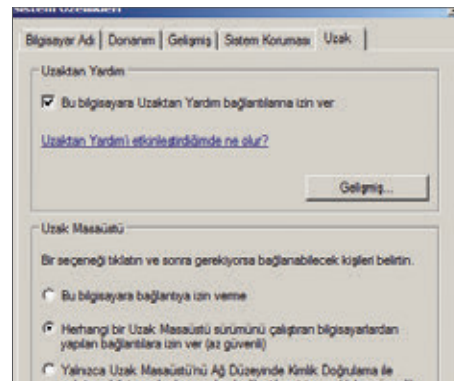
nü uzak bilgisayardan kontrol edebilirsiniz. Bunun için, iki bilgisayarın da açık ve aynı ağa bağlı olmaları gerekiyor. Uzaktan kontrol edilecek bilgisayarda Windows 7 Professional, Ultimate ya da Enterprise sürümlerinden biri yüklü olmalı. Kontrol edecek olan bilgisayarın ise herhangi bir Windows 7 sürümü kullanması yeterli. Ayrıca güvenlik duvarında 3389 numaralı portun açık olduğundan emin olmalısınız.

Gerekli ön hazırlığı yaptıktan sonra, kontrol edilecek bilgisayarda, »Bilgisayarım« simgesine sağ tıklayın ve “Özellikler”e basın. Sol kısımda »Uzak bağlantı ayarları« düğmesine tıklayın. Açılan “Sistem Özellikleri” penceresinde »Uzak« sekmesine gelin ve »Herhangi bir Uzak Masaüstü sürümünü çalıştıran bilgisayarlardan yapılan bağlantılara izin ver (az güvenli)« seçeneğini işaretleyin. Şimdi »Kullanıcıları Seç...« düğmesine tıklayın, eğer Yönetici hesabından oturum açıtıysanız kullanıcı otomatik olarak eklenecektir, yoksa »Ekle« düğmesine basarak bilgisayara bağlanacak kullanıcı adlarını ekleyebilirsiniz.

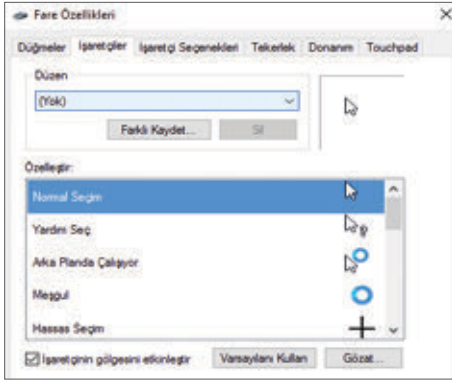
Kontrol edeceğiniz bilgisayarda “Başlat”ı açın ve »uzak masaüstü bağlantısı« yazıp aratın. Çıkan sonuca tıklayın, açılan pencerede »Bilgisayar« kısmına kontrol edilecek bilgisayarın IP adresini ya da adını girin ve »Bağlan« düğmesine tıklayın. »Giriş bilgilerini kaydet« seçeneğini işaretle-

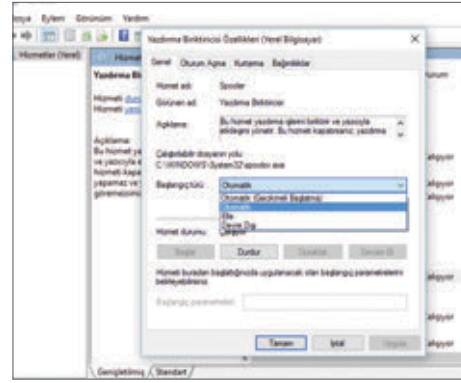
6 Sistemi komutlarla kontrol edin Tek bir komutla kolaylıkla Denetim Masasına erişebilirsiniz.

7 Bilgisayarı uzaktan kontrol edin Bu pencereden Uzak Masaüstü bağlantısını etkinleştirebilirsiniz.

8
Fare
İşaretçisini
Özelleştirin
Windows 8'in Metro arayüzünü kullanarak hızlıca arama yapıp ayar penceresine ulaşabilirsiniz.

9
Yazdırma
sorunlarını
giderin
Yazdırma biriktiricisini otomatik olarak başlatmaya ayarlayın.

yerek sonraki girişlerinizde zaman kazanabilirsiniz.

8 WINDOWS 8 Fare imlecini şekli değiştirin

Varsayılandan farklı bir fare imleci kullanmak istiyorsanız, birkaç tıkla kolaylıkla imlecin şeklini değiştirebilirsiniz. [Windows] tuşuna basarak Başlangıç'ı açın ve »fare işaretçisi« kelimesini aratın. Çıkan sonuçlarda »Fare işaretçisi görünümünü veya hızını değiştir« seçeneğine tıklayın.

Açılan pencerede »İşaretçiler« sekmesine gelin. Dilerseniz »Düzen« başlığı altındaki açılır listeden ön tanımlı bir paket seçebilir, dilerseniz de »Özelleştir« başlığı altında farklı durum işaretçilerini tek tek değiştirebilirsiniz. Değiştirmek istediğiniz duruma tıklayın ve »Gözet« düğmesine basın. Açılan pencerede istediğiniz şekli seçip »Aç« düğmesine tıklayın. Windows'un size sunduğu seçenekleri beğenmezseniz, internetten çok sayıda farklı imlec şekline ulaşabilirsiniz.

9 WINDOWS Yazdırma servisini yeniden çalıştırın

Yazıcınıza yazdırma emrini vermek için bilgisayarınızda yazdırma kuyruğu hizmeti aktif olmalıdır. Eğer yazdırma işlemi gerçekleşmiyorsa, bu hizmeti yeniden çalıştırmanız gerekir. Bunun için, [Windows] tu-

şuna basarak Başlat menüsünü açın ve »Hizmetler« kelimesini aratın, çıkan sonuçta tıklayın. Açılan pencerede listeden »Yazdırma Biriktiricisi« girdisini bulun ve »Başlangıç Türü« seçeneğini »Otomatik« olarak ayarlayın, »Tamam«a basarak değişiklikleri kaydedip bilgisayarınızı baştan başlatın. Artık sorunsuz şekilde yazdırma işlemini gerçekleştirebilirsiniz.

10 WINDOWS Ev grubu şifresini görün

Yeni bir bilgisayar aldınız ve ev grubunuza eklemek istiyorsunuz. Ancak ev grubuna katılmak için şifre soruyor ve doğal olarak da bu karışık şifreyi hatırlayamıyorsunuz. Sorun değil, ev grubuna bağlı herhangi bir bilgisayarda şifreyi rahatlıkla görebilirsiniz. Denetim Masası'nı açın ve sağ üst köşedeki kutucukta »Ev grubu« kelimesini aratın. Ardından »Ev Grubu« yolunu izleyin. »Ev grubu parolasını görüntüle veya yazdır« düğmesine tıklayınca açılan pencerede Ev Grubu şifresini görebilirsiniz.

11 WINDOWS Geri Dönüşüm Kutusu masaüstünden kaybolursa yapmanız gerekenler

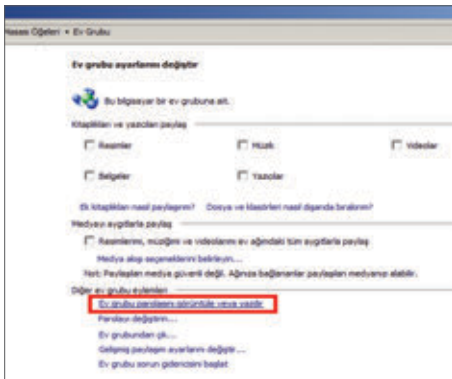
Masaüstünün demirbaş öğelerinden olan Geri Dönüşüm Kutusu, genellikle varsayılan olarak Masaüstünde gözükür. Ancak

kaybolursa iki yöntemle onu geri getirebilirsiniz.

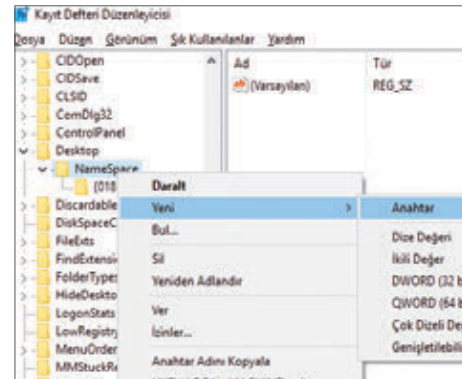
İlk ve en kolay yöntem, masaüstü simge ayarlarını değiştirmek. Bunun için, masaüstünde boş bir alana sağ tıklayın ve »Kişiselleştir«e basın. Açılan pencerede »Temalar« sekmesine gelin ve »Masaüstü simge ayarları« düğmesine tıklayın. Açılan »Masaüstü Simge Ayarları« penceresinde »Geri Dönüşüm Kutusu« seçeneğini işaretleyin, »Tamam«a basarak değişiklikleri kaydedip çıkın.

Eğer bu yöntem işe yaramazsa Kayıt Defteri üzerinden değişiklik yapmak gerekecek. Bunun için, [Windows] + [R] tuşlarıyla »Çalıştır«ı açın ve »regedit« yazıp »Enter«a tıklayın. Kayıt Defteri Düzenleyicisinde »HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Desktop\NameSpace« yolunu izleyin. »NameSpace« klasörüne sağ tıklayın »Yeni > Anahtar« yolunu izleyin ve oluşturduğunuz anahtara »{645FF040-5081101B-9F08-00AA002F954E}« adını verin.

Yeni anahtara tıklayın ve sağ kısımdaki listede »(Varsayılan)« isimli girdiye çift tıklayın, adını »Geri Dönüşüm Kutusu« olarak ayarlayın. »Tamam«a basın ve Kayıt Defterini kapatın. Masaüstüne dönüp [F5] tuşuna basarak ekranı yenilediğinizde, Geri Dönüşüm Kutusunu ait olduğu yerde göreceksiniz.

10
Şifreyi görün
Denetim
masası'ndan ev eği
şifresini
görebilirsiniz.

11
Geri Dönüşüm
Kutusu geri
döndürün
Kayıt defterini kullanarak geri dönüşüm kutusunun simgesini masaüstüne ekleyebilirsiniz.

OFFICE

Çalışırken verimliliğinizi artıracak ipuçları ve püf noktaları

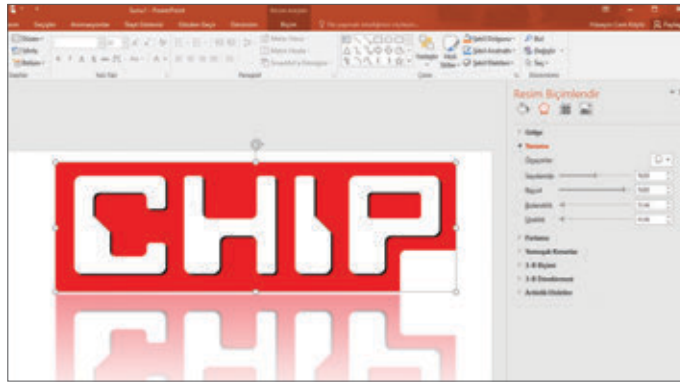
12 POWERPOINT Görsellere yansıma katarak sunumunuzu şıklaştırın

PowerPoint'te obje ve görselleri sunumda daha etkili kullanmak için yansımalarını ekleyebilir, resimler üzerinde artistik oynamalar yapabilirsiniz. PowerPoint'i açın ve görseli sunumunuza ekleyin. »Biçim« sekmesine gelin ve »Resim Efektleri > Yansıma« yolunu izleyerek görsele yansıma efektini ekleyin. »Artistik Efektler« düğmesine tıklayarak açılan menüde görselinize farklı bir görünüm kazandırabilirsiniz.

Resimde ton, renk, efekt gibi pek çok değişikliğe olanak sunan PowerPoint'i sunumların yanı sıra, resimleri düzenlemek için de kullanabilirsiniz. Gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra resme sağ tıklayın ve »Resim olarak kaydet« seçeneğine basın. Açılan pencerede resme isim verip kaydedeceğinizin yeri belirleyebilirsiniz.

13 OUTLOOK Tüm okunmamış postalarınızı görüntüleyin

Outlook 2010 sürümünde okunmamış postaları tek seferde görmek için biraz çabalamak gerekiyordu, ancak Outlook 2013 sürümüyle birlikte Microsoft bunu tek tıkla gerçekleştirmenize olanak sağlıyor. Posta kutusunun üstündeki »Okunmamış« düğmesine tıklayın. Bunu her klasörde ya-

12 Yansımayı düzenleyin

Sağ kısımda açılan ayar penceresinden boyut ve şeffaflık gibi ince ayarları yapabilirsiniz.

pabilirsiniz. “Tüm Postalar” düğmesine tıkladığınızda ise hesabınızda okunmamış tüm postalar listelenecektir.

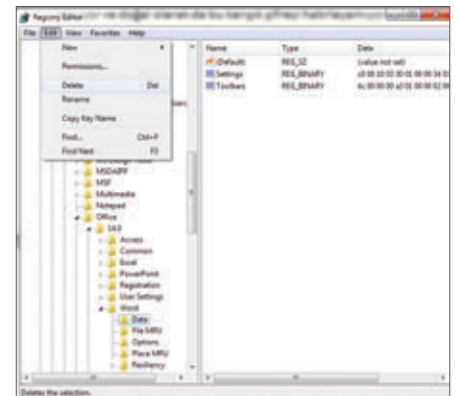
Outlook 2010'da okunmamış postaları bulmak için, arama fonksiyonunu kullanmak gerekiyor. »Giriş« sekmesine gelin, en sağdaki »Bul« bölümünde »E-postayı Filtrele« düğmesine tıklayın ve burada »Okunmamış« seçeneğini işaretleyin.

14 WORD Word'de düzenli bir çökme problemi varsa yapmanız gerekenler

Çalıştığınız sırada Word ansızın çöküyor ve bu problem sıklıkla başınıza geliyorsa, sorununu bulmak için kayıt defteri, şablonlar ve eklentileri gözden geçirmeniz gerekir.

[Windows] + [R] tuşlarına basarak “Çalıştır”ı açın ve »regedit« yazıp “Enter”a basın. Karşınıza gelen güvenlik sorusunda “Evet”e tıklayın. Açılan pencerede »HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\14.0\Word\Data« yoluna gidin, burada kullandığınız Office sürümüne göre numara değişebilir, örneğin Word 2007 için buraya değeri »12.0«dir. Daha sonra »Düzen > Sil« yolunu izleyin ve “Evet”e tıklayarak silme işlemini gerçekleştirin.

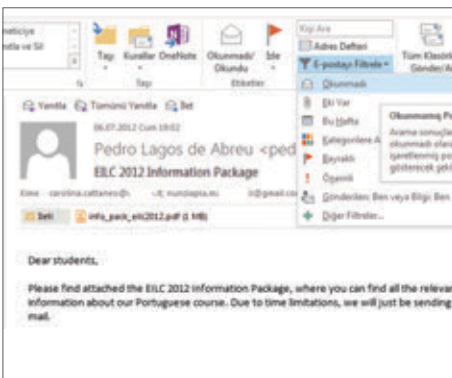
Eğer bu yöntem işe yaramazsa, Windows'ta »Normal.dot« ya da »Normal.dotm« dosyalarını aratın. Bulduğunuz dosya-

12 Word çökmelerini Kayıt Defteri ile çözebilirsiniz

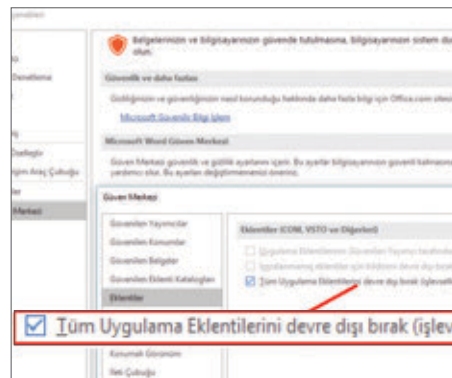
ları silin. Word'ü bir sonraki açışınızda bu dosyalar otomatik olarak yeniden oluşturulacak ve sorununuz giderilecektir.

Bozuk eklentiler de Word'ün çökmesine yol açabilir. »Dosya > Seçenekler > Güven Merkezi« yolunu izleyin ve »Güven Merkezi Ayarları...« düğmesine basın. Açılan pencerede »Eklentiler« sekmesine gelin ve »Tüm Uygulama Eklentilerini devre dışı bırak« seçeneğini işaretleyin. Word'ü yeniden başlattığınızda, kullandığınız eklentileri tek tek aktifleştirerek hangisinin sorunlu olduğunu saptayabilirsiniz.

13 Ekranı doğru ayarlayın

Tek tıkla okunmamış tüm postaları listelebilirsiniz, 2010 sürümünde birkaç tık daha gerekiyor.

14 Eklentileri devre dışı bırakın

Tek tek etkinleştirerek Word'ün hatalı eklentiyi saptayabilirsiniz.

CHIP'E ABONE OLUN

10 SAYI FİYATINA 12 SAYIYA SAHİP OLUN

ABONE FORMU

☐ İlk defa abone oluyorum

☐ Yenileme

Firma Adı:

Adı Soyadı:

Doğum Tarihi

Mesleği (Görevi):

Adresi:

Posta Kodu:

Şehir:

Tel:

Faks:

Cep Tel:

E-Mail

Abonelik Bedelini ☐ Havale ile gönderiyorum ☐ Tek seferde kredi kartımdan çekiniz

Kredi kartımdan 3 taksitle çekiniz

☐ Advantage

☐ Axxess

☐ Bonus

☐ Maximum

☐ World

☐ Visa

☐ Master Card

Kart No:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Güvenlik No:

☐ Faturayı Adıma Kesiniz

☐ Faturayı Firma Adına Kesiniz

V.Dairesi

V.No:

Adres:

Kart Sahibinin imzası:

Abonelik Seçenekleri

☐ 1 yıllık

85.00 TL

Bu form 29 ŞUBAT 2016 tarihine kadar geçerlidir

Ödeme bilgileri

Türkiye İşbankası, İstanbul Kurumsal şubesi*

IBAN: TR13 000 64 00000 11111 00 39936 Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

Not: Banka dekontunu form ile birlikte aşağıdaki adrese posta veya faks yoluyla ulaştırınız.

*Banka tarafından Havale ücreti talep edilmektedir.

*Taksitli Abonelik (Sadece kredi kartıyla yapılan ödemelerde geçerlidir.)

Her ayın 20'sine kadar ulaşan abone başvuruları, çıkacak ilk sayıdan itibaren uygulanacaktır.

Doğan Burda Dergi Yayıncılık A.Ş.

Hürriyet Medya Towers 34212 Güneşli İSTANBUL

Tel: 0212 478 0 300

Faks: 0212 410 35 12-13

E-Posta: abone@doganburda.com

Web: www.doganburda.com

DONANIM

Bütün cihazları hayata geri döndürün ve hepsini ideal olarak kullanın

15 SKY RECEIVER Çöken bir cihaz hayata nasıl döndürülür

Eğer Sky Receiver'ınız aksıyor ya da artık çalışmıyorsa, o zaman cihazınızı yeniden başlatın. Dikkat: Bütün ayarlar bu süreçte fabrika ayarlarına dönecek. Alıcıya bağlı olan bütün sabit disklerin ve güç sağlayıcısının bağlantısını kesin. Aynı anda alıcıdaki "Guide" ve "Back" butonlarına basın. Şimdi güç kablosunu tekrar bağlayın ve yeniden başlatma işlemi başlayana kadar butonlara basılı tutun. Bu işlem yaklaşık 30 ya da 45 dakika sürecek. Sonra cihaz tekrar başlayacak ve otomatik olarak bir kanal araması yürütecek.

16 BATARYALAR

Bataryalarınızı ilk defa şarj ederken kesinlikle bilmeniz gerekenler

Eğer bataryaları ilk defa kullanarak bir teknik cihazı çalıştırıyorsanız, o zaman bataryaları doğru bir şekilde şarj etmeye özen göstermelisiniz. Forumlarda sürekli olarak bataryaların 12 saat boyunca şarj olması gerektiğini okuyoruz. Bu süreç yenileme olarak adlandırılıyor; fakat bu durum artık son çıkan cihazlarda kullanılamayan Nickel-Cadmium bataryaları için geçerli. Artık her teknolojik cihaz bir Lithium-Ion batarya ile geliyor. Burada, bataryayı ilk sefer için uzun bir süre şarj etmek çok da etkili değil. Batarya tamamen şarj olduğunda, güç sağlayıcısı otomatik olarak duruyor. Önemli olan tek şey bataryaları ilk seferde

15 Sky Receiver tepki vermiyor Hardware Reset ile cihazı çoğu durumda kurtarabilirsiniz.

tam olarak şarj etmek. Bu durum Lithium-Ion bataryaların performansını değil ama göstergenin şarj durumunun doğruluğunu geliştiriyor. Örneğin, yeni akıllı telefonunuzu açtığınızda cihaz ilk önce ne kadar güç depolayabileceğini öğrenmeli. Bu yüzden batarya göstergesinin güvenilirliği garanti altına alınıyor.

17 SABİT DİSK USB girişi sorunlu olan harici diskınızı düzeltin

Eğer harici diskinizin USB girişi kusurluyorsa, o zaman yeni bir gövde yeterli olacaktır. Önce kablounun ya da bağlantının sorunlu olup olmadığını denetleyin. Eğer sorunlu kısım giriş ise o zaman sabit diskteki verileri yedekleyin. Eğer cihazın farklı girişleri varsa o zaman onlardan birini kullanın. Bir diğer alternatif ise gövdeyi çıkarıp verileri SATA-to-USB adaptörü aracılığıyla yedeklemek. Bu yaklaşık 10 dolar civarında satılıyor. USB kontrolcüsü sabit diskin gövdesinde bulunduğundan tamir için yeni bir gövdeye ihtiyacınız olacak. Bunu da 10-15 dolar civarında bulabilirsiniz. Satın alırken sabit diskin form faktörüne dikkat edin. PC'ler için 3,5 inç, dizüstü bilgisayarlar için de 2,5 inç ihtiyacınız olacak. Bağlantı olarak, günümüzde kimse IDE standardını kullan-

madığı için SATA'yı seçin. Yeni bileşen elinize geçtiğinde, eski kasayı açıp diski çıkarın. Mekanizmalar her üretici için farklı. Bazı gövdeler sadece vidalı bazıları ise plastikler ile sabitlenmiş. 3,5 inçlik disk gövdelerinde diskler çoğunlukla vida yardımıyla sabitlenmiştir. Sabitleme mekanizmasını söktükten sonra, sabit diski gövdeden dikkatli bir şekilde çıkarın ve tam tersi sırada yeni gövdeye yerleştirin. Cihaz artık problemsiz bir şekilde çalışıyor olmalı.

18 YÖNLENDİRİCİ Eski bir yönlendiriciyi ev ağında akıllıca kullanmanın üç yolu

Eski yönlendiricinizin bodrumda tozlanmasına gerek yok. Onu mantıklı bir şekilde kullanabilirsiniz. Size üç seçenek vereceğiz. Bir Access Point (erişim noktası) kullanarak WLAN ağınıza ve kapsama alanını genişletebilirsiniz. En kolay yol eski yönlendiricinizi bir LAN kablosu aracılığıyla ana yönlendiricinize bağlamak ve bu şekilde gelişmiş bir WLAN kapsama alanına sahip olacaksınız. Sadece cihazlarınızı WLAN aracılığıyla eski yönlendiricinize bağlamanız gerekiyor.

Eğer yönlendiricilerin ikisi de WLAN Repeater işlevine sahipse, o zaman WLAN sinyalinizi kablolu bir şekilde genişletebilir-

16 İlk batarya şarj etme işlemi Lithium-Ion bataryalar için uzun süre şarj etmek çok da bir şey değiştirmiyor

17 Başarılı bir gövde değişimi Harici USB diskleri yeni gövdede mükemmel çalışıyor

18
Eski yönlendirici, yeni amaçlar
Eski bir yönlendiriciyi kullanarak ev ağını ofis ağından ayırın.

19
Resim kargaşasını düzeltin
Eğer lensler kirlenmişse lekeler fotoğrafta çirkin bir şekilde görünecek

siniz. Bunun için iki yönlendiriciyi de Repeater fonksiyonu aracılığıyla bağlamanız gerekiyor ki internet bağlantısı kurulabilsin. O zaman diğer cihazları da WLAN ile eşleyebilirsiniz. Fakat bu durumda, kablolu ev ağına bant genişliğinin ikiye bölündüğünü unutmayın.

Eğer evden çalışıyorsanız, ev ağını eski yönlendiriciyi kullanan ofis ağından ayırabilirsiniz. Tüm cihazları ev ağına ana yönlendiriciye bağlayın. Sonra iki yönlendiriciyi de bir LAN kablosu ile bağlayın ve sonra bütün cihazları ofis ağı için eski yönlendiriciye bağlayın. Yönlendirici ayarlarında her yönlendirici için farklı bir IP adresi girmeniz gerekiyor. (Örneğin 192.168.1.1 ve 192.168.1.2) – İşlem tamamdır!

19 PROJEKTÖR Eğer beyaz noktalar resmi bozarsa ne yapmalı?

Bir projektör oturma odanıza sinema deneyimini getirebilir. Fakat resimde beyaz noktalar belirdiğinde oldukça can sıkıcı da olabiliyor. Bunun sebebi ne olabilir? Öncelikle, projektörü playback cihazına bağlayan HDMI ya da VGA kablosunu kontrol edin. Muhtemelen sorunun sebebi burada yatıyor ama hızlı bir şekilde kabloyu değiştirerek problemi çözmede herhangi bir sorun yok. Daha sonra, bir havluyla lensleri temizleyin, muhtemelen tozlanmış olabi-

lirler. Şimdi güç kaynağının girişini çekin ve projektörün içine bir bakın. İçerideki tozları temizleyin. DLP çipinden kiri çıkarmak için eskiden kamera lenslerini temizlemek için kullanılanlar gibi küçük bir köruk kullanın. Eğer bu da işe yaramazsa, o zaman DLP yongası sorunlu olabilir. Bu da tek başına projektörün çalışmaması için bir sebep olabilir. eBay'den yeni bir yonga için bakınabilirsiniz; birkaç Euro civarında birçok model bulunuyor.

20 EKRAN Ekranın parlaklığı değiştirilemiyorsa

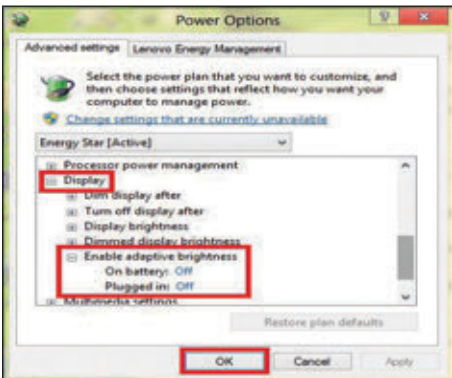
Eğer dizüstü bilgisayarınızın parlaklığı kontrol edilemiyorsa, o zaman bunun birkaç sebebi olabilir. Bir yanda, ekran sürücülerini sorunlu olabilir. Üreticinin sitesinde en son güncellenen sürümleri kontrol edin. Üçüncü parti sağlayıcıların yazılımları da sorunlara sebep olabilir. Eğer son zamanlarda böyle bir yazılım kurduysanız, örneğin kartı kontrol etmek için bir Hotkey yazılımı, o zaman onu tekrar kurun. Bu şekilde sorunların nereden kaynaklandığını çözebilirsiniz. Sorunun bir başka kaynağı güç kontrolü olabilir. Denetim Masası'ndaki "Sistem ve Güvenlik" kategorisinde "Güç seçenekleri"ni bulacaksınız. Buradan parlaklığı manuel olarak değiştirebilirsiniz. Eğer bu da işe yaramazsa, o zaman bir başka yolu deneyin: Denetim Masası'ndan

parlaklığı değiştirin ve bilgisayarınızı güç tasarrufu moduna getirin. Dizüstü bilgisayarlar için, bir dizüstü bilgisayar açmanız gerekiyor. Sonra, bilgisayarı tekrar açın ve parlaklık değişmiş olacak. Bazı durumlarda, Windows ekranı etkin bir şekilde algılamayabilir. Bunu değiştirmek için, "Aygıt Yöneticisi"nden ilgili monitöre sağ tıklayın ve "Etkinleştir"i seçin.

21 CHROMECAST Bir multi-medya çubuğunu projektöre bağlamak işe yarar mı?

Eğer Chromecast çubuğunuzu sadece televizyonda değil aynı zamanda projektörde de kullanmak istiyorsanız, bu kesinlikle bir sorun değil. Sadece onu bir HDMI girişine bağlayın. Fakat çoğunlukla projektör üzerinde Chromecast destekleyen bir girişi bulamayacaksınız. Bu yüzden çubuk için bir güç sağlayıcısına ihtiyacınız var.

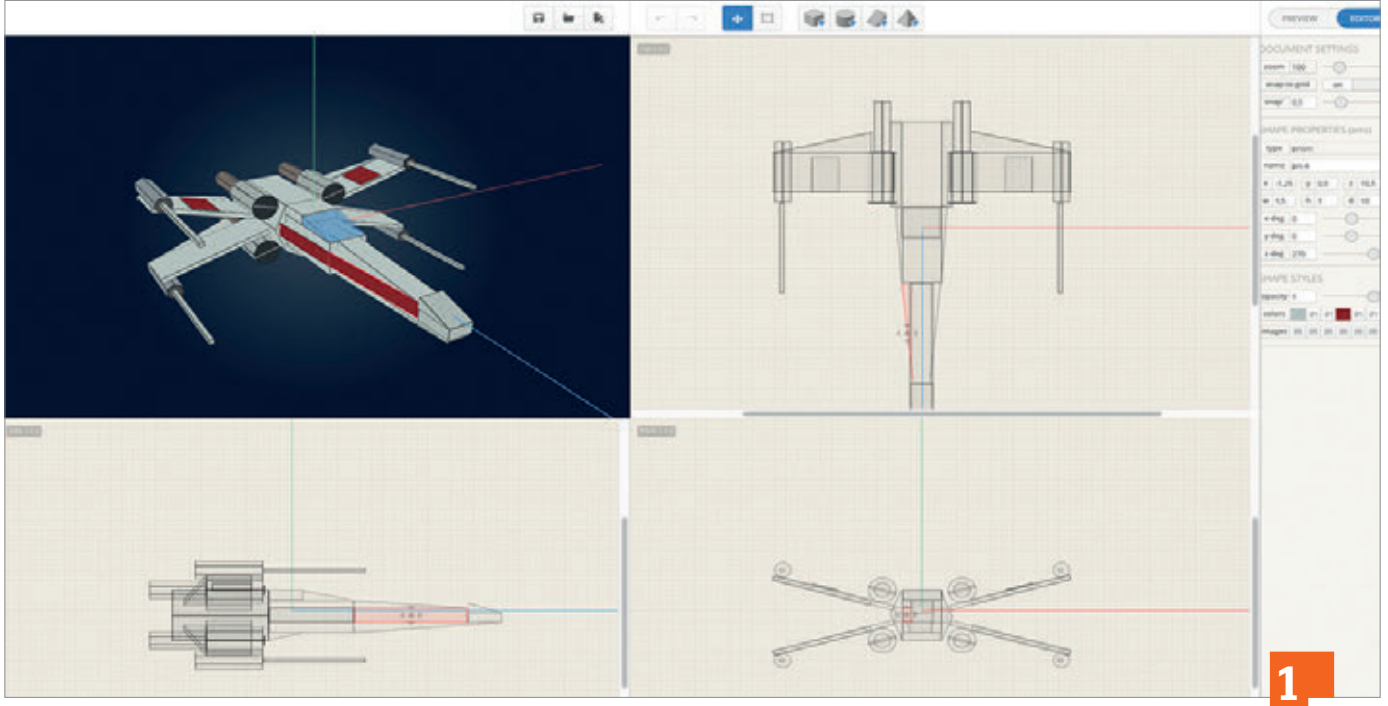
Chromecast projektör üzerinde sadece 720p çözünürlüğünü gösteriyor. Bu ağ bağlantısı yeterince iyi olduğu sürece birçok yayın içeriği için iyi bir şey. Öbür türlü kalitesi de düşecektir. Eğer projektördeki WLAN alımı çok kötüyse, o zaman Chromecast-Ethernet adaptörünün formunda farklı bir çözümü bulunuyor (Play Store'da 19 euro): Adaptör mikro-USB bağlayıcısı aracılığıyla çubuğa güç ve bağlı olan Ethernet kablosundan ağ verisi sağlıyor.

21
Parlaklığı ayarlama
Araçlar (burada Lenovo) genellikle ayarları kontrol eder. Yazılımı kaldırmak sorunlara yol açabilir

22
Tak ve çalıştır
Chromecast ayrıca verilen adaptör kullanılarak projektör üzerinde kullanılabilir

İnternet siteniz için üç boyutlu objeler

Basit bir kod ile bloğunuza ya da web sitenize bütünleştirebileceğiniz CSS üzerinden Tridiv ile üç boyutlu uzay gemileri ya da logolar yaratabilirsiniz.

Berk Ergin / MH

F Bu atölye için, Webkit teknolojiyi destekleyen bir tarayıcıya ihtiyacımız olacak. Chrome, Safari, Opera ve Windows 10'a bütünleştirilen Microsoft'un Edge'i bu kategoride yer alıyor. Julian Garnier tarafından geliştirilen web servisi Tridiv, Blender programını taklit eden bu tarayıcılar üzerinde bir arayüz sergiliyor. Basit gövdeler kullanarak oldukça karmaşık objeler yaratabilir, onları metinlerle filtreleyebilir ve bloğunuza ya da web sitenize ekleyebilirsiniz. Bu isteğe bağlı olarak bir iFrame ya da kısaltılmış bir web adresi aracılığıyla yapılabilir. Tridiv ayrıca HTML'de ve CSS'de tam kodu veriyor.

Daha sonra değişiklik yapabilir ya da özellikler ekleyebilirsiniz. 1. adımdan 5. adıma kadar, Tridiv'in temel işleyişini açıklayacağız. 6. ve 7. adımda da objenizi en iyi şekilde getirmekle ilgileneceğiz. Son olarak, hazır haldeki üç boyutlu objenizi web sitenize ekleyeceksiniz.

Nasıl yapılır

1 Tridiv modelleyicisini başlatın

tridiv.com'a gidin. Yeni bir proje başlatmak için "start using the app" kısmına tıklayın. Alternatif olarak, "Examples" kısmının altında yer alan üç örnekten birini seçin. Eğer hiçbir şey görmüyor-

sanız, o zaman tarayıcınız Webkit teknolojisini desteklemiyor demektir. Buradaki tek çözüm yolu tarayıcınızı değiştirmek.

2 Düzenleyicide temel formları yükleyin

"Editor" kısmının etkin olduğundan emin olun ve simge çubuğundan formları düzenleyiciye yükleyebilmek için dört temel formdan birine tıklayın: Küp, silindir, prizma ya da piramit.

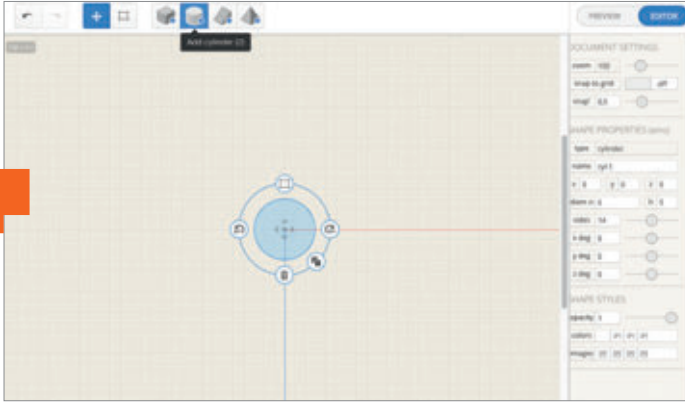
3 Gövdenin formunu değiştirin

Artık temel formlarında farklı simgelerle küçük bir daire görüyor olmalısınız. Gövdeye tıklayın. Dairedeki simgelerin yardımıyla, temel formların yönüyle oynayabilir, boyutlarını değiştirebilir, gövdeleri kopyalayabilir ya da düzenleyiciden çıkarabilirsiniz.

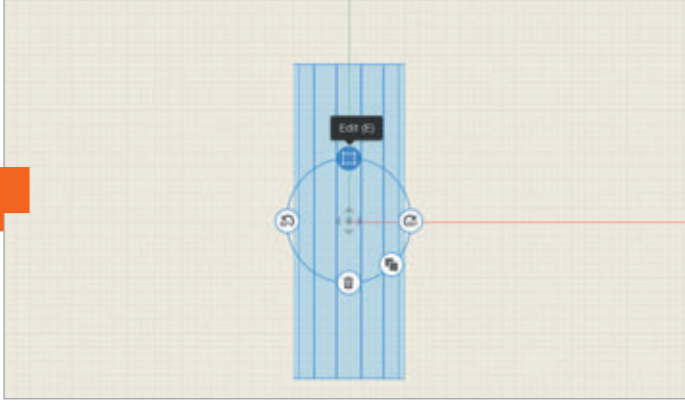
4 Renkleri ve saydamlığı ayarlayın

Resmin sağ kenarındaki "Opacity" seçeneğinin yardımıyla gövdenin saydamlığını değiştirebilirsiniz. "0" değeri resmi tamamen saydam yapıyor. "1" değeri saydamlığı kaldırıyor. Hemen altında "Colors" butonunu bulacaksınız. Bu butonu kullanmak bir rengi gövdenin tüm kısımlarına eklemenizi sağlıyor. Aynı şekilde rengin onaltılı değerini de bilmelisiniz. Renk koduna karar vermek için www.html-color-codes.info adresini ziyaret edin.

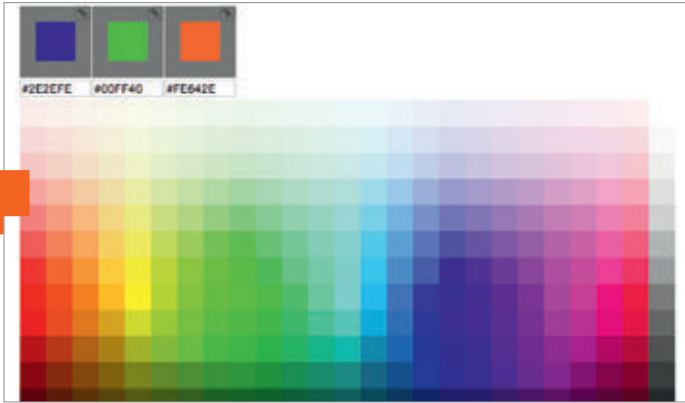
2

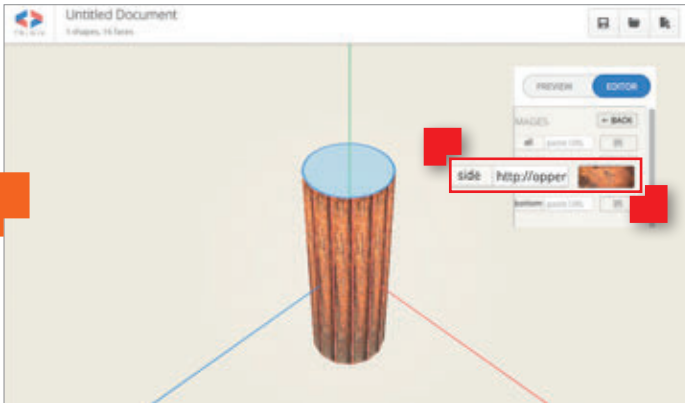
3

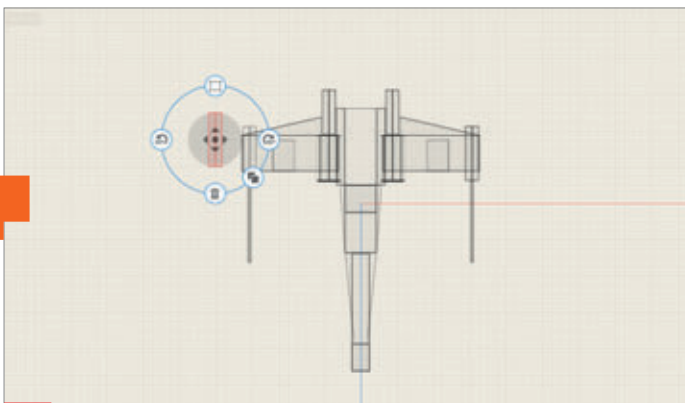
4

5

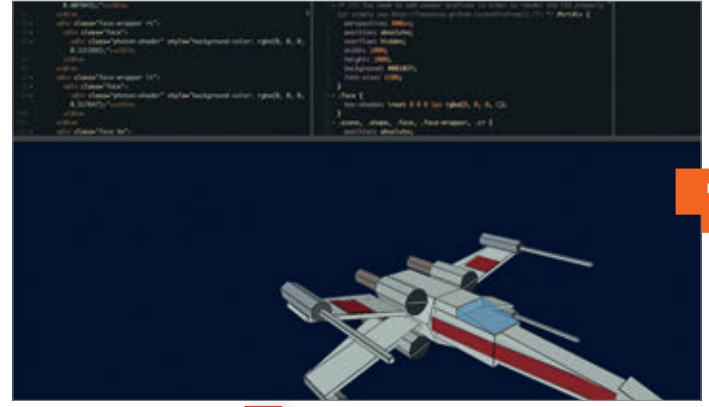

6

CHIP

7

8

5 Nesnenin etrafına kaplama yerleştirin

Eğer gövdenin üzerine bir resim yapıştırmak istiyorsanız, ilk önce web depolama alanınıza ya da blogunuza resmi yüklemek zorundasınız. Tridiv'de 'images'e tıklayın ve yüklenen resmin URL'sini girin. Burada, kaplanmasını istediğiniz bütün gövdeyi ya da sadece bazı parçalarını seçebilirsiniz.

6 Karmaşık objeler tasarlayın

Şimdi diğer temel formları ekleyin, onları doğru pozisyona sürükleyin ve renklerle kaplamaları (texture) düzenleyin. Şimdiye kadar öğrenilen teknikleri kullanarak, basit bir şirket logosundan bir Star Wars uzay gemisine kadar her şeyi yaratabilirsiniz.

7 Işık ayarını ve CSS kodunu en iyi şekle getirin

Objenizi yapılandırdığınızda, "Preview" kısmına gidin. Oradan dinamik ya da statik bir ışık kaynağı seçebilir, ışığın parlaklığını düzenleyebilir ve arka plan rengini değiştirebilirsiniz. Dinamik ışığın hesaplaması oldukça detaylı olduğundan, Star Wars uzay gemileri gibi objeler için statik ışık kaynağı kullanmanızı öneriyoruz. Devamlı olarak Tridiv'den uyarı mesajı alacaksınız. Bitmiş objenin dışında, program size final kodunu da gösterecek. Eğer bu kodu değiştirmek ya da değerlendirmek isterseniz, o zaman "Edit on CodePen"e tıklayın. Sizin objenizi ve HTML ile CSS kodlarını gösteren yeni bir web sitesiyle karşı karşıya geleceksiniz. Eğer Tridiv sayfasından bundan farklı bir şey çıkarsa, o zaman "Settings"e tıklayın, "CSS"ye gidin ve "AutoPrefixer" seçeneğini etkinleştirin. "Close" ile onaylayın. Şimdi objeyi düzgün bir şekilde görebiliyor olmalısınız. En iyi hale getirilmiş program kodunu kaydetmek için "Save"e tıklayın.

8 – Objenizi web sitenize ekleyin

Tridiv sayfasına geri dönün. "Preview" kısmında, bitmiş olan objenizi blogunuza ya da web sitenize eklemek için iki seçeneğiniz var. Tridiv'de kaydedilen objenize işaret eden bir web adresi yaratmak için "Short URL"ye tıklayın ya da alternatif olarak objeyi iFrame olarak eklemek için "Embed"e tıklayın. Oradaki kodu kopyalayın ve blogunuzda ya da web sitenizde uygun bir yere ekleyin.

FOTOĞRAF

Hayatınızın foto-hikayesi için en iyi taktik ve tüyolar

23 ÖZNE Fotoğraf çekerken neden iki adım geriye gitmelisiniz

Birçok fotoğrafçı heyecan verici bir öznenin resmini maksimum düzeyde yakalamaya çalışıyor ve ileriye doğru kargaşayı artırmak ise bu işin kuralı. Bu yöntemde, kesinlikle güzel olan ve yeniden üretilebilen teknik açıdan temiz fotoğraflar çekebiliyorsunuz. Böyle bir fotoğraf yaratabilmek için, sadece odağınızı genişletmeniz gerekiyor. Yaratıcı bir şekilde fotoğrafçıları ya da diğer insanları ve objeleri ana öznenin önünde yakalamalısınız. Bir başka fotoğrafçı eğer sizin yanınızda aynı anda ve aynı yerde duruyorsa aynıısını yaparak eşsiz bir hikaye anlatılabilir.

En mükemmel ve temiz fotoğrafı çekiyim derken gerçek anlamda sıkıcı bir fotoğraf yaratmayın. Fotoğrafınıza rastgelen insanları bir lanet değil bir kutsama olarak düşünün. Bu sizi sinirlendirmeyecek aksine kalabalığa karışmanıza gerek kalmayacağı için kolayca eşsiz anlar yakalamanızı sağlayarak size fotoğrafınız için daha fazla alan sağlayacak.

24 GOPRO Kullanılmış bir aksiyon kamera alırken neye dikkat etmeniz gerekiyor

GoPro'nun popüler aksiyon kameraları epey pahalıya mal oluyor ve bu da ikinci el bir kamera almayı daha mantıklı kılıyor. Aksiyon kameraları genellikle dağ bisikleti,

23 Özneyi mükemmel bir şekilde kopyalayın İnsanlarla ya da ön planda yakalanan heyecan verici öznelerle fotoğraflarınızı zenginleştirin

dağcılık, Motocross, BMX ya da kayak ve kayak gibi düşüşlerin engellenemeyeceği riskli sporlar için kullanılıyor. Kullanılmış bir GoPro'nun korumalı gövdesi çiziklere ve küçük lekelerle sahip olabilir ama yine de bozulmamış ve suya karşı korumalı olmalı. Aksesuarlara dikkat edin ve araçların kullanılmak istenen alanla uyduğundan emin olun. Aksiyon kameralar eğer doğru aksesuarlara sahipseniz birçok farklı yollarla kullanılabilir. Örneğin, vakum ağzı arabada GoPro'yu düzeltmek için hayati derecede önemli. Aksesuarlar ayrıca sorunsuz çalışıyor olmalı. Doğrudan başlamak için, klasik tutucular ve aparatlar dışında düzgün bir okuma hızıyla uyumlu bir SD kart pakette yer almalı. Satıcıyla iletişime geçin ve bir buluşma ayarlayarak GoPro'nun durumunu ve işlevini kontrol edin.

Mümkün olduğu kadar, kamera için önceden ödeme yapmayın ama randevu tarihinde satın almayı tamamlamayı kararlaştırın. Böylece beklenmedik kötü sürprizlerle karşılaşmazsınız.

Aksiyon kamerasının devam eden bir garanti belgesi ve faturasının olup olmadığını kontrol edin. Zira ikinci el satışlarda ilgili şahsa, bir sorun durumunda ürünü genelinde iade edemezsiniz. GoPro modelleri için genelde iki yıllık garanti veriliyor.

25 AKILLI TELEFON Panorama arka planı ile anime edilmiş üç boyutlu öz çekimler

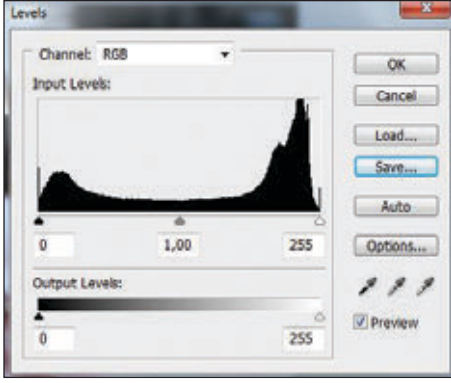
Eğer yeni şeyler denemeyi seviyorsanız, o zaman ücretsiz uygulama Phogy'yi (Android ve OS için) denemelisiniz. Akıllı telefonlarda harika gözüken panorama arka planı ile özçekimler yaratıyor. Uygulamayı başlatın ve ön kamerayı açın. Sonra kamera simgesine tıklayın ve çemberin içinde döndürün. Her zaman ekranın ortasında durduğunuzdan emin olun. Ayrıca aydınlatmanın da iyi olduğundan emin olun. Phogy düzenleme seçenekleri de sunuyor ama onun için ücretli profesyonel sürümüne geçmeniz gerekiyor (yaklaşık olarak

24 İkinci el satın alırken dikkat Kullanılmış bir GoPro alırken, çiziklere ve diğer hatalara dikkat edin

25 Her zaman merkezde yer alın İyi kalitede üç boyutlu öz çekimler çekebilmek için her zaman merkeze yerleşmeniz gerekiyor.

26

Transfer ayarları

Bu diyalogda, düzey ayarlarını kaydedin ve onları bir başka fotoğrafa yükleyin

3 euro). Akıllı telefonu hareket ettirdiğiniz anda arka plan da hareket etmeye başlayacak. Bu da oldukça havalı bir panorama etkisi yaratıyor. Son hali ise MP4 videosu olarak Facebook'ta yayınlanabilir ya da e-posta yoluyla gönderilebilir.

26 PHOTOSHOP Ayarlanan düzeyleri bir başka fotoğrafa aktarın

Eğer birkaç fotoğrafı aynı düzeyler ile düzenlemek istiyorsanız, o zaman bu düzeyleri diğer fotoğraflara aktarabilirsiniz. Fotoğrafınızı açın ve menüden "Image / Corrections / Levels"a gidin. Sonraki diyalogda, derinliği ve ışıkları ayarlayın ve dişli çark simgesine tıklayın. "Save template"e gidin ve dosyayı kaydedin. Bir başka dosya yükleyin ve tekrar düzeylere gidin. Tekrar dişli çark simgesine tıklayın ve 'load temp-

late'i seçin. Şimdi sadece kaydedilen düzeyleri seçmeniz gerekiyor.

27 KAMERA Sigorta, kameranız için yararlı mı?

Her şey sigorta altına alınabilir ve birçok satıcı da size aynısını söyleyecektir. Fakat kameranızı bazı durumlarda sigorta altına almanız gerekiyor. Öncelikle, ev sigortasının -eğer varsa- kamerayı da kapsayıp kapsamadığını kontrol edin. Şüpheli bir durumda, sigorta şirketinize sorun ve bu şekilde gereksiz harcamalardan kurtulun. Eğer kameranız çantanızdaysa ve çalınırsa, o zaman bir yolcu bagajı sigortası aynısını ödeyebilir.

Elektronik süper marketler, yeni bir kamera aldığınızda çoğunlukla pahalı bir sigorta koruması sunuyor. Fakat bu tip sigortalar sadece ürünü uzun yıllar boyunca

kullanmayı düşünmüyorsanız mantıklı. Son olarak, ayrıca ürünün fiyatı da önemli. 300 euro-luk kompakt bir kamerayı kesinlikle daha ucuza yeni bir modelle değiştirebilirsiniz. Ancak 1000 Euro ve üzeri bir fiyata sahip kamerada sigorta yaptırman mantıklı olabilir.

Ürün sağlayıcısına göre değişerek, yıllık 10 euro'dan başlayan kamera sigortaları var. Mesela sadece tatiliniz için bir sigorta koruması istiyorsanız, bazı sigortalar daha esnek zamanlarla kameranızın koruması gibi durumlar için elektronik cihazlara özel daha ucuz sigortalar sunuyor. Her zaman olduğu gibi, birçok pahalı kamera sigortası parasına değmediği için ek bilgiler sigorta için her zaman önemlidir. Hesapla yapıldığı zaman, hasarınızın özel durumu sigortanızdan dışarıda tutularak hesaplanır.

27

Kameranızı garantileyin
Satın almadan önce internetten fiyatları araştırın

Bu ürün artık çok şanslı.

CHIP Test Merkezi'nde teknoloji yarışır

CHIP Test Merkezi'nde bilgisayar, donanım, yazılım, tüketici elektroniği ya da iletişim teknolojileri gibi her türlü ürün / hizmet hakkında bağımsız ve güvenilir testler uygulanır. Ve CHIP okuyucularının en doğru kararı verebilmesi için hiçbir etki altında kalınmadan en iyisi seçilir. Çünkü CHIP teknoloji kullanıcısının en güvendiği başvuru kaynağı.

MOBİL

Seyahat için servisleri ve cihazları en iyi duruma getirin

28 KLAVYE Oto düzeltmeyi kontrol edin ya da tamamen iptal edin

Eğer iOS'un oto düzeltme özelliği sizi rahatsız ediyorsa, o zaman bu sorunu çözmek için birkaç tüyümüz var. Otomatik düzeltmeyi tamamen etkisiz hale getirmek için, iPhone'da "Ayarlar" kısmına gidin ve "Genel" bölümünden "Klavye" seçeneğini seçin. Otomatik düzeltmeyi ya da otomatik harf düzeltmesini oradan iptal edebilirsiniz.

Android akıllı telefonlarda, ayarlar uygulamasını başlatın ve "Dil ve giriş" kısmına girin. Şu anki kurulu olan klavyeyi bulun ve "Otomatik düzeltme"yi etkisiz hale getirin.

Eğer bu işlevi tamamen etkisiz hale getirmek istemiyorsanız, o zaman manuel olarak düzeltilmemesi gereken tüm o terimleri iPhone üzerinden girin. Bunun için, "Ayarlar / Genel / Klavye / Metin değişimi" yolunu izleyin ve artı simgesi ile kelimeleri ekleyin. "Kestirme" alanı ile, iPhone'nuzun bir girdiyi düzeltmesi için gereken yöntemi belirleyebilirsiniz. Ayrıca 'kib' gibi kısaltmaları da uzun formlarına dönüştürebilirsiniz.

Bu durum Android kullanıcıları için çok daha basit. Eklenmiş olan sözlükler otomatik olarak sık kullandığınız terimleri birleştiriyor. Hiçbir şey yapmanıza gerek yok. Eğer otomatik düzeltmeyi işlerseniz, klavyenin de yardımıyla yazı yazma hızınızı artırabilirsiniz. Bununla birlikte, her bir harfe bastığınızda oto düzeltme sizin hare-

ketlerinizi mantıklı kelimelere çevirecek.

Akıllı klavye Android'e eklenmiş durumda. Bu özelliği Ayarlar uygulamasında "Dil ve giriş" in altında etkinleştirebilirsiniz. iOS kullanıcıları ise opsiyonel klavyeyi kurmalılar. Bunun için, Swype uygulamasını indirin. O zaman klavye "Genel / Klavye"nin altındaki ayarlar uygulamasından etkinleştirilebiliyor.

29 OYUNLAR Candy Crush'ta sonsuz canlar kazanmak

Normalde, popüler oyun Candy Crush'ta bir set can kazanabilmek için 2,5 saat beklemeniz gerekiyor. Ama bu süreç hızlandırılabilir. Akıllı telefonunuzda "Ayarlar"ı açın ve "Tarih ve saat"e gidin. Şimdi tarihi bir gün ileriye ayarlayın. Sonrasında Candy Crush'ı açtığınızda, tekrar bütün bir set cana sahip olacaksınız.

Şimdi oyunu kapatın ve tarih-zaman için tekrar ayarları açın ve tarihi düzeltin. Şimdi Candy Crush'ı yeniden başlatıp aldığınız canlar ile oynamaya devam edebilirsiniz. Bu hile Android ve iOS cihazlarında çalışıyor.

30 HTC ONE Kamera sorun çıkardığında ne yapmalı?

HTC One'ın kamerasının yeniden sorunsuz bir şekilde çalışabilmesi için ilgili uygulamayı sıfırlamanız gerekiyor. Depolanan

28

Oldukça ilginç öneriler

iOS'un otomatik düzeltme fonksiyonu komik düzeltmeler önerebiliyor

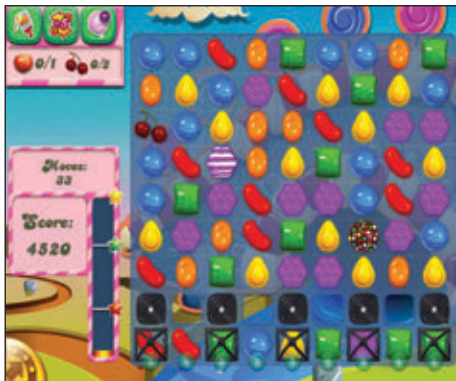
resimler genelde yerinde kalıyor. Ama eğer her şeyi güvene almak istiyorsanız, fotoğraflarınızı önceden bilgisayarınıza yedeklemeniz gerekiyor.

Sıfırlama işlemi için, "Ayarlar / Uygulamalar / Hepsi" aracılığıyla kamera uygulamasına gidin ve "Durmaya zorla"yı seçin. "Verileri temizle" ile tüm kamera ayarlarını sıfırlayın. Bunun sonrasında, bir soft reset işlemi gerçekleştirin. Bunun için, HTC One kapanıp tekrar açılana kadar güç düğmesine basılı tutun. Tüm bunların sonucunda kamera tekrar çalışmaya başlamalı.

31 IPHONE Akıllı telefonda müzik dinlerken daha fazla bas ses

Playback sırasında, eğer müzik sesi kısık ve bembol geliyorsa ayarlar kısmından iPhone'nunuzun bas ses ayarını düzenleyebilirsiniz. Bunun için, "Ayarlar"ı açın ve "Müzik"e girin. Şimdi "EQ" aracılığıyla "Bas Yükseltici" gibi bir seçim yapabilirsiniz. Apple'ın ses ekolayzırı oldukça basit. Frekanslar üzerinde herhangi özel bir değişiklik yapmanıza ya da önerilen ön ayarlar ilgilenmenize gerek yok.

Eğer hala tek tek frekans bantlarıyla çalışmak istiyorsanız, o zaman Apple'ın iTunes Store'undan ücretsiz Sound Focus uygulamasını kurun ve sesi onunla kontrol edin.

29

Sonsuz canlar
Akıllı telefonunuzda tarihi değiştirerek Candy Crush'ta sonsuz canlar kazanabilirsiniz

31

iPhone için daha fazla bas
Müzik ayarlarında "EQ"dan "Bas Yükseltici" ön ayarını seçerek daha fazla bas ses edinebilirsiniz

SOSYAL AĞLAR

Gizliliğinizden vazgeçmeden dünya ile iletişime geçin

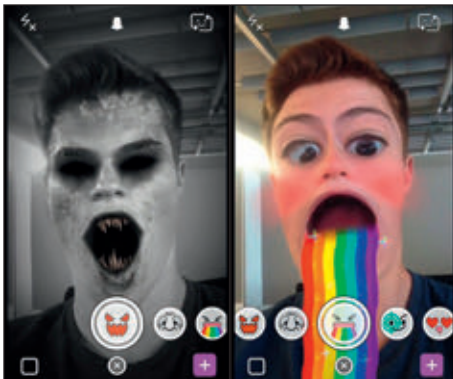
32 TWITTER Profil isminizi ve kullanıcı isminizi değiştirerek kullanın

Eğer memnun değilseniz, Twitter isminizi kolayca değiştirebilirsiniz. Ama bunu yapabilmek için kullanıcı ismi ve profil ismini ayırt edebilmeniz gerekiyor. Profil ismini değiştirmek için, sol kenardaki profil fotoğrafınıza tıklayın. Kişisel Twitter sayfanız açılacak. Buradan, "Edit profile" kısmını seçin, eski isminize tıklayın ve yeni bir isim girin. Son olarak, "Save changes"e tıklayarak girdiyi onaylayın.

Kullanıcı ismi sizin Twitter'daki asıl kimliğiniz. Bu yüzden, bunun başka bir kullanıcı tarafından kullanılmaması gerekiyor. Bunu değiştirmek için, Twitter sitesinin sağ üst köşesinde bulunan profil resminize tıklayın ve "Settings"e gidin. "Username" kısmında, istediğiniz Twitter ismini girin. Ağ isminin kullanılabilir olup olmadığını denetleyecek. Eğer değilse, başka bir isim düşünmeniz gerekiyor. Yeni kullanıcı adınızı sayfanın sonundaki "Save changes"e tıklayarak onaylayın. Bir sonraki sefer giriş yaptığınızda, bu ismi şifreniz ile birlikte girmeniz gerekiyor.

33 SNAPCHAT Kamera modunda gizli resim efektlerini etkinleştirin ve kullanın

Snapchat fotoğraflarınız için komik özel

33 Snapchat efektleri

Efektlerin listesini görebilmek için parmağınızı yüzünüzün üzerinde bir süre basılı tutun

efektler sunuyor. Ama öncelikle bu özelliği etkinleştirmeniz gerekiyor. Snapchat uygulamasını başlatın ve ekranın üstünü aşağıya doğru indirin. Dişli çark ikonu ile sağ üst köşeden "Settings"i açın. Sonra "more options"ın altından "Set"i seçin. Fotoğraf efektlerini etkinleştirmek için kaydırıcı sağa doğru kaydırın.

Ana ekrana geri dönün ve ön kamerayı açmak için sağ üst köşedeki kamera simgesine basın. Yüzünüz tamamen görülebilir şekilde yüzünüzü akıllı telefonunuzun önünde tutun. Yüzünüze basın ve altta efektler belirene kadar basılı tutun. Bir efekti seçin ve talimatları takip edin. Örneğin, Snapchat ağzınızı açmanızı ya da kaşlarınızı kaldırmanızı isteyecek. Uygulama yüz hareketinizi algılar algılamaz efekt etkinleşecek.

34 WHATSAPP Akıllı telefonunuzda özel bir konuşmayı arşivleyin

Eğer bir sohbeti daha fazla kullanmak istemiyor ama saklamak istiyorsanız, o zaman belirli bir konuşmayı çaba sarf etmeden akıllı telefonunuza kaydedebilirsiniz. iPhone için, istenilen sohbeti sağdan sola kaydırın ve "Daha" kategorisi altındaki "Arşivle"

seçeneğini seçin. Android cihazlarda, parmağınızı istediğiniz sohbetin üzerinde "Sohbeti arşivle" seçeneği çıkana kadar basılı tutun. Eğer bütün sohbetleri tek seferde arşivlemek istiyorsanız, o zaman basit bir şekilde "Ayarlar"ı açın. Sağ alt köşede "Tüm sohbetleri arşivle" kısmını bulacaksınız. Bu özellik Android'de olduğu gibi iPhone'da da çalışıyor.

35 XING Eğer iş platformunda giriş yapma işlemi çalışmazsa ne yapmalı?

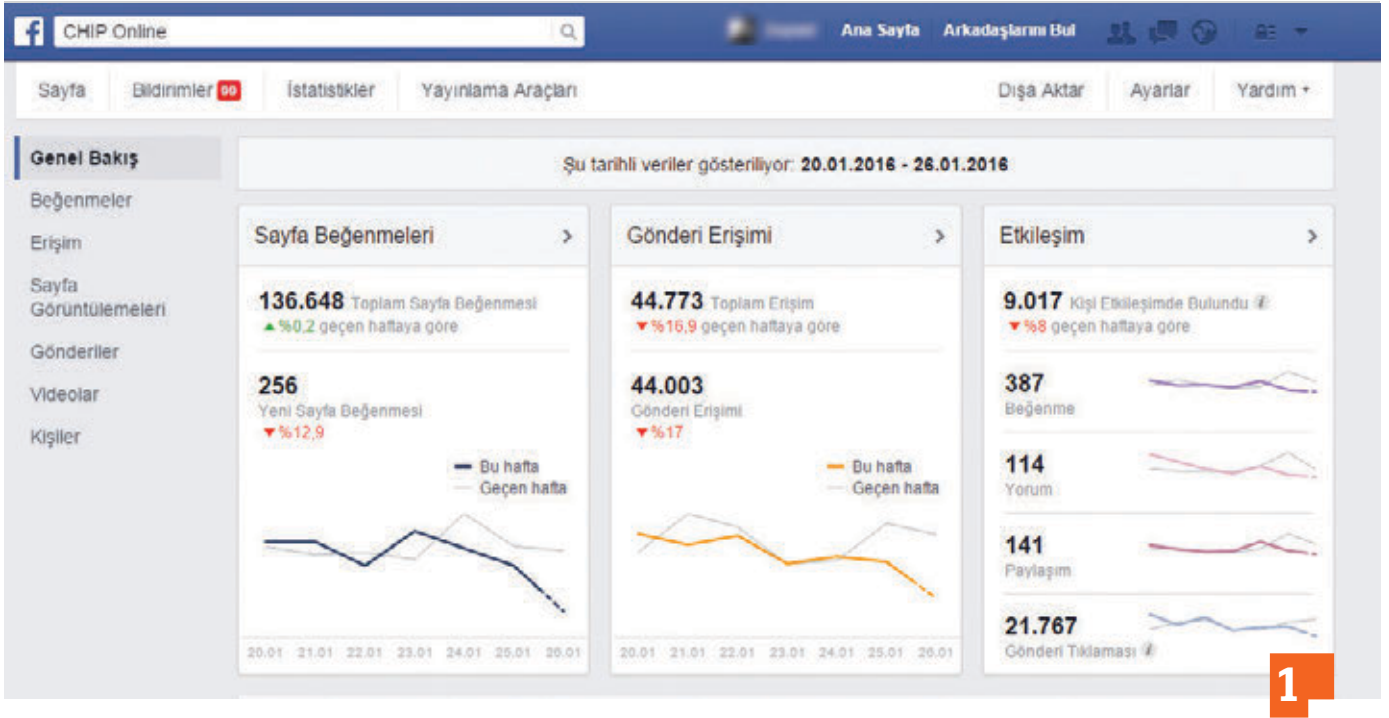
Eğer Xing'e giriş yapamazsanız, o zaman bunun için de birkaç sebep olabilir. Eğer Xing'in sunucularında sorun varsa, o zaman bir süre boyunca giriş yapmak mümkün olmayabilir. Servisin çevrimdışı olup olmadığını kontrol etmek için allestoerungen.de sitesini ziyaret edin.

Aynı zamanda internet bağlantınızı da denetleyin. Bunun için, rastgele bir internet sitesine gidin. Aynı şekilde, veri bağlantısını sorununu test etmek için mobil veri ağını ve WLAN bağlantısını denetleyin. Akıllı telefonunuzu yeniden başlattığınızda küçük hatalar önbellekte elenecek. Eğer bu da işe yaramazsa, o zaman Xing uygulamasını tekrardan kurun.

34 Sohbetleri arşivleyin

Belirli bir sohbeti kaydetmek için parmağınızı üzerinde kaydırın

1

Facebook sayfanızı özel olarak değerlendirin

Sosyal ağ bazı sayfalar için geliştirilmiş istatistikler sağlıyor. Aynı işlemi sayfanızın ziyaretçilerinin davranışlarını analiz etmek için kullanabilirsiniz.

Kim hangi paylaşımı beğendi? Ziyaretçilerim nereden geliyor ve şu an çevrimiçi mi? Bu tarz soruların hepsinin cevapları “Facebook Insights” başlığı altındaki istatistiklerde veriliyor. Kaydedilen tıkların ve kullanıcı özelleştirmelerinin yardımıyla, bu servis bir sayfanın ziyaretçilerinin hangi paylaşımı beğendiğini ya da paylaştığını gösteriyor. Örneğin, bu sayfa kulübünüzün, şirketinizin ya da bir topluluğun Facebook sayfası olabilir. Verileri isimsiz bir formda alacaksınız. Kimin ne şekilde etkileşime geçtiğini görmek mümkün değil. “Insight” özelliğinin bilgilerini kullanarak, paylaşımlarınızı en güçlü olan hedefe yönlerebilir ve daha fazla paylaşılmasını sağlayabilir, bu şekilde de daha fazla hayran kazanabilirsiniz. Profillerin değil sadece sayfaların istatistiklerinin kaydedildiğini unutmayın.

Nasıl yapılır?

1 Taslak olarak bir genel bakış yaratın

Facebook’a giriş yapın ve sonra tarayıcıda yeni bir sekme açın. <https://www.facebook.com/insights/> adresini girin. Sayfanızı seçin. Şimdi toplam beğeni sayısını, paylaşımlarınızın toplam kapsama alanını, belirli bir zamanda sayfanızla olan etkileşimi “Genel Bakış” kısmında görebileceksiniz. Yorumlar, beğeniler, paylaşılan gönderiler ve belirli gönderilere gelen tıklar bu etkileşimlerin altında gözüküyor.

2 Yeni gönderiler için en iyi zamanı seçin

“Gönderiler” sekmesinin altındaki “Hayranlarınızın çevrimiçi olduğu zaman” kısmından belirli bir zaman aralığında gelen ziyaretçilerin sayısını görebilirsiniz. Facebook bu istatistikler için haftalık bir gösterge kullanıyor. Kolay bir şekilde hangi günlerde ve hangi zamanlarda hayranların çevrimiçi olduğunu hemen göreceksiniz. Bu şekilde yeni gönderileri günün hangi zamanında yayınlacağınıza karar verebilirsiniz.

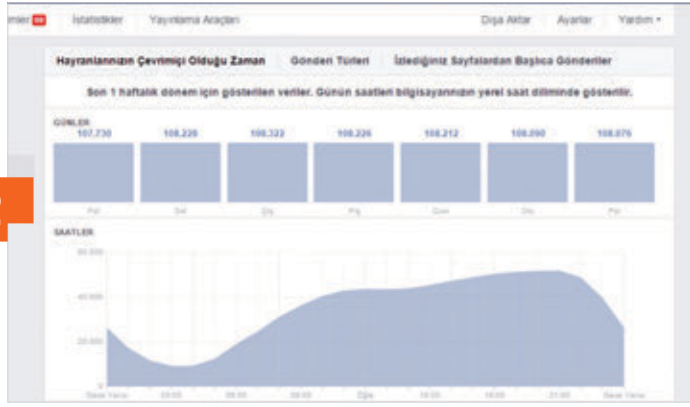
3 Belirli gönderileri analiz edin

“Genel Bakış” kısmında listelenen gönderilerden birine tıklayın. Bu şekilde kaç kişiye ulaştığınızı, kaç tanesinin beğeni butonuna tıkladığını ya da yorum bıraktığını ve ayrıca kaç tanesinin olumsuz bir şekilde değerlendirdiğini ya da şikayet ettiğini görebilirsiniz. En iyi seçenek, hayranlarınızın ne istediğini anlayabilmek için iyi tıklan ve az tıklan gönderileri analiz etmek olabilir.

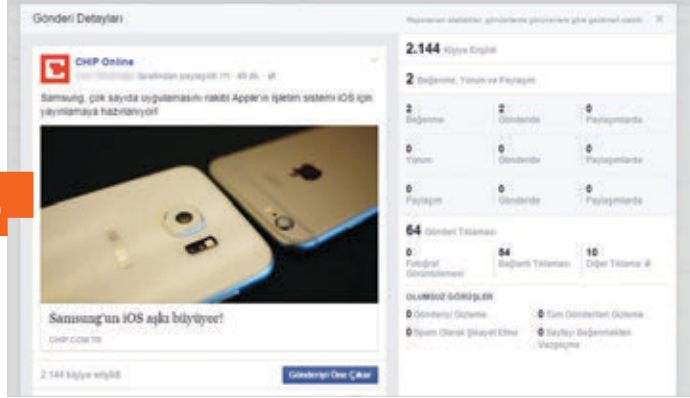
4 Hayranlarınız hakkında daha fazla şey öğrenin

“Kişiler” sekmesinin altında platform istatistikleri ziyaretçilerin ortalama yaş ve cinsiyet aralığını gösteriyor. Eğer analiz “%94’ü 18-24 yaşlarında erkek” gibi açık bir sonuç gösteriyorsa, o zaman içeriğinizi bu hedefe doğru ayarlamamız gerekiyor. Bu durumda bu istatistikler altında sadece Türkçe konuşan hayranlarınızın sayısı ilginç olabilir.

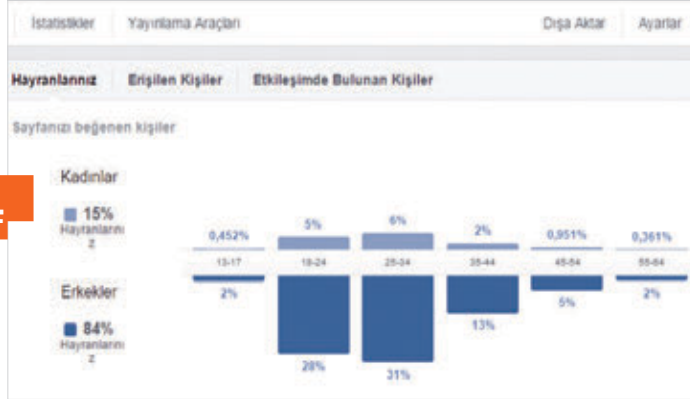
2

3

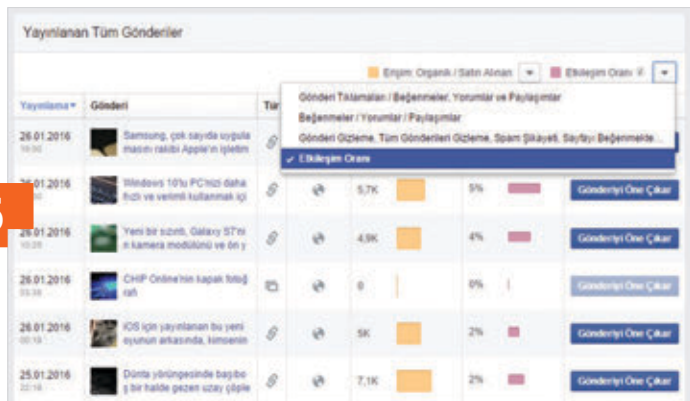
4

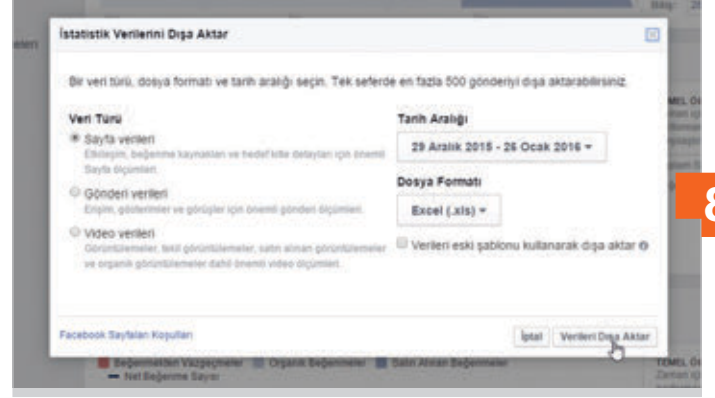
5

6

7

8

5 Gerçek hayranların yüzdesini bulun

Yakın zamanda bir şey yayınladıysanız, o zaman platform istatistiklerinin “Gönderiler” sekmesi altından son zamanlardaki gönderileri görebileceksiniz. Oradan “Erişim” listesini açın “Erişim: Hayranlar / Hayran olmayanlar” kısmını seçin. Bundan sonra, farenizi “Erişim”in altındaki renkli bara doğru götürün. Şimdi Facebook size gönderinizi gören kişilerin kaç tanesinin zaten sizin hayranınız olduğunu gösterecek.

6 Etkileşim oranını saptayın

Facebook katılım açısından giderek büyüdüğünden, ziyaretçilerinizin gönderilerinizi sadece görmesi ya da paylaşım yorum yapması büyük bir rol oynuyor. “Beğenmeler, yorumlar ve paylaşımlar” listesini açın. Burada “Etkileşim Oranı”ı seçin. “Etkileşimler” kısmının altında, kaç kişinin gönderinizi gördüğünü ve etkileşime geçtiğini göreceksiniz. Eğer etkileşim oranı düşükse, o zaman sonraki gönderilerinizde “lütfen paylaşın” şeklinde bir istek yazın ve bu istek üzerine etkileşim oranının artıp artmadığını gözlemleyin.

7 Sayfayı kimlerin beğenmediğini denetleyin

Sayfanın görmezden gelinme oranını görmek için, “Beğenmeler” sekmesine gidin ve fareyi “Net beğenme sayısı” istatistiklerinin kırımızı alanına götürün. Şimdi buradan sayfanızı beğenmekten vazgeçen kişilerin sayısını görebilirsiniz. Eğer etkileşimli göstergeyi sevmerseniz, o zaman sadece sayıları görmek için sol taraftaki “Beğenmekten vazgeçenler” bölümüne tıklayın.

8 İstatistikleri indirin

Eğer istatistiklerinizi Excel’de daha da ileriye götürmek istiyorsanız, o zaman “Dışa aktar” a tıklayın. Uygun bir “Veri türü” ve “Tarih aralığı” seçin. “Dosya formatı” başlığı altından, “Excel (.xls)” ile ya da eğer farklı bir hesap tablosu ile çalışıyorsanız “Virgül ile ayrılmış değerler (.csv)” ile işlemi gerçekleştirin. Eğer istatistikler gönderilerin viral yayılmasıyla ilgili bilgileri de içeriyorsa, o zaman “Verileri eski şablonu kullanarak dışa aktar” seçeneğini etkinleştirin. Son olarak, “Verileri dışa aktar” a tıklayarak istatistikleri indirebilirsiniz.

Akıllı yaratıklar

İnsanlık, tarihinin en büyük köklü değişikliğinin eşğinde bulunuyor. Araştırma laboratuvarları soluk kesici bir hızla her şeyi değiştirecek dijital bir süper zeka üzerinde çalışıyorlar. Toplum, hayatımız ve hatta ölümümüz bile tamamen değişebilir. Yeni yazı dizisinin ilk bölümü.

20 harika SSD ipucu

Bir SSD taktıktan sonra PC'niz çok daha hızlanacaktır. Ancak hangi model sizin için daha uygun? Bunu nasıl monte edeceksiniz? Eski sisteminizi yeni sürücüye nasıl transfer edeceksiniz? Hangi ayarları değiştirmelisiniz? CHIP, terfiyle ilgili tüm sorulara cevap veriyor.

Unutulan şifreler

Unutduğunuz bir şifre yüzünden işletim sistemine veya kullandığınız bir hizmete artık giriş yapamıyorsanız panik yapmayın. CHIP, acil durumda işletim sistemi ve servislerin şifre engellerini nasıl aşabileceğinizi ve alabileceğiniz önlemleri gösteriyor.

DİĞER KONULAR

ATMAK YERİNE DEĞERLENDİRİN

Sabit disk, yönlendirici veya dizüstü PC'ler için ikinci şans

WINDOWS 10 TERFİSİ

Terfi sırasında dikkat etmeyenler para ödemek zorunda kalabilir. Windows 10'a ücretsiz nasıl sahip olabileceğinizi açıklıyoruz.

3D YAZICI DEVRİ

Yeni teknolojilerle güncel 3D yazıcılar çok daha iyi bir kalite sunuyor

Uyarı: Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler olabilir.

İcra Kurulu Başkanı Mehmet Y. Yılmaz

Yayın Direktörü Gökhan Sungurtekin

Yayın Yönetmeni Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Görsel Yönetmen Ebru Tiryaki, ebrutir@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Ercan Uğurlu, eugurlu@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Berk Ergin, Cem Şancı, Ertuğ Aydın, Hüseyin Cem Köylü, Ozan Kaya, Irmak Özkaşıkçı, Selçuk İslamoğlu, Tan Bodur, Natalia Karbasova (NK), Markus Hermannsdorfer (MH), Felix Knoke (FK), Christoph Schmidt (CS), Thomas Littschwager (TL), Martin Jäger (MJ), Fabian von Keudell (FvK), Benjamin Hartlmaier (BH), Christoph Sackman (CSa), Claudio Müller (CM), Markus Grimm (MG), Peter Posse (PP), Julian Peters (JP), Manuel Schreiber (MS), Peter Seiffert (PS), Robert Kraft, Peter Krajewski, Daniel Wolff (DW)

Marka Müdürü Seren Urun, surun@doganburda.com

Ankara Temsilcisi Erdal İpekeşen, 0 312 207 00 71 / 207 00 95

Web www.chip.com.tr

YÖNETİM

Genel Yayın Koordinatörü Yeşim Denizel

Projeler Direktörü (Tüzel Kişi Temsilcisi) Ferit Özkaşıkçı

Satış Direktörü Orhan Taşkın

Finans Direktörü Didem Kurucu

Üretim Direktörü Servet Kavasoglu

REKLAM

Grup Başkanı Koray Bilici

Grup Başkan Yardımcısı Neslihan Can

CHIP Reklam Satış Koordinatörü Ebru Elçi, eelci@doganburda.com

CHIP Reklam Satış Müdürü Hatice Tarhan, htarhan@doganburda.com
Tel: 0 212 336 53 37, Faks: 0 212 336 53 93

Reklam Teknik Müdürü Nusret Kırımlıoğlu
Tel: 0 212 336 53 60 (3 Hat), Faks: 0 212 336 53 90

Kurumsal İletişim Müdürlüğü Seren Urun

REZERVASYON

Rezervasyon Tel. 0 212 336 53 00 - 57 - 59

Rezervasyon Faks 0 212 336 53 92 - 93

Ankara Reklam Tel. 0 312 207 00 72 - 73

Hedef Sayfalar Tel: 0 212 336 53 70, Faks: 0 212 336 53 91

Uluslararası Reklam Satış Temsilcilerimiz

Burda International

Italy

Mariolina Siclari, International Advertising Sales Director
T. +39 02 91 32 34 66
mariolina.siclari@burda.com

Burda Community Network

Almanya/Merkez: Vanessa Noetzel

T. +49 89 9250 3532, vanessa.noetzel@burda.com

Michael Neuwirth

T. +49 89 9250 3629, michael.neuwirth@burda.com

Avusturya/İsviçre: Goran Vukota

T. +41 44 81 02 146, goran.vukota@burda.com

Fransa/Lüksemburg: Marion Badolle-Feick

T. +33 1 72 71 25 24, marion.badolle-feick@burda.com

İtalya: Mariolina Siclari

T. +39 02. 91 32 34 66, mariolina.siclari@burda.com

İngiltere/İrlanda: Jeannine Soeldner

T. +44 20 3440 5832, jeannine.soeldner@burda.com

ABD+Kanada+Meksika: Salvatore Zammuto

T. +1 212 884 48 24, salvatore.zammuto@burda.com

Yönetim Yeri Trump Towers, Kule 2, Kat 21-24, 34387 Şişli-İstanbul
Tel: 0 212 410 31 52, Faks: 0 212 410 32 16

Baskı Vatan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
Sanayi Mahallesi 1650.Sokak No:2
Doğan Medya Tesisleri
34850 Esenyurt / İSTANBUL
Tel: 0 212 622 19 00

Dağıtım Yaysat A.Ş. Tel: 0 212 622 22 22

Yayın Türü Yerel, süreli, aylık
FİPP üyesidir

© CHIP dergisi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından Vogel Burda Holding GmbH lisansı ile T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. izinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

DB Okur Hizmetleri Hattı 0 212 478 0 300
okurhizmetleri@doganburda.com

DB Abone Hizmetleri Hattı Tel: 0 212 478 0 300,
Faks: 0 212 410 35 12 - 13
abone@doganburda.com
www.doganburda.com
Pazar hariç her gün saat 09.00 - 22.00 arasında
hizmet verilmektedir.

İLK %100 TÜRK TASARIMLI MOUSE

“ vivre ”
WIRELESS OPTICAL MOUSE

Türkiye’de tasarımını ilk defa INCA’nın gerçekleştirdiği, her yüzeyde çalışabilecek şekilde özel olarak tasarlanan “%100 TÜRK DİZAYNI” olan mouse, zarif ve ince yapısı ile, mouse kategorileri arasında kendini ön plana çıkarıyor. Elinizde muhteşem bir dokunuş hissi yaratırken, size de sadece kusursuz kullanım kolaylığının tadını çıkarmak kalıyor.

Her yüzeyde çalışan
inca track
teknoloji

www.incatech.net

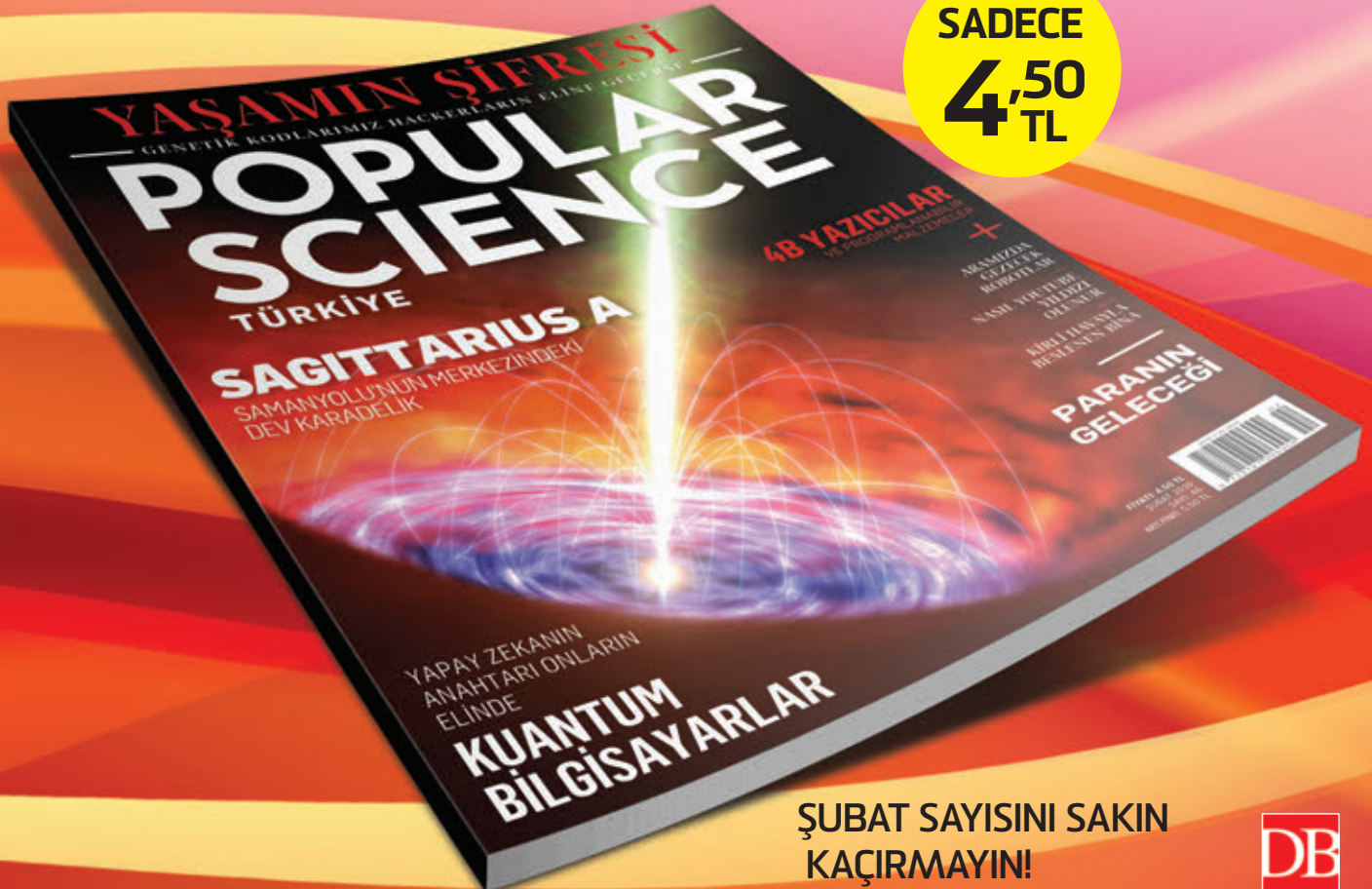
İlanda bulunan ürün özelliklerini uyanda bulunmaksızın değiştirebilir. Doğacak olan teknik değişikliklerden sorumlu değildir. Tüm bu süreçte değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

inca[®]
Always the Best Quality

GALAKSİMİZİN MERKEZİNDEKİ CANAVAR KARADELİK: SAGITTARIUS A.

- Paranın geleceği.
- DNA'nın şifresi çözülürken hackerların da eli boş durmayacak.
- 4B yazıcılar yeni malzemelerle harikalar yaratıyor.
- Kuantum bilgisayarlar sayesinde yapay zeka çağ atlayabilir.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve videolar, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

ŞUBAT SAYISINI SAKIN
KAÇIRMAYIN!